

***ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЇ
ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ***

*Харків
2024*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1. ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	7
1.1. Географічне розташування.....	7
1.2. Загальна економічна оцінка.....	9
1.3. Загальна екологічна оцінка.....	19
1.4. Кількість постійного населення.....	26
1.5. Кількість тимчасово переміщеного населення.....	28
2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАЯВНІСТЬ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ НА ТЕРИТОРІЇ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ, АНАЛІЗ ЩОДО ЇЇ АКТУАЛЬНОСТІ ТА СТУПІНЬ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	30
2.1. Загальна інформація щодо наявної містобудівної документації Харківської міської територіальної громади.....	30
2.2. Розділ генерального плану «Основні принципи архітектурно-планувальної організації території та функціонального (цільового) використання території міста».....	33
2.3. Розділ генерального плану «Транспорт».....	39
2.4. Розділ генерального плану «Охорона культурної спадщини».....	48
2.5. Охорона навколишнього природного середовища.....	49
2.6. Основні техніко-економічні показники.....	53
2.7. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) в межах міста на мирний час.....	55
2.8. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) в межах міста на особливий період.....	57
2.9. Концепція розвитку м. Харкова (модель перспективного розвитку міста).....	58
2.10. Історико-архітектурний опорний план. Визначення меж історичного ареалу.....	61
2.11. План зонування (зонінг) міста Харкова.....	65
2.12. Реалізація містобудівної документації.....	66
3. АНАЛІЗ НЕГАТИВНИХ ВПЛИВІВ (ЗОКРЕМА БОЙОВИХ ДІЙ, ТЕРОРИСТИЧНИХ АКТИВ, ДИВЕРСІЙ, НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ), ЩО ПРИЗВЕЛИ ДО НЕОБХІДНОСТІ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОГРАМИ.....	69

4. АНАЛІЗ НЕГАТИВНИХ ВПЛИВІВ, ЩО ПРИЗВЕЛИ ДО НЕОБХІДНОСТІ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОГРАМИ, НА ТРАДИЦІЙНИЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА, ІСТОРИЧНИЙ АРЕАЛ, ОБ'ЄКТИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, ДОВКІЛЛЯ, ПРИРОДООХОРОННІ ТЕРИТОРІЇ ТА ОБ'ЄКТИ.....	72
5. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ШКОДУ, ЗАПОДІЯНУ БОЙОВИМИ ДІЯМИ, ТЕРОРИСТИЧНИМИ АКТАМИ, ДИВЕРСІЯМИ, НАДЗВИЧАЙНИМИ СИТУАЦІЯМИ.....	83
5.1. Об'єктам житлової нерухомості та об'єктам громадського призначення.....	83
5.2. Об'єктам виробничого комплексу	86
5.3. Об'єктам соціальної сфери.....	87
5.4. Об'єктам культурної спадщини та культурної інфраструктури.....	89
5.5. Об'єктам житлово-комунального господарства.....	91
5.6. Об'єктам інженерно-транспортної, енергетичної інфраструктури, інфраструктури електронних комунікаційних мереж, об'єктів водогосподарської інфраструктури	94
5.7. Навколишньому природному середовищу та природним ресурсам.....	97
5.8. Захисним спорудам цивільного захисту.....	101
6. АНАЛІЗ РЕСУРСІВ ТЕРИТОРІЇ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ....	105
7. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ПІДГОТОВКИ ТЕРИТОРІЇ (ЗОКРЕМА ЗДІЙСНЕННЯ РОЗМІНУВАННЯ, ДЕМОНТАЖУ ЗРУЙНОВАНИХ БУДІВЕЛЬ ТА СПОРУД, РЕКУЛЬТИВАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ).....	109
8. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ТЕХНІЧНОЇ МОЖЛИВОСТІ, ЕКОНОМІЧНОЇ ДОЦІЛЬНОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ ПОШКОДЖЕНИХ ОБ'ЄКТІВ ШЛЯХОМ ВИКОНАННЯ РОБІТ З РЕКОНСТРУКЦІЇ, РЕСТАВРАЦІЇ, КАПІТАЛЬНОГО ЧИ ПОТОЧНОГО РЕМОНТУ.....	112
9. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ТЕХНІЧНОЇ МОЖЛИВОСТІ, ЕКОНОМІЧНОЇ ДОЦІЛЬНОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ШЛЯХОМ НОВОГО БУДІВНИЦТВА АБО ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО БУДІВНИЦТВА НОВИХ ОБ'ЄКТІВ ЗАМІСТЬ ТИХ, ЩО ЗАЗНАЛИ ПОШКОДЖЕНЬ АБО ЗРУЙНОВАНИ, З ВИЗНАЧЕННЯМ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТІВ ПОВТОРНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА РОЗРОБЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ПРОЄКТНИХ РІШЕНЬ.....	117

10. ОБҐРУНТОВАНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВІДНОВЛЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ.	120
11. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО НЕОБХІДНИХ ЗАХОДІВ ІНЖЕНЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ІНЖЕНЕРНОГО ЗАХИСТУ ТЕРИТОРІЇ.....	125
12. ОБҐРУНТОВАНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ДОЦІЛЬНОСТІ ЗМІНИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ТЕРИТОРІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ З УРАХУВАННЯМ ІСНУЮЧОЇ ЗАБУДОВИ ТА НАЯВНОЇ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ.....	129
13. ОБҐРУНТОВАНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПЕРЕНЕСЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ВИРОБНИЧОЇ СФЕРИ.....	133
14. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВНЕСЕННЯ ЗМІН АБО РОЗРОБЛЕННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....	134
15. ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО КОМПЛЕКСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ, РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ТА ЗАХОДИ ДЛЯ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ З ВИЗНАЧЕННЯМ ПРІОРИТЕТНОСТІ, З УРАХУВАННЯМ НОРМ І НОРМАТИВІВ ЩОДО ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ, ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ЗАКЛАДАМИ І ПОСЛУГАМИ, ЩО В НИХ НАДАЮТЬСЯ, ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТУ ТА ІНЖЕНЕРНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТОЩО.....	141
16. ПОПЕРЕДНІЙ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗРАХУНОК ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХОДІВ КОМПЛЕКСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	165
17. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ.....	170
ПЛАН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ КОМПЛЕКСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	172
ДОДАТОК. Перелік галузевих міських програм, які передбачається фінансувати у 2024 році.....	189

ВСТУП

Програма комплексного відновлення території Харківської міської територіальної громади (далі – Програма) розроблена Департаментом економіки та комунального майна Харківської міської ради спільно із виконавчими органами Харківської міської ради, територіальними підрозділами міністерств, іншими центральними органами виконавчої влади в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні, введеного з 24 лютого 2022 року через військову агресію Російської Федерації (далі – РФ). Програма базується на аналізі основних просторових, містобудівних та соціально-економічних показників Харківської територіальної громади за попередні роки та ситуації у 2022–2024 роках з урахуванням наслідків впливу збройної агресії РФ. Основні завдання Програми та пріоритетні напрями діяльності в місті трансформовані в перелік конкретних заходів з її реалізації та згруповані у розділи, які відповідають стратегічним та оперативним цілям розвитку м. Харкова. Виконання заходів Програми дозволить створити умови для безпечного життя мешканців міста та забезпечення їх нагальних потреб, визначити основні просторові та соціально-економічні пріоритети і комплекс пріоритетних заходів для забезпечення відновлення території, яка постраждала внаслідок бойових дій.

Програму підготовлено з урахуванням вимог законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про правовий режим воєнного стану», «Про внесення змін до деяких законів України щодо першочергових заходів реформування сфери містобудівної діяльності», «Про регулювання містобудівної діяльності»; Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами), Земельного кодексу України, Кодексу цивільного захисту України; постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації» (зі змінами), «Про збір, обробку та облік інформації про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації» (зі змінами), «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд».

При підготовці Програми враховані завдання інших документів державного, регіонального та місцевого планування, а саме:

- Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019);
- Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695;

- Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 роки, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 27 лютого 2020 року № 1196-VII (зі змінами);
- Програми економічного і соціального розвитку Харківської області на 2024 рік, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 23 грудня 2023 року №726-VIII (зі змінами);
- Програми економічного та соціального розвитку м. Харкова на 2024 рік, затвердженої рішенням Харківської міської ради від 22 листопада 2023 року № 448/23 (зі змінами), основним інструментом реалізації завдань якої є виконання заходів галузевих міських програм.

Фінансування пріоритетних напрямів, у тому числі через міські цільові програми, здійснюватиметься з урахуванням реальних можливостей бюджету Харківської міської територіальної громади, фінансових ресурсів державного бюджету, кредитних ресурсів та технічної допомоги міжнародних організацій.

Програма є формою взаємодії місцевої влади та громадськості.

1. ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1.1. Географічне розташування

Місто Харків розташоване в північно-східній частині України, на плоскогір'ї, в межах степової зони, рельєф рівний, без значних височин або гірських масивів. У межах міста Харків протікає

5 річок: Уди, Лопань, Харків, Немишля, Студенок.

Студенок.

Клімат на території міста помірно континентальний.

Харків – адміністративний центр Харківської міської територіальної громади та Харківської області.

Місто адміністративно поділяється на 9 районів: Шевченківський, Київський, Слобідський, Холодногірський, Салтівський, Новобаварський, Індустріальний,

Немишлянський та Основ'янський.

	Територія, кв. км <i>станом на 1 січня 2024 р.</i>	
	м. Харків, <i>у т.ч. райони:</i>	350,0
1. Холодногірський		35,40
2. Шевченківський		45,11
3. Київський		51,67
4. Салтівський		31,61
5. Немишлянський		31,07
6. Індустріальний		45,27
7. Слобідський		28,15
8. Основ'янський		45,75
9. Новобаварський		35,99

Харків розташований у північно-східній частині України. Особливістю географічного положення міста є його розташування на перетині ряду важливих транспортних шляхів. У довоєнний час місто виконувало функцію великого транспортного вузла: через місто проходили залізничні шляхи та автомагістралі, що ведуть на Донбас, до Криму, на Кавказ, до портів Чорного, Азовського й Балтійського морів та до багатьох великих індустриальних центрів, які розташовані за межами України. Через місто проходив міжнародний транспортний коридор Європа – Азія.

З Харківською міською територіальною громадою межує 8 громад:

1.2. Загальна економічна оцінка

Місто Харків має значний вплив на економіку країни. Загальна економічна оцінка міста включає такі аспекти: виробництво та промисловість, науково-дослідна сфера, освіта, торгівля та послуги, інфраструктура.

Основні галузі економіки по Харківській області (статистичні дані):

Назва галузі	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	кількість суб'єктів, тис. од.	кількість зайнятих, тис. осіб	кількість суб'єктів, тис. од.	кількість зайнятих, тис. осіб	кількість суб'єктів, тис. од.	кількість зайнятих, тис. осіб
Промисловість	11,5	170,0	8,9	120,2	9,8	109,2
Будівництво	3,5	22,2	2,4	к	2,8	13,7
Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	62,3	170,4	50,0	120,6	53,4	120,5
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	6,3	28,7	5,4	20,1	6,1	21,0
Інформація та телекомунікації	36,7	45,0	37,1	к	36,5	42,5
Професійна, наукова та технічна діяльність	11,0	24,9	10,4	19,8	11,7	20,2
Охорона здоров'я та соціальна допомога	2,4	51,1	2,1	44,2	2,5	42,1

Примітки:

символ (К) – дані не оприлюднюються з метою виконання вимог Закону України «Про офіційну статистику» щодо забезпечення гарантій органу державної статистики щодо статистичної конфіденційності;

у 2022 році інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів та проведених дооцінок показників.

До повномасштабної військової агресії промисловий потенціал м. Харкова складався з підприємств майже усіх галузей. Найбільш суттєвий вплив на результати роботи промисловості міста мали підприємства машинобудівної, електроенергетичної, паливної, хімічної та харчової галузей.

За останніми статистичними даними за 2021 рік підприємствами м. Харкова реалізовано промислової продукції (товарів, послуг) без ПДВ та акцизу на суму 105,6 млрд грн (на 27,7 % більше, ніж за 2020 рік), що склало 45,6 % в загальному обсязі реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) по Харківській області. Обсяг реалізованої промислової продукції на одного жителя міста склав 74,3 тис. грн.

Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) без ПДВ та акцизу по Харківській області за 2023 рік становив 209,4 млрд грн, що складає 4,8 % в загальному обсязі реалізованої промислової продукції

(товарів, послуг) по Україні (за 2022 рік – 182,6 млрд грн, що складає 4,7 % в загальному обсязі по Україні).

Основні платники податків по м. Харкову

(за даними ГУ ДПС у Харківській області та Північного міжрегіонального управління ДПС по роботі з великими платниками податків)

ЄДРПОУ	Назва (із зазначенням скороченої організаційно-правової форми)	Вид діяльності (основний)	сума податків, тис. грн на 01.01.2022	сума податків, тис. грн на 01.07.2024
40081216	РЕГІОНАЛЬНА ФІЛІЯ «ПІВДЕННА ЗАЛІЗНИЦЯ» АТ «УКРАЇНЬСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»	вантажний залізничний транспорт	149 262,3	76 580,6
30487219	ТОВ «АТЬ-МАРКЕТ»	роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами	149 108,1	72 027,0
2071205	КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ	вища освіта	98 156,3	47 102,3
31557119	КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ»	постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря	119 925,5	47 058,1
2071180	НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»	вища освіта	64 286,4	40 486,7
2146334	УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ АДМІНІСТРАЦІЇ САЛТІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ	державне управління загального характеру	78 954,8	36 857,3
5762269	АТ «УКРЕНЕРГОМАШИНИ»	виробництво двигунів і турбін, крім авіаційних, автотранспортних і мотоциклетних двигунів	83 722,7	35 382,8

Основними роботодавцями на території м. Харкова за даними ГУ ДПС у Харківській області є КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ; НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»; ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЗАВОД ІМЕНІ В.О. МАЛИШЕВА»; КНП ХОР «ЦЕНТР ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ»; управління освіти районів міста.

Харків має потужний промисловий комплекс, що характеризується значною питомою вагою високотехнологічних та інноваційних підприємств, продукція яких реалізується, в тому числі, на експорт.

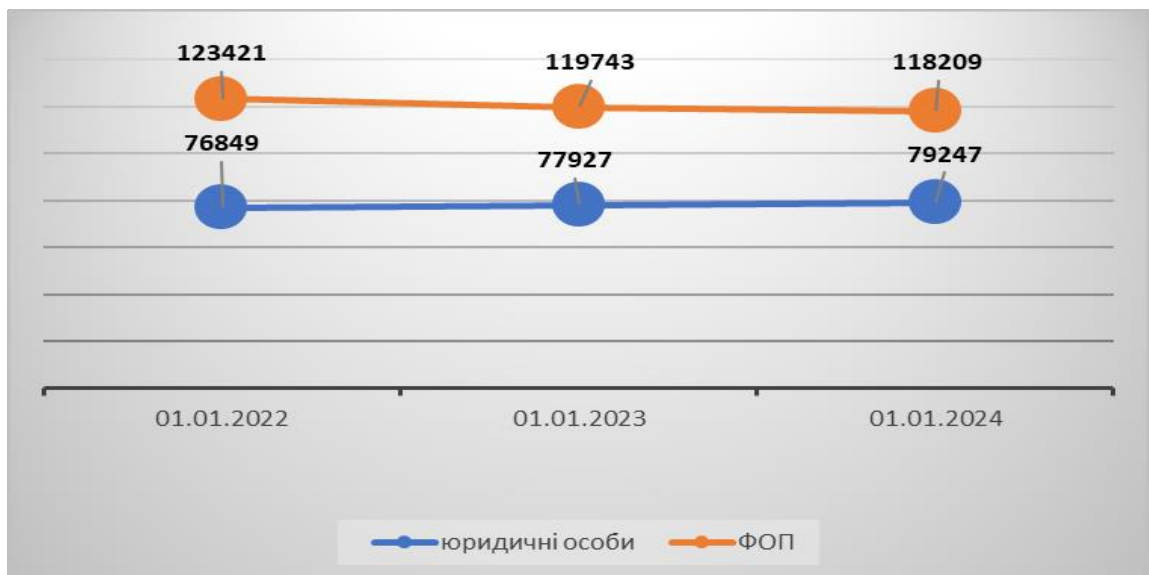
З самого початку повномасштабної війни Харків потерпає від агресії РФ: місто піддається ракетно-бомбовим ударам, внаслідок чого суттєво постраждала як промислова, так і цивільна інфраструктура.

Місто є науковим осередком країни з розгалуженою системою науково-дослідницьких інститутів та вищих навчальних закладів. За кількістю наукових і науково-технічних організацій м. Харків займає друге місце в країні після м. Києва. При цьому, конкуренція для бізнесу та вартість трудових ресурсів є нижчою, у порівнянні зі столицею.

В місті наявна розгалужена транспортна, промислова, торгівельна та бізнес-інфраструктура, що створює сприятливі умови для розвитку бізнесу. Але на даний час внаслідок воєнних дій спостерігається пошкодження значної частини інфраструктури на території м. Харкова, існує загроза знищення матеріальних активів та у зв'язку з чим, наявні певні ускладнення при веденні бізнесу (порівняно із містами, розташованими на значному віддаленні від лінії військового протистояння).

За даними Головного управління ДПС у Харківській області станом на 01.04.2024 у м. Харкові на обліку знаходиться 79 591 юридична особа та 118 602 фізичні особи – підприємці. Незважаючи на військову агресію у місті спостерігається позитивна тенденція до збільшення кількості юридичних осіб.

Динаміка чисельності суб'єктів господарювання на території громади за 2021–2023 рр.

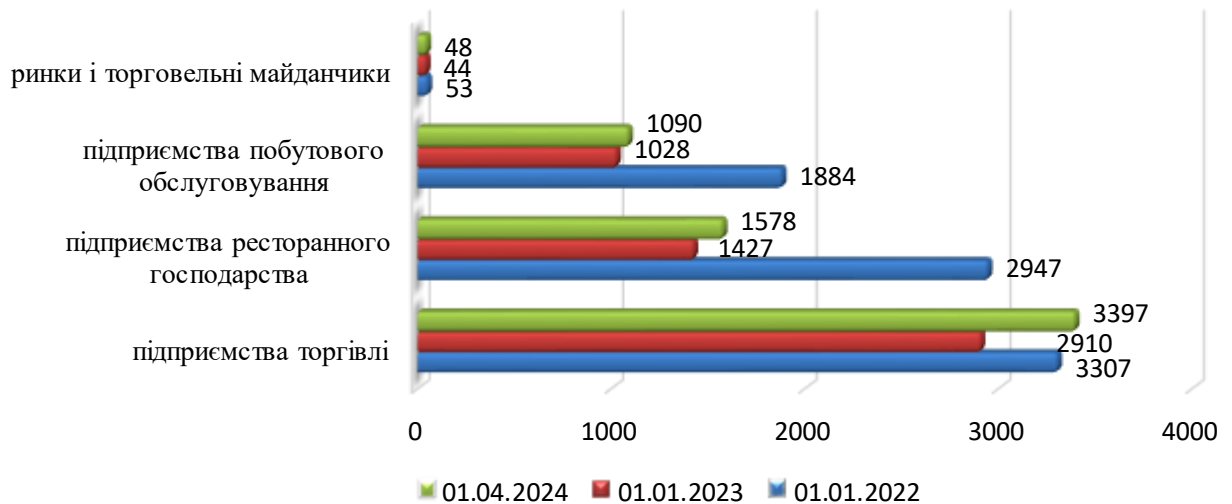

На території міста станом на 01.04.2024 зареєстровано 43 біржі, 46 страхових організацій (компаній), 48 кредитних спілок та 7 лізингових компаній.

Роздрібний товарообіг підприємств (юридичних осіб) м. Харкова, основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, за I квартал 2024 року орієнтовно склав 10,9 млрд грн, або 19,1 % від прогнозованого обсягу на 2024 рік. Зростання роздрібного товарообігу до аналогічного періоду 2023 року (у фактичних цінах) становило 12,0 %. Реалізація товарів на одного мешканця – 9 083 грн. Пред’явлений попит населення у звітному періоді повністю забезпечено пропозиціями основних видів споживчих товарів та послуг.

Населення міста Харкова обслуговують підприємства торгівлі, ресторанного господарства, побутового обслуговування, ринки і торговельні майданчики.

Динаміка відновлення роботи підприємств сфери обслуговування (од.):

Підприємства торгівлі, ресторанного господарства, ринки та торговельні майданчики, об’єкти побутового обслуговування населення, автозаправні станції продовжують відновлювати свою роботу, деякі частково, деякі вже повністю відновили роботу.

У місті функціонують 18 гіпермаркетів, 234 супермаркети та 45 торгових центрів (на 01.04.2023 відповідно 12, 183 та 35), в яких наявний широкий асортимент товарів, побутової техніки, будматеріалів, та надається різноманітний спектр послуг.

Поновлюють свою роботу та розвиваються харківські торгові мережі, загальна кількість підприємств яких станом на 01.04.2024 складає близько 400 од. (на 01.04.2023 – 312 од.).

На території міста здійснюють роздрібну торгівлю українські торговельні мережі, загальна кількість торговельних об’єктів яких складає 197 од. (на 01.04.2023 – 180 од.).

В рамках реалізації Порядку часткової компенсації з бюджету Харківської міської територіальної громади відсоткових ставок за кредитами, що надаються банківськими установами на реалізацію бізнес-проектів суб’єктів малого

та середнього підприємництва міста Харкова в місті здійснюється робота щодо фінансової підтримки підприємців.

Попри воєнну агресію РФ в місті Харкові продовжувалася реалізація інвестиційних проєктів із залученням внутрішніх і зовнішніх інвесторів.

Кредитні рейтинги міста оцінюються міжнародними рейтинговими агентствами «Moody's Investors Service Inc», «Fitch Ratings Ltd» та Національним рейтинговим агентством ТОВ «Рейтингове агентство «ІВІ-Рейтинг».

Кредитні рейтинги м. Харкова станом на 01.04.2024

«Moody's Investors Service Inc»	міжнародні кредитні рейтинги м. Харкова – довгостроковий рейтинг емітента за міжнародною шкалою в іноземній та національній валюті на рівні «Саа3», прогноз «стабільний», базова оцінка кредитоспроможності на рівні «Саа3».
«Fitch Ratings Ltd»	довгострокові рейтинги дефолту емітента (РДЕ) в іноземній та національній валюті на рівні «СС», довгострокові IDR у національній валюті «ССС-».
«Національне рейтингове агентство «ІВІ-Рейтинг»	довгостроковий кредитний рейтинг міста Харкова за Національною рейтинговою шкалою – uaBBB-прогноз «у розвитку» та збереженням у контрольному списку (CreditWatch), рейтинг інвестиційної привабливості на рівні invA.

Міжнародні кредитні рейтинги м. Харкова, присвоєні рейтинговим агентством «Moody's Investors Service Inc», знаходяться на один щабель вище суверенного рейтингу України.

У місті здійснюється реалізація державної політики у сфері цифрового розвитку, в тому числі запровадження нових електронних сервісів та послуг для громадян.

Забезпечується безперебійна робота реєстрів та програмних продуктів, що автоматизують процес надання мешканцям міста публічних послуг та створюють умови для швидкого і комфортного обслуговування населення, а саме: Реєстр територіальної громади міста Харкова, комп'ютерна програма «Центр соціальних послуг», Портал електронних сервісів міста Харкова тощо. Продовжено використання медичної інформаційної системи «Helsi».

Забезпечено ефективну роботу міських Call-центрів Диспетчерської служби «1562» та з питань отримання та користування «Карткою Харків'янина» – «1535».

Функціонує міський чат-бот «Харків – Твій дім», де міститься інформація про пошкодження та відновлення після пошкодження внаслідок бойових дій будівель, мереж та комунікацій.

Чат-бот «Харків – твій дім» також надає можливість швидко знайти найближчі укриття у радіусі 2 км та Пункти незламності у радіусі 5 км, ознайомитися з тимчасовими маршрутами громадського транспорту в період відключення електроенергії.

Здійснюється розробка програмного забезпечення проєкту «Дашборд відновлення та розвитку міста Харкова», метою якого є впорядкування

інформації про залучення ресурсів та коштів на відновлення та розвиток міста, а також збільшення інвестиційної привабливості. Завдяки проєкту інвестори отримують зрозумілий та прозорий бізнес-процес у роботі з Харківською міською радою, а мешканці міста зможуть контролювати прозоре використання інвестиційних коштів.

Впроваджується система DREAM (Digital Restoration Ecosystem for Accountable Management) – державна цифрова екосистема, яка збирає, упорядковує та публікує відкриті дані на всіх етапах проєктів відновлення в режимі реального часу.

Працює інтерактивна карта на Геопорталі Харкова (<https://smart.citynet.kharkiv.ua/>) з інформацією про місця розташування, режиму роботи, характеристиками об'єктів «Пунктів незламності», обігріву, харчування, об'єктів споживчого ринку, лікарень, поліклінік, маршрутів руху наземного транспорту, що працюють в умовах блекауту тощо.

Продовжується робота з удосконалення та розвитку проєкту «Картка Харків'янина». Опрацьовується питання розробки цифрової Картки харків'янина (digital X-card) – персоніфікованої Картки харків'янина, а також модуля, який буде інструментом для організації діяльності та ефективного надання окремих послуг комунальних господарюючих суб'єктів та/або комунальних установ.

Реалізується електронна послуга «єМалятко», яка дозволяє опрацювати заяви для призначення допомоги при народженні дитини, допомоги на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях.

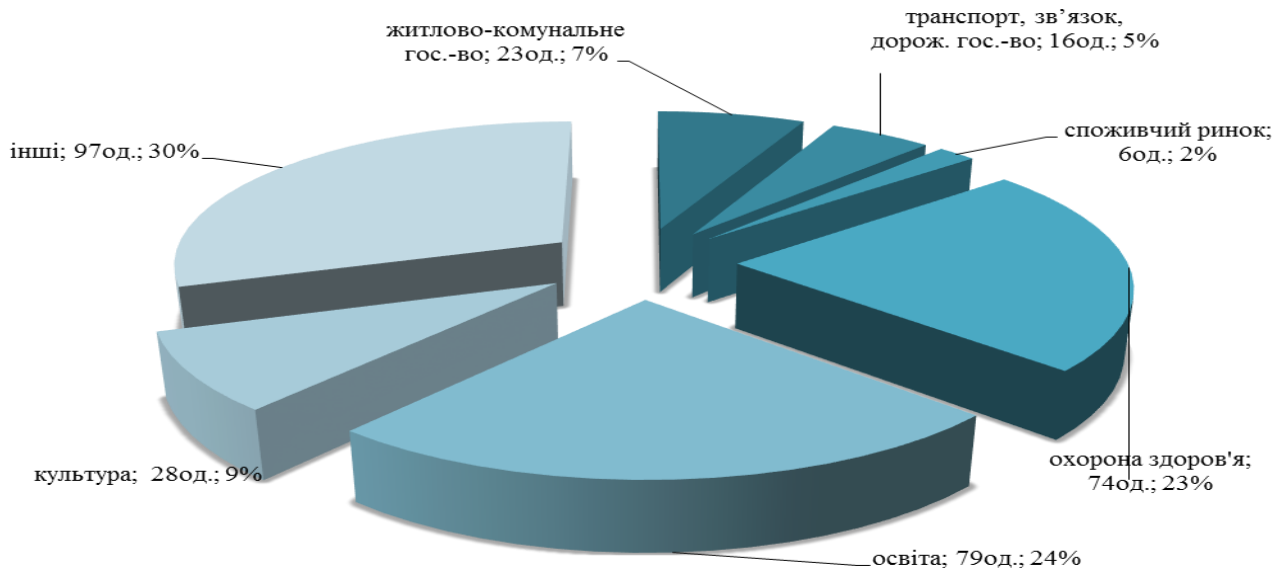
З метою організації ефективної системи надання адміністративних послуг у місті забезпечено роботу Центру надання адміністративних послуг та його 11 територіальних підрозділів (далі – ЦНАП).

Станом на 01.04.2024 в комунальній власності міста знаходилося 323 підприємства, установи й організації.

**Структура підприємств, установ та організацій,
що знаходяться в комунальній власності м. Харкова
за сферами діяльності (станом на 1 січня)**

	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Кількість підприємств, установ та організацій, що знаходяться в комунальній власності, од.	318	318	324	323	323
у тому числі:					
житлово-комунальне господарство	21	21	23	23	23
транспорт, зв'язок, дорожнє господарство	14	15	16	16	16
споживчий ринок	6	6	6	6	6
охорона здоров'я	73	72	74	74	74
освіта	71	71	80	79	79
культура	32	32	28	28	28
інші	101	101	97	97	97

Питома вага та структура підприємств, установ та організацій,
що знаходяться в комунальній власності м. Харкова (станом на 01.01.2024)

Станом на 01.01.2024 середньооблікова кількість штатних працівників 57 унітарних комунальних підприємств й організацій за 2023 рік становила 22,2 тис. осіб, що на 7,4 % менше, ніж за 2022 рік. Середньомісячна заробітна плата штатного працівника зросла у 2023 році на 33,9 % у порівнянні з 2022 роком та склала 15,5 тис. грн.

За даними Харківської філії Харківської обласної служби зайнятості станом на 01.04.2024 чисельність безробітних, що перебували на обліку в службі зайнятості по м. Харкову, склала 1 770 осіб (на 01.04.2023 – 1 765 осіб). З них 52,5 % отримували допомогу по безробіттю.

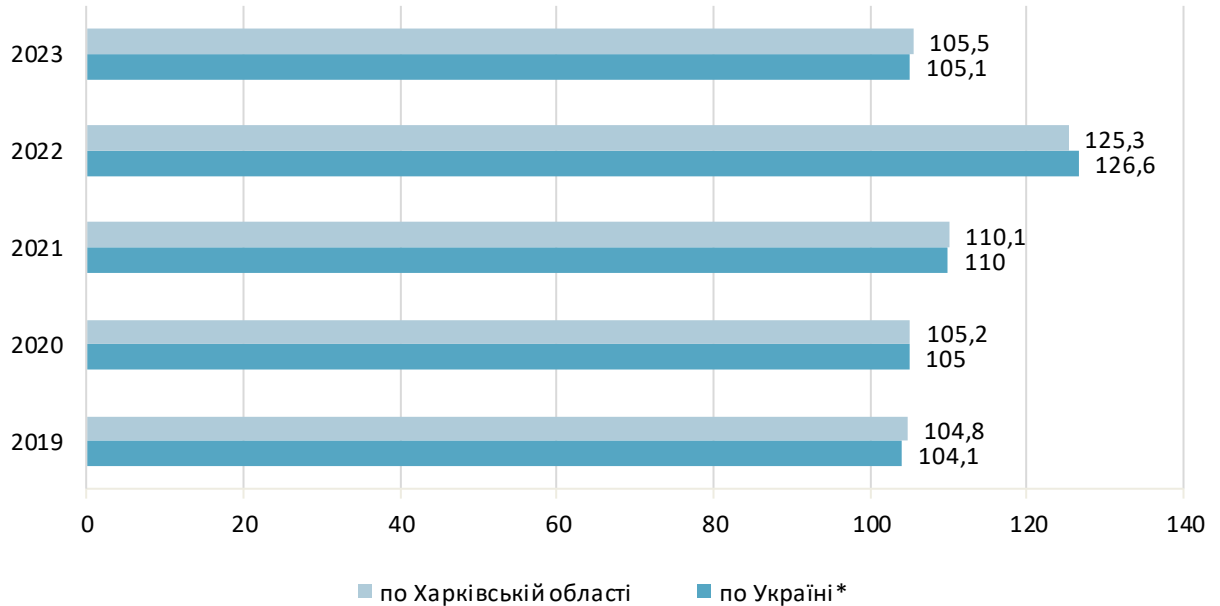
За останніми статистичними даними середньомісячна заробітна плата штатних працівників за 2021 рік по Харківській області склала 12 051 грн.

Середній розмір пенсії по м. Харкову на 01.04.2024 становив 5 651,6 грн, що у 2,4 раза більше законодавчо встановленого прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Індекс споживчих цін на товари та послуги (розраховується на рівні областей) за 2023 рік у Харківській області становив 105,5 % (по Україні – 105,1 %).

Індекси споживчих цін, %:

*без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

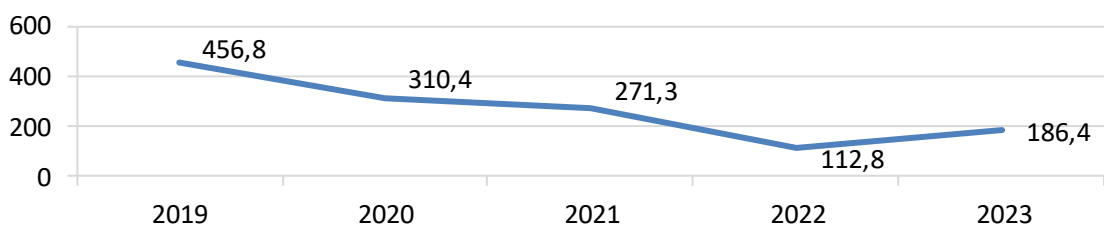
Станом на 01.04.2024 діють 1,8 тис. договорів оренди об'єктів нежитлового фонду комунальної власності міста загальною площею 249,2 тис. кв. м та 2 договори оренди цілісних майнових комплексів.

У I кварталі 2024 року до бюджету Харківської міської територіальної громади перераховано кошти за оренду майна комунальної власності в сумі майже 3,7 млн грн.

За укладеними договорами у попередні періоди за січень–березень 2024 року до бюджету Харківської міської територіальної громади надійшло 158,2 млн грн орендної плати за землю, від продажу земельних ділянок – 5,6 млн грн.

У I кварталі 2024 року всіма видами міського транспорту перевезено 48,3 млн пасажирів, у тому числі: метрополітенем – 17,7 млн пасажирів, наземним електротранспортом – 19,4 млн пасажирів, автобусним транспортом – 11,2 млн пасажирів.

Перевезено усіма видами транспорту, млн пасажирів

Динаміка перевезень пасажирів у м. Харкові

	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Перевезено усіма видами міського транспорту, млн пасажирів	456,8	310,4	271,3	112,8	186,4
<i>у тому числі:</i>					
метрополітеном	212,8	128,1	158,6	52,9	71,4
міське електротранспортом	191,4	153,9	85,4	46,1	79,0
автобусним транспортом	52,6	28,4	27,3	13,8	36,0

Через бойові дії у Харківському регіоні зовнішньоекономічна діяльність зазнала значних втрат та обмежень. За підсумками 2022 року зовнішньоторговельний оборот товарами підприємств Харківської області зменшився у 2 рази.

Проте у 2023 році намітилася позитивні зрушення. Зовнішньоторговельний оборот товарами підприємств Харківської області в січні–березні 2024 року збільшився проти аналогічного періоду 2023 року на 1,5 % і склав 587,1 млн дол. США.

Обсяги експорту порівняно з аналогічним періодом 2023 року зменшилися на 5,7 %, імпорту збільшилися на 5,6 %, та склали відповідно 197,5 млн дол. США та 389,6 млн дол. США. Негативне сальдо зовнішньої торгівлі товарами дорівнювало 192,1 млн дол.

Зовнішньоекономічний оборот товарами підприємств Харківської області
млн дол. США

	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Зовнішньо-економічний оборот товарів	3 160,9	3 268,5	4 202,6	2 131,1	2 322,3
<i>Зовнішня торгівля товарами</i>					
Експорт	1 415,1	1 471,2	1 801,3	879,7	778,0
Імпорт	1 745,8	1 797,3	2 401,3	1 252,9	1 544,2
Сальдо	-330,7	-326,1	-600,0	-373,2	-766,2
Коефіцієнт покриття експортом імпорту	0,81	0,82	0,75	0,70	0,50

Виконавчі органи Харківської міської ради підтримують та розвивають співробітництво з міжнародними агенціями та фінансовими установами.

Продовжено реалізацію проєктів / підпроєктів: «Безпека дорожнього руху у м. Харкові» (ЄІБ); «Інтегрований розвиток міст в Україні II» (розробка Плану сталої міської мобільності м. Харкова та Концепції інтегрованого розвитку Київського району міста Харкова) (GIZ).

В рамках реалізації інвестиційного проєкту «Міський громадський транспорт України» продовжується реалізація підпроєкту «Оновлення рухомого складу Харківського метрополітену».

Продовжувалася реалізація проєкту «Розширення метрополітену у м. Харкові» (Подовження третьої лінії метрополітену у м. Харкові)», метою якого є створення транспортного пересадочного вузла, що з'єднає південну і західну частини з центром міста.

Для закупівлі товарів, робіт та послуг для відновлення критичної інфраструктури м. Харкова, реалізується «Проєкт розвитку міської інфраструктури – 2» із залученням позики від Міжнародного банку реконструкції та розвитку.

Здійснюється робота по розробці, впровадженню і реалізації нових проєктів:

- «Харківський міський електричний транспорт» (закупка нових трамваїв та відновлення транспортної інфраструктури) (ЄІБ);
- «Енергетична Безпека», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку USAID (отримання гуманітарної допомоги для комунальних підприємств міста Харкова задля підтримки та відновлення критичної інфраструктури міста Харкова);
- підготовка дослідження з реконструкції та відновлення інфраструктури міста Харкова у рамках співпраці з Японським агентством міжнародного співробітництва (JICA);
- відновлення загальноосвітніх закладів у м. Харкові та житлових будинків, що фінансується генеральним директором ЄС із цивільного захисту та гуманітарної допомоги (DG ECHO) та Урядом Японії;
- імплементація заходів за підтримки ПРООН «Мери за економічне зростання» – підтримка у підготовці частини 3D моделі міста та скануванні об'єктів культурної спадщини і житлових будівель, які постраждали внаслідок обстрілів.

Здійснюється співпраця з міжнародними партнерами для подолання наслідків у місті Харкові військової агресії РФ проти України.

Станом на 01.04.2024 Харків має побратимські та партнерські відносини із 34 іноземними містами у 23 країнах світу.

Місто є членом міжнародних організацій: Міжнародної Асоціації ЄВРОСІТІЗ, Міжнародної Асоціації міст – володарів Призу Європи, Світової Федерації туристичних міст WTSCF.

Харків володіє повним комплектом нагород Ради Європи (Дипломом Європи; Почесним Прапором Ради Європи; Таблицею Європи; Призом Європи), що сприяє підвищенню статусу міста, відкриває можливості співробітництва з міжнародними організаціями та фондами, а також регіонами та містами.

1.3. Загальна екологічна оцінка

Відповідно до метеорологічного районування України, м. Харків відноситься до території з помірним потенціалом забруднення атмосферного повітря промисловими викидами.

З метою постійного моніторингу стану атмосферного повітря в м. Харкові Харківським регіональним центром з гідрометеорології проводяться спостереження за забрудненням атмосферного повітря на 10 стаціонарних пунктах спостереження.

Індекс забруднення атмосфери міста у 2021 році дорівнював 4,44 (у 2020 році – 4,00). У рейтингу комплексних індексів забруднення атмосферного повітря міст України, який складається за результатами спостережень гідрометеорологічних організацій у 39 містах України, у 2021 році, як і у 2020, Харків посів 36 місце, що є найкращим з показників серед обласних центрів України (м. Одеса – 3 місце, м. Дніпро – 4, м. Київ – 6 місце, м. Суми – 16).

За результатами впливу негативних наслідків повномасштабної військової агресії РФ проти України Харківська область увійшла до топ-3 регіонів, де екологія найбільше постраждала. Збитків завдано майже 11,5 млрд грн.

У 2023 році індекс забруднення атмосфери міста дорівнював 2,89 та характеризувався, як низький.

Намітилась незначна тенденція покращення якості атмосферного повітря по пилу, оксиду вуглецю та сажі.

Найбільш значним природним поверхневим водним об'єктом Харківської області є транзитна річка Сіверський Донець – найбільша притока Дону.

Якість води ріки Сіверський Донець залежить від надходження у річки басейну забруднень, які визначаються природними особливостями ландшафтів, водозбору, характером господарського використання заплавл та інтенсивності господарської діяльності на площі всього водозбору. Серед природних факторів на хімічний склад води значно впливає клімат, який зумовлює величину водного стоку.

Основним джерелом питного водопостачання міста Харкова є створ р. Сіверський Донець, вдсх. Печенізьке – с. Печеніги.

Якість поверхневих вод на території м. Харкова протягом року, зазвичай є стабільною, без суттєвих змін. Концентрації речовин у водних об'єктах коливалася в межах середньо-багаторічних значень без тенденції до погіршення, в залежності від періоду року та фактичної водності річок.

Якість питної води в системі водопостачання контролюється виробничими лабораторіями Комплексів водопідготовки «Донець» та «Дніпро» та у м. Харкові. У цілому якість питної води за бактеріологічними та хімічними показниками залишається стабільною і відповідає санітарним нормам.

КП «Харківводоканал» для підвищення якості питної води регулярно проводиться чистка і промивка резервуарів чистої води, здійснюється санітарно-ліквідаційний тампонаж артезіанських свердловин.

У період пропуску весняної повені виконується необхідний комплекс заходів, завдяки яким водопровідні споруди працюють в штатному режимі.

Службою санітарно-епідеміологічного контролю якості води підприємства постійно ведеться моніторинг якості питної води в місті відповідно до вимог ДСТ і ДержСанПіН.

На Комплексі з перекачування та очищення стічних вод КП «Харківводоканал» постійно здійснює контроль та виконує всі необхідні хіміко-аналітичні дослідження показників якості у пробах стічної води.

КП «Комплекс з експлуатації об'єктів водозниження і зливової каналізації» станом на 01.01.2024 ліквідовано аварійні ситуації, пов'язані з руйнуванням конструктивних елементів зливової каналізації, на 99 об'єктах, затоплення територій – на 154 об'єктах.

Проведено технічну інвентаризацію гідротехнічних споруд (гребель), що знаходяться на балансі комунального підприємства та виготовлено технічні паспорти об'єктів нерухомого майна: Журавлівської греблі, Гончарівської греблі, Павлівської греблі, Лопанської греблі, Новобаварської греблі, Жихарської греблі, гідротехнічної споруди Лозовеньківського водосховища.

На об'єктах водозниження насосними агрегатами відкачано 1 724,1 тис. куб. м ґрунтових вод.

Проведені заходи сприяли підтримці оптимального рівня води в річках міста.

Міські ґрунти виконують роль природного геохімічного бар'єру, тому в них накопичуються забруднюючі речовини, які надходять з атмосферного повітря, талих і дощових вод. На санітарно-гігієнічні показники ґрунту впливають такі чинники, як наявність звалищ побутових та промислових відходів, відсутність централізованого відводу каналізаційних стоків від приватної забудови.

Для м. Харкова, як великого промислового центру, характерним є забруднення ґрунтів важкими металами: міддю, ртуттю, цинком, свинцем, кадмієм, хромом, що накопичуються у поверхневому горизонті ґрунтів. Уздовж

великих транспортних магістралей спостерігається надмірна концентрація свинцю, поліциклічних ароматичних вуглеводнів.

Харківський обласний центр з гідрометеорології 1 раз на 5 років відбирає проби ґрунту у визначених місцях. У 2019 році в місті було проведено аналіз проб ґрунтів на наявність 6 важких металів: кадмію, марганцю, міді, свинцю, цинку, нікелю. За його результатами виявлено невисокий рівень забруднення ґрунтів нікелем – в усіх відібраних пробах вміст нікелю не перевищував відповідну гранично допустиму норму.

Зелені насадження – найважливіший елемент містобудування, який відіграє велику роль у поліпшенні екологічних і санітарно-гігієнічних умов життя в місті, в архітектурно-будівельному і соціальному відношенні. Зелені насадження міста поглинають практично всі види хімічних сполук, які забруднюють навколишнє природне середовище, покращують мікроклімат забудов, охороняють будівлі і споруди від надмірного перегріву, знижують рівень шумів, тобто виконують велику санітарно-гігієнічну, художньо-естетичну та рекреаційну роль.

В місті проводяться заходи з оздоровлення та продовження віку дерев та заходи боротьби зі шкідниками та хворобами, з використанням виключно біологічних препаратів та позакореневе внесення мінеральних добрив. За результатами вжитих заходів спостерігається позитивна тенденція оздоровлення зелених насаджень.

Основними завданнями для забезпечення утримання території м. Харкова у належному санітарному стані, підвищення ефективності її санітарного очищення, покращення санітарно-епідемічного благополуччя та забезпечення підвищення рівня екологічної безпеки є перехід на європейську систему поводження з твердими побутовими відходами (далі – ТПВ), поступове зменшення накопичення ТПВ шляхом впровадження ефективних методів у сфері поводження з відходами відповідно до сучасних вимог природоохоронного законодавства.

З метою забезпечення утримання території м. Харкова у належному санітарному стані, підвищення ефективності її санітарного очищення, покращення санітарно-епідемічного благополуччя та забезпечення підвищення рівня екологічної безпеки рішенням 39 сесії Харківської міської ради 6 скликання від 25.02.2015 № 1880/15 затверджено Програму розвитку системи поводження з твердими побутовими відходами в м. Харкові на 2015-2026 роки та Схему санітарної очистки м. Харкова.

Згідно реєстру ліцензіатів на провадження господарської діяльності у сфері поводження з небезпечними відходами, опублікованого на порталі відкритих даних, на території міста 10 суб'єктів господарювання оформили ліцензію на збирання, перевезення, зберігання, знешкодження, та утилізацію небезпечних відходів.

Поводження з відходами

(тис. куб. м)

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
збір та перевезення	2 846,6	3 098,6	2 715,6	2 311	1 833,4
захоронення	3 323,1	4 428,6	4 485,6	2 870,2	2 521,6

Захоронення основної частини твердих побутових відходів, що утворюються на території міста, здійснюється на Дергачівському полігоні твердих побутових відходів. Загальна потужність (ємність) полігону складає 350,0 тис. т на рік.

Дергачівський полігон твердих побутових відходів визначено як об'єкт поводження з відходами, на територію якого приймаються відходи від руйнувань.

З початку військової агресії станом на 01.04.2024 прийнято 18,8 тис. т таких відходів.

Також захоронення відходів здійснюється на Роганському полігоні. Загальна потужність полігону складає 336,0 тис. т на рік.

За 2023 рік загальний обсяг прийнятих відходів на полігонах склав 2 521,6 тис. куб. м.

У 2023 році ліквідовано 863 од. стихійних звалищ сміття та 1 241 од. місць накопичення ТПВ об'ємом 14,2 тис. куб. м відходів.

На території Шевченківського району м. Харкова в 2021 році у тестовому режимі КП «Муніципальна компанія поводження з відходами» запроваджено роздільний збір корисних компонентів твердих побутових відходів. Підприємство здійснює збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів.

Також КП «Муніципальна компанія поводження з відходами» здійснює збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів (відпрацьовані ртутні лампи та ртутні термометри; відпрацьовані батарейки) з подальшою передачею підприємствам, що мають відповідні дозвільні документи для знешкодження (утилізації) таких відходів.

З метою впровадження роздільного збирання твердих побутових відходів, їх подальшого сортування та створення системи збирання та утилізації полігонного газу з виробництвом електричної енергії реалізовується інвестиційний проєкт «Нове будівництво комплексу з переробки твердих побутових відходів з системою збору, утилізації полігонного газу та виробництва електричної енергії у місті Дергачі Харківської області».

Соціально-економічний розвиток міста та певні особливості його географічного розташування обумовлюють значне антропогенне навантаження. Це у тому числі обумовлено промисловою спеціалізацією населеного пункту, а також значними викидами від діяльності транспортного комплексу.

Екологічний стан міста до початку військової агресії характеризувався як стабільний, але ситуація в місті постійно змінюється у зв'язку з його постійними обстрілами, які не можливо спрогнозувати.

Харківський регіональний центр з гідрометеорології проводить спостереження за забрудненням атмосферного повітря м. Харкова. Найбільше забруднення атмосферного повітря залишається на головних магістралях вулично-дорожньої мережі міста. Індекс забруднення атмосферного повітря в цілому по місту по всіх інгредієнтах у червні 2023 року становив 3,66 (у травні 2023 року – 2,94). У лютому 2024 року індекс становив 2,92 та характеризувався як низький (у січні 2024 року – 3,06).

Аналіз радіаційного забруднення повітря здійснюється на основі даних спостережень Харківського обласного центру з гідрометеорології. Середньомісячне значення гамма-фону у червні 2023 року по області становило 12 мкР/год (рівень природного фону – 15-17 мкР/год). У лютому 2024 року значення по Харківській області становило 12 мкР/год.

Також на території міста розташовано 30 хімічно небезпечні об'єкти та 92 об'єкти підвищеної небезпеки.

Щорічно в місті утворюються понад 2,0 млн куб м твердих побутових відходів.

До основних негативних чинників, що можуть вплинути на виникнення екологічних проблем та ризиків впливу на здоров'я населення міста, належать:

- військова агресія РФ (постійні обстріли з боку країни-агресора, що призводять до жертв у тому числі мирного населення, знищення об'єктів житлового та соціального фонду (житлових будинків, закладів охорони здоров'я та освіти), об'єктів міської інфраструктури, зокрема енергетичних, тощо);
- недосконалість наявної системи моніторингу атмосферного повітря, що не дозволяє в повному обсязі контролювати стан атмосферного повітря, відсутність індикативного вимірювання;
- інтенсивний рух автомобільного транспорту та пов'язане з цим збільшення обсягів забруднення атмосферного повітря від пересувних джерел. Забруднення атмосферного повітря в м. Харкові від автотранспорту обумовлено такими факторами: постійне нерегульоване збільшення кількості автотранспорту в місті, в тому числі транзитного вантажного; відставання якості палива від європейських стандартів; щільність забудови в центральних районах міста; недосконалість управління дорожнім рухом; відсутність механізмів впливу на збільшення забруднення довкілля автотранспортом та іншими проблемами;
- великий відсоток зносу системи водовідведення міста, постійне збільшення концентрації хімічного забруднення, в складі яких міститься фосфати, азот, феноли призводить до збільшення затрат на очищення стічних вод та обробки осадів;

- наявність мулового осаду, що утворюється на міських очисних спорудах та накопичується на мулових майданчиках (мулові майданчики призводять до забруднення атмосферного повітря пилом та парниковими газами);
- зони живлення природних джерел підземних вод, розташованих в межах міста, являють собою урбанізовану територію, на якій в умовах недостатньої природної захищеності протягом багатьох років відбувається забруднення підземної гідросфери. Сучасний стан поверхневих водойм характеризується антропогенним тиском суб'єктів господарювання;
- наявність значного антропогенного впливу на річки, що виражається у надходженні до них неочищеного поверхневого стоку з найближчих територій, що призводить до замулювання русел, забруднення вод, порушення гідрологічного режиму та технічного стану річок. До джерел забруднення поверхневих вод також належить порушення режиму землекористування прибережних водоохоронних смуг та наявність на цих територіях стихійних звалищ побутових відходів;
- висока щільність і забруднення ґрунтів, низька вологість у пристовбурних лунках дерев, забруднення природної та атмосферної води і повітря хлоридами, нітратами, азото- та сірковмісними сполуками, загазованість атмосфери – усі ці фактори пригнічують процеси росту і розвитку деревних рослин, погіршують естетичний вигляд та скорочують тривалість життя рослин;
- збільшення обсягів утворення та накопичення відходів споживання та виробництва за рахунок зростання використання кількості пластику та інших полімерних матеріалів, товарів одноразового використання, пакувального матеріалу;
- небезпечне поводження з побутовими і промисловими відходами та низький рівень роздільного збирання корисних компонентів твердих побутових відходів.

З метою вирішення питань охорони навколишнього середовища, що входять до компетенції виконавчих органів Харківської міської ради, у місті затверджено та реалізується Програма охорони навколишнього природного середовища м. Харкова на 2021-2030 роки (рішення 38 сесії Харківської міської ради 7 скликання від 02.12.2020 № 2313/20 (зі змінами). Очікуваними результатами цієї Програми є: зменшення шкідливого впливу побутових відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини; очищення території міста від забруднення побутовими відходами; ліквідація і запобігання утворенню несанкціонованих звалищ відходів, підвищення екологічної культури всіх верств населення шляхом проведення відповідної роботи та наближення зовнішнього вигляду м. Харків до європейських зразків.

Для забезпечення сприятливих і безпечних умов життєдіяльності населення, підвищення рівня озеленення й благоустрою території міста, поліпшення екологічного стану й оздоровлення навколишнього природного середовища, відновлення та створення нових зелених насаджень на території міста рішенням 27 сесії Харківської міської ради 7 скликання від 19.06.2019

№ 1645/19 затверджено Міську програму заміни аварійних, сухостійних, уражених омелою дерев та дерев, які досягли вікової межі, на період 2020–2025 роки. Зазначеною Програмою передбачено проведення інвентаризації зелених насаджень, видалення аварійних дерев, а також дерев, які досягли вікової межі, розробку проєктів з реконструкції та ремонту об'єктів благоустрою на територіях загального, спеціального, обмеженого користування відповідно до їх балансової належності.

Для утримання на існуючому рівні площі зелених насаджень міста необхідно збільшення обсягів озеленення міста, збереження існуючих зелених насаджень, проведення обстеження зелених насаджень з метою виявлення аварійних, сухостійних, уражених омелою дерев та дерев, які досягли вікової межі. Проводити заходи з оздоровлення та продовження віку дерев та боротьби зі шкідниками та хворобами з використанням виключно біологічних препаратів та позакореневого внесення мінеральних добрив.

Необхідним є збільшення впровадження зелених технологій пом'якшення впливів зміни клімату: зелені дахи, вертикальне озеленення будівель, зелені парковки та запровадження енерго- і ресурсоощадної системи їх вологозабезпечення. Перевагою таких технологій є їх одночасна ефективність у зниженні рівнів фізичного забруднення урбоєкосистеми (шуму), що доведено численними науковими дослідженнями.

Проведення заходів з відновлення зелених насаджень:

Найменування заходу	Од. вим.	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Висадження зелених насаджень (дерев, кущів)	шт.	15 965	6 879	3 396	4 764
Знесення аварійних, сухостійних, уражених омелою дерев та дерев, які досягли вікової межі	шт.	1 434	2 285	4 769	2 810
Санітарне обрізання дерев	шт.	4 975	7 161	3 910	5 423

На території м. Харкова знаходиться 16 територій та об'єктів природно-заповідного фонду (далі – ПЗФ) загальною площею – 1 572,25 га, що складає 4,5 % від площі міста.

Важливим напрямом збереження екології міста є розвиток альтернативних джерел енергії. Наразі в місті активно будуються сонячні електростанції з акумулюванням електричної енергії для безперебійного функціонування об'єктів забезпечення життєдіяльності міста. Сонячні електростанції встановлено на дахах дитячої школи та двох лікувальних закладів. На стадії реалізації знаходиться встановлення сонячної електростанції на даху клінічної лікарні.

Також міською владою прийнято рішення щодо встановлення на підприємствах, інфраструктурних та житлових об'єктах територіальної громади блочно-модульних котелень (далі – БМК) та когенераційних установок, що приведе до економії палива близько 40 %.

1.4. Кількість постійного населення

За останніми річними даними на 01.01.2022 чисельність постійного населення м. Харкова становила 1 401,6 тис. осіб, його середня чисельність у січні–грудні 2021 року – 1 407,9 тис. осіб.

Відповідно до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» органи державної статистики призупинили оприлюднення інформації, у тому числі показників демографічної статистики.

Постійне населення м. Харкова у 2018–2021 рр.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Чисельність постійного населення (на кінець періоду), тис. осіб	1 426,5	1 423,6	1 414,3	1 401,6
Середня чисельність постійного населення, тис. осіб.	1 428,5	1 425,1	1 419,0	1 407,9

Чисельність постійного населення м. Харкова

(осіб)

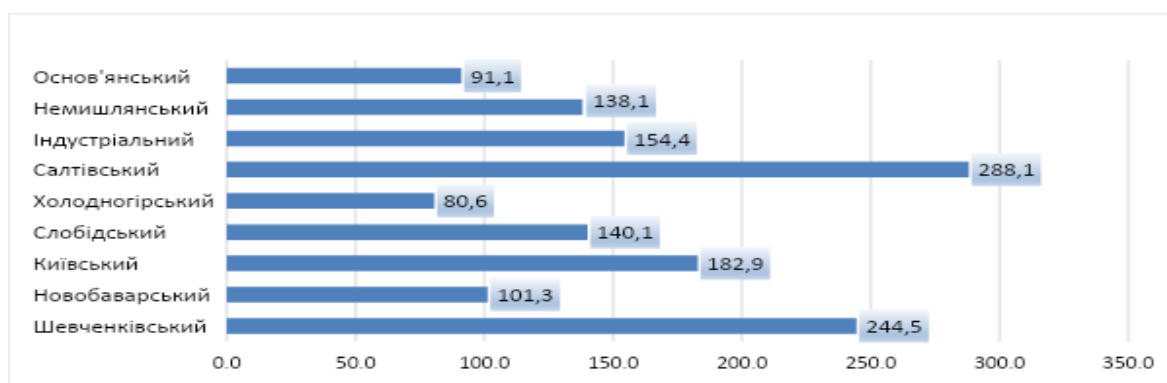
	Постійне населення	
	на 1 січня 2022 р.	середня чисельність у січні–грудні 2021 р.
м. Харків	1 401 558	1 407 938
райони		
Індустріальний	153 974	154 063
Київський	178 575	179 530
Немишлянський	136 173	136 948
Новобаварський	100 218	100 742
Основ'янський	90 443	90 774
Салтівський	284 740	286 560
Слобідський	139 683	140 710
Холодногірський	78 743	79 393
Шевченківський	239 009	239 218

Чисельність постійного населення м. Харкова
(окремі вікові групи на початок 2022 року)

Вік (років)	обидві статі (осіб)	%	чоловіки (осіб)	%	жінки (осіб)	%
Все населення	1 401 558	100	647 658	46,2	753 900	53,8
в тому числі у віці, років						
0-17	215 591	15,4	110 503	7,9	105 088	7,5
18-59	857 492	61,2	423 683	30,2	433 809	31,0
60 і старше	328 475	23,4	113 472	8,1	215 003	15,3

Чисельність наявного населення станом на 01.01.2022 склала 1 421,1 тис. осіб.

Чисельність наявного населення в розрізі адміністративних районів міста станом на 01.01.2022 надано на діаграмі:

Природне скорочення наявного населення міста за 2021 рік становило 19 314 осіб (на 34,0 % більше, ніж за 2020 рік).

За рахунок міграційного руху за 2021 рік населення міста збільшилось на 6 553 осіб. До міста прибуло 25 592 особи, вибуло – 19 039 осіб.

Військова агресія РФ проти України суттєво вплинула на демографічну ситуацію в м. Харкові.

Основні проблеми демографічного розвитку – міграція населення міста у більш безпечні місця, в тому числі висококваліфікованої робочої сили працездатного віку, зокрема молоді в інші країни; низький рівень народжуваності, погіршення стану здоров'я населення, проблеми його старіння, скорочення тривалості життя, високий рівень смертності чоловіків працездатного віку.

Скорочення населення обумовлено природним рухом та неповерненням харків'ян, як тимчасово переміщених осіб, до власних домівок у зв'язку з проведенням постійних обстрілів Харкова та втратою житла мешканцями міста.

1.5. Кількість тимчасово переміщеного населення

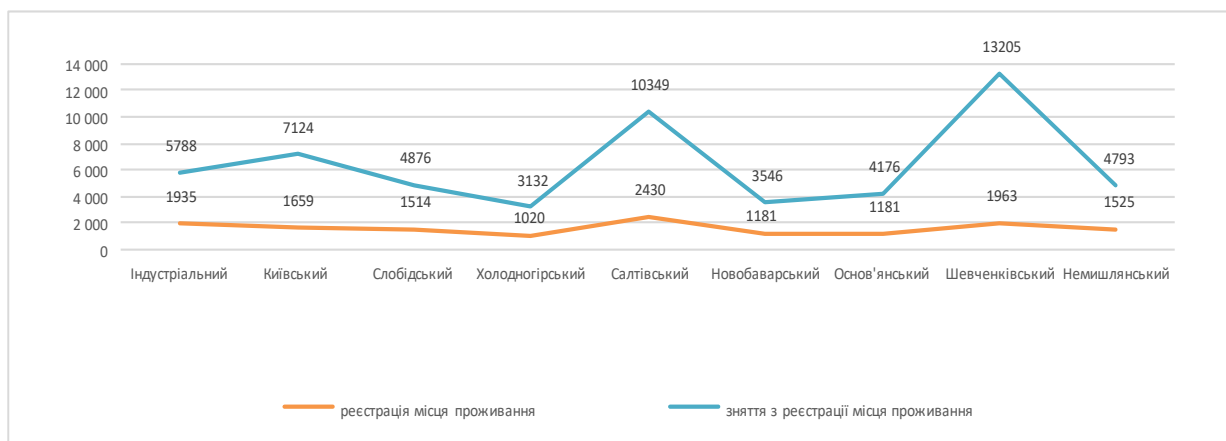
На початок війни, у березні 2022 року, у Харкові залишилося близько 400 тисяч осіб. Після звільнення частини півночі області, скорочення обстрілів міста та після успішного осіннього контрнаступу ЗСУ, коли було деокуповано майже всю область, спостерігалось повернення харків'ян.

Значно виросла кількість внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО), які перемістилися до міста Харкова. В основному це жителі Харківської та Донецької областей. Також ВПО стали харків'яни, що перемістились в межах міста внаслідок пошкодження житла.

Станом на 01.04.2024 згідно Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб на обліку перебували 197,3 тис. таких осіб, з них після 24.02.2022 отримали статус ВПО – 159,4 тис. осіб, серед них особи з інвалідністю – 10,6 тис., діти – 28,2 тис.

За даними Департаменту реєстрації Харківської міської ради за рахунок реєстрації / зняття з реєстрації місця проживання / перебування осіб за період з 24.02.2022 по 01.01.2024 у місті Харкові зареєстровано місця проживання 14 408 осіб, знято з реєстрації місця проживання 56 989 осіб.

Відомості про реєстрацію/зняття з реєстрації місця проживання осіб в розрізі районів м. Харкова за період з 24.02.2022 по 01.01.2024

Кількість осіб, які знялись з місця реєстрації проживання, значно перевищила кількість осіб, які зареєструвались за місцем проживання у всіх районах міста. При цьому найбільше перевищення кількості осіб, які знялись з місця реєстрації, спостерігалось у Салтівському та Шевченківському районах, що пов'язано з їхньою близькістю до лінії фронту та відповідно є найбільш небезпечними для проживання.

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАЯВНІСТЬ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ НА ТЕРИТОРІЇ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ, АНАЛІЗ ЇЇ АКТУАЛЬНОСТІ ТА СТУПІНЬ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

2.1. Загальна інформація щодо наявної містобудівної документації Харківської міської територіальної громади

Аналіз містобудівної документації Харківської міської територіальної громади передбачає:

- оцінку існуючої містобудівної документації, її відповідності законодавчо-нормативним вимогам та рівень впровадження.
- висвітлення ключових сильних і слабких її сторін.

На території Харківської міської територіальної громади наявна затверджена відповідно до чинного законодавства України наступна містобудівна документація:

- **генеральний план м. Харкова** (затверджено рішенням сесії Харківської міської ради від 23.06.2004 № 89/04 зі змінами та доповненнями, затвердженими рішенням сесії Харківської міської ради від 27.02.2013 № 1023/13 та від 18.12.2019 № 1902/19);
- **детальні плани територій міста.**

Визначено наступний перелік затверджених детальних планів територій міста:

- 1) детальний план території району «Горизонт»;
- 2) детальний план території району «Рогань» – Совхоз Декоративні культури;
- 3) детальний план території району, обмеженого «пробивкою» Салтівського шосе – окружною дорогою – «пробивкою» вул. Немишлянської – «пробивкою» вул. Драгоманова;
- 4) детальний план території району, що обмежений «пробивкою» вул. Немишлянської – окружною дорогою – просп. Героїв Харкова – вул. Хотомлянською – вул. Плитковою – «пробивкою» вул. Плиткової – межею садового товариства «Ювілейний»;
- 5) детальний план території району Південні П'ятихатки, що відповідно до рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 26.05.2021 № 398 діє в частині, що не суперечить діючому генеральному плану м. Харкова;
- 6) детальний план території району, що обмежений вул. Григорія Сковороди, вул. Дарвіна, узв. Куликівським, вул. Куликівською, вул. Чорноглазівська;
- 7) детальний план території району, що обмежений вул. Полтавський Шлях, вул. Григорівською, Григорівським Шосе, пров. Болгарським, вул. Олега Адамовського;
- 8) детальний план території району, що обмежений вул. Поліканова, вул. Васильківського, б-ром Садовим, вул. Гризодубова, вул. Письменницькою, вул. Ковпака Сидора, вул. Енергодарська, вул. Копиленка, вул. Кільцевою;

- 9) детальний план території району, що обмежений вул. Ново-Солонецькою, вул. Леся Сердюка, вул. Стара Озерянка, пров. Яблонської, вул. Горянською, вул. Генерала Удовиченка;
- 10) детальний план території району, що обмежений вул. Леся Сердюка, вул. Ново-Солонецькою, вул. Генерала Удовиченка, вул. Горянською, пров. Яблонської, вул. Стара Озерянка, вул. Генерала Удовиченка, межею р. Харків, вул. Чуйківською, вул. Енергодарська, вул. Ковпака Сидора, вул. Письменницькою, вул. Гризодубова, б-ром Садовим, вул. Івана Піддубного, вул. Фізкультурною, межею міста від житлових будинків по вул. Олешківська до вул. Леся Сердюка;
- 11) детальний план території району, що обмежений вул. Генерала Удовиченка, вул. Стара Озерянка, пров. Дубиніна, вул. Ліщиною, вул. Квітучою, межею р. Харків;
- 12) детальний план території району, що обмежений проїздом Залізничним, вул. Зарічною, вул. Набережною, в-д. Набережним, пров. Солом'яний, межею міста;
- 13) детальний план території району, що обмежений вул. Леся Сердюка, вул. Дружби Народів, вул. Гвардійців-Широнінців, вул. Яни Червоної;
- 14) внесення змін до ДПТ району, що обмежений вул. Леся Сердюка, окружною дорогою, «пробивкою» вул. Світла, «пробивкою» вул. Бучми, просп. Тракторобудівників, «пробивкою» вул. Дружби Народів, межею існуючого житлового масиву Північна Салтівка, вул. Наталії Ужвій;
- 15) детальний план території району, що обмежений просп. Льва Ландау, вул. Ньютона, вул. Водолазькою, пров. Горбанівським, просп. Олександрівським, вул. Низинна, вул. Айвазовського, вул. Скаутська, вул. Татліна, межею садівничого товариства «Тракторобудівник», межею м. Харкова, територією аеропорту, що відповідно до рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 26.05.2021 № 397 діє в частині, що не суперечить діючому генеральному плану м. Харкова.

До основних законодавчо-нормативних актів, відповідно до яких внесено останні зміни до генерального плану міста Харкова, затверджені рішенням сесії Харківської міської ради від 18.12.2019 № 1902/19, відносяться:

- Закон України «Про основи містобудування» (чинний, затверджений Верховною Радою України (надалі – ВРУ) від 16.11.1992 № 2780-XII зі змінами та доповненнями);
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» (чинний, затверджений ВРУ від 17.02.2011 № 3038-VI зі змінами та доповненнями);
- Закон України «Про охорону культурної спадщини» (чинний, затверджений ВРУ від 08.06.2000 № 1805-III зі змінами та доповненнями);
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (чинний, затверджений ВРУ від 25.06.1991 № 1264-XII зі змінами та доповненнями);

- Земельний Кодекс України (чинний, затверджений ВРУ від 25.10.2001 № 2768-III зі змінами та доповненнями);
- Закон України «Про архітектурну діяльність» (чинний, затверджений ВРУ від 20.05.1999 № 687-XIV зі змінами та доповненнями);
- ДБН Б.1.1-15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту» (чинний, затверджений Наказом Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 13.07.2012 № 358);
- ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці та дороги населених пунктів» (чинний, затверджений Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 24.04.2018 № 103);
- ДБН Б.1.1-22:2017 «Склад та зміст плану зонування території» (втратив чинність 01.10.2022);
- ДСТУ Б.Б.1-17:2013 «Умовні позначення графічних документів містобудівної документації» (чинний, затверджений Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.04.2013 № 119);
- ДСТУ-Н Б Б.1.1-19:2013 «Настанова з виконання розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у містобудівній документації на мирний час» (чинний, затверджений Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.08.2013 № 420).

Генеральний план м. Харкова є стратегічним містобудівним документом, що визначає майбутній розвиток території міста.

При розробці змін до генерального плану м. Харкова, затверджених 18.12.2019, було враховано основні положення таких документів:

- Схема планування території Харківської області;
- Стратегія м. Харкова до 2020 року;
- Генеральний план м. Харкова (зі змінами, затвердженими 27.02.2013);
- План зонування території (зонінгу) міста Харкова;
- матеріали історико-архітектурного опорного плану міста Харкова;
- розроблені та затверджені детальні плани територій;
- проекти містобудівної документації;
- проекти розділів «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) в межах міста на мирний час» та «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) в межах міста на особливий період».

Основні розділи генерального плану м. Харкова, затвердженого рішенням сесії Харківської міської ради від 23.06.2004 № 89/04 на період до 2026 року з урахуванням змін від 27.02.2013 та 18.12.2019:

Вступ

1. Основні принципи архітектурно-планувальної організації території.
2. Транспорт.
3. Охорона культурної спадщини.
4. Охорона навколишнього середовища.
5. Основні техніко-економічні показники.

Зміни внесені до зазначених розділів (том 1 генерального плану м. Харкова). Окрім цього, внесення змін до генерального плану м. Харкова було пов'язано із необхідністю розроблення нових розділів генерального плану, а саме:

- розділу «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) в межах міста на мирний час» (том 4);
- розділу «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) в межах міста на особливий період» (не публікується);
- концепції розвитку м. Харкова (модель перспективного розвитку міста, том 3);
- розділу «Історико-архітектурний опорний план» (том 5);
- зміни до Плану зонування (зонінгу) міста Харкова (том 2).

Вищезазначені розділи розроблені окремими томами.

Розрахунковий період чинного генерального плану м. Харкова – до 2036 року.

Оцінка діючого генерального плану м. Харкова передусім передбачає:

- характеристику останніх змін до основних його розділів;
- аналіз рівня виконання завдань, запропонованих під час його затвердження у 2004 році та відповідних змін у 2013 році.

2.2. Розділ генерального плану

«Основні принципи архітектурно-планувальної організації території та функціонального (цільового) використання території міста»

Останні зміни до генерального плану м. Харкова, затверджені 18.12.2019, насамперед стосувалися пропозицій щодо внесення змін до розділу 1 «Основні принципи архітектурно-планувальної організації території та функціонального (цільового) використання території міста».

Враховуючи, що значна кількість міських земель станом на 2019 рік була виділена під громадську забудову (офісні центри, торгівля, громадське харчування, рекреаційно-розважальні центри тощо), увагу акцентовано на розвиток житлово-громадського будівництва в місті.

В цілому архітектурно-планувальну структуру міста було збережено.

Основні пропозиції щодо архітектурно-планувальної організації та функціонального використання території міста спрямовано на такі заходи:

- розміщення житлово-громадського будівництва;
- розвиток у сфері проєктного житлового фонду;

- покращення благоустрою (розширення зеленої зони) міста;
- збільшення кількості установ та підприємств зони обслуговування, підвищення якості послуг.

Розміщення житлово-громадського будівництва.

Напрямок із розміщення житлово-громадського будівництва мав безпосередній зв'язок із проходженням головних загальноміських магістралей та ліній масового пасажирського транспорту:

- північний напрямок – вул. Ключківська, просп. Науки. На цій ділянці передбачалось ущільнення та реконструкція районів Олексіївки, Павлівки, забудова району Флоринки житловими і громадськими будівлями, а також комплексом рекреаційних об'єктів;
- північно-східний напрямок – вул. Академіка Павлова і територія Східної Салтівки до Окружної дороги, яка забудовувалася багатоквартирною і садибною забудовою з повним комплексом первинного і районного обслуговування;
- південно-східний напрямок – просп. Героїв Харкова, що забудовувався багатоквартирними і садибними будинками, районами «Рогань», «Південні П'ятихатки». Також планувалась забудова між вул. Миру і просп. Героїв Харкова.
- значні обсяги будівництва були передбачені у напрямках заходу і півдня. Це вул. Полтавський Шлях і просп. Гагаріна.
 - північний напрямок містобудівного розвитку – вздовж Харківського шосе. В цьому напрямку передбачалися значні обсяги садибної забудови і ділянки рекреаційних закладів.

Більшість цих завдань станом на кінець грудня 2019 року вже були частково реалізовані.

Розвиток у сфері проєктного житлового фонду.

Невід'ємною складовою архітектурно-планувальної організації території та функціонального (цільового) використання території міста є оцінка розвитку проєктно-житлового фонду.

На період 2004-2019 роки у сфері проєктного житлового будівництва запропоновано здійснення 6 заходів. Зокрема, були розроблені та затверджені такі житлові програми:

- Міська цільова соціально-економічна програма будівництва (придбання) доступного житла, затверджена рішенням 48 сесії Харківської міської ради 5 скликання від 22.09.2010 № 274/10 (зі змінами та доповненнями). Програма направлена на поліпшення стану забезпечення населення житлом, створення умов доступності будівництва чи придбання житла громадянам, які потребують поліпшення житлових умов.
- Міська цільова програма молодіжного житлового кредитування, затверджена рішенням 49 сесії Харківської міської ради 5 скликання від

27.10.2010 №312/10 (зі змінами та доповненнями). Основною метою даної програми є сприяння підвищенню рівня забезпечення молоді житлом та розвитку пільгового іпотечного кредитування.

За час реалізації міські житлові програми користувалися значним попитом серед харків'ян, які потребували поліпшення житлових умов. З огляду на це програму доступного житла починаючи з 2015 року доповнено новими напрямками для учасників бойових дій, які брали участь в антитерористичній операції, працівників бюджетної сфери та промислових підприємств міста, а також внутрішньо переміщених осіб. Беручи до уваги актуальність міських житлових програм, термін їх дії кілька разів подовжувався.

З 2021 року по теперішній час з метою оптимізації та вдосконалення міських житлових програм впроваджується єдина Міська цільова програма будівництва (придбання) доступного житла на 2021–2030 роки, затверджена рішенням 3 сесії Харківської міської ради 8 скликання від 24.02.2021 № 60/21, яка об'єднала програми, що діяли до того часу.

Загалом станом на 01.04.2024 на реалізацію міських житлових програм за період з 2011 року із бюджету Харківської міської територіальної громади виділено понад 499,2 млн грн, що дозволило поліпшити житлові умови 838 сімей харків'ян.

Покращення благоустрою (розширення зеленої зони) міста.

До 2019 року передбачалось суттєве розширення території зелених насаджень у місті. Однак ці завдання не були в повному обсязі реалізовані.

Для приведення міста до належного санітарного стану, упорядкування облаштованості місць масового відпочинку громадян, поліпшення архітектурно-художнього виду парків, садів, скверів, вулиць, об'єктів соціальної сфери, територій підприємств, а також для подальшого розвитку зеленої зони міста було заплановано проведення заходів щодо благоустрою міста.

Відповідно до змін, затверджених у генеральному плані м. Харкова у 2019 році, планувалось продовження робіт зі зносу аварійних, сухостійних дерев та дерев, які загрожують життю і здоров'ю пішоходів, пошкодженням транспортних засобів, повітряних ліній електропередач, будівель, споруд тощо.

Станом на кінець 2019 року зелені насадження загального користування в м. Харків були представлені достатньо розвинутою мережею парків, скверів, бульварів, набережних, а також парками міських районів, садами житлових районів з озелененням мікрорайонів.

На теперішній час в умовах військової агресії РФ КП «Харківблагоустрій» та КП «Благоустрій» продовжують виконання робіт щодо створення задовільних умов проживання у місті. Зокрема, проводяться роботи щодо забезпечення належного рівня санітарного стану прибудинкових та інших територій м. Харкова.

СКП «Харківзеленбуд» здійснюється догляд, прибирання та поточний

ремонт об'єктів зеленого господарства, що знаходяться в господарському віданні підприємства, загальною площею 3 314,99 га.

КП «Об'єднання парків культури та відпочинку м. Харкова» здійснюється утримання п'яти парків культури та відпочинку, переданих в господарське відання підприємства, загальною площею 144,28 га.

Збільшення кількості установ та підприємств зони обслуговування та підвищення якості послуг.

Станом на кінець 2019 року, серед завдань, спрямованих на збільшення кількості установ і підприємств зони обслуговування, із запланованих на період 2004-2019 роки виконано:

- збільшення стаціонарних аптек на 97 одиниць;
- додатково створено 2 тис. місць у підприємствах громадського харчування;
- реалізована потреба у створенні додаткових 4,3 тис. місць у готелях міста.

Основні зміни щодо установ та підприємств обслуговування населення, внесені до генерального плану м. Харкова стосувались таких напрямів.

1) Дитячі дошкільні та загальноосвітні заклади.

Планувалось виконання комплексу заходів щодо поліпшення умов навчально-виховного процесу в закладах освіти; зміцнення матеріально-технічної бази навчальних закладів; збереження та зміцнення здоров'я дітей; забезпечення потреб населення міста в отриманні доступної та якісної освіти; подальша організація якісного освітнього процесу в умовах реалізації концепції «Нова українська школа».

Станом на 01.01.2018 в м. Харкові існувало 237 дошкільних закладів загальною місткістю 45 951 місце. За період 2011-2018 роки кількість дошкільних закладів збільшилась на 22. Середня забезпеченість дитячими дошкільними закладами складала 110 осіб на 100 місць.

Станом на початок 2018 року мережа навчальних закладів становила 476 закладів освіти, з яких 419 комунальної, 39 приватної та 18 державної власності.

Освіту здобували майже 165 тис. дітей, з яких 118 тис. школярів. Профілізація здійснювалась в 162 загальноосвітніх закладах. В Харкові за рахунок бюджету Харківської міської територіальної громади утримувалось 16 професійно-технічних навчальних закладів.

З початку повномасштабного вторгнення кількість закладів освіти змін не зазнала.

Станом на 01.01.2024 мережа закладів освіти міста складає 486 закладів, з них комунальної форми власності – 424, державної власності – 13, приватної – 49. Контингент закладів освіти складає майже 157,0 тис. осіб, зокрема, дошкільну освіту отримують 30,7 тис. вихованців, повну загальну середню

освіту – 120,2 тис. учнів, професійну (професійно-технічну) освіту – 6,1 тис. учнів.

У той же час, контингент закладів освіти комунальної форми власності суттєво зменшився з початку військової агресії РФ – майже на 30 тис. дітей, при цьому за 2023 рік – майже на 10 тис.

2) Охорона здоров'я.

Станом на дату внесення останніх змін до генерального плану міста медичну допомогу населенню м. Харкова надавали 66 лікувально-профілактичних установ, з яких 21 лікарня, 25 поліклінік, 5 пологових будинків, 9 стоматологічних поліклінік, 5 диспансерів, 1 міський перинатальний центр. За розрахунками визначався певний дефіцит у закладах охорони здоров'я та необхідність збільшення ємності стаціонарів усіх типів на 15,2 тис. ліжок (враховуючи близько 8 тис. ліжок унікальних спеціалізованих закладів для обслуговування Харківської області та суміжних регіонів), поліклінічно-амбулаторних закладів – на 5,7 тис. відвідувань у зміну (також з урахуванням зони обслуговування).

За період з 2019 року у сфері охорони здоров'я відбулися певні організаційні та структурні зміни. 01.07.2022 Верховна Рада ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення надання медичної допомоги», яким було запущено наступний етап медичної реформи. На виконання вимог даного Закону прийнято постанову Кабінету Міністрів України «Деякі питання організації спроможної мережі закладів охорони здоров'я, яка передбачає оновлення підходів до визначення госпітальних округів та впровадження сучасних підходів до формування мережі медичних закладів.

У рамках реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я у регіоні створено та затверджено єдиний госпітальний округ – Харківський госпітальний округ.

Згідно з п.7 вищевказаної постанови надкластерні заклади визначаються не більше одного на госпітальний округ. Надкластерним закладом у Харківському госпітальному окрузі визначено КНП Харківської обласної ради «Обласна клінічна лікарня».

Згідно з п. 13 Постанови в містах з населенням понад 300 тис. осіб кількість кластерних закладів визначається з розрахунку один заклад на 150 тис. осіб з урахуванням територіальної доступності до медичного обслуговування та спроможності таких закладів.

З метою забезпечення територіальної доступності до якісної медичної та реабілітаційної допомоги населенню, до складу госпітального округу з поділом на госпітальні кластери Департаментом охорони здоров'я Харківської міської ради запропоновано включити до складу спроможної мережі Харківського госпітального округу 7 кластерних закладів та 5 загальних закладів охорони здоров'я Харківської міської ради.

Станом на 01.04.2024 мережа закладів охорони здоров'я комунальної форми власності становила 62 комунальних некомерційних підприємства Харківської міської ради, в тому числі 20 лікарень, 26 поліклінік, 5 пологових будинків, міський перинатальний центр, 8 стоматологічних поліклінік, 2 диспансери.

У 2023 році відбулась реорганізація низки медичних закладів, з якими не укладено договори Національною службою здоров'я України, шляхом їх приєднання до інших комунальних некомерційних закладів:

- КНП «Міська дитяча стоматологічна поліклініка № 1» приєднано до КНП «Міська дитяча поліклініка № 23»;
- КНП «Міський шкірно-венерологічний диспансер № 1», КНП «Міський шкірно-венерологічний диспансер № 2», КНП «Міський шкірно-венерологічний диспансер № 4» приєднано до КНП «Міський шкірно-венерологічний диспансер № 5».

У 2024 році буде завершено процедуру реорганізації шляхом приєднання:

- КНП «Міський пологовий будинок № 2 імені М.Х. Гельферіха» до КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 17»;
- КНП «Міська клінічна лікарня імені проф. Л.Л. Гіршмана» до КНП «Міська клінічна багатoproфільна лікарня № 17».

Проведення реорганізації закладів охорони здоров'я – це перший етап створення кластерної лікарні, яка буде відповідати 20 базовим напрямкам медичної допомоги в одному закладі.

Станом на 01.04.2024 ліжковий фонд у закладах охорони здоров'я становив 6 570 ліжок.

3) Торгівля, громадське харчування, побутове та комунальне обслуговування.

На кінець 2019 року рівень забезпеченості мережею магазинів продовольчих і непродовольчих товарів складав 139 %, ринковими комплексами – майже у п'ять разів перевищував нормативне значення.

Внаслідок воєнних дій спостерігалось пошкодження значної частини інфраструктури на території м. Харків, в тому числі і об'єктів торгівлі, громадського харчування та побутового обслуговування.

У 2023 році активно почали відкриватися та відновлювати роботу підприємства торгівлі, ресторанного господарства, ринки та торговельні майданчики, об'єкти побутового обслуговування населення, автозаправні станції.

На 01.04.2024 населення міста Харкова обслуговує 3 397 підприємств торгівлі (01.04.2023 – 2 982 од.); 1 578 підприємств ресторанного господарства (01.04.2023 – 1 454 од.); 1 090 підприємств побутового обслуговування населення (01.04.2023 – 1 035 од.); 48 ринків та торговельних майданчиків (01.04.2023 – 47 од.), у тому числі 40 змішаних, продовольчий 7 непродовольчих.

4) Культура.

До повномасштабного вторгнення у місті функціонувало 7 театрів, органний зал, цирк із сумарною місткістю 8,9 тис. місць, що становило близько 50 % нормативної забезпеченості. Забезпеченість місцями у кінотеатрах і клубних приміщеннях становила, відповідно, 50 % і 80 % від нормативу.

Станом на 01.04.2024 мережа закладів культури комунальної власності складає 115 одиниць, в тому числі:

- 25 початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів;
- 73 публічні бібліотеки (у тому числі з філіями);
- 11 закладів клубного типу (у тому числі 3 філії, театр народної музики України «Обереги»);
- 4 заклади музейного типу (з філією);
- КП «Центральний парк»;
- КП «Меморіальний парк «Дробицький Яр».

Під час військового стану основним завданням територіальної громади є збереження базової мережі закладів культури, їх штатної чисельності. За можливості організована дистанційна робота закладів культури. Забезпечено надання фінансової допомоги комунальним підприємствам культури для виплати заробітної плати та нарахувань на оплату праці.

Станом на 01.04.2024 заклади культури працюють в обмеженому режимі. Заклади, які мають укриття, продовжили свою діяльність. Закладами культури здійснюються заходи щодо залучення додаткових джерел фінансування, таких як написання грантових проектів до українських та європейських фондів.

2.3. Розділ генерального плану «Транспорт»

Внутрішньоміські, приміські і міжміські пасажирські та вантажні перевезення м. Харкова обслуговує потужний транспортний комплекс, інфраструктура якого складається із споруд та обладнання зовнішнього транспорту (залізничного, автомобільного, повітряного), мережі залізничних і автомобільних доріг державного і місцевого значення, магістральної вуличної мережі міста і мережі міського пасажирського транспорту.

2.3.1. Оцінка стану виконання завдань генерального плану м. Харкова

У сфері транспорту м. Харкова генеральним планом було передбачено до виконання 61 завдання. Станом на 01.01.2024 повністю реалізовано 5 заходів, зокрема здійснено:

- реконструкцію автомобільних пунктів пропуску;
- повну реконструкцію автомобільної дороги М-03 Київ – Харків – Довжанський для зв'язку м. Харкова з м. Києвом;
- реконструкцію міжнародного автомобільного пункту пропуску «Гоптівка»;

- будівництво станції метрополітену «Перемога»;
- формування тролейбусної мережі на периферійних житлових масивах на радіальних магістралях, що поєднують нові віддалені житлові масиви з центром міста.

Частково виконано 4 завдання:

- розміщення в житлових масивах міста Салтівка, Олексіївка, Холодна Гора нових автостанцій в місцях найбільш потужних пасажирських потоків, значних пересадочних вузлів;
- ліквідацію трамвайних колій в центральній частині міста по вулицях: узв. Клочківський, пров. Пискунівський, вул. Велика Панасівська, вул. Євгена Котляра, вул. Полтавський Шлях, вул. Греківська, м-н Сергіївський, м-н Павлівський, м-н Конституції, просп. Героїв Харкова (до вул. Академіка Павлова), вул. Шевченка, вул. Матюшенка, узв. Журавлівський, вул. Весніна, вул. Трінклера.
- створення необхідних умов для проведення прикордонно-митного контролю відповідно до прийнятих світових стандартів на усіх залізничних пунктах пропуску (та пунктах контролю) розбудованих за тимчасовою схемою;
- використання сучасного рухомого складу різної місткості.

Також розроблено проєкт щодо будівництва станцій метрополітену Державінська та Одеська.

За останні роки на всіх автостанціях проведено ремонтні роботи приміщень, встановлено освітлення, збільшено кількість місць для відпочинку пасажирів. У 2016 році відкрито АС «Центральний ринок».

Крім того, на АС-3 та АС-6 за рахунок збільшення кількості платформ для відправлення автобусів збільшено пропускну спроможність автостанцій, але пропускіні можливості АС-3 повністю не використовуються. Частина внутрішньообласних маршрутів переведена з АС-1 на АС-6, що дозволило зменшити кількість рейсів через центр міста та збільшити резерв пропускіної спроможності АС-1.

Для подальшого розвитку мережі приміських автобусних маршрутів на зв'язках населених пунктів з прилеглих районів зони впливу м. Харкова до житлових масивів міста Салтівка, Олексіївка, Холодна Гора з'явилася потреба у розміщенні там нових автостанцій в місцях найбільш потужних пасажирських потоків, значних пересадочних вузлів (поряд із станцією метро, кінцевих зупинок громадського транспорту тощо). Для покращення умов обслуговування пасажирів функціонуючі автобусні станції потрібно модернізувати, технічно дообладнати.

2.3.2. Зміни до розділу 3 «Транспорт» генерального плану м. Харкова
(затверджені рішенням сесії Харківської міської ради від 18.12.2019
№ 1902/19)

2.3.2.1. Зовнішній транспорт

Автомобільні дороги і автотранспорт

Станом на кінець 2019 року існуючий технічний стан покриття автомобільних доріг на підходах до м. Харкова був задовільним, але за своїми технічними параметрами більшість доріг вже не відповідала показникам інтенсивності руху автотранспорту і потребувала проведення на перспективу низки заходів по будівництву, реконструкції і облаштуванню з метою підвищення їх технічних категорій.

Технічні параметри автодоріг на підходах до м. Харкова на той час не відповідали розмірам інтенсивності руху автотранспорту.

На розрахунковий строк мережі автомобільних доріг мали забезпечити швидкісний, комфортабельний та безпечний рух автотранспорту.

Згідно із «Концепцією створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні» на перспективу генеральним планом міста передбачено заходи щодо забезпечення проходження в зоні впливу м. Харкова таких транспортних коридорів:

- по ділянках кільцевої дороги транспортного коридору Європа-Азія – (Краківець – Львів – Рівне – Житомир – Київ – Полтава – Харків – Дебальцеве – Ізварине), середньорічна інтенсивність руху автотранспорту по якому на 2020 рік очікувалась на рівні до 25,0 тис. автомобілів на добу;
- по новій автомагістралі транспортного коридору Північ-Південь – (Кордон з РФ (Щербаківка) – Харків – Полтава – Кременчук – Кіровоград (зараз Кропивницький) – Одеса) з розрахованою інтенсивністю руху автотранспорту до 19,0 тис. автомобілів на добу.

У зв'язку з цим розроблено такі заходи щодо підвищення якості і розвитку мережі автомобільних доріг на під'їзді до м. Харкова:

1. Будівництво і реконструкція.

Дороги державного значення:

- проведення реконструкції за I технічною категорією автомобільної дороги М-20 Харків – Щербаківка;
- подальша добудова ділянки протяжністю 9,0 км автодорога М-18 Харків – Сімферополь – Алушта – Ялта. Станом на кінець 2019 року по Харківській області побудовано ділянку автомобільної дороги (протяжністю 120 км) за I технічною категорією до населеного пункту Перещепине (Дніпропетровська область);
- проведення реконструкції за I технічною категорією автомобільної дороги Р-46 Харків – Охтирка;

- будівництво західного обходу м. Харкова з обходом м. Дергачі (ділянка автомобільного транспортного коридору Північ – Південь) та подальшим виходом на існуючу автодорогу М-20 Харків – Щербаківка;
- будівництво південного обходу м. Харкова за I технічною категорією (ділянка автомобільного коридору Європа – Азія), за яким було заплановано прохід у південному напрямку с. Безлюдівка та с. Рогань з виходом на автомобільну дорогу М-03 Київ Харків – Довжанський;
- проведення реконструкції регіональних автомобільних дорог Р-78 Харків – Зміїв – Балаклія – Горохуватка і Р-51 Мерефа – Лозова – Павлоград по параметрам II технічної категорії.

Дороги місцевого значення.

Реконструкція територіальних доріг за параметрами II технічної категорії таких доріг:

- Т-2103 Харків – Золочів – КПП «Олександрівка»;
- Т-2104 Харків – Вовчанськ – КПП «Чугунівка».

2. Проведення реконструкції і будівництва ділянок місцевих автодоріг для створення дублерів до транспортних коридорів.

3. Реконструкція та модернізація підходів до існуючих пунктів пропуску.

4. Будівництво транспортних розв'язок в різних рівнях на перетинах доріг державного значення між собою та шляхопроводів на перетинах із залізницею.

5. Згідно із «Концепцією створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні» розміщення прикордонного транспортно-складського комплексу в м. Харкові, який повинен був складатися з комплексів вантажопереробки з митними послугами, що дозволило б підвищити ефективність транспортування.

6. Створення автостоянок для відстою вантажного транспорту на основних в'їздах до міста.

7. Будівництво комплексів автосервісу на об'їзній дорозі.

На розрахунковий строк передбачено створення мережі сучасних автовокзалів і автостанцій, спеціалізованих за напрямками і забезпечених лініями міського пасажирського транспорту.

Відповідно до затверджених змін у генеральному плані м. Харкова передбачено будівництво автостанцій:

- біля станції метро «Перемога». Мета будівництва цієї автостанції – істотне зменшення навантаження на вул. Клочківську, а також на вуличну мережу біля Центрального ринку;
- в районі станції метро «Героїв Праці». Мета реалізації цього заходу зменшення навантаження на існуючий автовокзал, який мав виконувати роль автостанції;

- терміналу в районі станції метро «Індустріальна» для маршрутів міського пасажирського транспорту;
- в районі розворотного кола тролейбусів та трамваїв 602 м/н, для напрямків м. Вовчанськ, смт. Старий Салтів тощо;
- в районі міжнародного аеропорту «Харків», що дозволило б зменшити навантаження на просп. Гагаріна та на автовокзал № 1.

Залізничний транспорт

Згідно із «Концепцією створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні» Харківський залізничний вузол був складовою частиною залізничного міжнародного транспортного коридору ЧЕС (Чорноморського економічного співтовариства) Рені – Ізмаїл – Одеса – Колосівка – Помічна – Знам'янка – Дніпропетровськ (зараз Дніпро) – Ясинувата – Квашине, Харків – Синельникове – Джанкой (Керч, Феодосія) – Сімферополь – Севастополь, Колосівка – Миколаїв – Херсон – Чаплине – Бердянськ, Донецьк – Маріуполь. В зв'язку з чим є необхідність у модернізації залізничної лінії Харків – Лозова – Павлоград – Синельникове.

Для зменшення кількості переїздів через залізничні колії на одному рівні планувалось будівництво шляхопроводів на створі вулиць: вул. Слов'янській, перетин на ст. Безлюдівка, Карачівське шосе, вул. Динамічної та вул. Беркоса.

Найбільш актуальним заходом для покращення обслуговування приміського сполучення і зняття частини навантаження зі станції Харків-Пасажирський визначено організацію і будівництво головних станцій приміського руху, які пов'язані зі станціями метрополітену для створення пересадочних вузлів. Такі місця визначено в районі ст. Залютини та в районі ст. Підгородня.

Розміщення приміських станцій визначено вкрай необхідним і актуальним заходом, однак потребувало більш детальної проробки і вивчення можливостей розвитку як ліній метрополітену, так і розвитку залізничного вузла, на подальших стадіях проектування.

Авіаційний транспорт

Враховуючи, що станом на кінець 2019 року аеропорт мав резерви пропускної спроможності та можливість приймати всі типи літаків, в останній редакції генерального плану м. Харкова не передбачено заходи щодо розвитку міжнародного аеропорту Харків на розрахунковий строк.

2.3.2.2. Міський транспорт

Метрополітен

Генеральним планом передбачено розвиток мережі метрополітену виходячи із загальних напрямків розвитку міста, розвитку транспортної інфраструктури, а також базуючись на пропозиціях довгострокової програми розвитку метрополітену в м. Харкові.

Станом на 01.01.2024 Урядом затверджено порядок та умови використання коштів спільного проєкту ЄБРР та ЄІБ «Продовження третьої лінії метрополітену в місті Харкові». Цей проєкт передбачає будівництво електродепо «Олексіївське» та двох станцій «Державінська» і «Одеська».

Відповідно до даного проєкту визначено:

- термін будівництва дільниці від станції «Метробудівників» до станції «Одеська» – 48 місяців, електродепо – 36 місяців;

- місцезосташування електродепо за станцією «Перемога», за окружною дорогою в Дергачівському районі Харківської області. Електродепо «Олексіївське» необхідне для обслуговування Олексіївської лінії метрополітену. Потужність електродепо – 100 вагонів, протяжність з'єднувальної гілки – 0,79 км;

- місцезосташування станції «Державінська» вздовж просп. Гагаріна в районі примикання вул. Чугуївської та пров. Золотого;

- місцезосташування станції «Одеська» на примиканні просп. Байрона та вул. Одеської до просп. Гагаріна.

Згідно із міською Програмою будівництва та розвитку Харківського метрополітену до 2020 року були передбачені будівельні роботи на ділянках від станції «Історичний музей» до станції «Площа Урицького», а також від станції «Героїв Праці» до станції «Дружби Народів».

Ділянка з двома новими станціями «Державінська» та «Одеська» протяжністю 3,47 км повинна з'єднати центр міста з великим житловим масивом у напрямку аеропорту, з кількістю мешканців понад 160 тис. осіб.

Необхідність продовження Салтівської лінії до станції «Площа Урицького» визначалась умовами технічної експлуатації. Станом на кінець 2019 року станція «Історичний Музей» була кінцевою. Системи вентиляції станції розраховані на те, що станція буде прохідна. Крім того, підвищення інтенсивності руху поїздів на цій лінії неможливо без будівництва додаткових тупиків.

На перспективу, за умови розвитку багатоповерхових житлових районів східної Салтівки, передбачалось будівництво лінії метрополітену, яка мала стати перемичкою між Холодногірсько-Заводською та Салтівською лінією через Салтівку, з улаштуванням пересадочної станції на існуючих станціях «Армійська» та «Героїв Праці». Проєктом також передбачено будівництво 4 станцій: «проспект Тракторобудівників», «вул. Тимурівців», «проспект Машинобудівників», «Немишлянська».

На перспективу планувався подальший розвиток метрополітену за напрямком Роганського житлового масиву за умови його розширення. Передбачалось будівництво нової станції метрополітену «Роганська» на Холодногірсько-Заводській лінії.

Характеристика ліній метрополітену на розрахунковий строк (до 2036 року)

Найменування ліній	Кінцеві станції	Експлуатаційна довжина, км	Кількість станцій
Холодногірсько-Заводська лінія	«Залютино» – «Роганська»	25,7	15
Салтівська лінія	«Площа Урицького» – «Дружби народів»	13,4	10
Олексіївська лінія	«Перемога» – «Одеська»	14,5	11
Перемичка між Холодногірсько-Заводською та Салтівською лінією	«Армійська» – «Героїв Праці»	10,0	4
Всього		63,6	40

Трамвай

Чинним генеральним планом м. Харкова заходи щодо вдосконалення трамвайної мережи не передбачаються.

Тролейбус

Щодо розвитку троллейбусної мережі передбачено такі заходи:

- В центральній частині міста за умови реконструкції вуличної мережі:
 - подовження лінії від вул. Холодногірська, вул. Таганська (зараз вул. Женевська) з виходом на вул. Новгородську (зараз вул. Європейська) і далі на Салтівку через вул. Героїв Праці до розворотного кола Східна Салтівка;
 - організація руху троллейбусів по площі Свободи 2-го троллейбусного маршруту рухаючись у напрямку Олексіївського житломасиву, що дозволило б зменшити завантаженість просп. Незалежності;
 - продовження троллейбусної лінії від району станції метро «Академіка Барабашова» до центра міста через вул. Шевченка.
- Доповнення троллейбусної мережі міжрайонними ділянками у середній та периферійних зонах:
 - лінією від вул. Барабашова (гіпермаркет «Ашан») по вул. Академіка Павлова, вул. Леся Сердюка, вул. Наталії Ужвій до розворотного кола Східна Салтівка;
 - лінією по вул. Краснодарській (зараз вул. Єдності) від розворотного кола «Захисників України» до Медкомплексу;
 - лінією по проектній пробивці від Олексіївського житломасиву до пос. П'ятихатки.
- Формування троллейбусної мережі на периферійних житлових масивах на радіальних магістралях, що поєднують нові віддалені житлові масиви з центром міста:
 - подовження троллейбусної лінії по просп. Жуковського;
 - продовження троллейбусної лінії на мікрорайон «Рогань»;
 - продовження троллейбусної лінії на мікрорайоні «Горизонт»;
 - подовження по вул. Роганській.

Автобус

Основними принципами розвитку автобусної мережі було визначено такі:

- охоплення автобусним сполученням усіх територій нових житлових масивів і зв'язків з ними;
- введення в дію і широке використання експресних маршрутів на магістральних напрямках;
- використання сучасного рухомого складу різної місткості.

Для збереження і обслуговування рухомого складу на кінець розрахункового періоду додаткових площ під АТП не передбачалося.

2.3.2.3. Вулична мережа

Суттєве зростання кількості легкового автотранспорту обумовило необхідність розробки нового підходу до проектування вуличної мережі. В основі змін, внесених у генеральний план міста, заплановано перехід від радіально-кільцевої схеми основних магістралей до змішаної системи планування магістралей безперервного руху.

Відповідно до змін, внесених рішенням сесії Харківської міської ради від 18.12.2019 № 1902/19 до генерального плану м. Харкова, запропоновано продовження розвитку магістральної мережі за радіальними напрямками на зв'язках центру з віддаленими житловими масивами та основними промисловими зонами. Також передбачено організацію напрямків магістральної мережі безперервного руху з обходом центральної частини міста вздовж існуючих водотоків з використанням існуючої мережі міста з реконструкцією проїзних частин та будівництвом транспортних розв'язок в різних рівнях.

Вищезазначені заходи спрямовано на досягнення таких результатів:

- підвищення пропускної спроможності для транзитного міського автотранспорту;
- зменшення транспортного навантаження на вулиці у центральній частині міста;
- поліпшення екологічного стану у місті;
- створення пішохідної зони на північному (правому) березі р. Харків.

Заплановано, що об'єднуючу функцію мережі магістралей безперервного руху має виконувати кільцева дорога, яку також передбачено подовжити у південному напрямку.

Відповідно до змін, внесених до генерального плану м. Харкова згідно з рішенням сесії Харківської міської ради від 18.12.2019 № 1902/19, передбачається будівництво низки загальноміських магістралей, яка буде доповнена магістралями районного значення в кварталах нового будівництва.

Також, залежно від перспективного навантаження транспортними потоками, здійснюватиметься реконструкція магістральних вулиць (загальноміського та районного значення) з розширенням їх проїзної частини.

Для створення мережі магістральних вулиць безперервного руху генеральним планом передбачено будівництво 33 транспортних розв'язок в різних рівнях та будівництво шляхопроводів у місцях перетину магістральних вулиць з залізничними лініями.

Застосування схем одностороннього руху та удосконалення організації дорожнього руху на аварійно-небезпечних ділянках та в місцях концентрації дорожньо-транспортних пригод дозволить знизити аварійність, зменшити затримки дорожнього руху, рівень шуму та загазованості навколишнього середовища.

Легковий автотранспорт

Розрахунки кількості автомобільного парку на розрахунковий строк виконані у відповідності з очікуваним рівнем автомобілізації 300 одиниць на 1000 мешканців.

Загальну кількість автотранспортних засобів по місту Харкову на розрахунковий строк визначено у кількості 423,0 тис. автомобілів (в тому числі індивідуальних – 352,5 тис.).

Місця тривалого зберігання індивідуальних легкових автомобілів власників нового багатоквартирного будівництва створюватимуться за рахунок:

- нового будівництва – у багатопверхових наземно-підземних гаражах та під прибудинковою ділянкою;
- вибіркового будівництва – цокольний поверх житлових будинків, відкриті автостоянки;
- незавершеного будівництва – на відкритих автостоянках.

Власники автомобілів, що мешкають у садибній забудові, зберігатимуть індивідуальні автомобілі на власній ділянці.

Крім того, у нових житлових районах багатоквартирного будівництва передбачено розміщення гостьових автостоянок.

При формуванні транспортних вузлів на основних виїздах з міста облаштовуватиметься мережа перехоплювальних автостоянок для тимчасового зберігання легкових автомобілів.

У змінах до генерального плану міста, затверджених рішенням сесії Харківської міської ради від 18.12.2019 № 1902/19, передбачено, що із загальної кількості приватного легкового автотранспорту – 423,0 тис. автомобілів, на території садибної забудови буде розміщуватись 63,0 тис. машино-місць, на територіях тривалого зберігання (гаражі, стоянки, багатопверхові гаражі) – 360,0 тис. машино-місць. Також, враховуючи існуючу забезпеченість місцями зберігання (95,3 тис. машино-місць) та кількість машино-місць власників нової багатоквартирної забудови (64,3 тис. машино-місць), розрахункова загальна потреба в додаткових місцях зберігання склала 260,0 тис. машино-місць.

Для визначення більш точних потреб у машино-місцях та визначення місць під автостоянки, багатопверхові гаражі, потребує розробки спеціалізований проєкту.

Відповідно до змін до генерального плану, затверджених рішенням сесії Харківської міської ради від 18.12.2019 № 1902/19, надано пропозиції щодо подальшого вдосконалення системи обслуговування і зберігання автотранспорту. Зокрема, визначено обсяги, необхідні для зберігання приватного автотранспорту, розраховано потребу в кількості АЗС та СТО.

На кінець розрахункового строку передбачено розміщення 720 колонок. Виходячи із значення середньої потужності – АЗС (3 колонки) , загальна кількість АЗС в м. Харкові має складати 240 од.

Враховуючи вищевказані показники, на проєктний період додатково передбачено будівництво 20 об'єктів АЗС.

Визначено, що з метою створення кращих умов надання сервісних послуг доцільно провести обстеження вже діючих АЗС з вирішенням питань дотримання нормативних показників безпечного, рівномірного і раціонального розташування цих об'єктів.

Станом на 01.01.2024 в м. Харкові здійснюють діяльність 146 АЗС.

Необхідна кількість постів СТО на кінець розрахункового періоду визначена у кількості 1 400 постів. Обґрунтовано, що подальший розвиток системи СТО має здійснюватися за принципом створення станцій з малою кількістю постів. На розрахунковий строк передбачено будівництво потужних комплексів ремонту, сконцентрованих на основних в'їздах у місто.

Станом на 01.01.2024 послуги з ремонту і технічного обслуговування автомобілів надають 112 підприємств.

Підсумовуючи результати оцінки транспортної інфраструктури м. Харкова, висвітленої у генеральному плані міста (зі змінами та доповненнями), можна стверджувати, що на сучасному етапі даний документ частково втратив свою актуальність. Враховуючи, що в результаті військової агресії РФ проти України, яка триває і до тепер, транспортна інфраструктура міста зазнала значних пошкоджень та руйнувань, змінилася транспортна логістика, до розділу «Транспорт» генерального плану міста мають бути внесені відповідні зміни, які мають враховувати поточний стан транспортної інфраструктури міста та потенційні можливості її відновлення та розвитку.

2.4. Розділ генерального плану «Охорона культурної спадщини»

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Списку історичних населених місць України» від 26.07.2001 № 878 місто Харків разом із 15 іншими населеними пунктами Харківської області включено у зазначений список.

Стан історичного середовища Харкова достатньо складний. Історичний центр міста неодноразово перебудовувався, заповнювався новою капітальною забудовою, серед якої окремі будівлі класифіковано як архітектурні пам'ятки. Правомірно вважати історичним центром міста також території, на яких розвинулась міська високоякісна забудова у XIX-XX ст. З середини XVII ст. та включно до XIX ст. межі міста розширювалися, остаточне закріплення

отримало вісь «захід-схід», яка характеризувалася витягнутими в плані площами. Забудова центральних вулиць суворо регламентувалася, вводились «зразкові проекти». На початку ХХ ст. місто розвивалося у східному і північному напрямках. В центральному районі сформувався новий центр, що перетворив структуру міста в поліцентричну і зумовив формування нової композиційної вісі «північ-південь». Історично складені райони Харкова (Залопання, Захарків'я, Подол і Нагорний район) в процесі формування зберегли індивідуальні особливості планувальної структури і забудови. Топографічні умови та умови історичного розвитку міста визначили декілька напрямків площ та вулиць із характерною забудовою.

Детальна інформація щодо історико-архітектурного плану міста, його історичного ареалу, переліку пам'яток та об'єктів культурної спадщини міститься у розділі «Історико-архітектурний опорний план м. Харків», який затверджено наказом Міністерства культури, молоді та спорту України від 27.02.2020 № 1199.

Збереження архітектурної та містобудівної спадщини міста та регенерація історичного ядра зі збереженням основ структури і характеру забудови є одним із пріоритетних напрямів містобудівної діяльності у м. Харкові.

З метою збереження архітектурної спадщини міста є необхідність вивчення питання проведення інвентаризації пам'яток культурної спадщини та більш детального аналізу стану їх збереженості в межах Харківської міської територіальної громади органами місцевого самоврядування у взаємодії з органами виконавчої влади відповідно до вимог діючого законодавства.

В першу чергу це стосується захисту архітектурно-культурної спадщини. Історичні будівлі, публічні простори і їх міські та архітектурні цінності потребують збереження. Тому створення і облаштування функціонально-придатних міських просторів та інфраструктури з високим рівнем архітектурного оформлення є спільним завданням, яке поставлене як перед національними, регіональними та місцевими органами, так і перед громадянами і підприємствами.

Особливо актуальними є вищезазначені завдання в сучасних умовах. У майбутніх проектах змін до діючого генерального плану м. Харкова доцільним є розробка пропозицій та заходів щодо збереження та відновлення об'єктів культурної спадщини міста.

2.5. Охорона навколишнього природного середовища

У сфері охорони навколишнього природного середовища м. Харкова генеральним планом міста передбачалось до виконання 70 завдань.

Завдання генерального плану м. Харкова з охорони навколишнього природного середовища за 2004-2019 роки

Завдання	Кількість завдань	Стан виконання
Планувальні обмеження	5	Без змін
Повітряний басейн	6	Без змін – 5; виконується постійно -1
Водний басейн	9	Без змін – 8; частково виконано -1
Дошова каналізація	4	Без змін – 1; частково виконано - 3
Водопостачання	6	Без змін
Господарсько-побутова каналізація	5	Без змін
Ґрунти	24	Виконано – 12; без змін – 9; на стадії завершення - 3
Промислові небезпечні відходи	5	Без змін
Електромагнітне забруднення	1	Без змін
Акустичний режим	3	Без змін
Природо-заповідний фонд	2	Виконано - 2
Всього	70	Без змін -48; виконано – 15; виконано частково – 4; на стадії завершення - 3

Виходячи з даних вищенаведеної таблиці, до затвердження останніх змін до генерального плану м. Харкова у сфері охорони навколишнього природного середовища розроблено всього 70 завдань за 10 напрямками. З них повністю реалізовано 15 завдань, 4 – виконано частково, 3 проекти – на стадії завершення, 48 – без змін.

Також за напрямом збереження природо-заповідного фонду розглянуто можливість створення РЛП «Сокольники-Помірки» на базі існуючих пам'яток природи «Помірки» та «Сокольники – Помірки».

У розділі «Охорона навколишнього природного середовища» генерального плану міста Харкова проведено оцінку впливів на довкілля об'єктів містобудівної діяльності в місті Харкові.

Даний розділ містить коротку інформацію про потенційні екологічні та соціальні наслідки та заходи щодо їх зменшення, які можуть виникнути в процесі реалізації запропонованих змін до генерального плану м. Харкова.

Розділ «Охорона навколишнього природного середовища» генерального плану міста розроблявся з урахуванням:

- Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020»;
- Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року;
- Програми охорони навколишнього природного середовища в Харківській області на 2009 – 2013 роки та на перспективу до 2020 року;
- Комплексної обласної програми «Здоров'я Слобожанщини»;
- Програми «Питна вода Харківської області» на 2012 – 2020 роки;

- Регіональної програми розвитку паливної галузі Харківської області до 2020 року;
- Регіональної програми підвищення енергоефективності, енергозбереження та зменшення споживання енергоресурсів у Харківській області на 2016 – 2022 роки;
- Програми охорони навколишнього природного середовища м. Харкова на 2013 – 2020 роки тощо.

Вищезазначений перелік регіональних та місцевих програм потребує перегляду, оновлення та доповнення новими, діючими програмами, затвердженими після внесення останніх змін до генерального плану м. Харкова.

Санітарно-захисні зони (далі – СЗЗ) промислових комунальних підприємств нормативно наведені відповідно до даних інституту «ПромбудНДІпроект» (м. Харків) та КП «Санепідсервіс».

Система планувальних обмежень представлена СЗЗ від основних промислових виробництв та санітарними розривами від автотранспортних коридорів.

В умовах історичної забудови території міста, 37 підприємств не мають можливості дотримуватись нормативних значень санітарно-захисних зон (СЗЗ).

З огляду на те, що низка підприємств або припинили свою господарську діяльність, або дотримуються нормативних значень СЗЗ, в наступній редакції генерального плану міста зазначений перелік підприємств потребує перегляду та оновлення.

Невирішеним залишалось питання по виконанню СанПіН «Санітарні правила утримання територій населених місць» (затверджені наказом МОЗ № 145 від 17.03.2011), а саме: не в повному обсязі проводяться розрахунки достатності сміттєзбірних контейнерів з урахуванням кількості населення та поновлених норм сміттєнакопичення.

Розробленим та затвердженим генеральним планом міста пропонувалося підприємствам виконати проекти санітарно-захисних зон, де відобразити вплив підприємства на оточуюче середовище, визначити умови використання території СЗЗ, її опорядження, озеленення та зменшення розміру СЗЗ до мінімально допустимих розмірів з погодженням в органах охорони здоров'я.

За останні роки більшість із зазначених питань є вже більшою мірою вирішеними завдяки переходу міста на європейську систему поводження з ТПВ, та запровадженню ефективних методів у сфері поводження з відходами відповідно до сучасних вимог природоохоронного законодавства.

Під час внесення змін до чинного генерального плану м. Харкова мають бути актуалізовані тенденції щодо вирішення питань поводження з ТПВ та відображені у змінах до розділу «Охорона навколишнього природного середовища».

На схемі планувальних обмежень, в генеральному плані відображені зони обмеження забудови із умов еквівалентних рівнів шуму для денного періоду доби за умови перспективної інтенсивності руху повітряних суден. Загальна площа таких зон складала 212,4 га.

Відповідно до розрахунків, межа контуру шуму, що визначає зону обмеження забудови «Г» ($LA_{екв} > 65$ дБА) частково накриває окремі зони житлової та громадської забудови міста та приміської зони міста: мікрорайони Основа, Жихар – на заході, садові ділянки Логачовка – на сході.

Рішення, представлені у розділі «Охорона навколишнього природного середовища» генерального плану міста, враховують проблему забруднення атмосферного повітря. Система організації транспортного руху насамперед направлена на її вирішення, оздоровлення повітряного басейну. Щодо промислових територій, то даний фактор не відноситься до планувальних обмежень, він знаходиться в постійному динамічному процесі і залежить від багатьох складових. Вирішення цього питання полягає в проблемі впровадження нових технологій, реконструкції систем пило-газоочисного устаткування, озелененні та благоустрою СЗЗ і виробничих територій.

Рішення щодо забудови та використання земельних ділянок приймаються з урахуванням планувальних обмежень, які діють у межах зон та поширюються на всі будинки, споруди, земельні ділянки, інші об'єкти нерухомості цих зон незалежно від форм власності.

Якщо ділянка розміщується в зоні дії кількох планувальних обмежень, до неї застосовуються всі види обмежень та режимів використання територій або найбільш жорсткий з цих режимів.

Межі зон дії планувальних обмежень визначені на схемі планувальних обмежень, а також можуть бути уточнені в натурі. Обмеження можуть стосуватись окремих земельних ділянок, поширюватись на частину території зони або кількох суміжних зон та полягають в обмеженні тих видів функціонального використання і забудови території, що дозволені в цих зонах. Зміст обмежень та режим використання територій встановлюється відповідними нормативними документами.

У генеральному плані зі змінами, внесеними згідно з рішенням сесії Харківської міської ради від 18.12.2019 № 1902/19, відповідно до метеорологічного районування м. Харків віднесено до територій з підвищеним потенціалом забруднення атмосферного повітря та несприятливими умовами розсіювання промислових викидів (районування України за потенціалом забруднення повітря промисловими викидами).

Як зазначено вище, у розділі 1 Програми комплексного відновлення території Харківської міської територіальної громади, нині м. Харків відноситься до території з помірним потенціалом забруднення атмосферного повітря промисловими викидами. Враховуючи це, у генеральному плані міста потрібно врахувати позитивні зміни щодо зниження рівня забруднення атмосферного повітря та розробити актуальні заходи щодо подальшого покращення відповідних показників.

Також до основних заходів, запропонованих в чинному генеральному плані міста, визначено такі:

- прокладання системи мережі зливової (дощової) каналізації по всій вуличній-дорожній мережі;

- забезпечення капітального ремонту існуючих споруд зливової каналізації;
- поліпшення очищення вулиць міста, в тому числі проїжджої частини;
- благоустрій всієї території в межах міста;
- озеленення вільних територій;
- влаштування озеленення територій;
- врахування всієї системи планувальних обмежень;
- продовження роботи по встановленню меж земель особливого правового режиму та на яких законом встановлено обмеження господарської діяльності, включаючи землі природно-заповідного фонду, охоронні і санітарно-захисні зони, землі оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення, розроблення проектів землеустрою щодо встановлення прибережних смуг, водоохоронних зон із визначенням режиму використання цих земель відповідно до Програми подальшого реформування земельних відносин та підвищення ефективності використання земель в місті Харкові на 2007–2029 роки.

Під час внесення змін до генерального плану необхідно враховувати комплекс заходів, спрямований на покращення екологічної ситуації у зазначених сферах за останні роки та сформулювати нові завдання для виконання, що є актуальними на сучасному етапі.

Отже, розділ «Охорона навколишнього природного середовища» потребує суттєвого перегляду та оновлення з урахуванням низки реалізованих заходів щодо поліпшення стану навколишнього середовища міста за останні роки. Також при розробці комплексу нових заходів з охорони навколишнього середовища потрібно враховувати низку стримуючих та негативних факторів, зумовлених військовою агресією з боку РФ.

2.6. Основні техніко-економічні показники

Показники	Одиниця виміру	Дані генерального плану	Стан на 01.01.2024
Населення	тис. осіб	1446,5	1200,0
Територія, в межах населеного пункту всього	га	35002,26	35002,6
- садибної		5993,24	5993,24
- багатоквартирної		4465,26	4465,26
Громадської забудови, всього		1684,32	1684,32
Виробничої, всього		3533,55	3533,55
Комунальних підприємств, складів та баз, всього		1541,41	1541,41

Показники	Одиниця виміру	Дані генерального плану	Стан на 01.01.2024
Інженерної інфраструктури, всього		63,71	63,71
Зовнішнього транспорту, всього		1107,56	1107,56
Ландшафтно-рекреаційної та озелененої, всього		3733,56	3733,56
у т.ч. загального користування		799,08	799,08
садівницьких товариств		777,29	777,29
Водних поверхонь		835,64	835,64
Інші території		12042,01	12042,01
Вулично-дорожня мережа та транспорт населеного пункту			
Довжини міських магістралей, всього	км	395,0	395,0
у т.ч. для міських магістралей (окремо загальноміського та районного значення)		175,0-загально-міського значення, районного значення – 220,0 км	175,0 – загально-міського значення, районного значення – 220,0 км
Щільність вулиць і доріг, всього	км/кв. км	1,8	1,8
у т.ч. для міських магістралей (окремо загальноміського та районного значення)		1,0	1,0
Довжина подвійного шляху ліній міського пасажирського транспорту, всього	км	890,17	896,0
у т.ч. автобуса		374,0	374,0
тролейбуса		259,9	262,9
трамвая		217,57	220,4
метрополітену		38,7	38,7
Показники	Одиниця виміру	Дані генерального плану	Стан на 01.01.2024
Щільність мережі наземного пасажирського транспорту	км/кв. км	1,1	1,1
Загальний рівень автомобілізації	машин на 1 тис. осіб	200	200
у т.ч. рівень автомобілізації легкового автомобільного транспорту		180	180
7.Інженерне забезпечення			
Сумарний відпуск води	тис. куб. м/добу	800	362,5

Показники	Одиниця виміру	Дані генерального плану	Стан на 01.01.2024
Потужність головних споруд водопроводу		630	1157,6
Сумарна потужність очисних споруд		1000	1050

Виходячи з даних вищенаведеної таблиці, станом на 01.01.2024 через значні пошкодження інфраструктури міста більшість показників залишилась на рівні попередніх періодів.

2.7. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) в межах міста на мирний час

У генеральний план м. Харкова зі змінами, внесеними згідно з рішенням сесії Харківської міської ради від 18.12.2019 № 1902/19, було додано розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) на мирний час в межах міста із містобудівним аналізом заміської зони у відповідності до запропонованої містобудівної моделі трьохрівневого формування надзвичайних ситуацій на мирний час у складі генерального плану м. Харкова.

Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) на мирний час у складі генерального плану м. Харкова виконано на основі вихідних даних, підготовлених Головним управлінням ДСНС України у Харківській області, Департаментом по взаємодії з правоохоронними органами та цивільного захисту Харківської міської ради.

При розробленні розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) на мирний час в межах міста у складі генерального плану м. Харкова враховані раніше виконані проєктні роботи, нормативні документи, врахування яких обов'язкове при проєктуванні:

–ДБН В.1.2-4-2006 «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони)»;

–ДБН Б.1.1-5:2007 Друга частина. «Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) на особливий період в містобудівній документації»;

–ДСТУ-Н Б Б.1.1-19:2013 «Настанова з виконання розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у містобудівній документації на мирний час»;

–ДБН Б.1.1-15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту»;

–«III-IV-V етапи Послуги з архітектурного планування міст та в галузі садово-паркової архітектури (Розробка розділу «Інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони)), код ДК 016-97- 74.20.5»;

–Схема планування території Харківської області;

–Генеральний план м. Харкова, який затверджено рішенням сесії Харківської міської ради від 23.06.2004 № 89/04 зі змінами, затвердженими рішенням сесії Харківської міської ради від 27.02.2013 № 1023/13;

–Розробка розділу «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) в межах міста на мирний час» виконувалась згідно угоди № 2505/3 від 25.05.2018 та у відповідності із «Завданням на розроблення розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) на мирний час до генерального плану м. Харкова».

Даний розділ складається з таких основних підрозділів та підпунктів:

1. Планувальна організація території міста як містобудівний засіб забезпечення вирішення завдань захисту населення міста на мирний час.

1.1. Основні планувальні вирішення щодо формування системи магістралей сталого функціонування на мирний час.

1.2. Фіксація магістралей сталого функціонування на графіці на мирний час «зеленими лініями».

1.3. «Жовті лінії».

1.4. Умови розвитку та розміщення підприємств та організацій та інших закладів економічного комплексу міста.

2. Обмеження, які можуть створюватись техногенно небезпечними об'єктами міста щодо безпечного проведення евакуаційних заходів.

2.1. Обмеження, що створюються хімічно небезпечними об'єктами міста.

2.2. Обмеження, що створюються потенційно небезпечними об'єктами міста.

2.3. Містобудівне моделювання найбільшого небезпечного хімічного забруднення від можливих надзвичайних ситуацій на магістралях залізниці в межах міста (із врахуванням найбільш впливових точкових хімічно небезпечних об'єктів).

3. Забезпечення сховищами із протихімічним обладнанням працюючих та населення міста.

3.1. Наявність захисних споруд. Обґрунтування мінімального класу сховищ.

3.2. Аналіз розміщення існуючих сховищ та ПРУ у відповідних зонах можливої хімічної небезпеки від магістралей залізниці.

3.3. Аналіз розміщення існуючих підземних станцій метрополітену по відношенню до зон можливої хімічної небезпеки від магістралей залізниці.

3.4. Розрахунок потреб щодо забезпечення сховищами населення та найбільшої працюючої зміни міста (за аналогією особливого періоду).

3.5. Аналіз розміщення ділянок новобудов багатоквартирного будівництва у відповідних зонах можливої хімічної небезпеки.

3.6. Орієнтовна оцінка потреби у кількості сховищ, обладнаних протихімічним захистом із зазначенням режиму готовності сховищ у разі виникнення надзвичайної ситуації на ХНО.

4. Основні пропозиції щодо евакуаційних заходів в межах міста на мирний час.

4.1. Комплексна містобудівна модель трьохрівневого формування надзвичайних ситуацій на мирний час.

4.2. Містобудівний аналіз існуючої системи евакуаційних заходів на мирний час.

4.3. Основні пропозиції щодо евакуаційних заходів на мирний час.

5. Основні евакуаційні перспективні заходи в замиську зону на мирний час у разі виникнення необхідності евакуації.

5.1. Оцінка потенціалу замиської зони при необхідності виконання евакуаційних заходів на мирний час.

5.2. Основні пропозиції щодо евакуаційних заходів у замиську зону.

6. Забезпечення сталого функціонування інженерно-транспортної інфраструктури міста.

7. Гідротехнічні заходи.

8. Протипожежні заходи.

9. Основні показники розділу «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони)» на мирний час у складі генерального плану м. Харкова.

Аналіз основних складових даного розділу свідчить про актуальність більшості розроблених заходів та пропозицій. Разом з тим, у генеральний план м. Харкова необхідно внести відповідні зміни до основних складових розділу «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) в межах міста на мирний час» з урахуванням поточної ситуації в місті та можливих сценаріїв розвитку.

2.8. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) в межах міста на особливий період

Даний розділ затверджено у складі генерального плану м. Харкова рішенням сесії Харківської міської ради від 18.12.2019 № 1902/19 та відповідно до вимог чинного законодавства віднесено розробником до інформації з обмеженим доступом. Інформація, що міститься у даному розділі не підлягає оприлюдненню, і, відповідно, відсутня можливість оцінки його змісту, стану виконання завдань та запропонованих заходів.

2.9. Концепція розвитку м. Харкова (модель перспективного розвитку міста)

Даний розділ затверджено у складі генерального плану м. Харкова рішенням сесії Харківської міської ради від 18.12.2019 № 1902/19. Розділ складається з таких підрозділів:

Вступ.

Теоретичне обґрунтування зони впливу великих міст.

Формування Харківської агломерації.

Методика делімітації територій зони впливу.

Оцінка структури Харківського регіону.

Визначення зони впливу міста Харкова.

Модель перспективного розвитку міста Харкова.

Основні напрями розвитку територій зони впливу.

У вступі до розділу «Концепції розвитку м. Харкова (Модель перспективного розвитку міста) обґрунтовано актуальність процесу формування і розвитку агломерацій при розробці містобудівної документації та здійсненні територіального плану міста.

Зазначено, що формуванню та розвитку агломерацій протягом багатьох років сприяло стрімке зростання відсотку міського населення від загальної чисельності населення, його концентрація у великих містах, збільшення зв'язків між окремими міськими поселеннями і, як наслідок, маятникові міграції.

На сучасному етапі розвитку міст агломерації є головною ареною урбанізаційних процесів, які виступають як ключові форми і системи сучасного розселення. У розвитку агломерацій основоположним чинником є містобудівна діяльність як основа формування, прогнозування і планування населених пунктів і територій.

У пункті «Теоретичне обґрунтування зони впливу великих міст» розглянуто поняття агломерації, висвітлено основні етапи появи та розвитку процес агломерації, формування і становлення в Україні та світі, основні засади щодо розкриття сутності агломерації в українському законодавстві.

Визначено, що відповідно до законодавства України міські агломерації не є адміністративно-територіальною одиницею в Україні. Межі агломерацій в Україні є суто умовними і практично жодним чином не збігаються з наявним адміністративно-територіальним устроєм.

Разом з тим, зазначено, що в Україні, починаючи з 2015 року, проводиться адміністративно-територіальна реформа. Вона полягає у наданні більших повноважень органам місцевого самоврядування і зміні адміністративно-територіального устрою. Первинною одиницею адміністративно-територіального устрою визначена громада, за нею – райони і регіони.

5 лютого 2015 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Згідно з цим

законом суміжні територіальні громади сіл, селищ, міст можуть об'єднатися в одну громаду.

На підставі змін у законодавстві, відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 725-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Харківської області» було утворено Харківську міську територіальну громаду.

Таким чином, під час внесення змін до генплану м. Харкова мають бути враховані відповідні законодавчі зміни.

У пункті «Формування Харківської агломерації» висвітлено основні причини виникнення агломерацій та процес їх формування в Україні.

Станом на кінець 2019 року на території України налічувалося більше 30 агломерацій, що знаходились на стадії формування та виділялось 16 найбільших агломерацій з чисельністю населення понад 500 тис. осіб: Київська, Харківська, Донецько-Макіївська, Дніпропетровська, Одеська, Запорізька, Криворізька, Львівська, Чернівецька, Горлівсько-Єнакіївська, Луганська, Миколаївська, Маріупольська, у яких проживало близько 15 млн осіб, або близько 36 % населення країни.

На той же час 5 агломерацій на території України мали населення більше 1,0 млн. осіб – це Київська, Харківська, Донецько-Макіївська, Дніпровська та Одеська агломерації.

У зв'язку з повномасштабним вторгненням з боку РФ, пошкодженням, руйнуванням значної кількості міст та міграцією населення, потребує оновлення інформація, яка характеризує масштаби і рівень розвитку найбільших міських агломерацій України, в тому числі Харківської агломерації.

У пункті «Методика делімітації територій зони впливу» даного розділу з метою розроблення моделі перспективного розвитку міста визначено межі зони впливу на основі методики делімітації територій зони впливу агломерації.

Дана методика включає в себе розроблення уніфікованої структурної моделі, яка складається з п'яти етапів та зв'язків між ними. Дана модель в більшій мірі є актуальною і на даний час. Разом з тим, потребує уточнення з урахуванням сучасного стану та перспектив розвитку міста на майбутній період.

У пункті «Оцінка структури Харківської регіону» висвітлено такі питання:

- системи розселення за генеральною схемою планування території України;

- схема та особливості адміністративно-територіального устрою Харківської області;

- основні проблеми розвитку Харківської надрайонної системи розселення в межах області;

- характеристика транспортно-географічного розташування районів області.

Інформація та заходи щодо удосконалення системи розселення населення міста потребують перегляду з урахуванням наслідків військової агресії РФ.

У пункті «Визначення зони впливу міста Харкова» даного розділу проведено аналіз м. Харкова та Харківського регіону за основними показниками соціально-економічного розвитку та критеріями виділення агломерацій. Здійснено характеристику м. Харкова як міста-центру (ядра) агломерації за показниками її формування та розвитку.

Виділено основні складові частини території Харківського регіону, а саме: місто-центр, населені пункти, транспортну мережу (залізниця, автомобільні магістралі тощо), зони відпочинку, які виконують роль каркаса території зони впливу агломерації.

Представлена зведена схема та надана характеристика меж зони впливу Харківської агломерації за основними видами транспорту.

Визначено межі зони впливу Харківської агломерації без та з урахуванням адміністративно-територіального устрою. Здійснено оцінку ступеня приналежності районів до складу зони впливу Харківської агломерації.

В результаті визначення зон впливу міста Харкова встановлено що, до складу зони впливу Харківської агломерації належать: місто-центр (ядро) – м. Харків, Харківський, Чугуївський, Дергачівський, Вовчанський, Зміївський, Нововодолазький, Валківський, Богодухівський, Печеніжський адміністративні райони.

Територія зони впливу агломерації визначається з найбільш тісних зв'язків міста і приміської зони та враховує розміщення сформованих міст-супутників, в тому числі 10 міст та 39 селищ міського типу, зон відпочинку на узбережжі Старосалтівського водосховища. Загальна площа земель агломерації складає 10 527 кв. км.

Основні положення даного пункту наразі є актуальними. Разом з тим, аналогічно до попередніх пунктів даного розділу, представлена інформація потребує уточнення та оновлення з урахуванням поточної ситуації на території Харківської агломерації, а також майбутніх перспектив і тенденцій її розвитку.

Планувальна модель розвитку Харкова розглядається як містобудівна система «м. Харків – Приміська зона» або Харківська агломерація.

Склад приміської зони визначений межами територій, де активно виявляється вплив м. Харкова як на виробництво, так і на використання земель, трудових, рекреаційних, водних ресурсів та на стан природного середовища. Враховуючи це, приміська зона обмежена колом з радіусом 60-80 км.

Ця територія охоплює територію дев'яти адміністративних районів Харківської області (Харківський та Дергачівський, які безпосередньо межують з містом та Чугуївський, Вовчанський, Зміївський, Нововодолазький, Валківський, Богодухівський та Печеніжський) та міста Дергачі, Мерефа, Південне, Люботин, Богодухів, Валки, Зміїв, Чугуїв, Вовчанськ. Чисельність населення Харківської агломерації спрогнозовано на рівні понад 2 млн осіб.

Результати проведеної делімітації дозволили чітко визначити та лімітувати межі зони впливу Харківської агломерації.

Пріоритетні напрями розвитку територій визначено згідно Стратегії розвитку Харківської області на період до 2020 року:

- визначення чітких меж, функціональної спеціалізації та принципів узгодженого управління розвитком урбанізованих зон;
- оновлення схеми планування територій груп адміністративно-територіальних одиниць у зоні впливу Харкова, Ізюму, Куп'янська та Лозової;
- локалізація на території регіону виробництва енергоресурсоефективного обладнання;
- розгляд органами місцевого самоврядування у взаємодії з органами виконавчої влади питання необхідності розширення територій та об'єктів ПЗФ в межах Харківської міської територіальної громади, а також у зоні впливу Харкова відповідно до вимог діючого законодавства;
- розвиток внутрішньообласного рекреаційного та подієвого туризму;
- відведення земель під формування Національної екологічної мережі;
- реконструкція та модернізація очисних споруд Харківської області в межах урбанізованих зон;
- розвиток соціально-побутової та соціально-культурної студентської інфраструктури.

Враховуючи те, що Стратегія розвитку Харківської області на період до 2020 року втратила свою актуальність та прийнято Стратегію розвитку Харківської області на 2021-2027 роки, модель розвитку Харкова потребує перегляду, удосконалення та оновлення.

2.10. Історико-архітектурний опорний план. Визначення меж історичного ареалу

Даний розділ складається з таких підрозділів:

- 1) Історичний та планувальний розвиток міста Харків, який містить такі пункти:
 - 1.1. Коротка історична довідка XI ст. – початок XVII ст.
 - 1.1.2 Середина XVII ст. – 1770 роки.
 - 1.1.3 1770 роки – середина XIX ст.
 - 1.1.4 Середина XIX ст. – початок XX ст.
 - 1.1.5. Передвоєнний розвиток.
 - 1.1.6. Війна та повоєнне відродження.
 - 1.1.7. 1950-1980 роки XX ст.
 - 1.1.8. 1990 роки XX ст. – 2000 роки. Місто у роки незалежності.

У першому підрозділі даного розділу висвітлено питання походження назви міста, його символіки. Також представлена історія його виникнення та основні етапи розвитку основних сфер економічної, культурної, освітньої діяльності у до- та післявоєнні періоди, а також у період незалежності України. Розглянуто особливості забудови та організації благоустрою міста.

1.2. Природні особливості місцевості, що визначають своєрідність планування та просторової побудови м. Харків.

Природні умови відігравали важливу, інколи ключову роль, на усіх етапах становлення містобудівної структури. Схема плану (локація основних містобудівних вузлів, напрями головних магістралей, малюнок вуличної мережі) залежала насамперед від характеру рельєфу, наявності водних басейнів, їхніх розмірів і конфігурацій. Природні умови були й першопричиною обрання місця для поселення, найдавнішою функцією якого – захисною, зумовлений вибір ділянки на підвищених берегах річок, що забезпечувало при мінімумі витрат ліпший захист від ворогів. Зручний доступ до водойм – шляхів сполучення і джерел водопостачання, становив другу умову існування поселення.

1.2.1 Ключові елементи природного ландшафту, його основні осі та вузли.

1.2.2 Ступінь перетворень природного ландшафту людиною в процесі містобудівного розвитку міста Харкова.

1.2.3 Коротка характеристика природної складової ландшафту як найбільш сталого структуро- та формоутворюючого чинника.

У даному підрозділі, висвітлено природні особливості та основні характеристики місцевості, на якій розташоване місто. Зокрема розглянуто ключові елементи природного ландшафту та ступінь їх перетворення людиною в процесі містобудівного розвитку Харкова.

1.3. Основні етапи розвитку планування та історичного формування забудови м. Харкова.

1.3.1. IX тис. до н.е. – початок XVII ст. Перші поселення.

Розглянуто питання появи перших поселень на території міста, особливості його розвитку у різних сферах економічної та культурної діяльності за вказаний період.

1.3.2. Середина XVII ст. – 1770 роки.

Висвітлено основні етапи становлення та формування архітектурно-планувальної структури центру міста.

1.3.3. 1770 роки – середина XIX ст.

Розглянуто процес формування класицистичного ансамблю центру міста.

1.3.4. Середина XIX ст. – початок XX ст.

Основну увагу приділено територіальному та просторовому розвитку капіталістичного Харкова на етапі промислової революції.

1.3.5. 1917-1991 роки. Розвиток Харкова індустріального періоду.

1.3.6. 1940-1950 роки.

1.3.7. 1960-1991 роки.

У зазначених часових проміжках розглянуто особливості розвитку міста у міжвоєнну добу. Проаналізовано основні аспекти реалізації соціальних програм в архітектурі міжвоєнного періоду.

Щодо стану міста в період Другої світової війни та особливостей його післявоєнного відродження, зазначено, що в результаті прийняття генерального плану м. Харкова у 1946 році було прийнято рішення про недоцільність проведення відновлювальних робіт на кожній пошкодженій будівлі. В результаті санації суспільних просторів, розташованих на першочергових ділянках відновлення міста, було втрачено велику кількість цінних історичних будівель. Відновлювальні роботи проводилися в двох напрямках: шляхом знесення пошкоджених споруд з подальшою організацією скверів на звільнених від забудови територіях; з використанням методу реконструкції будівель (надбудови, розширення будівель уздовж лінії забудови, реконструкція із зміною або збереженням первинного архітектурного вигляду).

За період 1960-1991 роки висвітлено основні етапи реконструкції та розвитку головних ансамблів міського центру; особливості урбанізації та розвитку території Харкова другого етапу індустріального періоду; післявоєнної реконструкції та будівництва громадських споруд.

2) Аналіз існуючої архітектурно-містобудівної ситуації міста.

2.1. Аналіз існуючої планувальної структури міста.

2.1.1. Особливості територіального та планувального розвитку Харкова.

2.1.2. Опис меж територій пам'яток культурної спадщини, їх комплексів (ансамблів), охоронюваних археологічних територій.

2.1.3. Роль територій з нерухомими об'єктами, культурної спадщини та історичною забудовою у планувальній структурі населеного пункту.

При здійсненні аналізу існуючої планувальної структури міста вивчено особливості територіального та планувального розвитку Харкова; визначено основні межі територій пам'яток культурної спадщини та їх комплексів; визначено роль територій з об'єктами культурної спадщини та пам'ятками архітектури.

2.2. Архітектурно-художні особливості історичної забудови.

2.2.1. Архітектурно-художні особливості історичної забудови середина XVII ст. – середина XVIII ст.

2.2.2. Архітектурно-художні особливості історичної забудови середини XVIII ст. – середина XIX ст.

2.2.3. Архітектурно-художні особливості історичної забудови середини XIX ст. – початку XX ст.

2.2.4. Архітектурно-художні особливості історичної забудови 1920-1930 роки XX ст.

2.2.5. Архітектурно-художні особливості історичної забудови 1940-1950 роки XX ст.

У п.п. 2.2 висвітлено основні особливості історичної забудови м. Харкова за різні часові періоди, починаючи із середини XVII ст. та завершуючи серединою XX ст.

2.3. Характеристика елементів історичного озеленення та благоустрою. В цій частині історико-архітектурного плану міста розглянуто питання благоустрою та озеленення міста з урахуванням особливостей його географічного розташування за період XVIII-XX ст.

2.4. Архітектурно-просторова композиція та пейзажно-видова структура історичного центру міста. В даній частині плану розкрито питання становлення архітектурно-просторової композиції та пейзажно-видової структури історичного центру міста, починаючи з першої половини XVII ст. до сучасних часів.

3) Комплексна історико-культурна оцінка території міста Харкова.

3.1. Узагальнена оцінка культурної спадщини м. Харкова.

На дату затвердження змін до генерального плану м. Харкова відповідно до даних реєстру пам'яток культурної спадщини на території м. Харкова було зареєстровано:

2 пам'ятки археології, у тому числі пам'ятка національного значення і пам'ятка місцевого значення;

43 комплексних пам'яток: 37 пам'яток різного типу; 5 інших пам'яток архітектури (до них входять пам'ятка архітектури національного значення та 18 пам'яток архітектури місцевого значення); пам'ятка монументального мистецтва (до якої входять 8 пам'яток монументального мистецтва місцевого значення).

448 пам'яток архітектури, у тому числі 11 пам'яток національного значення і 437 пам'яток місцевого значення;

395 пам'яток історії, у тому числі 7 пам'яток національного значення і 388 пам'яток місцевого значення;

15 пам'яток монументального мистецтва, у тому числі 4 пам'ятки національного значення і 11 пам'яток місцевого значення.

Пам'ятки археології займають окреме місце в культурній спадщині міста Харкова.

Крім того, на дату затвердження змін до генерального плану м. Харкова на території міста визначено 15 об'єктів археології, на які складена облікова документація, та виявлено 13 об'єктів археології, що потребують додаткових досліджень.

Також у даному підрозділі наведена детальна характеристика основних пам'яток архітектури та археології у розрізі їх розташування відповідно до основних районів міста. Зазначено та здійснено короткий опис штучно створених об'єктів природно-заповідного фонду на території міста Харкова.

Інформація та питання, розкриті у розділі історико-архітектурного опорного плану м. Харкова є актуальними і даний час. Перегляду та оновлення потребує інформація, яка стосується сучасного стану архітектурної забудови, міста з урахуванням пошкоджень та руйнувань, завданих з боку РФ в результаті військової агресії.

2.11. План зонування (зонінг) міста Харкова

План зонування території (зонінг) міста Харкова (том 2 генерального плану м. Харкова) затверджено рішенням сесії Харківської міської ради від 27.02.2013 № 1024/13 зі змінами у редакції рішення сесії Харківської міської ради від 18.12.2019 № 1902/19.

Внесення змін до плану зонування (зонінгу) міста Харкова створювалося з метою:

- регулювання планування та забудови територій з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів;
- раціонального використання території населеного пункту;
- забезпечення умов для реалізації планів і програм сталого розвитку населених пунктів, збереження природного середовища та охорони культурної спадщини;
- встановлення правових гарантій з використання і будівельної зміни нерухомості для власників і осіб, що мають намір придбати права володіння, користування і розпорядження земельними ділянками, іншими об'єктами;
- створення сприятливих умов для залучення інвестицій у будівництво шляхом забезпечення можливості вибору інвестором найбільш ефективного виду використання земельної ділянки для містобудівних потреб у відповідності з містобудівними регламентами;
- забезпечення вільного доступу громадян до інформації стосовно розвитку населеного пункту, взаємоузгодження державних інтересів, громади та інвесторів;
- забезпечення сумісності забудови окремих земельних ділянок з оточуючою забудовою та землекористуванням;
- сприяння реалізації завдань довгострокового розвитку міста з урахуванням його містобудівних особливостей, наявності об'єктів культурної спадщини, природно-заповідного фонду, соціального, економічного та екологічного стану.

Проект внесення змін до плану зонування (зонінгу) міста Харкова розроблено з урахуванням діючих нормативно-правових, будівельних норм та містить посилання на нормативні документи:

- Порядок видачі будівельного паспорта забудови земельної ділянки, затверджений наказом Мінрегіону від 05.07.2011 № 103, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 22.04.2011 № 902/19640;
- Перелік об'єктів будівництва, для проектування яких умови та обмеження не надаються, затверджений наказом Мінрегіону від 06.11.2017 № 289, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 27.11.2017 № 1437/31305;
- Порядок ведення реєстру містобудівних умов та обмежень, затверджений наказом Мінрегіонбуду від 31.05.2017 № 135;
- Положення про містобудівний кадастр, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 25.05.2011 № 559.

- Перелік класів об'єктів містобудівного кадастру, затверджений наказом Мінрегіону від 14.08.2015 № 193, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 23.10.2015 № 1293/27738.

В проєкті змін до плану зонування (зонінгу) міста Харкова вживаються терміни, встановлені діючими нормативно-правовими актами.

На графічних матеріалах відображаються межі територіальних зон (підзон), з індексацією, яка відповідає індексації в текстовій частині зонінгу. На графічних матеріалах наводиться також перелік типів територіальних зон.

Схема об'єктів культурної спадщини з нанесенням меж історичних ареалів міста, пам'яток архітектури, культури, історії та археології розроблена у складі історико-архітектурного опорного плану м. Харкова.

Зонінг розроблено із застосуванням геоінформаційних технологій у цифровій формі.

Межі зон на схемі зонування уточнюють положення затвердженого генерального плану м. Харкова, із змінами з урахуванням меж кварталів, мікрорайонів, інших планувальних утворень населеного пункту, природних меж, елементів інженерно-транспортної інфраструктури.

Метою запровадження внесення змін в план зонування території (зонінг) міста Харкова є підвищення ефективності реалізації генерального плану, раціонального використання території міста в ринкових умовах з узгодженням приватних, громадських та державних інтересів, а також забезпечення інформованості потенційних інвесторів, що стимулюватиме інвестиційну активність фізичних та юридичних осіб.

2.12. Реалізація містобудівної документації

Реалізація містобудівної документації здійснювалася відповідно до заходів Програми по реалізації рішень генерального плану м. Харкова на період до 2026 року, затвердженої рішенням 31 сесії Харківської міської ради 4 скликання від 29.12.2004 № 249/04 (зі змінами та доповненнями).

За період з 2013 року в рамках Програми проводилась така робота:

2013 рік – виконано розробку проєкту землеустрою стосовно змін та встановлення меж адміністративних районів м. Харкова;

2014 рік – виконувалися розробки схем розвитку окремих містобудівних вузлів і територій, проводилася розробка проєкту визначення меж історичних ареалів;

2015 рік – розроблено I-IV етапи історико-архітектурного опорного плану міста;

2016 рік – внесено зміни до плану зонування території міста; проводилася розробка комплексної схеми розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності;

2017 рік – проводилася робота з підготовки процедури відкритих торгів на закупівлю послуг щодо планування міських і сільських поселень – внесення змін до генерального плану м. Харкова;

2018 рік – виконано перший та другий етапи розробки Проєкту внесення змін до генерального плану м. Харкова; УНДП «УКРНДППРОЄКТРЕСТАВРАЦІЯ» за замовленням виконано розробку науково-проєктної документації з визначення меж і режимів використання зон охорони пам'яток та історичних ареалів м. Харкова; проводилася розробка комплексної схеми розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності;

2019 рік – виконано експертизу Проєкту внесення змін до генерального плану м. Харкова та внесено зміни до генерального плану м. Харкова;

2020 рік – розроблено цифрові ортофотоплани М 1:2000 території м. Харкова; проведено містобудівний моніторинг частини території міста; внесено зміни до детальних планів території та розроблення нових; підготовлено до затвердження проєкти містобудівної документації, розроблені у 2019 році;

2021 рік – розробка та оновлення цифрових топографічних планів М 1:2000 території; з метою усунення розбіжностей при використанні земельних ділянок та намірів землекористувачів прийнято рішення сесії міської ради «Про дострокове внесення змін до генерального плану м. Харкова»; проведено процедуру закупівлі послуги, визначено переможця, розроблено проєкт внесення змін до генерального плану м. Харкова, проведено процедуру громадського обговорення, проводилась процедура складання експертного звіту; здійснювалось проведення містобудівного моніторингу;

2022 рік – проводилася процедура погодження попередньо розроблених проєктів містобудівної документації: проєкту внесення змін до генерального плану міста Харкова та проєктів внесення змін до детальних планів території;

2023 рік – проведено містобудівний моніторинг; розроблено та оновлено цифрові топографічні плани території м. Харкова.

За період 2019-2023 рр. відбулись деякі зміни у законодавчо-нормативній базі, на основі якої формується містобудівна документація. Деякі з нормативних актів втратили чинність (як зазначено на початку даного розділу), також з'явилися нові нормативно-правові акти. У 2022 році Наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 30.12.2021 № 367 затверджено ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні». Даний нормативний акт замінив такі ДБН, затверджені раніше:

- ДБН Б.1.1-21:2017 «Склад та зміст схеми планування території, на якій реалізуються повноваження сільських, селищних, міських рад»;

- ДБН Б.1.1-15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту»;

- ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території»;

- ДБН Б.1.1-22:2017 «Склад та зміст плану зонування території».

За період з 24 лютого 2022 року місто Харків зазнало суттєвих негативних змін та впливів, зокрема його планувальна структура: численні руйнування та пошкодження всіх видів об'єктів будівництва (житлові будинки, громадські

та виробничі будівлі, споруди різного призначення, об'єкти інженерно-транспортної інфраструктури), а також об'єктів транспорту; відбулося знищення та евакуація підприємств, закладів та установ бізнесу та сфери обслуговування, наслідком чого стали зміна розміщення та структури населення, центрів його тяжіння, відтік населення, погіршення соціально-економічної ситуації в цілому. Усі ці зміни потребують моніторингу, дослідження та фіксації.

Також у всіх розділах містобудівної документації Харківської міської територіальної громади необхідно врахувати вимоги Законів України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» та рішення сесій Харківської міської ради «Про впорядкування найменувань об'єктів топоніміки», якими на підставі цих законів внесено зміни до Реєстру назв урбанонімів в м. Харкові.

Внесення змін до містобудівної документації потребує оновленої картографічної основи, що за точністю відповідає масштабу 1:2000. Внаслідок бойових дій на час проведення містобудівного моніторингу наявні зміни на місцевості, у тому числі руйнування, що створюють необхідність оновлення баз топографічних даних.

Проводиться робота зі створення єдиної цифрової топографічної основи території міста, що є базовою складовою містобудівного кадастру. Здійснюється актуалізація (оновлення та розробка) цифрових топографічних планів масштабу 1:2000 території м. Харкова для забезпечення покриття оновленими топографічними планами всієї території міста.

Оновлено топопланів М 1:2000 території міста площею 241 кв. км. На 2024 рік заплановано отримати покриття оновленими топопланами всієї території міста Харкова. Ці матеріали буде використано як вихідні дані при розробці містобудівної документації.

Матеріали досліджень в М 1:500 і М 1:2000 виконуються в електронному (векторному) вигляді, що дозволяє векторизувати всі матеріали топопланів міста Харкова і, використовуючи відповідне програмне забезпечення, трансформувати великомасштабні топоплани в топоплани будь-якого масштабного ряду. Здійснюється переведення в електронний растровий вигляд топопланів М 1:500, в які були внесені зміни, приведення матеріалів до єдиного формату та прив'язка їх в місцевій системі координат.

У зв'язку з наслідками збройної агресії РФ та змінами в чинному законодавстві в сфері містобудування містобудівна документація на місцевому рівні потребує внесення змін.

3. АНАЛІЗ НЕГАТИВНИХ ВПЛИВІВ (ЗОКРЕМА БОЙОВИХ ДІЙ, ТЕРОРИСТИЧНИХ АКТИВ, ДИВЕРСИЙ, НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ), ЩО ПРИЗВЕЛИ ДО НЕОБХІДНОСТІ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОГРАМИ

З початку повномасштабного вторгнення військ РФ на територію України м. Харків зазнає постійних ракетних ударів та обстрілів, які продовжуються і нині. Внаслідок цього суттєво постраждала промислова та цивільна інфраструктура міста, що призвело до значного зростання суми отриманих збитків.

В рамках Програми економічного та соціального розвитку м. Харкова на 2024 рік в Харківській міській територіальній громаді заплановано реалізацію 48 програм, направлених на забезпечення сталого економічного та соціального розвитку міста.

В місті реалізовувались масштабні проєкти розвитку міської інфраструктури, такі як:

- Продовження третьої лінії метрополітену та будівництво його нових станцій;
- Проектування та початок будівництва великих транспортних розв'язок;
- Реалізація проєкту з реконструкції рекреаційної зони «Зелений каркас»;
- Реалізація проєкту «Підвищення безпеки дорожнього руху»;
- Оновлення громадського транспорту;
- інші проєкти, спрямовані на поточний та капітальний ремонт житлових будинків, внутрішньоквартальних доріг, відновлення парків та скверів тощо.

Згідно Наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України № 309 «Про затвердження переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» з 24.02.2022 по 14.09.2022 територію Харківської міської територіальної громади було визначено як територію активних бойових дій. Відповідно до вищезазначеного Наказу з 15.09.2022 і до тепер м. Харків є територією можливих бойових дій.

Військові дії РФ на території України та зокрема міста Харкова призвели до значних втрат серед мирного населення та завдали великих ушкоджень житловому фонду міста, об'єктам соціальної та транспортної інфраструктури, культурної спадщини, промисловим підприємствам, об'єктам торгівлі, малого та середнього бізнесу тощо.

Станом на 01.05.2024 внаслідок ведення бойових дій та обстрілів на території Харківської міської територіальної громади пошкоджено 9 303 об'єкта.

Значних руйнувань зазнав житловий фонд міста. Зокрема, пошкоджено 7 111 об'єктів житлової нерухомості. З них:

- 4 073 багатоквартирні житлові будинки;
- 3 038 житлових будинків приватного сектору.

Також значних пошкоджень зазнала соціальна інфраструктура. Загальна кількість пошкоджених на території міста об'єктів усіх форм власності станом на 01.05.2024 становила 645 одиниць, з яких:

- 110 об'єктів закладів дошкільної освіти;
- 130 об'єктів закладів загальної середньої освіти;
- 125 об'єктів закладів вищої освіти;
- 89 об'єктів закладів охорони здоров'я;
- 15 об'єктів закладів культури;
- 176 об'єктів адміністративних будівель.

Крім того, пошкоджено 1 547 інших нежитлових об'єктів критичної інфраструктури, комерційного призначення тощо.

Через збройну агресію РФ суттєвих пошкоджень зазнали практично всі промислові підприємства міста, зокрема провідні підприємства ДНВП «Об'єднання Комунар», ДП «Харківський бронетанковий завод», ПАТ «Завод Південкабель», ДП «Завод імені В.О. Малишева», АТ «Світло Шахтаря», АТ «Українські енергетичні машини», АТ «Хартрон», ПАТ «Харківський тракторний завод» тощо.

Значних пошкоджень зазнала сфера житлово-комунального господарства у місті. Із 110 об'єктів КП «Харківводоканал» в результаті бойових дій було пошкоджено понад 100 об'єктів.

Станом на 01.04.2024 в КП «Комплекс з вивозу побутових відходів» пошкоджено 5 автотранспортних засобів для перевезення ТПВ та ВГВ, які потрапили під ворожий обстріл при здійсненні виконання робочих завдань з вивозу відходів. Також з початку військової агресії всього пошкоджено 347 об'єктів підприємства.

В результаті постійних обстрілів зазнала пошкоджень або руйнувань значна кількість об'єктів енергозабезпечення. Станом на 01.04.2024 пошкоджено 120 об'єктів КП «Харківські теплові мережі», що розташовані на території м. Харкова та Харківської області (сmt. Пісочин), з них: теплоелектроцентральною (філія «ТЕЦ-3»), 44 котельні, 46 центральних теплових пунктів, 7 індивідуальних теплових пунктів, 3 насосні станції, 10 теплових камер, 20,2 км теплових мереж, 5 адміністративних будівель, складське приміщення тощо. Багато об'єктів зазнали неодноразових пошкоджень.

Пошкоджено 14 об'єктів благоустрою зеленого та лісопаркового господарства СКП «Харківзеленбуд» та КП «Об'єднання парків культури та відпочинку м. Харкова».

З початку повномасштабного вторгнення суттєвих пошкоджень зазнали будівлі, споруди та рухомий склад транспортної інфраструктури міста, а також значна частина транспортної мережі. Зокрема, пошкоджень зазнали такі об'єкти наземного пасажирського транспорту:

- 142 трамвайних вагони (з них 31 повністю знищено);
- 94 автобуси (з них 3 повністю знищено);
- 111 тролейбусів (з них 33 повністю знищено);

– будівлі підприємств КП «Салтівське трамвайне депо» та КП «Тролейбусне депо №2».

Станом на 01.04.2024 різні об'єкти КП «Харківський метрополітен» зазнали значних пошкоджень та руйнувань. Зокрема, пошкоджено:

- 147 об'єктів підприємства різного призначення;
- 47 вагонів метро;
- 3 од. транспорту;
- кабельні лінії живлення та постійного струму – 22 та 38 од. відповідно.

Внаслідок обстрілів та проїзду важкої військової техніки у м. Харкові від початку повномасштабного вторгнення РФ пошкоджено 3,6 млн кв. м доріг на загальну суму збитків 4 679,4 млн грн.

Першочерговими питаннями у сфері відновлення міста після воєнних дій є забезпечення заходів з відбудови об'єктів житлового фонду та соціальної інфраструктури, відновлення діяльності підприємств малого та середнього бізнесу.

З метою повернення житла до попереднього стану потрібно здійснювати витрати за такими напрямками:

- поточний ремонт житлових будівель;
- капітальний ремонт або реконструкція житлових будівель;
- нове будівництво;
- відновлення прибудинкової території поряд з житловими будівлями (парканів, лавок, озеленення, дитячих та спортивних майданчиків тощо).

Враховуючи обмежені обсяги коштів, видаткову частину бюджету Харківської міської територіальної громади в умовах військового стану переорієнтовано на фінансування першочергових заходів, пов'язаних безпосередньо із забезпеченням фінансування безперервної роботи об'єктів критичної інфраструктури, першочергових потреб мешканців територіальної громади та заходів щодо соціальної підтримки населення.

Негативні наслідки агресії РФ призвели до необхідності розроблення Програми комплексного відновлення території Харківської міської територіальної громади для застосування комплексного підходу до забезпечення відновлення життєдіяльності міста, створення відповідних умов для надання якісної медичної допомоги населенню, здійснення освітнього процесу, адміністративної діяльності тощо шляхом відбудови пошкоджених будівель, споруд, приміщень, інженерно-транспортної інфраструктури, будівництва об'єктів цивільного захисту, модернізації обладнання, застосування сучасних технологій та подальшого соціально-економічного розвитку міста Харкова.

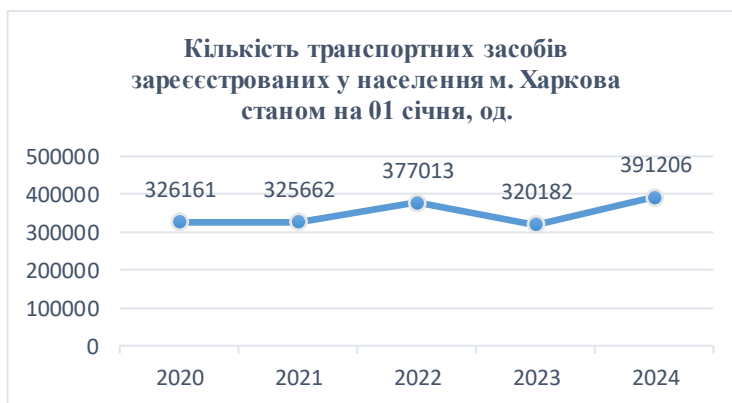
4. АНАЛІЗ НЕГАТИВНИХ ВПЛИВІВ, ЩО ПРИЗВЕЛИ ДО НЕОБХІДНОСТІ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОГРАМИ, НА ТРАДИЦІЙНИЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА, ІСТОРИЧНИЙ АРЕАЛ, ОБ'ЄКТИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, ДОВКІЛЛЯ, ПРИРОДООХОРОННІ ТЕРИТОРІЇ ТА ОБ'ЄКТИ

Наразі, військова агресія з боку Російської Федерації, є одним з основних чинників забруднення навколишнього середовища у м. Харкові.

Варто зазначити, що з початком бойових дій значна частина статистичної інформації не надавалася органам місцевого самоврядування або була доступна в обмеженому вигляді. Через це аналіз впливув на довкілля буде виконуватися в умовах обмеженого доступу до інформації, відповідно до наявних можливостей.

Стан забруднення атмосферного повітря м. Харкова

З 24.02.2022 Харків знаходиться під постійними, майже щоденними обстрілами, наслідком яких є дуже велика кількість пожеж у місті, зокрема значних, які супроводжувались викидами в атмосферне повітря продуктів горіння. Також маємо значне підвищення рівнів шумів (за рахунок частих вибухів та сповіщень про повітряні тривоги з засобів громадського оповіщення тощо).

До початку військових дій, однією з основних причин високого рівня забруднення атмосфери становили викиди від пересувних джерел. Відбувалося це за рахунок постійного збільшення кількості автотранспорту, в тому числі вживаного.

Загальні викиди токсичних речовин автомобіля залежать від потужності і типу двигуна, режиму його роботи, технічного стану автомобіля, швидкості руху, стану дороги, якості пального.

Пересування міського транспорту (трамвай, тролейбус, автобус) супроводжується підвищенням рівнів вторинного здійснення пилу.

У м. Харків та прилеглих до міста територіях розташована значна кількість комерційних та приватних структур, що також призводить до значного забруднення атмосферного повітря.

Внаслідок всіх наведених чинників в окремих районах міста спостерігаються підвищені концентрації забруднюючих атмосферне повітря речовин, про що свідчать дані щорічних спостережень за забрудненням

повітряного басейну, які проводяться Харківським регіональним центром з гідрометеорології (далі – Харківський РЦГМ).

До повномасштабного вторгнення 24.02.2022 спостереження проводилися щоденно, крім святкових днів. В середньому за рік здійснювався відбір близько 50 тис. проб повітря на 20 забруднюючих інгредієнтів (2019 р. – 46 881 проба, 2020 р. – 47 230 проб, 2021 р. – 47 018 проб).

В зв'язку з повномасштабним вторгненням Російської Федерації на територію України, враховуючи загальну ситуацію в Харківській області та місті Харків, можливості забезпечення робіт, ризику для життя під час виконання робіт, для здійснення спостереження за забрудненням природного середовища – все це унеможливило виконання річного плану робіт лабораторії в повному обсязі. Комплексна лабораторія спостережень за забрудненням природного середовища Харківського РЦГМ з 24.02.2022 до 01.11.2022 призупиняла свою роботу.

**Зміна середнього рівня забруднення атмосферного повітря
за 5 років (2019 – 2023 роки)
(за даними Харківського РЦГМ)**

Домішки	Роки				
	2019	2020	2021	2022*	2023
Пил, мг/м ³	0,1	0,1	0,1	0,4	0,04
Діоксид сірки, мг/м ³	0,007	0,007	0,007	0,01	0,014
Оксид вуглецю, мг/м ³	2	1	1	1,28	1,3
Діоксид азоту, мг/м ³	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Фенол, мг/м ³	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002
Цинк, мкг/м ³	0,07	0,06	0,11	-	0,09
Формаледгід, мг/м ³	0,002	0,002	0,003	0,002	0,002
Сажа, мг/м ³	0,03	0,02	0,03	0,05	0,02
Залізо, мкг/м ³	0,78	0,92	1,35	-	0,77
Мідь, мкг/м ³	0,05	0,05	0,06	-	0,36
Хром, мкг/м ³	0,02	0,02	0,02	-	0,01
Сірководень, мкг/м ³	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001
Свинець, мкг/м ³	0,03	0,02	0,07	-	0,02

*Примітка: Данні не повні через невиконання плану спостережень.

Враховувати в аналізі динаміки стану атмосферного повітря міста данні

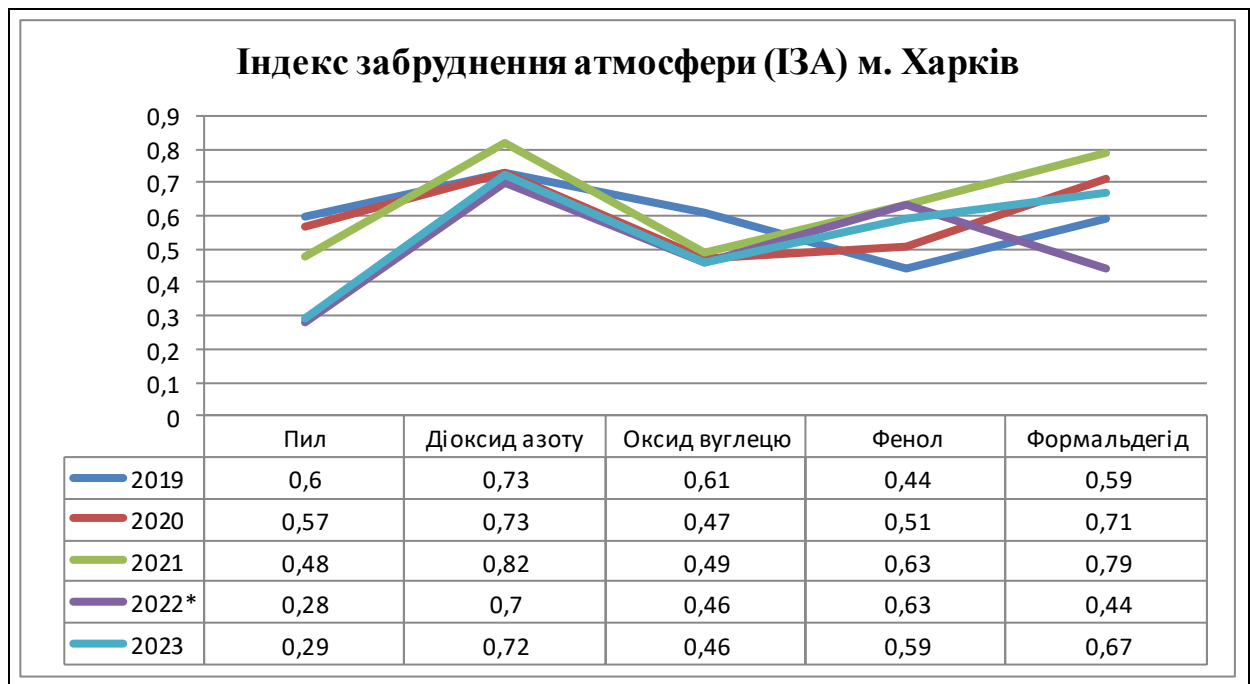
по спостереженням за 2022 рік некоректно, оскільки наведенні показники не відображають реальної картини в наслідок не виконання плану спостережень.

Аналізуючи матеріали спостережень за станом атмосферного повітря міста за 5 останніх років (за виключенням 2022 року) відзначаємо тенденцію до погіршення по діоксиду сірки, діоксиду азоту, фенолу, формальдегіду, оксиду азоту, кадмію, залізу, мангану, нікелю, свинцю та цинку. Намітилась незначна тенденція покращення якості атмосферного повітря по пилу, оксиду вуглецю та сажі. Не змінився рівень забруднення по сірководню, аміаку та хрому.

Для оцінки якості атмосферного повітря в населених пунктах використовується індекс забруднення атмосфери (далі – ІЗА₅), який враховує ступінь забруднення атмосферного повітря по п'яти пріоритетних забруднювальних домішках.

Індекс забруднення атмосфери міста (ІЗА) у 2023 році дорівнював 2,89 (у 2021 році – 4,44). У рейтингу комплексних індексів забруднення атмосферного повітря міст України, який складається за результатами спостережень гідрометеорологічних організацій у 39 містах України, у 2021 році, як і у 2020, Харків посів 36 місце, що є найкращим з показників серед обласних центрів України (м. Одеса – 3 місце, м. Дніпро – 4, м. Київ – 6 місце, м. Суми – 16). ІЗА за період осереднення 2022 року – 3,17.

В I півріччі 2024 року всього відібрано та проаналізовано 26 214 проб повітря на 20 забруднюючих інгредієнтів. ІЗА міста за 6 місяців 2024 року дорівнює 3,14.

***Примітка:** Данні не повні через невиконання плану спостережень.

Викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел в 2023 році у м. Харкові становили 2 491,8 т, що на 33,07 % більше за аналогічний показник в 2022 році та на 28,56 %

менше ніж у 2021 році.

До стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря слід віднести викиди потужних промислових підприємств, зокрема паливно-енергетичного комплексу, машинобудівного, коксохімічного та хімічного виробництв.

Водні ресурси: водозабезпеченість, водокористування та водовідведення

Регіональний офіс водних ресурсів у Харківській області (далі – РОВР у Харківській області) у 2021 році здійснив державний моніторинг поверхневих вод згідно з наказом Міндовкілля від 21.12.2020 № 410 «Про затвердження Програми державного моніторингу вод» та наказу Держводагентства України № 233 від 31.03.2021. В межах міста Харків об'єктами моніторингу були: р. Уди вище м. Харкова; р. Лопань гирло річки; р. Немишля гирло річки; р. Харків гирло річки. Моніторинг проводився по хімічним показникам (пріоритетним) та хімічним показникам (басейнові специфічні).

Якість поверхневих вод на території м. Харкова протягом року, зазвичай, була стабільною, без суттєвих змін. Концентрації речовин у водних об'єктах коливаються в межах середньо-багаторічних значень без тенденції до погіршення, в залежності від періоду року та фактичної водності річок.

Спостерігалось перевищення гранично допустимих концентрацій для водойм рибогосподарського призначення по важким металам, органічним речовинам та сольовим показникам. І якщо сольові показники понад норму, в основному, за рахунок природних чинників, то перевищення по важким металам та органічним речовинам наявне у зв'язку з великим антропогенним навантаженням. Вміст важких металів не перевищував екологічних нормативів якості для пріоритетних речовин (ЕНЯ).

Концентрація пестицидів та гербицидів на визначених масивах поверхневих вод не перевищувала екологічних нормативів якості для пріоритетних речовин (ЕНЯмах).

Масиви поверхневих вод в означених пунктах відповідають II класу хімічного стану, «недосягнення доброго».

За даними РОВР у Харківській області дослідження масивів поверхневих вод Харківської області здійснювалося з 12 жовтня 2022 року по 08 лютого 2023 року в пунктах моніторингу по річкам Сіверський Донець (Печенізьке водосховище та с. Кочеток), Уди, Лопань, Харків.

Результати вимірювань фізико-хімічних показників масивів поверхневих вод Харківської області за даними досліджень середніх значень за жовтень, листопад, грудень 2022 року (чисельник) та 08 лютого 2023 року (знаменник) (за даними РОВР у Харківській області)

№	Назва водного об'єкту та пункту моніторингу	Фізико-хімічні показники					
		Амоній – іон, мг/дм ³	Нітроген-амонійний, мг/дм ³	Нітрит-іон, мг/дм ³	БСК ₅ , мг.О/дм ³	ХСК, мг.О/дм ³	Фосфат-іон, мг/дм ³
1	р. Сів. Донець Печенізьке в-ще	<u>0,49/0,44/0,4</u> 0,30	<u>0,38/0,34/0,38</u> 0,23	<u>0,10/0,041/0,02</u> 0,031	<u>2,07/2,05/2,08</u> 2,21	<u>18,8/18,2/18,0</u> 18,0	<u>0,50/0,39/0,32</u> 0,28
2	р. Сів. Донець водозабор КП «Харків-водоканал» смт. Кочеток	<u>0,44/0,46/0,5</u> 0,32	<u>0,34/0,35/0,41</u> 0,25	<u>0,07/0,043/0,02</u> 0,027	<u>2,0/2,09/2,22</u> 2,28	<u>18,7/18,3/18,0</u> 18,0	<u>0,46/0,43/0,30</u> 0,32
3	р. Уди, смт. Золочів	<u>0,97/1,23/1,2</u> 0,86	<u>0,75/0,95/0,94</u> 0,67	<u>0,16/0,171/0,14</u> 0,106	<u>4,31/3,74/3,18</u> 3,25	<u>30,2/28,8/28,0</u> 27,0	<u>0,98/0,71/1,18</u> 1,23
4	р. Уди (гирло), смт. Есхар	<u>3,11/3,94/3,8</u> 3,48	<u>2,39/3,03/2,93</u> 2,70	<u>0,39/0,361/0,30</u> 0,349	<u>5,12/4,48/3,90</u> 3,58	<u>32,2/30,6/29,0</u> 28,0	<u>2,42/2,91/1,9</u> 2,09
5	р. Лопань (гирло), м. Харків	<u>2,82/2,55/2,9</u> 2,51	<u>2,18/1,96/2,30</u> 1,95	<u>0,18/0,162/0,20</u> 0,167	<u>3,33/3,16/3,41</u> 3,39	<u>28,7/26,8/24,0</u> 26,0	<u>1,68/1,79/2,0</u> 1,58
6	р. Харків (гирло), м. Харків	<u>0,88/1,15/1,1</u> 1,18	<u>0,68/0,88/0,91</u> 0,91	<u>0,16/0,107/0,10</u> 0,085	<u>3,72/3,61/3,27</u> 2,64	<u>25,8/27,1/26,0</u> 23,0	<u>1,20/0,98/0,9</u> 1,05
	Гігієнічні нормативи якості (ГДК/ОДК)		2,0	3,3	не заст. /3,0	15,0/30,0	3,5
	Норми для водойм рибогосподарського призначення	0,50		0,08	не нормується	не нормується	

По пункту спостереження (р. Вовча) через неможливість безпечного доступу, відбір проб води не проводився.

За результатами дослідницького моніторингу масивів поверхневих вод в усіх пунктах моніторингу за вмістом нітрат-іонів, нітрит-іонів, фосфат-іонів,

сухого залишку, перевищення ГДК (гранично допустимої концентрації) за Гігієнічними нормами не встановлено.

Найнижчі концентрації зафіксовано по р. Сіверський Донець у Печенізькому водосховищі та с. Кочеток (питний водозабір КП «Харківводоканал»). Найбільші концентрації речовин спостерігались у гирлах річок Уди та Лопань, що має системний характер, пов'язаний в тому числі з господарською діяльністю м. Харкова та скидом стічних вод з очисних споруд КП «Харківводоканал». Тобто, концентрації по фізико-хімічними показникам варіюють в межах середньобагаторічних значень, а по нафтопродуктам фіксуються підвищенні концентрації, що може бути пов'язано з веденням бойових дій в регіоні.

Станом на 08.02.2023 перевищення ГДК Гігієнічних норм відмічалось в р. Уди (гирло) за вмістом нітрогену амонійного - вміст 2,7 мг/дм³; (ГДК – 2,0 мг/дм³).

Перевищення ГДК шкідливих речовин встановлено по чотирьох пунктах спостереження: р. Уди в м. Золочів та гирлі річки; р. Лопань (гирло), р. Харків (гирло). За вмістом амоній-іону перевищення склало 1,6 – 7,0 рази (ГДК – 0,50 мг/дм³); за вмістом нітрит-іонів (0,106 – 0,349 мг/дм³) перевищення склало в 1,06 – 4,4 рази (ГДК – 0,08 мг/дм³); за вмістом нафтопродуктів (0,152 – 0,30 мг/дм³) перевищення склало в 3,0 – 6,0 рази (ГДК – 0,058 мг/дм³).

Станом на 08.02.2023, у порівнянні з дослідженнями ІV кварталу 2022 року, на Печенізькому водосховищу, р. Сіверський Донець (водозабор КП «Харківводоканал»), р. Уди встановлено зменшення вмісту амоній-іонів.

В усіх пунктах спостереження феноли не встановлені.

У зв'язку з військовими діями на території Харківської області інформація щодо водокористування та стану водних об'єктів за 2023 рік є неповною.

У 2023 році на виконання п. 2 Протоколу виїзної наради під головуванням Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України щодо обрахунку оцінювання шкоди, завданої довкіллю Харківській області внаслідок збройної агресії Російської Федерації, в тому числі на деокупованих територіях та наказу Держводоагенства від 25.01.2023 № 18 «Про впровадження Порядку здійснення державного моніторингу вод» РОВР у Харківській області здійснював дослідницький моніторинг за фізико-хімічними показниками в межах м. Харків в гирлах р. Лопань та р. Харків. За результатами досліджень січень-травень 2023 року в річках Лопань та Харків відмічалось перевищення понад нормативи значень: БСК₅ (біологічне споживання кисню за 5 днів), ХСК (хімічне споживання кисню) та азоту амонійного (тільки р. Лопань). Перевищень вмісту фенолу, нафтопродуктів та фосфатів не встановлено. За досліджувальний період показники змінювалися в інтервалі, середнє значення склало по:

р. Лопань – концентрація БСК₅ – 3,52 мгО₂/дм³, значення ХСК – 31,3 мгО₂/дм³, вміст азоту амонійного – 1,90 мг/дм³;

р. Харків – концентрація БСК5 – 3,07 мгО₂/дм³, значення ХСК – 29,2 мгО₂/дм³, вміст азоту амонійного 0,67-1,69 мг/дм³ (без перевищень Гігієнічних нормативів).

Згідно досліджень 2023 року встановлено, що по фізико-хімічним показникам по пунктам дослідження концентрація змінювалася в межах середньо-багаторічних значень.

На сьогодні на території м. Харкова Харківським обласним центром контролю та профілактики хвороб МОЗ України за показниками – санітарно-хімічними та епідемічної безпеки, контролюється якість води 12 природних джерел, яка використовується населенням в якості питної.

Дослідження води питної з 12 каптажів джерел громадського користування м. Харкова за період 2019 – 2023 рр.
(за даними ДУ «Харківський ОЦКПХ МОЗ»)

Дослідження	Роки				
	2019	2020	2021	2022	2023
За санітарно-хімічними показниками, проб	48	48	48	46	48
у т.ч. не відповідали вимогам, проб	7	7	5	7	5
За показниками епідемічної безпеки, проб	48	48	48	46	48
у т.ч. не відповідали вимогам, проб	21	13	16	18	18

Земельні ресурси та ґрунти

Ґрунт є одним із найважливіших компонентів екосистеми міста, що безпосередньо впливає на рівень здоров'я населення. Його якість визначає стан водопостачання з поверхневих та підземних джерел, склад атмосферного повітря та безпечність харчових продуктів.

Для Харкова, як великого промислового центру, характерним є забруднення ґрунтів важкими металами, такими як мідь, ртуть, цинк, свинець, кадмій та хром, які накопичуються у поверхневих шарах ґрунту. Уздовж великих транспортних магістралей спостерігається надмірна концентрація свинцю та поліциклічних ароматичних вуглеводнів, що сприяє подальшому погіршенню екологічної ситуації в місті.

Фахівцями Харківської міської філії ДУ «Харківський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» здійснюється лабораторний контроль стану забруднення ґрунту на території міста в точках зони житлової забудови та відпочинку населення за санітарно-хімічними, мікробіологічними та паразитологічними показниками.

Дослідження якості ґрунту в місцях проживання та відпочинку
населення м. Харкова за період 2019 – 2023 рр.
(за даними Харківської міської філії ДУ «Харківський ОЦКПХ МОЗ»)

Дослідження	Роки				
	2019	2020	2021	2022	2023
За санітарно-хімічними показниками, проб	48	48	48	47	48
у т.ч. не відповідали санітарно-гігієнічним вимогам, проб	12	22	24	18	12
За мікробіологічними та паразитологічними показниками, проб	24	24	24	24	48
у т.ч. не відповідали вимогам, проб	-	-	-	-	-

Зелені насадження, природно-заповідний фонд міста

Ландшафтні та рекреаційні території є складовою частиною інфраструктури, що включає мережу озелених ділянок та відкритих просторів різного призначення. Ці території розташовані як на територіях населених пунктів та приміських зон, так і на міжселенних територіях, охоплюючи ландшафтні комплекси, рекреаційні зони, курорти та оздоровчі місцевості, об'єкти культурної спадщини та туристичні зони. Важливу роль у структурі зелених насаджень відіграють території природно-заповідного фонду, водозахисні та полезахисні смуги, а також інші об'єкти зеленого господарства.

З перших днів повномасштабного вторгнення Російської Федерації були зафіксовані обстріли об'єктів благоустрою зеленого господарства та лісопаркового господарства, зокрема території, на якій знаходяться об'єкти, що відносяться до природно-заповідного фонду України. Це – лісовий заказник місцевого значення «Григорівський бір», ботанічні пам'ятки природи місцевого значення – «Сокольники-Помірки» та «Помірки». Обстріли території лісопаркового господарства призвели до знищення дерев, порушення ґрунтового покриву та забруднення території вибухонебезпечними матеріалами, втрати поселень для існування різноманітних видів тварин і рослин. На території міста Харкова в результаті обстрілів пошкоджені дерева віком від 30 до 50 років, відновлення яких триватиме десятиліттями.

За попередніми підрахунками на об'єктах благоустрою зеленого господарства знищені та пошкоджені – 3 764 дерева, 227 кущів, 1 674 м² газонів, 54,4 м² квітників, 217 м² ґрунтового покриття тощо.

Управління відходами

З метою забезпечення утримання території м. Харкова у належному санітарному стані, підвищення ефективності її санітарного очищення, покращення санітарно-епідемічного благополуччя та забезпечення підвищення рівня екологічної безпеки, затверджені Програма розвитку системи поводження з твердими побутовими відходами в м. Харкові на 2015 – 2026 рр. та Схема санітарної очистки м. Харкова.

Система управління з ТПВ включає збирання, транспортування та захоронення відходів з житлової забудови, промислових підприємств та підприємств невиробничої сфери.

Динаміка у сфері поводження з відходами по м. Харкову
за період 2019 – 2023 роки.

(за даними Департаменту ЖКГ ХМР)

(тис. м³)

Данні по Дергачівському полігону ТПВ та Роганському полігону	Роки				
	2019*	2020*	2021*	2022*	2023
Збір та перевезення відходів	2 846,6	3 098,6	2 715,6	2 311,0	1 833,4
Захоронення відходів	3 323,1	4 428,6	4 485,6	2 870,2	2 521,65

***Примітка:** Внаслідок активних бойових дій спричинених військовою агресією РФ на території України інформація щодо динаміки у сфері поводження з відходами у місті, яка була у розпорядженні Департаменту ЖКГ ХМР, в електронному та паперовому вигляді було знищено. Тому у 2022 році було надано інформацію на підставі даних наданих комунальними підприємствами, які наділені повноваженнями у сфері поводження з відходами та функціонально підпорядковані Департаменту ЖКГ ХМР.

З початку повномасштабної російської воєнної агресії на території України в м. Харкові пошкоджено понад 7 730 об'єктів. Знищено та пошкоджено чверть житлових будинків, більше ста шкіл, десятки дитячих садочків та лікарень, об'єктів критичної інфраструктури та об'єктів охорони культурної спадщини, бібліотек, парків, дитячих майданчиків та цвинтарів.

Це призвело до колосального накопичення будівельних відходів від руйнувань, що потребують термінової переробки. Тільки за попередніми підрахунками кількість відходів, що може утворитися під час зносу пошкоджених будівель складатиме понад 100 тис. м³.

На виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 № 1073 «Про затвердження Порядку поводження з відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», Дергачівський полігон ТПВ (Комплекс з переробки відходів), визначено як об'єкт поводження з відходами, на територію якого приймаються відходи від руйнувань.

У 2023 році прийнято 12 383,05 т відходів від руйнувань (будівельні відходи), з них подрібнено (перероблено) та використано для укріплення тимчасових під'їзних доріг на тимчасових картах полігону, улаштування ізолюючого шару побутових відходів на тілі полігону та для будівельних робіт – 8 668,14 т.

Під час активних бойових дій у м. Харкові виникла гостра проблема екологічної небезпеки через накопичення ТПВ та будівельних відходів від руйнувань.

На початок 2022 року чисельність наявного населення міста становила 1 421,1 тис. осіб. Після початку війни, у березні 2022 року, у м. Харкові залишилося близько 400 тис. осіб. В результаті звільнення частини півночі області, успішного контрнаступу ЗСУ та деокупації майже всієї області восени 2022 року, спостерігалось повернення частини харків'ян.

Незважаючи на це, з початку повномасштабного вторгнення російських військ в Україну, загальна чисельність населення міста станом на 01.04.2024 скоротилась 8,5 % у порівнянні з його значенням на 01.01.2022 (на 01.04.2023 – на 15,6 %). Станом на 01.04.2024 орієнтовна чисельність мешканців Харкова складає майже 1,3 млн осіб.

Харків має багатий спадок культурних об'єктів і розгалужену культурну та туристичну інфраструктуру – це численні архітектурні та культурні пам'ятки, визначні місця, театри, музеї, галереї, кінотеатри, бібліотеки, музичні та художні школи, які сприяють розвитку культури та мистецтва у місті.

Харків є найбільш постраждалим містом-мегаполісом серед інших міст України, які мають великий історичний ареал. Загальна кількість об'єктів культурної спадщини різного значення міста становить 1 062 одиниці.

Станом на 01.01.2024 у Харкові пошкоджень зазнали 207 об'єктів культурної спадщини, що складає 19,5 % від загальної їх кількості.

23 січня 2024 року внаслідок ракетного обстрілу м. Харкова російськими військами історичний ареал міста зазнав масштабних руйнувань та пошкоджень.

Найбільше постраждали два райони міста із щільною історичною забудовою:

- район Залопань, де розташовані будинки XVIII – XX століть;
- центральна частина міста із забудовою кінця XIX – початку XX століття.

Всього пошкоджено 62 об'єкти історичної забудови, серед яких 20 є пам'ятками архітектури та об'єктами, рекомендованими до включення у цей перелік. Близько 50 об'єктів пошкоджено вперше з початку повномасштабного вторгнення.

У зазначених об'єктах культурної спадщини зафіксовано пошкодження скління, в більш ніж 35 – пошкодження внутрішнього оздоблення, покрівель, утворення конструктивних тріщин.

Серед пошкоджених будівель також були об'єкти важливі для соціально-культурного життя міста: навчальний заклад Національна академія правових наук України, Благовіщенський собор, Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва, Харківське медичне товариство тощо.

Найбільших пошкоджень зазнав будинок Національної академії правових наук України, побудований у 1896 році за проектом Сергія Загоскіна для купця Германа Гельфериха, брата відомого промисловця Максиміліана Гельфериха.

Внаслідок вибуху відбувся обвал даху, конструкцій горищного перекриття, перекриття другого та третього поверхів, обвал стін і перегородок центральної частини 3-го і 2-го поверхів і фрагментів стін другого поверху та виникла пожежа.

З початку повномасштабного вторгнення пошкоджень зазнали 40 будівель закладів культури комунальної форми власності, що складає 34,8 % від загальної їх кількості. Зокрема, один заклад культури – бібліотеку, було повністю зруйновано.

За попередніми даними загальний обсяг збитків, завданий підвідомчим об'єктам культури внаслідок збройної агресії РФ складає орієнтовно 60,0 млн грн.

Військова агресія РФ призвела до небезпечних впливів на всі складові довкілля – атмосферне повітря, ґрунти та ландшафти, поверхневі і підземні води, рослинність, тваринний світ.

Основна небезпека для довкілля в умовах воєнних дій пов'язана з ризиком забруднення атмосферного повітря, ґрунтів, водних об'єктів через пошкодження промислових підприємств та інфраструктурних об'єктів внаслідок влучання боєприпасів або аварійне порушення їх роботи через припинення електропостачання, водопостачання, газопостачання тощо.

5. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ШКОДУ, ЗАПОДІЯНУ БОЙОВИМИ ДІЯМИ, ТЕРОРИСТИЧНИМИ АКТАМИ, ДИВЕРСІЯМИ, НАДЗВИЧАЙНИМИ СИТУАЦІЯМИ

5.1. Об'єктам житлової нерухомості та об'єктам громадського призначення

Повномасштабне вторгнення РФ в Україну вражає масштабами руйнувань, страждає як інфраструктура та промисловість, так і житлові квартали. Станом на 01.05.2024 у м. Харкові за час військової агресії РФ постраждало 7 111 житлових будинків. Місто зазнало одного із найбільших серед міст України пошкоджень житлового фонду, внаслідок чого 150 тис. харків'ян залишилися без житла. Найбільших уражень зазнали такі мікрорайони м. Харкова: Північна Салтівка, Сонячний, Горизонт, П'ятихатки, Роганський житловий масив, селище ім. Жуковського, 602-й мікрорайон, центральна частина міста та інші. Тільки на території мікрорайону Північна Салтівка мають пошкодження та руйнування 70 % житлових будівель та інфраструктури.

Обстріли та ракетні удари призвели до руйнувань основних конструктивів житлових будівель, пошкодження вікон вибуховими хвилями, фасадів, конструкції даху, покрівель та прибудинкової території.

З 8 009 багатоквартирних житлових будинків, переданих у господарське відання КП «Жилкомсервіс», пошкоджень зазнали 3 502 будинки (44 %).

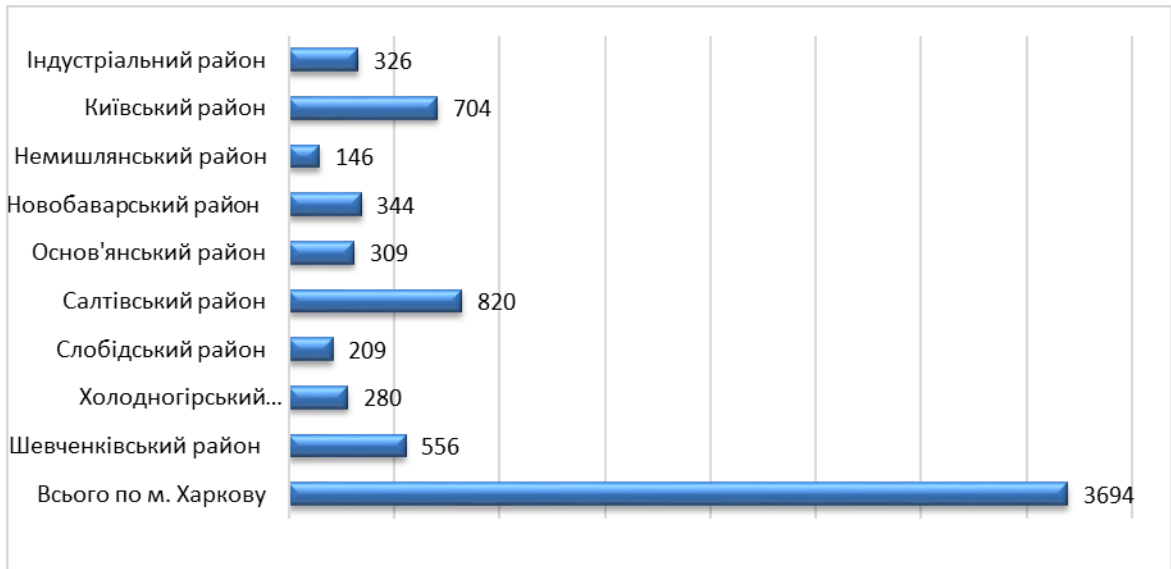
З 1 680 багатоквартирних будинків ЖБК, ЖК, ОСББ пошкоджень зазнали 513 будинків (30,5 %).

Також пошкоджено 3 038 житлових будинків приватного сектору та 58 житлових будинків відомчого фонду.

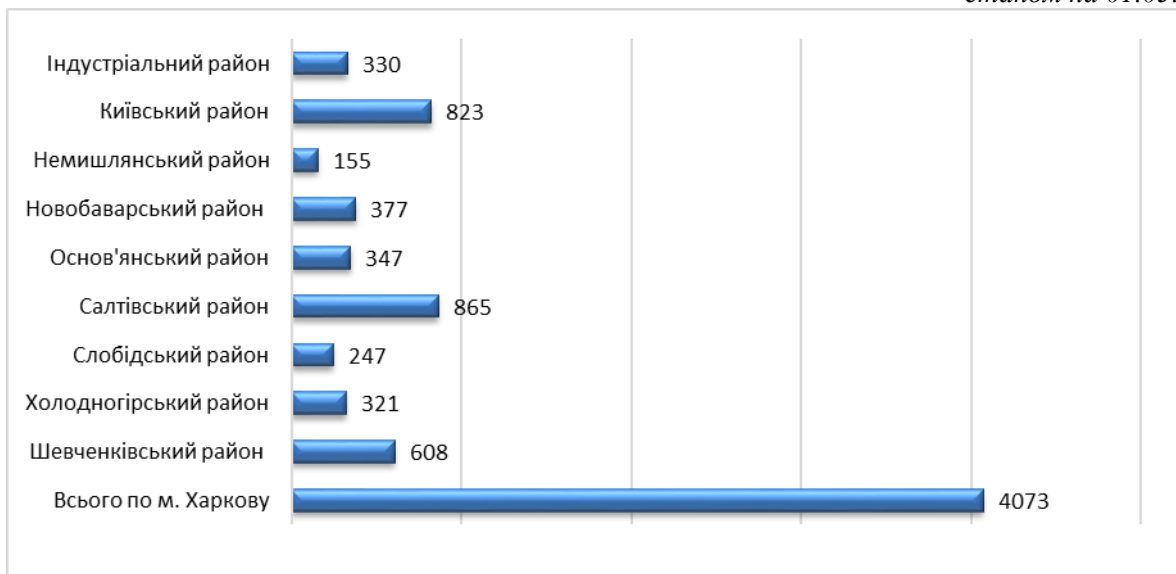
Зокрема, пошкоджень зазнали майже всі гуртожитки, що перебувають в господарському віданні КП «Харківспецбуд». Загальна житлова площа пошкоджених гуртожитків складає 895 кв. м.

Кількість зруйнованих багатоквартирних житлових будинків по адміністративним районам у місті Харкові (од.)

станом на 01.01.2024

станом на 01.05.2024

З початку 2024 року м. Харків неодноразово зазнавав масованих ракетних ударів, що призвело до чергового значного пошкодження житлового фонду міста.

Зокрема, внаслідок обстрілу 2-3 січня 2024 року міста пошкоджень зазнали 62 будинки, з яких 56 розташовані у Шевченківському районі.

За даними Департаменту житлово-комунального господарства Харківської міської ради, вибито понад 1,8 тис. вікон у квартирах і понад 700 у місцях загального користування, пошкоджено три покрівлі.

Внаслідок ракетних ударів по Харкову 23 січня 2024 року одночасно постраждало 186 житлових будинків, у тому числі 42 приватні. Найбільші пошкодження житлового фонду зафіксовано в Київському, Салтівському та Холодногірському районах. Кількість вибитих вікон становила понад 4,5 тис.

Станом на 01.04.2024 на території міста визначено 10 багатоквартирних будинків, що увійшли до переліку об'єктів, які потребують термінових ремонтів після обстрілів. Вживаються заходи щодо залучення міжнародних фондів для їх відновлення.

На будинках, відновлення яких найближчим часом не заплановано або призупинено, здійснюватимуться роботи з їх консервації.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473 «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації» рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради визначено уповноваженим органом з організації та координації виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії РФ, пов'язаних із пошкодженням будівель і споруд у м. Харкові.

Згідно з наказом Департаменту житлово-комунального господарства Харківської міської ради від 13.07.2022 № 201 утворено 9 районних комісій з обстеження об'єктів, пошкоджених внаслідок збройної агресії РФ.

Станом на 01.05.2024 комісійно обстежено 3 906 об'єктів житлового фонду, складено 3 893 акти обстеження.

Згідно з наказом Департаменту житлово-комунального господарства Харківської міської ради від 11.11.2022 № 527 утворено комісію з обстеження об'єктів садибної забудови, пошкоджених внаслідок збройної агресії РФ.

У зв'язку з невизначеністю терміну завершення бойових дій, продовженням роботи комісій з обстеження житлового фонду визначити остаточні суми збитків, нанесених збройною агресією РФ об'єктам житлової нерухомості, не є можливим.

З початку активних бойових дій на території міста Харкова об'єкти підприємств торгівлі, ресторанного господарства, аптек, АЗГС, об'єкти побутового обслуговування населення, ринки та торговельні майданчики зазнали значних пошкоджень та руйнувань. Попри це, підприємства торгівлі, супермаркети, заклади

ресторанного господарства, ринки та торговельні майданчики, об'єкти побутового обслуговування населення, автозаправні станції відновлюють свою роботу, деякі частково, деякі повністю відновили роботу своїх підприємств.

Зруйновано або частково пошкоджено 20 ринків та торговельних майданчиків (з них 18 – вже відновили роботу).

В результаті повномасштабного вторгнення РФ на територію України та постійних військових атак міста Харкова суттєвих пошкоджень та руйнувань зазнали житловий фонд та об'єкти громадського призначення міста. Постійні обстріли, ракетні удари та вибухові хвилі зумовили пошкодження різного ступеня житлових будівельних конструкцій, вікон, фасадів, дахів, покрівель та прибудинкових територій.

5.2. Об'єктам виробничого комплексу

Харківщина – один з найбільш індустріально розвинених регіонів України. Промисловий потенціал міста Харкова складається з підприємств практично всіх галузей. Провідна роль належить машинобудівній, електроенергетичній, паливній, хімічній, харчовій галузям промисловості. Продукція харківських підприємств відома в Україні і за її межами. Це – турбіни і трактори, генератори для атомних електростанцій, літаки, танки, металообробні верстати

Показники	2022 січень- грудень	2023 січень- грудень	2024 січень- березень
Припинили діяльність:			
юридичні особи	194	404	91
фізичні особи-підприємці	12 932	15 201	2 496
Змінили податкову адресу на іншу область або територіальну громаду:			
юридичні особи	625	804	191
фізичні особи-підприємці	516	701	196

та інше.

Повномасштабна військова агресія РФ проти України негативно вплинула на економічний розвиток міста Харкова. Насамперед постраждала промисловість через часткову, та в деяких випадках, повну зупинку підприємств внаслідок активних бойових дій.

Незважаючи на обставини, низка промислових підприємств м. Харкова продовжує роботу і виконує замовлення з метою забезпечення базових потреб населення: це продукти харчування, ліки, пальне та інші важливі товари, та активно шукає нові можливості для розвитку в екстремальних умовах.

Довідково:

перебуває на обліку по м. Харкову юридичних осіб станом на 01.01.2023 – 77 927, на 01.01.2024 – 79 247; фізичних осіб-підприємців станом на 01.01.2023 – 119 743, на 01.01.2024 – 118 209

Навіть в умовах війни у м. Харкові продовжують відкриватися нові бізнеси, які надають робочі місця, наповнюють бюджет, що дає змогу відновлювати економіку міста та країни.

Суб'єкти господарювання м. Харкова

Показники	2022 січень- грудень	2023 січень- грудень	2024 січень- березень
Новостворені по м. Харкову:			
юрідичні особи	1 200	1 507	393
фізичні особи-підприємці	9 334	13 855	3 062
Змінили податкову адресу на м. Харків:			
юрідичні особи	669	1 088	212
фізичні особи-підприємці	660	968	198

За опитуваннями проведеними громадською організацією «Асоціація приватних роботодавців» керівники понад 67 % релокованих підприємств мають наміри після завершення воєнних дій відновити виробництво на Харківщині.

Військова агресія з боку РФ мала суттєвий негативний вплив на економічний розвиток міста та спричинила значні складнощі ведення бізнесу. У 2022-2023 роках спостерігається негативна тенденція збільшення кількості ліквідованих та релокованих суб'єктів господарювання – юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Незважаючи на це, у 2022-2023 роках спостерігалась позитивна тенденція збільшення кількості підприємців, які виявили бажання розпочати власну справу та офіційно зареєструвались як суб'єкти господарської діяльності.

5.3. Об'єктам соціальної сфери

Соціальна інфраструктура міста є складною системою, яка включає різноманітні за характером і підлеглистю підприємства, організації і установи, що надають населенню різноманітні послуги.

До складу соціальної інфраструктури міста відносяться організації таких видів економічної діяльності як охорона здоров'я та освіта, а також установи, які надають соціальні послуги.

Станом на 01.04.2024 у м. Харкові у сфері охорони здоров'я налічується 62 комунальних некомерційних підприємства Харківської міської ради: 20 лікарень, 26 поліклінік, 5 пологових будинків, міський перинатальний центр, 8 стоматологічних поліклінік, 2 диспансери, а також КНП «Міське автопідприємство спеціалізованого санітарного транспорту» Харківської міської ради».

Внаслідок збройної агресії РФ 42 заклади охорони здоров'я Харківської міської ради (станом на 01.04.2024) зазнали пошкоджень різного ступеню або часткових руйнацій, що становить 67 % від загальної кількості закладів охорони здоров'я Харківської міської ради, які надають медичну допомогу.

У закладах охорони здоров'я пошкоджено вікна, двері та вхідні групи, покрівлі, фасади, інженерні мережі теплопостачання, холодного та гарячого

водопостачання, каналізації, електричні мережі, лікувальні приміщення, зовнішні та внутрішні стіни, ганки та територія поруч з спорудами закладів.

За попередніми даними обсяг збитків, нанесених інфраструктурі охорони здоров'я комунальної форми власності, перевищує 700 млн грн.

Станом на початок 2024 року деякі комунальні некомерційні підприємства мають повторні пошкодження будівель та приміщень («Міська клінічна лікарня № 27», «Міська лікарня № 28», «Міська поліклініка № 21», «Міський клінічний пологовий будинок № 3», «Міський шкірно-венерологічний диспансер № 5»).

За час воєнних дій зазнала значних руйнацій освітня сфера.

Станом на 01.04.2024 внаслідок збройної агресії РФ в місті постраждало 248 будівель закладів освіти, з них 109 будівель дитячих садків (52 %), 123 – загальної середньої освіти (65 %), 12 закладів позашкільної освіти (42 %), 4 управління освіти (44 %), що становить 57 % від загальної кількості закладів освіти.

Заклади зазнали руйнувань різних типів: зруйновано перекриття, стіни, як зовнішні, так і внутрішні, пошкоджено покрівлі, майже у кожній будівлі вибито вікна, пошкоджено дитячі майданчики, павільйони, території закладів тощо. Також пошкоджено комп'ютерну техніку, технологічне обладнання для харчоблоків, шкільні меблі та предметні кабінети, які використовувались під час освітнього процесу.

Із 171 будівлі закладів професійно-технічної освіти пошкоджено 61 будівля, що складає 36 % від загальної кількості.

В 2022 році повністю зруйновано 4 будівлі шкіл (№№ 134, 46, 78, 47).

Внаслідок терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ, пошкоджено приміщення 5 закладів фізкультури та спорту комунальної форми власності (4-ДЮСШ (СДЮСШОР), КПНЗ «ХМКЦ клубів за місцем проживання»), центр дозвілля молоді та 2 приміщення районних комітетів у справах сім'ї, молоді та спорту. В КПНЗ «ХМКЦ клубів за місцем проживання» з 99 клубів за місцем проживання пошкоджено 21 приміщення в 20 клубах, що складає 20 % від загальної кількості.

Постраждало 8 приміщень закладів, що надають соціальні послуги:

- структурні підрозділи Харківського міського центру соціальних служб «Довіра»: відділи соціальної роботи Індустріального та Слобідського районів міста;

- територіальні центри надання соціальних послуг Київського, Основ'янського, Салтівського, Шевченківського районів м. Харкова;

- КЗ «Харківський міський центр реінтеграції бездомних осіб»;

- КЗ «Харківський міський центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю «Промінь».

У вищезазначених будівлях пошкоджень зазнали вікна, стелі, внутрішні стіни, покрівля, фасади та огорожі.

В результаті військових дій з боку РФ значна кількість об'єктів соціальної інфраструктури міста зазнали значних пошкоджень та руйнувань. Це, в свою чергу, створило суттєві обмеження та перешкоди в отриманні основних

освітніх, медичних та соціальних послуг населенням. Перехід здебільшого на дистанційний формат навчання та надання соціальних послуг дозволив частково нівелювати зазначений негативний вплив, однак невирішеними залишаються питання доступу до освітніх та соціальних послуг осіб з обмеженими можливостями, а також надання послуг із забезпечення охорони здоров'я населення міста.

5.4. Об'єктам культурної спадщини та культурної інфраструктури

Харків, як одне з найбільших міст України, має багатий спадок культурних об'єктів і розгалужену культурну інфраструктуру – це численні архітектурні та культурні пам'ятки, визначні місця, театри, музеї, галереї, кінотеатри, бібліотеки, музичні та художні школи, які сприяють розвитку культури і мистецтва в регіоні.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 № 878 місто Харків внесено до Списку історичних населених місць України. Науково-проектна документація з визнання меж і режимів використання зон охорони пам'яток та історичного ареалу м. Харкова, затверджена наказом Міністерства культури, молоді та спорту України від 27.02.2020 № 1199.

Станом на 01.01.2024, відповідно до існуючого реєстру пам'яток культурної спадщини, в м. Харкові розташовані 3 пам'ятки археології, з них 1 пам'ятка національного значення; 443 пам'ятки історії, з них 10 – національного значення; 23 пам'ятки монументального мистецтва, з них 3 – національного значення та 55 пам'яток історії, які є одночасно пам'ятками архітектури.

Крім того, на території міста розташовано 15 щойно виявлених об'єктів археології, та 15 об'єктів археології, що потребують додаткових досліджень.

В межах м. Харкова станом на 01.01.2024 розташовано 538 пам'яток містобудування та архітектури, з них 16 – національного значення.

Харківська область одна з найбільш постраждалих від військової агресії РФ проти України, як наслідок, значна кількістю пам'яток культури, культурної спадщини було пошкоджено чи зруйновано.

Пошкоджень зазнали розташовані на території міста 22 пам'ятки історії, 1 пам'ятка та 3 об'єкти монументального мистецтва, 181 пам'ятка містобудування та архітектури, з них 3 пам'ятки національного значення.

Станом на 01.01.2024 мережа закладів культури комунальної власності Харківської територіальної громади становила 115 одиниць: 25 мистецьких шкіл; 73 публічні бібліотеки; 11 закладів клубного типу (у тому числі 3 філії, театр народної музики України «Обереги»); 4 заклади музейного типу (з філією); КП «Центральний парк»; КП «Меморіальний парк «Дробицький Яр».

З 24.02.2022 у м. Харкові пошкоджено 40 закладів культури:

- 25 масових бібліотек (35 %);
- 10 мистецьких шкіл (40 %);

- 3 заклади клубного типу (28 %);
- 2 музеї (50 %).

1 бібліотеку зруйновано повністю.

У закладах культури пошкодженні вітражі, вхідні двері, вікна, системи теплопостачання, водопостачання та електроенергії, пошкодженні покрівлі, зруйновані стіни та плити перекриття, сходи, вхідної групи та гідроізоляції. Завдано шкоди матеріально-технічній базі закладів: пошкоджено меблі, офісне обладнання, музичні інструменти та комп'ютерну техніку.

На всіх пошкоджених внаслідок військових дій об'єктах галузі «Культура і мистецтво» здійснюються аварійно-відновлювальні, поточні або капітальні ремонти з врахуванням норм цивільного захисту об'єктів, питань інклюзії, енергозбереження та енергоефективності.

На об'єктах, на яких це можливо зробити, встановлюються пандуси, здійснюється обладнання найпростіших укриттів, проводиться ремонт систем опалення, заміна вікон, застосовуються енергозберігаюче обладнання при ремонті електрообладнання.

Внаслідок військових дій в 2022 році Меморіальний парк «Дробицький Яр» зазнав значних руйнувань. На 50 % зруйновано знак Мінори – головний монумент Жертвам Голокосту та пошкоджено пілони та поховання. Орієнтовна сума завданих збитків на сьогодні не визначена. Проведено роботи з усунення пошкодження лінії електромережі меморіального комплексу. Частково проведені роботи

щодо відновлення та приведення у належний стан комплексу, оскільки територія не обстежена на наявність вибухонебезпечних предметів.

У зв'язку із запровадженням воєнного стану тимчасово призупинено діяльність закладів культури та припинено проведення масових заходів. В умовах воєнного стану основною формою роботи стала робота із використанням сучасних інформаційних технологій у формі дистанційної роботи. В мистецьких школах навчально-методична робота проходить в режимі онлайн. Публічні бібліотеки, міські музеї, художня галерея, незважаючи на умови військової агресії, здійснювали розробку як онлайн так і офлайн контентів. Створення у 2023 році безпечного «Арт-сховища культура» вплинуло на зростання кількості проведених заходів та сприяло творчо реалізуватися не лише аматорським колективам, а й всій театральній спільноті міста Харкова.

Діяльність закладів культури в м. Харкові є дуже обмеженою у зв'язку з дією воєнного стану в Україні та обмеженим фінансуванням, яке спрямовується на забезпечення функціонування цих закладів.

З початку 2023 року бібліотеки змінили графік роботи, збільшили кількість днів і часів роботи. Бібліотеки ЦБС міста Харкова працюють над актуалізацією

бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією РФ проти України у відповідність до рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики України спільно з консультативно-дорадчим органом — Радою з питань розвитку бібліотечної справи.

Музеї міського підпорядкування зачинено для відвідувачів на період військового стану, але наукові співробітники музеїв продовжують працювати. Фондова робота зосереджується навколо пакування і консервації колекцій. Відповідно до розпорядження Міністерства культури України здійснено евакуацію музейної колекції (особливі експонати) Харківського літературного музею до м. Львів.

Виставкові зали Харківської художньої галереї зачинено для відвідувачів до кінця воєнного стану, експозиційно-виставкова та культурно-просвітницька робота галереї перейшла в режим роботи онлайн. Галерея продовжує працювати над поширенням впливу українського мистецтва за кордоном та створює творчі проекти для популяризації української культури та мистецтва Харкова у європейському культурному просторі. З вересня 2023 року відновив виставкову діяльність Артпідвал, об'єднуючи в собі мистецький простір і обов'язкові умови безпеки відповідно до норм укриття.

Адміністраціями закладів клубного типу в умовах військового стану ведеться робота по збереженню закладів та матеріальних цінностей.

За даними Міністерства культури та інформаційної політики України Харківщина є регіоном, що найбільше постраждав внаслідок військових дій РФ за кількістю пошкоджених та зруйнованих об'єктів культурної спадщини. Збитки, завдані об'єктам культурної спадщини, потребують проведення детальної експертної оцінки щодо обсягів їх пошкоджень та вартості відновлення.

5.5. Об'єктам житлово-комунального господарства

В результаті бойових дій на території міста та постійних ракетних атак з боку країни агресора, які продовжуються і зараз, сфера житлово-комунального господарства міста зазнала значних ушкоджень та руйнувань.

Пошкоджень зазнали як підприємства комунальної форми власності так і приватні компанії, які обслуговують комунальну сферу.

Як зазначено у розділі 3 даної Програми, значних пошкоджень та руйнувань зазнали об'єкти КП «Харківводоканал» (більше 100 із 110).

У місті експлуатується 543,3 км магістральних мереж зливової каналізації, на яких розташовано 13,5 тис. оглядових колодязів, 7,0 тис. дощових колодязів, 64,1 км водовідвідних каналів, 40 пішохідних мостів, 5 станцій водозниження, напірний водостік, гідротехнічні греблі на 7 водосховищах.

Характер руйнувань та пошкоджень мав різний характер – від порушень основних конструктивних елементів будівель, часткового або повного виведення з ладу обладнання до повного його знищення.

Пошкоджень різного характеру зазнали такі об'єкти КП «Харківводоканал»:

- 30 водопровідних насосних станцій;
- 16 каналізаційних насосних станцій;
- 2 каналізаційні очисні споруди;
- 1 РЧВ/водонапірні башти;
- 2,3 км водопровідних мереж;
- 0,2 км каналізаційних мереж;
- 12 об'єктів іншого типу (адміністративні, технічні, складські будівлі, об'єкти благоустрою) тощо.

За попередньою оцінкою загальна сума збитків в результаті пошкоджень об'єктів КП «Харківводоканал» становить близько 428,6 млн грн.

Потребують відновлення споруди Печенізької греблі, що дозволить збільшити запас води в Печенізькому водосховищі для функціонування водозаборів Комплексу водопідготовки «Донець», який забезпечує 75% водопостачання міста. За попередньою оцінкою вартість робіт з реконструкції становить майже 76,3 млрд грн.

Об'єкти КП «Харківводоканал», які зазнали значних ушкоджень а саме: будівлі підвищувальної насосної водопровідної станції по вул. Валентинівська, № 46-В, насосної станції 1-го підйому 1-го блоку очисних споруд Комплексу водопідготовки «Донець», адміністративна будівля по вул. Шевченка, 2 та інші, потребують проведення більш детальної експертної оцінки з визначенням можливості їх подальшої реконструкції та експлуатації.

Довжина в однострубіному обчислюванні теплових мереж системи центрального теплопостачання становить 3 297,6 км, водоводів та водопровідних мереж 2 744,5 км, каналізаційних мереж 1 684,5 км. Не зважаючи на військові дії здійснюється відновлення інженерних мереж із збільшення їх протяжності.

За даними КП «Харківські теплові мережі», пошкоджено та зруйновано близько 120 об'єктів життєзабезпечення на території м. Харкова та Харківської області (сmt Пісочин): теплоелектроцентрально (філія «ТЕЦ-3»), 44 котельні, 46 центральних теплових пунктів, 7 індивідуальних теплових пунктів, 3 насосні станції, 10 теплових камер, 20,2 км теплових мереж.

За власні кошти КП «Харківські теплові мережі» заплановано ремонт і реконструкція магістральних та внутрішньо квартальних теплових мереж – 46 км в однострубіному обчисленні, ремонт насосних агрегатів – 10 од., ремонт та заміну котлів – 20 од. та допоміжного обладнання, засобів автоматики і вимірювань, транспортних засобів і спецтехніки, будівель та споруд на суму 120,6 млн грн.

За рахунок коштів бюджету Харківської міської територіальної громади заплановано реконструкцію 14,9 км теплових мереж, внутрішньо будинкових систем та придбання матеріалів та обладнання на суму 1,0 млрд грн.

Потребують відновлення наступні об'єкти:

- система хімічної водопідготовки ТЕЦ-3 – орієнтовна вартість 250 млн грн;

- енергетичний котел № 4 ТЕЦ-3 потужністю 60 Гкал – орієнтовна вартість 600 млн грн;
- котельні по вул. Метробудівників, 12, вул. Метробудівників, 13, вул. Метробудівників, 25а, вул. Дружби Народів, 81а, вул. Мохнацька, 69, вул. П'ятихатська, 11, що забезпечують опаленням близько 110 тис. мешканців міста – орієнтовна вартість 130 млн грн.

Також значних пошкоджень зазнали об'єкти зовнішнього освітлення міста. Загальна кількість світлоточок, що обліковуються на балансі КП «Міськвітло», складає 106,6 тис. од.

З початку військової агресії пошкоджено 2,9 тис. світильників, 2,6 тис. опор, 104,2 км повітряних мережі, 3,2 км кабельних мереж, 21 шафу виконавчих пунктів тощо.

Зазнали значних пошкоджень об'єкти КП «Харківське ремонтно-будівельне підприємство». На балансі підприємства обліковується 64 одиниці автомобільної техніки. В результаті обстрілів та бомбардувань м. Харкова станом на 01.01.2024 пошкоджено 15 од. спецтехніки, елементи благоустрою 116 дитячих гральних та 18 спортивних майданчиків.

Станом на 01.01.2024 на КП «Комплекс з вивозу побутових відходів» пошкоджено 5 автотранспортних засобів для перевезення твердих побутових відходів та великогабаритних відходів, які потрапили під ворожий обстріл при здійсненні виконання робочих завдань з вивозу відходів. Повністю зруйновано та пошкоджено 254 оцинковані контейнери для вивозу ТПВ об'ємом 1,1 куб.м, 93 контейнери кузов-бункер об'ємом 8 куб.м.

За інформацією КП «Муніципальна компанія поводження з відходами», пошкоджено об'єкти Комплексу з переробки відходів на Дергачівському полігоні твердих побутових відходів (1-й пусковий): насосна станція, паркан-огорожа, утилізатор термічний для утилізації медичних та промислових органічних відходів, ангар для обладнання по знищенню шкідливих відходів, сталеві ролети, вертикальне планування, благоустрій та огороження проммайданчика, навіс для машин, автомобільні дороги, зовнішнє освітлення, інженерні мережі, контрольно-пропускний пункт з ваговою, розподільча трансформаторна підстанція. Зруйновані 2 автотранспортних засоби підприємства, установка для знищення рідких горючих відходів, генератор, 198 контейнерів для роздільного збору відходів.

Також пошкоджень зазнали четверта карта полігону (зруйнована і не підлягає відновленню велика площа геомембрани) та під'їзна дорога до полігону, розташована в Харківському районі Харківської області (Дергачівська територіальна громада).

На початку військової агресії РФ через постійні обстріли роботу Дергачівського полігону було призупинено, а тверді побутові відходи деякий час накопичувалися на тимчасовому майданчику. З часом роботу полігону відновлено, що дозволило запобігти погіршенню екологічної ситуації у місті.

Регулярно проводиться пошарова ізоляція ґрунтом доставлених на полігон відходів, що запобігає забрудненню навколишнього природного середовища та виникнення пожежонебезпечних ситуацій.

Як зазначалося вище, зазнали пошкоджень 14 об'єктів благоустрою зеленого та лісопаркового господарства СКП «Харківзеленбуд» та КП «Об'єднання парків культури та відпочинку м. Харкова».

У парку «Перемога» зруйноване господарське приміщення для збереження техніки та обладнання.

За попередніми підрахунками, на об'єктах благоустрою зеленого господарства знищено та пошкоджено 3,8 тис. дерев, 227 кущів, 1,7 тис. кв. м газонів, 54,4 кв. м квітників, 217 кв. м ґрунтового покриття тощо.

Пошкоджено будівлі, споруди, огорожі, намогильні споруди, колумбарні стіни на міських кладовищах КП «Ритуал» №№ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18 та Польському меморіалу.

Особливо значних руйнувань зазнало кладовище № 17, яке розташоване за адресою: Харківська область, Харківський район, сел. Циркуни, Курочкіна гора.

На території кладовища зруйновано адміністративну будівлю, огорожу кладовища, елементи систем електропостачання, опалення, водопостачання та водовідведення. Також виявлено часткові пошкодження та руйнування твердого покриття території, частково пошкоджено та зруйновано надмогильні плити та пам'ятники.

У СКП «Заповіт» пошкоджено адміністративне та складське приміщення, огорожа та намогильні споруди на кладовищі «Сосни».

Таким чином, більшість з підприємств, які забезпечують життєдіяльність міста, зазнали значних пошкоджень своєї інфраструктури. В результаті військової агресії РФ знищено значну частину зелених насаджень у місті, а також пошкоджено міські кладовища. Протягом 2023 року здійснено низку поточних та капітальних ремонтів об'єктів підприємств житлово-комунального господарства, однак більшість з них потребують подальшого відновлення і реконструкції.

5.6. Об'єктам інженерно-транспортної, енергетичної інфраструктури, інфраструктури електронних комунікаційних мереж, об'єктів водогосподарської інфраструктури

Повномасштабна військова агресія РФ призвела до значних пошкоджень та руйнувань транспортної інфраструктури міста. У розділі 3 цієї Програми наведено загальні дані щодо пошкоджень системи міського пасажирського транспорту м. Харкова. Нижче, проведено більш детальну оцінку пошкоджень рухомого складу, будівель та споруд основних транспортних підприємств міста.

В КП «Салтівське трамвайне депо» пошкоджено:

- 116 пасажирських трамвайних вагонів (з них 28 повністю знищені), 7 спеціальних вагонів (з них 1 повністю знищений) та 10 орендованих трамвайних вагонів (з них 2 повністю знищені);

- 94 автобуси (з них 3 повністю знищені та ремонт 9 потребує значних фінансових витрат);

- 27 тролейбусів з автономним ходом;

- територію підприємства.

В КП «Жовтневе трамвайне депо» пошкоджено 9 трамвайних вагонів.

В КП «Тролейбусне депо № 2» пошкоджено:

- 72 тролейбуси (з них 33 повністю знищені).

- адміністративна та виробнича будівлі.

В КП «Тролейбусне депо № 3» пошкоджено 12 тролейбусів.

Станом на 24.02.2022 інфраструктура наземного електротранспорту знаходилась на балансі КП «Міськелектротранссервіс». На початку 2023 року майнові активи цього підприємства були передані до КП «Харківський метрополітен», у зв'язку з чим на теперішній час утримання трамвайних колій, контактної мережі, тягових підстанцій, кабельних ліній тощо віднесено до компетенції КП «Харківський метрополітен».

Як зазначалося у розділі 3 даної Програми значних пошкоджень зазнали об'єкти КП «Харківський метрополітен». Внаслідок збройної агресії РФ пошкоджень зазнали:

- 2 електродепо («Немишлянське» і «Салтівське»);

- 7 підстанції метро (Т-1 – Т-5, ПП-10/6, РП_ТП);

- 47 вагонів (включаючи спеціальні і пасажирські);

- автомобіль АВФ та 2 дрезини;

- 4 павільйони пішохідних виходів;

- 4 вентиляційні споруди;

- 21 тягова підстанція наземного електротранспорту;

- 22 кабельні лінії живлення;

- 38 кабельні лінії постійного струму;

- 31 ділянка контактної мережі наземного електротранспорту;

- 30 зупинок міського транспорту;

- 3 диспетчерські пункти.

Зазнала пошкоджень вулично-дорожня мережа районів міста Харкова: 16 вулиць Шевченківського, 41 – Київського, 21 – Салтівського, 3 вулиці та 2 майдани – Основ'янського, 2 – Слобідського, 11 – Новобаварського та Холодногірського, 21 – Індустріального, 9 – Немишлянського та 14 магістральних доріг міста.

Загальна площа доріг, відновлених в рамках поточного ремонту, складала 14 215 тис. кв. м на суму 31,3 млн грн.

Пошкоджені інженерні споруди вулично-дорожньої мережі: 3 мости (Данилівський автомобільно-дорожній міст та міст через річку Харків

по вул. Героїв Праці, пішохідний міст по Харківському шосе), віадук по вул. Гвардійців Широнінців на суму 500,0 тис. грн.

Зруйновано або пошкоджено технічні засоби регулювання дорожнього руху (дорожні знаки, направляючі пішохідні огороження), а також периферійне обладнання світлофорних об'єктів (світлофори транспортні та пішохідні, контролери, пристрої звукового супроводження, кабельні мережі). Внаслідок бойових дій пошкоджено 41 світлофорний об'єкт на загальну суму 6,9 млн грн.

Пошкоджено мережі передачі даних єдиної інформаційної системи Харківської міської ради та їх виконавчих органів. Значних руйнувань зазнали об'єкти комунальної власності разом з їх електронним комунікаційним та інформаційним обладнанням, мережами передачі даних, інформаційними системами.

Станом на 01.01.2024 відповідно до інформації, наданої КП «Міський інформаційний центр», пошкоджень зазнали:

- 4 будівлі підприємства;

- 311 одиниць електронного та інформаційного обладнання та 16 систем відеоспостереження із загальною сумою збитків на 4 088,5 млн грн.

Пошкоджено 411 повітряних ліній електричних мереж АК «Харківобленерго» на суму 199,4 млн грн, 125 кабельних ліній електричних мереж на суму 195,4 млн грн, 56 трансформаторних підстанцій на суму 254,8 млн грн, 81 будівля, споруда, інший об'єкт енергетики на суму 89,2 млн грн.

За інформацією Харківської міської філії ТОВ «Газорозподільні мережі України» пошкоджено 108,02 км газорозподільних мереж, 41 газорозподільний пункт, 20 шафових газорегуляторних пунктів та 2 будівлі.

Пошкоджень зазнали також об'єкти зливової каналізації – 28 оглядових та дощоприймальних колодязів та 46 пог. м зливостоків, що знаходяться на балансі КП «Комплекс з експлуатації об'єктів водозниження і зливової каналізації», на суму 1,1 млн грн.

За інформацією КП «Харківводоканал», потребують завершення роботи з реконструкції каналізаційного колектору по вул. Греківській, 77-а відповідно до проекту «Реконструкція аварійної ділянки каналізаційного колектора, які були призупинені у 2022 році. Вартість закінчення робіт станом на 2021 рік становила 20,6 млн грн. Відновлення роботи каналізаційного колектора дозволить налагодити роботу в нормативному режимі каналізаційних колекторів Київського, Салтівського, Основ'янського та Новобаварського районів міста.

Необхідно будівництво та реконструкція колекторів зливової каналізації, насосів, мереж зливової каналізації, водовідних каналів тощо на суму 441,2 млн грн.

Таким чином, рухомий склад та інші об'єкти транспортної інфраструктури міста зазнали значних руйнувань і пошкоджень. За попередньою оцінкою, загальний обсяг завданих збитків об'єктам наземного транспорту становив 2 455,4 млн грн, метрополітену – 2 187,5 млн грн. Також було зафіксовано

суттєві пошкодження вулично-дорожньої мережі, більшості елементів енерго- і газопостачання, електронних комунікаційних мереж та системи водовідведення міста.

5.7. Навколишньому природному середовищу та природним ресурсам

Екологічний стан міста до початку військової агресії характеризувався як стабільний, але ситуація в місті постійно змінюється у зв'язку з його постійними обстрілами, які не можливо спрогнозувати.

Внаслідок російської агресії постраждали значні площі земельних ресурсів, сільськогосподарських угідь, природоохоронних територій м. Харкова та Харківської області, війна призвела до серйозних екологічних наслідків.

Харків з початку військової агресії постійно перебуває під обстрілами, ворогом здійснюється обстріл як промислових об'єктів так і житлового фонду і критичної міської інфраструктури. Під час детонації ракет та артилерійських снарядів утворюється низка хімічних сполук: чадний газ (CO), вуглекислий газ (CO₂), водяна пара (H₂O), бурий газ (NO), закис азоту (N₂O), діоксид азоту (NO₂), формальдегід (CH₂O), пари ціанистої кислоти (HCN), азот (N₂), а також велика кількість токсичної органіки, окислюються навколишні ґрунти, деревина, дернина, конструкції.

Під час вибуху всі речовини проходять повне окиснення, а продукти хімічної реакції вивільняються в атмосферу. Основні з них — вуглекислий газ і водяна пара — не є токсичними, однак призводять до негативних наслідків в контексті зміни клімату регіону, оскільки є парниковими газами. В атмосфері оксиди сірки та азоту можуть спричинити кислотні дощі, які змінюють рН ґрунту та викликають опіки рослин, до яких особливо чутливі хвойні. Кислотні дощі мають негативний вплив на організм людини, ссавців та птахів, впливаючи на стан слизових тканин та органів дихання.

Металеві уламки снарядів, що потрапляють у довкілля, також не є безпечними та цілковито інертними. Чавун із домішками сталі є найбільш поширеним матеріалом для виробництва оболонок боєприпасів та містить у своєму складі не тільки стандартні залізо та вуглець, а й сірку та мідь. Ці речовини потрапляють до ґрунту і можуть мігрувати до ґрунтових вод і в результаті потрапляти до харчових ланцюгів, впливаючи і на тварин, і на людей. У менших масштабах (але з більшою різноманітністю впливів) джерелом забруднення є також згорілі танки, транспортні засоби, збиті літаки та інші залишки бойових дій.

Негативні наслідки такого впливу мають довгостроковий характер та відзначаються не лише локальним, а й глобальним поширенням.

З 24 лютого 2022 року по 1 жовтня 2024 року Державною екологічною інспекцією (далі – Інспекція) у Харківській області виконано наступні розрахунки збитків завданих довкіллю Харківської області та м. Харкова внаслідок військової агресії РФ.

Загальна сума визначених збитків докiллю складає 479 925 891,9 тис. грн, у тому числі:

- за засмічення земельних ресурсів здійснено 1 378 розрахунків на загальну суму 466 210 750,5 тис. грн, загальна площа засмічених територій складає 6 991 980 кв. м;
- за забруднення ґрунтів здійснено 46 розрахунків на загальну суму 9 808 531,1 тис. грн, загальна площа забруднених ґрунтів складає 78 208 кв. м;
- за неорганізовані викиди забруднюючих речовин, або суміші таких речовин в атмосферне повітря здійснено загалом 111 розрахунків на загальну суму 3 852 359,3 тис. грн, з них:
- за горіння нафти та нафтопродуктів здійснено 12 розрахунків на загальну суму 413 296,4 тис. грн, кількість згорілої нафти, нафтопродуктів 20 470,5 тонн;
- за лісові пожежі та інші зелені насадження здійснено 12 розрахунків на загальну суму 3 349 836,4 тис. грн, площі згорілих лісів та інших насаджень складають 623,5 га;
- за згорання інших об'єктів здійснено 87 розрахунків на загальну суму 89 226,5 тис. грн, площі згорілих об'єктів складають 237 895,8 кв. м;
- за забруднення водних об'єктів на суму 29 701,1 тис. грн, кількість забруднюючих речовин 85,9 тонн;
- за самовільне користування водними ресурсами 24 549,9 тис. грн, обсяг самовільно забраної/використаної води 370 415 000 куб. м.

У 2023 році відібрано та проаналізовано 46 653 проби повітря на 20 забруднюючих інгредієнтів. Спостереження проводилися 6 днів на тиждень.

Індекс забруднення атмосфери міста в 2023 році дорівнював 2,89 і характеризувався як низький.

Максимальна концентрація перевищувала гранично допустимий норматив по пилу в 2,1 рази. Середня концентрація пилу в цілому по місту становила 0,04 мг/куб. м. Індекс забруднення атмосферного повітря пилом 0,29. Середньорічна концентрація пилу не перевищувала середньодобову гранично допустиму концентрацію (ГДК_{ср.д.} 0,15 мг/куб. м).

Результати спостережень за вмістом діоксиду азоту в атмосферному повітрі міста у 2023 році свідчать про те, що його середня концентрація становила 0,03 мг/куб. м. Це нижче середньодобової гранично допустимої концентрації (ГДК_{ср.д.} 0,04 мг/куб. м).

Індекс забруднення атмосфери діоксидом азоту в цілому по місту становив 0,72. Максимальна концентрація не перевищувала максимально разовий гранично допустимий норматив (ГДК_{м.р.} – 0,2 мг/куб. м).

Середня за 2023 рік концентрація оксиду вуглецю в цілому по місту становила 1,3 мг/куб. м. Індекс забруднення атмосфери міста 0,46. В усіх

районах міста середні концентрації оксиду вуглецю у 2023 році не перевищували середньодобову гранично допустиму концентрацію.

Спостереження за вмістом фенолу в атмосферному повітрі міста засвідчили, що середня концентрація фенолу, в цілому по місту, становила 0,002 мг/куб. м. Індекс забруднення атмосфери міста фенолом 0,59.

Середня концентрація формальдегіду у 2023 році в цілому по місту становила 0,002 мг/куб. м. Індекс забруднення атмосфери міста формальдегідом 0,67. Максимальні концентрації формальдегіду не перевищували гранично допустимий норматив.

Спостереження за вмістом важких металів в атмосферному повітрі міста у 2023 році засвідчили, що вміст концентрації свинцю, мангану, хрому, заліза, кадмію, міді, нікелю та цинку знаходився в межах відповідних гранично допустимих концентрацій.

У 2023 році лабораторією Харківського регіонального центру з гідрометеорології (РЦГМ) проводились також спостереження за забрудненням атмосферного повітря міста діоксидом сірки, аміаком, сірководнем, оксидом азоту, розчинними сульфатами. Концентрації всіх вище перелічених шкідливих домішок в межах відповідних гранично допустимих норм.

Як зазначалося вище, внаслідок військових дій значних пошкоджень зазнали гідроспоруди Печенізького водосховищ у Харківській області. Відбулось суттєве зниження рівнів та зменшення об'єму води в водосховищах.

Регіональний офіс водних ресурсів у Харківській області проводить дослідницький моніторинг за фізико-хімічними показниками в межах м. Харкова в гирлах річок Лопань та Харків. Згідно досліджень 2023 року встановлено, що фізико-хімічні показники у пунктах дослідження змінювалися в межах середньобагаторічних значень.

Територія Харківської області одна з найбільш постраждалих від військової агресії та має велику інтенсивність замінування за межами м. Харкова, що унеможливує відпочинок та оздоровлення населення. Розмінування лісових масивів, водних об'єктів та інших рекреаційно привабливих зон Харківської області триватиме десятиліттями.

Фахівцями Харківської міської філії ДУ «Харківський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» здійснюється лабораторний контроль стану забруднення ґрунту на території міста в 12 точках зони житлової забудови (в II-III кварталах) – 2 рази на рік та в 24 точках місць відпочинку – земель оздоровчого та рекреаційного призначення – 1 раз на рік (в I кварталі).

Протягом 2023 року досліджено 48 проб ґрунту з місць проживання та відпочинку населення за санітарно-хімічними показниками. З них 13 проб не відповідали санітарно-гігієнічним вимогам. Також було проведено дослідження 24 проб ґрунту з місць відпочинку за мікробіологічними та паразитологічними показниками. Усі проби відповідали нормативно встановленим значенням.

Місто Харків налічує 16 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 1 572,25 га. Об'єкти природно-заповідного фонду міста Харкова в результаті збройної агресії РФ зазнали значних руйнувань.

На території міста Харкова в результаті обстрілів пошкоджені дерева віком від 30 до 50 років, відновлення яких триватиме десятиліттями.

Внаслідок воєнної агресії пошкоджені насадження на території лісового заказника місцевого значення «Григорівський бір», ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Сокольники-Помірки», регіонального ландшафтного парку «Сокольники-Помірки», ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Залютинська».

Районною комісією із визначення шкоди та збитків, заподіяних лісовому фонду та природно-заповідному фонду внаслідок збройної агресії російської федерації при Харківській районній державній адміністрації обстеження територій і об'єктів ПЗФ та лісових насаджень у межах територіальної громади для встановлення обсягів заподіяної шкоди не проводилося. У зв'язку з чим інформація щодо ступеня пошкодження по кожному об'єкту відсутня.

Отже, військова агресія з боку РФ призвела до серйозних багаторічних екологічних наслідків: забруднення підземних вод, водойм, підтоплення площ і просідання ґрунту, забруднення та засмічення земель, забруднення атмосферного повітря, знищення і псування об'єктів природно-заповідного фонду, випалення ракетами лісів, втрати тваринного і рослинного світу тощо.

Державна екологічна інспекція у Харківській області продовжує фіксувати злочинні наслідки російської агресії, що завдають значної шкоди навколишньому середовищу регіону. Останні події підкреслюють масштаби екологічних збитків, спричинених ракетними обстрілами Харківщини.

25 травня 2024 року внаслідок ракетного обстрілу керованими авіабомбами сталася руйнація будівлі будівельно-господарському гіпермаркету «Епіцентр К» та виникла пожежа. Пожежа на площі більше 14 тис. кв. м тривала понад 14 годин та призвела до значного забруднення атмосферного повітря неорганізованими викидами

забруднюючих речовин через вигоряння будівельних сумішей, фарб та інших матеріалів та утворення над містом димової хмари.

За розрахунками Державної екологічної інспекції у Харківській області, шкода, завдана неорганізованими викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, становить 4 226,9 тис. грн.

Крім того, внаслідок руйнації будівлі гіпермаркету відбулося засмічення земельних ресурсів, що спричинило додаткові екологічні збитки. Інспекція оцінила шкоду від засмічення земельних ресурсів у 855 903,1 тис. грн. Ці суми свідчать про величезний негативний вплив на екосистему та здоров'я населення міста.

5.8. Захисним спорудам цивільного захисту

Станом на 01.10.2024 до загального фонду захисних споруд цивільного захисту, розташованих на території міста Харкова, включено 3 181 об'єкт усіх форм власності загальною місткістю близько 1,1 млн осіб, в тому числі за видами та станом готовності: сховища – 305; протирадіаційні укриття – 32; споруди подвійного призначення – 31. З них готові – 73, обмежено готові – 94, не готові – 201, найпростіші укриття – 2 813.

Перелік об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, розташованих на території м. Харкова

Сховища		Протирадіаційні укриття		Найпростіші укриття		Споруди подвійного призначення	
Кількість	Місткість, тис. осіб	Кількість	Місткість, тис. осіб	Кількість	Місткість, тис. осіб	Кількість	Місткість, тис. осіб
305	135	32	5,7	2 813	808	31	175

Відповідно до вимог нормативно-правових документів укриття усіх категорій населення організовано наступним чином:

- працівники підприємств, організацій та установ, що продовжують свою діяльність в особливий період, підлягають укриттю у захисних спорудах цивільного захисту, загальна кількість яких на території громади складає 337 одиниць та ємність – понад 140 тис. осіб, із них державної форми власності – 182 од., комунальної власності територіальної громади міста – 29 од., спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Харківської області – 4 сховища, приватної форми власності – 122 од.;
- інші категорії населення укриваються у спорудах подвійного призначення – 30 станцій метрополітену, загальна ємність яких для укриття складає близько 174,6 тис. осіб, 1 споруда подвійного призначення державної форми

власності, місткість якої складає 0,4 тис. осіб, та найпростіших укриттях – підвальні, цокольні приміщення житлових будинків, медичних та навчальних закладів загальною кількістю 2 813 од., розрахункова ємність яких складає понад 800 тис. осіб.

Внаслідок військових дій значно постраждали захисні споруди комунальної власності територіальної громади міста, які перебувають в оперативному управлінні:

– КП «Салтівське трамвайне депо» за адресою: просп. Тракторобудівників, 109. Захисна споруда цивільного захисту не готова до використання за призначенням та потребує капітального ремонту. Територія підприємства знеструмлена, відсутнє водопостачання та водовідведення, господарська діяльність повністю припинена;

– КП «Тролейбусне депо № 2» за адресою: вул. Г. Тарасенка, 96. Зруйновано адміністративний 4-х поверховий корпус, під яким розташована захисна споруда. У приміщенні захисної споруди пошкоджена електрична проводка, трубопроводи та арматура, штукатурка стін. Для приведення у готовий стан захисної споруди необхідно виконати ремонтні роботи адміністративного корпусу, орієнтовна вартість яких становить 700 тис. грн;

– КП «Жилкомсервіс» за адресою: вул. Мироносицька, 34. Захисна споруда розташована у житловому будинку, який має значні руйнування.

Постраждали укриття в будівлях 11 загальноосвітніх шкіл комунальної форми власності, що мають руйнування конструктивів понад 60 %.

Згідно моніторингу наявності та стану укриттів у закладах освіти, станом на 01.04.2024, зі 184 шкіл мають найпростіші укриття 125 шкіл (67,4 %), відсутні укриття – в 60 (32,6 %).

У 184 закладах загальної середньої освіти наявні п'ять протирадіаційних укриттів у Харківських ліцеях №№ 173, 83, 90, 112, 88.

На території закладу освіти № 88 будівництво протирадіаційного укриття завершено в 2024 році. Заплановано будівництво захисних споруд на території закладів освіти №№ 157, 91, 124, 166.

Усі зазначені заклади будуть обладнані безперешкодним доступом для маломобільних груп населення, включаючи осіб з інвалідністю.

Також розглядається питання щодо потреб облаштування існуючих укриттів закладів освіти для забезпечення доступу маломобільних груп населення, включаючи осіб з інвалідністю.

На виконання п. 2, п. 4. розпорядження Харківського міського голови від 06.02.2023 № 25 «Про внесення змін до розпорядження міського голови від 28.09.2022 № 139 «Про приведення обліку найпростіших укриттів для населення міста Харкова до вимог законодавства» проведено обстеження підвальних приміщень закладів культури, які знаходяться в функціональному управлінні Департаменту культури Харківської міської ради.

За результатами обстеження рекомендовано для взяття на облік як найпростіші укриття – 8 укриттів. На виконання п. 2. розпорядження Харківського міського голови від 27.06.2023 № 165 «Про заходи з вирішення

проблемних питань щодо укриття населення міста Харкова у фонді захисних споруд цивільного захисту» зазначені укриття, приведені до належного стану та забезпечені необхідними предметами життєдіяльності.

На базі об'єктів КП «Харківські теплові мережі» створено пункти обігріву для персоналу, які забезпечено альтернативними джерелами тепла та електроенергією, а також облаштовані мінімально необхідними засобами для надання першої медичної допомоги та захисту персоналу та захисні споруди у місцях розташування робочої техніки.

У закладах охорони здоров'я міста Харкова розташовані 49 захисних споруд (найпростіші укриття – 46, сховища – 2, протирадіаційне укриття), з них придатних – 36, обмежено придатних – 13.

В двох комунальних закладах охорони здоров'я є дві захисні споруди (сховища), визначені як обмежено готові. Для приведення їх до стану готовності необхідно додаткове фінансування у розмірі 91,7 млн грн.

З 24.02.2022 по 24.05.2022 (на період припинення перевезень пасажирів лініями метрополітену) усі станції метрополітену використовувалися у якості постійного укриття від обстрілів. Після відновлення перевезень пасажирів під час обстрілів міста, станції Харківського метрополітену продовжують використовуватися містянами у якості тимчасового укриття.

З метою зменшення ризику ураження жителів міста, КП «Міськелектротранссервіс» встановило 14 швидкоспоруджуваних павільйонів тимчасове укриття «Захист», які забезпечені місцями для сидіння, штучним освітленням, первинними засобами пожежогасіння, бездротовим Інтернетом (Wi-Fi), внутрішнім та зовнішнім відеоспостереженням, монітором, двостороннім зв'язком з диспетчером, інформацією про розклад руху міського наземного транспорту та схемами маршрутної мережі тощо. Крім того, для можливості використання їх як пунктів обігріву, павільйони тимчасового укриття додатково обладнуються системами обігріву та системами безперебійного живлення.

У місті встановлені інформаційні вказівники з напрямком руху до найближчих сховищ. Під час сигналу повітряної тривоги харків'яни можуть безперешкодно заходити до всіх укриттів.

При внесенні змін до генерального плану міста Харкова планується передбачити будівництво житлових будинків, об'єктів соціально-побутового призначення із захисними укриттями.

В місті діє Комплексна програма розвитку цивільного захисту, підвищення рівня публічної безпеки та сприяння організації територіальної оборони в м. Харкові на 2018-2025 роки (далі – Комплексна програма).

У межах Комплексної програми здійснюються практичні заходи щодо організації укриття жителів міста у фонді захисних споруд, коригуються плани укриття населення у зв'язку з неможливістю подальшого використання зруйнованих і пошкоджених укриттів та переміщенням населення з найбільш небезпечних районів міста.

Вид та захисні властивості захисних споруд цивільного захисту та споруд подвійного призначення, які будуть відновлюватися та будуватися у Харківській міській територіальній громаді для укриття населення на перспективу, будуть визначатися відповідно до діючих Державних будівельних норм, зокрема, ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту» та ДБН В.1.2-4:2019 «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту».

6. АНАЛІЗ РЕСУРСІВ ТЕРИТОРІЇ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Харків ретельно й постійно удосконалюється під впливом харків'ян, які є основою силою місцевого розвитку.

Мета розвитку міста – перетворення його на комфортний, розумний і зелений мегаполіс, що, зокрема, передбачає реалізацію низки проєктів з планування ефективної транспортної мережі, створення умов для занять спортом, рівномірного забезпечення районів зеленими насадженнями, впровадження нових технологій утилізації і переробки ТПВ, впровадження альтернативних джерел енергії, поліпшення стандартів якості довкілля, забезпечення цифровізації міста тощо.

Харків – це місто глобальних, заснованих на знаннях, індустрій. Це означає взаємодію з інституціями освіти, науки, культури, туризму, сприяння зростанню наукомісткої діяльності, підвищення якості інвестиційного клімату міста й підтримку малого і середнього бізнесу, впровадження і підтримку смарт-спеціалізацій та багато чого іншого.

Крім того, Харків – місто високих суспільних стандартів і соціальної злагоди. Що передбачає розвиток розумного цифрового простору й систем керування з рівним доступом до міських ресурсів, розвиток громадянського діалогу й розробку ефективної системи соціальної комунікації, активізацію участі жителів у процесах керування містом тощо.

Основним ресурсом територіальної громади, як для її розвитку так і для відновлення після військової агресії, є її людський потенціал, який являє собою сукупність всіх мешканців територіальної громади, а також мешканців суміжних з Харківською міською територіальною громадою адміністративних одиниць, які створюють агломерацію разом з містом, оскільки Харків, як обласний центр є центром тяжіння для працевлаштування, навчання, лікування, відпочинку тощо більшості мешканців Харківського регіону.

Місто прийняло значну кількість ВПО, як з суміжних територіальних громад так і з інших територіальних громад Харківської області та інших регіонів, які обрали місто хто в якості тимчасового розміщення, а хто і в якості постійного подальшого перебування.

На території Харкова представлені підприємства майже всіх галузей промисловості, незважаючи на те, що багато з них постраждало від військових дій, більшість вже відновила роботу, що також є вагомим ресурсом для відновлення міської життєдіяльності.

Важливим фактором для прискореного відновлення є наявність на території громади та регіону основних логістичних під'їзних шляхів, значної кількості транспортних розв'язок та доріг з якісним покриттям.

Харків має потужну систему освіти, яка дозволяє готувати висококваліфіковані кадри для усіх сфер національної економіки. У місті

працює близько 70 % населення Харківської області та навчається близько 95 % студентів, що забезпечує додаткові пропозиції на ринку праці.

Харків входить до числа найбільших студентських центрів Європи. Освітні заклади міста готують фахівців за спеціальностями, що охоплюють усі види економічної діяльності країни.

У місті знаходяться низка університетів, визнаних міжнародними освітніми брендами:

1) Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (23 факультети та навчально-наукові інститути, 14 012 здобувачів освіти, 115 спеціальностей та спеціалізацій);

2) Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (9 навчально-наукових інститутів, військовий інститут, 101 кафедра, понад 12 000 студентів);

3) Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова (5 навчально-наукових інститутів, 1 факультет, 46 кафедр, 2 коледжі, 4 освітніх центри, 10 навчально-консультаційних центрів в регіонах країни із загальною чисельністю студентів близько 7 тис.). Центрами Університету є: Енерго-інноваційний хаб, Регіональний центр технології та дизайну кераміки та скла CENTRE «CERAMIC LABORATORY», академічний науково-освітній комплекс «Ресурс», Центр доуніверситетської освіти і кар'єри; Центр розвитку для дітей ХНУМГ ім. О. М. Бекетова; Центр міжнародної діяльності та освіти; Центр підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів; Гендерний центр; Українсько-Польський культурно-освітній центр; Українсько-Канадський культурно-освітній центр; Лівансько-Український культурно-освітній Центр; Культурно-освітній центр «Інститут Конфуція»; Чеський мовно-культурний центр; Українсько-Арабський культурно-освітній центр; Українсько-Турецький культурно-освітній центр; Українсько-Азіатський культурно-освітній центр; Центр стратегічної аналітики та антикорупційного менеджменту; Центр регіонального розвитку; Науково-виробничий центр «Оцінка, землеустрій та кадастр»; Центр трансферу технологій «Мегаполіс»; Бізнес-інкубатор для студентів;

4) Харківський національний медичний університет (88 кафедр, серед яких 48 клінічні, Навчально-науковий інститут післядипломної освіти ХНМУ, Навчально-науковий інститут з підготовки іноземних громадян ХНМУ, Навчально-науковий інститут якості освіти ХНМУ, 6 навчальних науково-виробничих об'єднань ХНМУ, близько 20,7 тис. здобувачів освіти, а також наукові інститути та центри: Науково-дослідний інститут гігієни праці та професійних захворювань, Український інститут мітохондріальної та епігеномної медицини, Науково-дослідний інститут експериментальної та клінічної медицини ХНМУ, Навчально-науковий медичний центр «Університетська клініка», Університетський стоматологічний центр, Медичний фаховий коледж. В університеті функціонують центральна науково-дослідна лабораторія та 4 проблемні лабораторії);

5) Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (7 факультетів, 8 міжнародних центрів, спільні магістерські програми «Подвійного диплому»);

6) Харківський національний університет радіоелектроніки (7 факультетів, 33 кафедри, близько 7 тис. студентів, 46 спеціальностей).

7) Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (8 факультетів, 40 кафедр, близько 7 тис. здобувачів освіти, 38 спеціальностей).

Такі вищі навчальні заклади як Харківський національний університет радіоелектроніки; Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»; Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «ХАІ» стабільно входять до рейтингів університетів світу World University Rankings та Webometrics.

У світових рейтингах Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна входить до 500 найкращих університетів світу.

Харків – місто науки та інновацій, оскільки має потужний науковий потенціал, що представлений науковими установами, серед них:

- 35 НДІ, в тому числі, академічних;
- 5 національних наукових центрів;
- 14 установ Національної академії наук України;
- 2 науко-виробничих кластери на базі закладів вищої освіти, наукових установ та підприємств міста.

Українські університети та дослідницькі інститути зможуть стати ключовим двигуном зростання нової української економіки, розвитку людського капіталу та експертних знань, а також створення та капіталізації нових бізнесів (стартапів), що базуються на передових дослідженнях та розробках.

Активізація інноваційної діяльності в регіоні, розвиток інноваційних структур, синергія зусиль влади усіх рівнів, бізнесу та науковців є магістральним напрямом підвищення конкурентоздатності регіону в умовах інтеграції до світового економічного простору.

Фінансова інфраструктура міста Харкова динамічно розвивається. Платіжна інфраструктура міста вказує на зручність та доступність безготівкових та електронних платежів для населення.

Бізнес-інфраструктура міста є екосистемою, що надає сприятливі умови для росту та розвитку підприємств та інноваційних стартапів.

Широкі виробничі можливості підприємств Харкова роблять його важливим центром промислового виробництва і кооперації.

Харківський регіон виконує величезні обсяги будівельних робіт та є одним з лідерів галузі в Україні. До початку військових дій зайнятість в будівельній галузі регіону постійно зростала. В місті працює багато будівельних компаній, серед яких лідерами будівельної галузі є АТ «Трест «Житлобуд-1»

і ТДВ «Житлобуд-2», вони також одні з перших відновили свою роботу в 2022 році та активно долучилися до процесу відновлення міста.

Аналіз ресурсної бази територіальної громади свідчить про наявність необхідного потенціалу для відновлення міської життєдіяльності, але у зв'язку з наявністю значного обсягу руйнувань як міської інфраструктури так і житлового фонду в межах обмежених коштів бюджету Харківської міської територіальної громади першочерговими є питання пошуку фінансування відповідних заходів за рахунок інших джерел.

7. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ПІДГОТОВКИ ТЕРИТОРІЇ (ЗОКРЕМА ЗДІЙСНЕННЯ РОЗМІНУВАННЯ, ДЕМОНТАЖУ ЗРУЙНОВАНИХ БУДІВЕЛЬ ТА СПОРУД, РЕКУЛЬТИВАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ)

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473 «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд», згідно з рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 25.05.2022 № 162 уповноваженим органом з організації та координації виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд у місті Харкові, визначено Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради.

Відповідно до п. 10 постанови Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473, уповноважений орган розглядає акти комісійного обстеження, звіти та акти технічного обстеження, на підставі яких з метою вжиття заходів щодо забезпечення техногенної безпеки складає та подає на розгляд регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій переліки:

- потенційно аварійно небезпечних об'єктів, які потребують невідкладних робіт щодо часткового демонтажу частин об'єкта або його окремих конструкцій;
- аварійно небезпечних об'єктів, які підлягають демонтажу, ліквідації.

За результатами розгляду, відповідно до п. 11 постанови Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473, регіональна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій невідкладно, не пізніше ніж у п'ятиденний строк з дня отримання інформації від уповноваженого органу, розглядає з урахуванням інформації від правоохоронних органів (в рамках можливих кримінальних проваджень, пов'язаних із збройною агресією РФ) та схвалює переліки об'єктів, зазначених у п. 10 постанови Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473.

Відповідно до п. 12 вищевказаної постанови на підставі рішення регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій уповноважений орган, зокрема:

- затверджує переліки потенційно аварійно небезпечних об'єктів, які потребують невідкладних робіт щодо часткового демонтажу окремих частин та/або конструкцій та аварійно небезпечних об'єктів, які підлягають демонтажу, ліквідації, визначає черговість та строки виконання робіт з демонтажу;
- організовує виконання робіт з демонтажу відповідно до Порядку виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 474.

Згідно з п. 4 постанови Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 474 рішення про демонтаж окремих об'єктів приймає виконавчий комітет відповідної сільської, селищної, міської ради або у випадках, передбачених законодавством, місцеві державні, військово-цивільні або військові адміністрації на підставі звіту, складеного за результатами обстеження.

За попередніми даними до переліку об'єктів, які потребують невідкладних робіт щодо часткового демонтажу окремих частин або конструкцій, та аварійно небезпечних об'єктів, які підлягають демонтажу (ліквідації), віднесено майже 25 багатоквартирних будинків, з них 1 пам'ятка архітектури.

За підсумками первинного обстеження будинків садибної забудови не підлягають відновленню 220 будинків.

В результаті проведених обстежень, на підставі протоколу від 02.06.2023 № 4 позачергового засідання Регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Харківської області, урахувавши необхідність вжиття заходів оперативного реагування, прийняте рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 06.07.2023 № 316 щодо часткового демонтажу багатоквартирного житлового будинку за адресою: м. Харків, вул. Ужвій Наталії, 82 (перший під'їзд), який було зруйновано внаслідок воєнних дій. Роботи з демонтажу завершено у 2024 році.

На деяких територіях міста Харкова перед виконанням робіт з відновлення необхідно здійснити заходи з розмінування.

Заходи з розмінування здійснюються відповідно до Тимчасового порядку залучення підрозділів з розмінування та операторів протимінної діяльності до виконання робіт з виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів, затвердженого Харківською обласною військовою адміністрацією.

У зв'язку з обстрілами зафіксовані випадки виявлення снарядів, що не розірвалися. За даними випадками залучаються працівники ДСНС.

Обстеження багатоквартирних житлових будинків та їх прибудинкових територій, за адресами яких було зафіксовано пряме влучання вибухових пристроїв, виконано. Обстеження території приватного сектору проводилось невідкладно після обстрілів, додаткові обстеження приватних домоволодінь можливі відповідно до письмової заяви власника будинку до ГУ ДСНС України у Харківській області.

Проведено обстеження території вздовж трамвайної колії по просп. Героїв Харкова від вул. Свистуна до РК «Південно-Східне». Частково обстежена та потребує дообстеження територія КП «Салтівське трамвайне депо» (просп. Тракторобудівників, 109).

У межах Індустріального району м. Харкова проведено перевірку на мінну та вибухову безпеку території, що обмежена вул. Свистуна, вул. Вільхівською, просп. Героїв Харкова та Окружною дорогою, території автостанції приміських автобусів № 6 «Заводська» (біля станції метро «Індустріальна») та прилеглої до автостанції території. Обстежена територія поблизу Харківського плиткового заводу.

У межах Холодногірського району м. Харкова потребує обстеження та, у разі необхідності, розмінування територія поблизу річки Лопань мікрорайону Сортувальний.

Координацію заходів з обстеження та розмінування території Харківської області здійснює Харківська обласна військова адміністрація.

Після декупації території Харківської області ймовірно забрудненою вибухонебезпечними предметами вважається територія площею близько 1 256 тис. га, лісових масивів – 170 тис. га. З початку військової агресії станом на 10.01.2024 на території Харківської області поведено: розмінування території – 8,8 тис. га, сільгоспугідь – майже 2 тис. га; обстеження ділянок автодоріг – 1,2 тис. км, залізничних колій – 206,8 км, ліній електропередачі – 3,4 тис. км, газопроводів – 319 км, водогонів – 25,6 км, об'єктів – 1,2 тис. Знищено 152,8 тис. од. вибухонебезпечних предметів.

8. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ТЕХНІЧНОЇ МОЖЛИВОСТІ, ЕКОНОМІЧНОЇ ДОЦІЛЬНОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ ПОШКОДЖЕНИХ ОБ'ЄКТІВ ШЛЯХОМ ВИКОНАННЯ РОБІТ З РЕКОНСТРУКЦІЇ, РЕСТАВРАЦІЇ, КАПІТАЛЬНОГО ЧИ ПОТОЧНОГО РЕМОНТУ

Близько 80 % харків'ян живуть у панельних будинках, збудованих за старими технологіями. Враховуючи, що 75% громадян є власниками будинків, у яких вони живуть, і задоволені своїм районом, концепцією змін до генерального плану м. Харкова у рамках пілотного проєкту «Житло» передбачається акцентувати увагу на модернізації існуючого житла та адаптації Харкова до майбутнього шляхом покращення теплоізоляції для підвищення енергоефективності модернізованих модульних надбудов для покращення житлових умов, будівництва бомбосховищ та запровадженні виробництва відновлювальної енергії для створення автономних та динамічних житлових районів. Реконструкція житла здійснюватиметься замкнутим циклом з використанням місцевої промисловості при переробленні будівельного сміття, повторного використання матеріалів та сприятиме економічному розвитку Харкова через новий сектор модульного будівництва. Удосконалення прилеглих до будинків громадських просторів та околиць також буде частиною цього проєкту. Місцем для цього пілоту стане мікрорайон Салтівка – найбільш населений і найбільш постраждалий через близькість до кордону з РФ. У рамках проєкту обрано різні типи будинків з різним рівнем руйнування, зелені зони навколо, місця для зупинки громадського транспорту та торгові майданчики. Концепцію відновлення мікрорайону можливо буде реплікувати в інших районах міста Харкова, оскільки практично вся типологія будинків міста включається до цього проєкту.

Центр міста буде відбудовано з повагою до його минулого. Цьому району буде надано нове життя за допомогою нової знакової архітектурної пам'ятки в існуючій будівлі, символічного громадського мистецтва та редизайну ключових громадських місць у місті. Для цього буде організовано міжнародний архітектурний конкурс на реконструкцію будівлі обласної державної адміністрації за прикладом Рейхстагу; переосмислення центральної площі міста – площі Свободи, з урахуванням її історичного значення та створення більш зручної для пішоходів і велосипедистів культурної артерії – вул. Сумської та площі Конституції.

Пріоритетом відбудови міста у 2024 році є відбудова житла, на що за рахунок бюджетних коштів та допомоги від міжнародних партнерів планується витратити понад 1 млрд грн та відновити 160 будинків.

У 2024 році заплановано завершити роботи з відновлення 58 пошкоджених будівель шкіл, як за кошти Фонду ліквідації наслідків збройної агресії (40 шкіл), так і за кошти донорів (18 шкіл).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25.07.2023 № 770 Про виділення коштів з фонду ліквідації наслідків збройної агресії передбачено виділення 149,8 млн грн Державному агентству відновлення та розвитку інфраструктури на капітальний ремонт з усунення аварій на зруйнованій внаслідок обстрілу основній будівлі КНП «Міська поліклініка № 10».

Підписано меморандуми із фінською міжнародною неурядовою організацією Finn Church Aid (FCA) щодо проведення ремонтних робіт укриттів у 7 ліцях міста. У 4 ліцях ремонтні роботи плануються до завершення у першому півріччі 2024 року, на приміщення 3 ліцеїв розробляється проектна документація.

Харківська міська рада співпрацює з представниками проекту ПРООН «Усунення бар'єрів для сприяння інвестиціям в енергоефективність громадських будівель у малих та середніх містах України шляхом застосування механізму ЕСКО», в рамках якого проводився аналіз ефективності розміщення сонячних електростанцій за механізмом ЕСКО на 5 об'єктах інфраструктури міста для забезпечення їх безперебійного функціонування.

З початку військової агресії станом на 01.01.2024 відновлено 257 багатоквартирних житлових будинків. У 2023 році проводилися невідкладні аварійно-відновлювальні та ремонтно-відновлювальні роботи на 148 пошкоджених внаслідок обстрілів житлових будинках.

КП «Харківські теплові мережі» відновлено 44 котельні, 46 центральних теплових пунктів, 7 індивідуальних теплових пунктів, 3 насосні станції, 10 теплових камер, 20,2 км теплових мереж, 4 адміністративні будівлі.

Виконуються ремонтні роботи обладнання теплоелектроцентралі філії «ТЕЦ-3» та адміністративної будівлі.

Загальний обсяг фінансування робіт з відновлення об'єктів КП «Харківські теплові мережі» становить 474,8 млн грн, у тому числі 105,0 млн грн – кошти резервного фонду державного бюджету, 15,6 млн грн – благодійні внески.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 15.11.2022 № 1279 Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на відновлення об'єктів критичної інфраструктури в рамках спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту «Проект розвитку міської інфраструктури – 2» та рішення сесії Харківської міської ради КП «Харківські теплові мережі» визначено одержувачем/розпорядником коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на відновлення об'єктів критичної інфраструктури в сумі 1 232,1 млн грн. У 2023 році підприємством освоєно кошти у розмірі 1 190,5 млн грн.

КП «Харківводоканал» частково відновлено 3 водопровідні насосні станції, 3 каналізаційні насосні станції, 2 каналізаційні очисні споруди, 1,9 км водопровідних мереж, майже 200 пог. м каналізаційних мереж, адміністративні, технічні, складські будівлі тощо.

Загальна вартість робіт склала 44,9 млн грн, з них 25,9 млн грн – гуманітарна допомога.

Протягом 2023 року підприємством відновлено роботу технологічного обладнання насосної станції I підйому I блоку комплексу водопідготовки «Донець», яку було пошкоджено у 2022 році.

На Печенізькій греблі власними силами підприємства виготовлено і встановлено тимчасовий затвор для забезпечення утримання об'єму води у водосховищі.

У 2023 році розроблено робочий проєкт «Відновлення Печенізького гідровузла, розташованого за адресою: Харківська обл., Печенізький район, сщ/рада Печенізька – капітальний ремонт (КП «Харківводоканал»)». Проєкт пройшов експертизу, вартість робіт з капітального ремонту становить 197,7 млн грн. Проведення робіт планується розпочати у 2024 році.

Власними силами підприємства виконано ремонт пошкоджених водопровідних та каналізаційних мереж за адресами: вул. Каширська, 7, вул. Каштанова, вул. Римарська, 13, вул. Метробудівників, 7, вул. Шевченка № 94, пров. Театральний, 4.

З метою безперебійного забезпечення споживачів м. Харкова послугами водопостачання та водовідведення та запобігання виникнення техногенних аварій та екологічних катастроф, з лютого 2023 року КП «Харківводоканал» проводить роботи з встановлення на водопровідних, каналізаційних насосних станціях міста та водопровідних насосних станціях водопідготовки дизель-генераторів, які безкоштовно надані міжнародними гуманітарними організаціями. На кінець 2023 року встановлено 13 дизель-генераторів.

За 2023 рік КП «Міськсвітло» усунуто 5,0 тис. аварій у мережах зовнішнього освітлення, здійснено заміну 67 пошкоджених опор, виконано заміну 733 світильників на енергоефективні, замінено 4,3 тис. електроламп та 477 кронштейнів, змонтовано 24,3 км мереж зовнішнього освітлення, відремонтовано 2,0 тис. освітлювальних приладів тощо.

Готовність мереж освітлення складає 97,0 %, з них 86,0 % світлоточок освітлюють об'єкти вулично-дорожньої мережі міста (у довоєнний період – 99,5 %).

КП «Ритуал» відновлено роботу цеха з виробництва ритуальної атрибутики та мозаїчних дільниць.

За період з 2022 року КП «Міськелектротранссервіс» відновлено 25 ділянок контактної мережі, 15 зупинок наземного транспорту, тягову підстанцію, 10 ділянок трамвайної колії, 24 кабельні лінії постійного струму, 18 кабельних ліній живлення.

КП «Харківський метрополітен» відновлено електродепо «Салтівське», 2 підстанції метро (роботи з відновлення виконано частково із забезпеченням функціонування), 44 павільйони пішохідних виходів, 4 зупинки транспорту. Фактичні обсяги фінансування на відновлення пошкоджених об'єктів КП «Харківський метрополітен» склали 15,7 млн грн.

Проводилося першочергове позапланове відновлення пошкоджених доріг, що зазнали руйнації внаслідок повномасштабної збройної агресії РФ. Відновлено дороги площею 14,2 тис. кв. м на суму 31,3 млн грн, 3 мости

та віадук на суму 500,0 тис. грн, 33 світлофорні об'єкти на суму 4,2 млн грн, 28 оглядових та дощоприймальних колодязів та зливостоків на суму 1,1 млн грн.

Протягом 2022–2023 років проведено часткові ремонтні роботи по відновленню будівель та приміщень КП «МІЦ» на суму 20,5 млн грн. Відновлено 120 об'єктів підвідомчої підприємству інформаційної системи, в тому числі: 106 ділянок волоконно-оптичних ліній зв'язку, сегмент Єдиної комплексної системи відеоспостереження м. Харкова та 13 сегментів структурованої кабельної мережі, які є складовою Єдиної інформаційної системи Харківської міської ради та її виконавчих органів. Загальна сума фінансування на відновлення об'єктів склала 4,8 млн грн.

У 2022–2023 роках з бюджету Харківської міської територіальної громади направлено 25,4 млн грн на відновлення закладів культури комунальної форми власності, а саме: 25 масових бібліотек, 10 мистецьких шкіл, 3 закладів клубного типу, 2 музеїв.

За рахунок коштів бюджету Харківської міської територіальної громади відновлено 48 будівель закладів освіти (20 %): 13 будівель дитячих садків, 33 будівлі шкіл, позашкільного закладу та районного управління освіти.

Відновлено 18 будівель в 4 закладах професійно-технічної освіти.

За кошти Фонду ліквідації наслідків військової агресії розпочато відновлення 40 шкіл міста. Відповідно до розпоряджень Кабінету Міністрів України із Фонду на період з 2023 по 2024 роки передбачено виділення 551,3 млн грн субвенції.

У 2023 році проведено роботу з облаштування протирадіаційного укриття в ліцеї № 173.

Упродовж 2022–2023 років ремонтні роботи з облаштування укриттів проведено в 59 закладах освіти.

Комунальні некомерційні підприємства охорони здоров'я протягом 2022–2023 років продовжували відновлення пошкоджених будівель та приміщень за рахунок коштів Національної служби здоров'я України та за власні надходження. Витрачено понад 112,5 млн грн, у тому числі у 2022 році – 54,3 млн грн.

Після проведення ремонтно-відновлювальних робіт розпочато прийом пацієнтів у будівлях філій КНП «Міська поліклініка № 6» та КНП «Міська дитяча поліклініка № 23». Забезпечено відновлення роботи філії амбулаторії Центру первинної медичної допомоги КНП «Міська поліклініка № 10».

Згідно Меморандуму про взаємодію між Міжнародним медичним корпусом та Харківською міською радою встановлено тимчасовий швидкорозгортаємий модульний заклад для поліпшення доступу населення мікрорайонів Салтівки до амбулаторної допомоги.

У 2023 році в КНП «Міська клінічна дитяча лікарня № 16» виконано ремонт приміщень.

У найпростіших укриттях закладів охорони здоров'я за рахунок коштів НСЗУ проведено капітальні та поточні ремонти на загальну суму 14,7 млн грн.

За 2022–2023 роки повністю відновлено 15 комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я Харківської міської ради, що становить 37 % від загальної кількості пошкоджених закладів охорони здоров'я, у 26 закладах продовжуються відновлювальні роботи.

За ініціативою Благодійного фонду RePower Ukraine Foundation та підтримки донора проєкту – німецької компанії «BayWa r.e.» та асоціації сонячної енергетики (BSW), Асоціації сонячної енергетики України та Європейської асоціації сонячної енергетики (Solar Power Europe) у 2023 році в КНП «Міська клінічна багатопрофільна лікарня № 17» встановлено сонячну електростанцію з 96 сонячних панелей та двох інверторів загальною потужністю 52 кВт.

На дахах двох лікувальних закладів розміщено сонячні електростанції за рахунок коштів Національної служби здоров'я України та благодійних коштів на загальну суму 1,6 млн грн.

Проведено роботи з відновлення 2 приміщень структурних підрозділів Харківського міського центру соціальних служб «Довіра» на загальну суму 500 тис. грн.

Здійснено поточні ремонти у територіальних центрах надання соціальних послуг 4 районів м. Харкова.

За рахунок коштів бюджету Харківської міської територіальної громади у 2022 року в КЗ «Харківський міський центр реінтеграції бездомних осіб» проведені аварійно-відновлювальні роботи по заміні склопакетів.

За рахунок коштів бюджету Харківської міської територіальної громади відремонтовані 5 секцій будівлі, в якій розташовано КЗ «Харківський міський центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю «Промінь».

У 2023 році проведено поточний ремонт приміщень комітетів у справах сім'ї, молоді та спорту по Індустріальному та по Салтівському районах, які зазнали пошкоджень внаслідок збройної агресії РФ.

У КПНЗ «ХМКЦ клубів за місцем проживання» відновлено 7 приміщень. За рахунок коштів бюджету Харківської міської територіальної громади здійснено фінансування поточного ремонту на загальну суму 399,7 тис. грн.

Протягом 2023 року проведено поточний ремонт будівлі ККЗ «Україна» за рахунок благодійної допомоги.

9. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ТЕХНІЧНОЇ МОЖЛИВОСТІ, ЕКОНОМІЧНОЇ ДОЦІЛЬНОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ШЛЯХОМ НОВОГО БУДІВНИЦТВА АБО ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО БУДІВНИЦТВА НОВИХ ОБ'ЄКТІВ ЗАМІСТЬ ТИХ, ЩО ЗАЗНАЛИ ПОШКОДЖЕНЬ АБО ЗРУЙНОВАНІ, З ВИЗНАЧЕННЯМ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТІВ ПОВТОРНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА РОЗРОБЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ПРОЄКТНИХ РІШЕНЬ

Унаслідок повномасштабного вторгнення РФ Харків зазнав значних руйнувань.

Важливо, щоб відновлення та трансформація міста здійснювалася за принципом «build back better» – побудувати краще ніж було.

У рамках проєкту Європейської економічної комісії ООН «UN4UkrainianCities» («UN4Kharkiv») спільно з Фондом Нормана Фостера та інжиніринговою компанією ARUP, за фінансовою підтримки Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини здійснюється розробка Концепції генерального плану Харкова.

Цей документ включає пілотні проєкти відновлення та розвитку міста: «Культурна спадщина», «Річки», «Промисловість», «Житло», «Науковий квартал»:

«Культурна спадщина» – це відновлення історичного центру міста, зокрема, зруйнованої будівлі Харківської обласної державної адміністрації;

«Річки» – використання потенціалу чотирьох річок Харкова, у тому числі зі створенням рекреаційних зон та будівництвом підземних ліній електропередачі. Завдяки редизайну річкових ділянок, місто отримує змогу перетворити річки на високоякісні громадські простори. Вони служитимуть екологічними коридорами, просуватимуть стратегію пішохідного та велосипедного руху в місті. Вже обрана смуга довжиною 6 км на перетині річок Харків і Немишля, де будуть втілені нові рішення, які можна застосувати і до інших річок міста. Це місце запропоновано харківською групою архітекторів і дає унікальну можливість поєднати центр міста, Салтівку (найбільш населений мікрорайон Харкова) та Індустріальний район зелено-блакитним коридором;

«Промисловість». Місто Харків історично є великим промисловим центром, 20 % міської території відведено під важку промисловість. Наразі багато підприємств зруйновано внаслідок військової агресії, крім того, багато з них застаріли та вийшли з ладу. Планується перепрофілювання територій підприємств для розміщення екологічно чистих підприємств, культурних центрів, парків, чи об'єктів змішаного використання. Для цього проєкту Харківська міська рада, харківська група архітекторів та міжнародна команда вибрали вільну територію колишнього заводу «Серп і Молот» та велосипедного заводу.

«Житло» – планується впровадження найбільш комфортного та економічно ефективного методу відновлення та будівництва нового житла;

зведення сучасних багатоквартирних будинків з енергозберігаючими технологіями; створення автономних та динамічних районів з новими житловими комплексами середньої поверховості, з розвиненою інфраструктурою для працевлаштування жителів.

«Науковий парк» – модернізація ринку «Барабашово» та організація там наукового парку. Передбачається створення багатоцільової території, до проєктування якої доєдналася мережа міжнародних партнерів.

Також планується розробити п'ять міських стратегій (напрямків розвитку міської інфраструктури):

1. Транспорт;
2. Енергетика;
3. Водне середовище;
4. Природне середовище;
5. Перебудова застарілих адміністративних районів.

Продовжиться реалізація масштабного інвестиційного проєкту

«Розширення метрополітену у м. Харкові» (Подовження третьої лінії метрополітену у м. Харкові), який матиме великий вплив на подальший розвиток міста. Першочерговим визнано реалізацію компоненту проєкту «Будівництво електродепо «Олексіївське» на 100 вагонів, для обслуговування третьої лінії метрополітену». З державного бюджету на 2024 рік надано

субвенцію на продовження третьої лінії метрополітену в м. Харкові в сумі 722,0 млн грн.

У рамках інвестиційного проєкту «Розвиток міської інфраструктури-2» у 2024 році продовжуватиметься будівництво комплексу з переробки твердих побутових відходів з системою збору, утилізації полігонного газу та виробництвом електричної енергії у м. Дергачі Харківської області. Рівень фізичної готовності об'єкта на 01.04.2024 склав 97 %.

За рахунок коштів бюджету Харківської міської територіальної громади у 2024 році передбачено нове будівництво модульної транспортабельної котельні, комплексної системи відеоспостереження (з монтажними та пусконаладжувальними роботами) та місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення (МАСЦО) міста Харкова.

Через постійні обстріли і бомбардування застосовуються нові підходи до створення безпечних умов навчання дітей. У 2024 році в Індустріальному районі міста завершено будівництво захисної споруди цивільного захисту – протирадіаційного укриття, яке відповідає найсучаснішим нормативним

вимогам до захисних споруд і дозволить створити безпечні умови для безперервного освітнього процесу офлайн.

Об'єкт загальною площею 1,4 тис. кв. м, розраховано на одночасне перебування 450 учнів у зміну.

Підземне приміщення має протирадіаційні двері, різноманітні фільтри та очищувачі повітря, облаштовані класні кімнати, місця відпочинку.

У 2024 році заплановано будівництво аналогічних захисних споруд на території 5 шкіл, в тому числі в 3 школах – за рахунок коштів бюджету Харківської міської територіальної громади.

В подальшому планується поширити проект на кожен район міста.

Розглядається питання будівництва протирадіаційних укриттів для розміщення дитячих дошкільних закладів.

10. ОБҐРУНТОВАНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВІДНОВЛЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ

Наразі військова агресія є одним з основних чинників забруднення навколишнього середовища міста.

З початку повномасштабної російської воєнної агресії в Україні на території м. Харкова зруйновано та пошкоджено велику кількість житлових будинків та адміністративних будівель, шкіл, дитячих садочків, лікарень об'єктів культури, критичної інфраструктури, парків та дитячих майданчиків, цвинтарів. Це призвело до колосального накопичення будівельних відходів від руйнувань, що потребують термінової переробки.

Приймання відходів від руйнувань здійснює Дергачівський полігон ТПВ. Велика кількість відходів без попередньої переробки може значно зменшити термін експлуатації полігону.

Для збільшення терміну експлуатації Дергачівського полігону ТПВ, а також збільшення кількості перероблення відходів від руйнації (будівельних відходів) терміново необхідно оновити спецтехніку на більш потужнішу. Особливо зважаючи на той факт, що в наслідок ракетних та артилерійських обстрілів пошкоджено спецтехніку для збору та перевезення побутових відходів та техніку для обслуговування Дергачівського полігону ТПВ.

Для вирішення питання щодо придбання потужнішої техніки виконавчі органи Харківської міської ради звернулися за допомогою до міжнародних організацій.

Для забезпечення утримання території міста в подальшому у належному санітарному стані, підвищення ефективності санітарного очищення території міста, покращення санітарно-епідемічного благополуччя та забезпечення підвищення рівня екологічної безпеки вкрай необхідно продовжити перехід на європейську систему поводження з твердими побутовими відходами, забезпечити поступове зменшення накопичення ТПВ шляхом впровадження ефективних методів у сфері поводження з відходами відповідно до сучасних вимог природоохоронного законодавства.

Для вирішення поставлених завдань існує нагальна потреба в поступовому запровадженні роздільного збирання компонентів ТПВ та введення потужностей сортувально-переробного комплексу з полігоном для розміщення залишків побутових відходів, що відповідає нормам європейського законодавства.

КП «Муніципальна компанія поводження з відходами» у співпраці з Міжнародним банком реконструкції та розвитку та Фондом чистих технологій здійснюється реалізація проекту «Нове будівництво комплексу з переробки твердих побутових відходів з системою збору, утилізації полігонного газу та виробництва електричної енергії у місті Дергачі Харківської області». Загальний стан готовності комплексу складає 97 %, будівельно-монтажні роботи, передбачені проектом, продовжуються.

У складі проєкту здійснюється:

будівництво сучасного полігону ТПВ у відповідності з вимогами українського та європейського природоохоронного законодавства.

рекультивация діючого полігону ТПВ;

монтаж системи збору та транспортування полігонного газу на новому полігоні, а також на прилеглих: полігонах, що закриті;

монтаж системи утилізації полігонного газу з виробництвом електричної енергії та системи передачі виробленої електроенергії в мережу Національної енергетичної компанії;

будівництво лінії роздільно-зібраних відходів;

будівництво відповідних споруд, інженерних мереж та благоустрій території.

За результатами реалізації проєкту планується:

забезпечення виробництва електричної енергії від 13,5 млн КВт*год/рік (1-й рік експлуатації комплексу) до 42,0 млн КВт*год/рік (10-й рік експлуатації комплексу) за рахунок відновлювальних джерел;

впровадження роздільного збирання ТПВ, отримання вторинної сировини не менш 40 тис. т на рік та зменшення використання природних матеріалів за рахунок повернення у виробництво вторинних матеріалів;

скорочення викидів в атмосферу парникових газів від 51 тис. т екв. CO₂ на рік (1-й рік експлуатації комплексу) до 157 тис. т екв. CO₂ на рік (10-й рік експлуатації комплексу).

Вимагає тривалого часу та значного обсягу фінансування повне відновлення пошкоджених (зруйнованих) в результаті збройної агресії РФ об'єктів природно-заповідного фонду міста Харкова.

У довоєнний час реалізація природоохоронних заходів проводилась у рамках Програми охорони навколишнього природного середовища м. Харкова на 2021–2030 роки, затвердженої рішенням 38 сесії Харківської міської ради 7 скликання від 02.12.2020 № 2313/20 (зі змінами).

Фінансування природоохоронних заходів Програми здійснювалося за рахунок коштів Фонду охорони навколишнього природного середовища бюджету Харківської міської територіальної громади, який формується за місцем заподіяння екологічної шкоди за рахунок частини екологічного податку та частини грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища в результаті господарської та іншої діяльності.

Однак згідно «Перехідним положенням» Податкового кодексу України, починаючи з 1 січня 2023 року в частині територій, включених до Переліку територій, на яких ведуться (велися) активні бойові дії або тимчасово окупованих РФ, екологічний податок не нараховується та не сплачується за період з першого числа місяця, в якому було визначено щодо відповідних територій дату початку

бойових дій або тимчасової окупації, до першого числа місяця, що настає після дати завершення бойових дій або тимчасової окупації на відповідній території.

Таким чином вирішення проблемних питань у сфері заповідної справи за рахунок Фонду можливо лише після завершення бойових дій.

Відповідно до ст. 53 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» території та об'єкти природно-заповідного фонду або їх частини, що створюються чи оголошуються без вилучення земельних ділянок, що вони займають, передаються під охорону підприємствам, установам, організаціям і громадянам обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища з оформленням охоронного зобов'язання.

До Переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1147 (зі змінами), відноситься розроблення документації із землеустрою для територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Наразі потребує вирішення питання оформлення охоронних зобов'язань на 5 об'єктах природно-заповідного фонду (далі – ПЗФ) міста; 6 об'єктів ПЗФ потребують винесення меж та закріплення їх в натурі (місцевості).

Методикою визначення шкоди та збитків, завданих територіям та об'єктам природно-заповідного фонду внаслідок збройної агресії РФ, затвердженою наказом від 13.10.2022 № 424, та Методикою визначення шкоди та збитків, заподіяних лісовому фонду внаслідок збройної агресії РФ, затвердженою наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 05.10.2022 № 414, передбачено, що факти заподіяння шкоди та збитків, а також їх масштаби встановлюються комісіями, створеними місцевими державними адміністраціями.

З метою забезпечення обстеження територій і об'єктів ПЗФ та лісових насаджень м. Харкова для встановлення заподіяної шкоди та збитків СКП «Харківзеленбуд» Харківської міської ради проводиться підготовча робота щодо участі в роботі районної комісії із визначення шкоди та збитків, заподіяних лісовому фонду та природно-заповідному фонду внаслідок збройної агресії російської федерації при Харківській районній державній адміністрації.

З метою з'ясування природоохоронної цінності природоохоронних територій та об'єктів вивчити питання щодо проведення інвентаризації цих територій та об'єктів із залученням науковців.

При відбудові пошкоджених (зруйнованих) об'єктів планується не обмежуватися лише відновленням їх до довоєнного стану, а прагнути до покращення технічних характеристик цих об'єктів. При оновленні генерального плану міста Харкова розглядається питання щодо розширення рекреаційних та оздоровчих територій і територій зелених насаджень міста.

Після завершення активних бойових дій буде продовжено в повному обсязі реалізацію заходів, передбачених Програмою охорони навколишнього природного середовища м. Харкова на 2021–2030 рр., Програмою поводження

з домашніми тваринами та регулювання їхньої чисельності у м. Харкові на 2018–2027 рр. та Програмою розвитку системи поводження з твердими побутовими відходами в м. Харкові на 2015–2026 рр.

З метою покращення екологічної ситуації та скорочення викидів в атмосферу здійснюватимуться:

реалізація заходів згідно Плану дій для сталого енергетичного розвитку і клімату Харкова до 2030 року;

виконання умов «Угоди мерів» щодо зменшення викидів вуглекислого газу на 30,0 % до 2030 року.

впровадження заходів Програми державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря агломерації «Харків» на 2024–2028 роки, а саме модернізацію системи моніторингу атмосферного повітря агломерації «Харків», проектування та створення інформаційно-аналітичної системи з моніторингу якості атмосферного повітря, облаштування нових 5-індикативних постів спостережень за станом атмосферного повітря.

Продовжиться здійснення організаційно-технічних природоохоронних заходів з:

- охорони атмосферного повітря від викидів забруднюючих речовин;
- сприяння зростанню загальної кількості приватних гібридних та електроавтомобілів шляхом розвитку інфраструктури для обслуговування екологічного транспорту., що зменшить вплив транспорту на довкілля в м. Харкові;
- охорони та раціонального використання водних ресурсів;
- обстеження та організації робіт по розчищенню русел річок та дна водойм;
- обстеження та організації робіт по винесенню в натуру та влаштуванню прибережних захисних смуг вздовж річок та навколо водойм;
- обстеження та організації робіт по ліквідації несанкціонованих джерел забруднення водних об'єктів;
- санітарного очищення, збирання, зберігання, утилізації та знешкодження промислових і побутових відходів підприємств;
- покращення стану річок та прибережних водоохоронних смуг;
- покращення стану водних об'єктів та гідроспоруд міста, у тому числі придбання спецтехніки, поповнення статутних капіталів комунальних підприємств, утримання та ремонт гідротехнічних споруд, водних об'єктів і об'єктів водозниження.

Наразі здійснюватимуться заходи, направлені на ліквідацію екологічних наслідків військової агресії, що потребують негайного реагування та можуть привести до екологічних катастроф.

У 2024 році внаслідок військових дій, вчинених РФ, постраждала територія нафтобази ТОВ «ХНБ-Резерв»: пошкоджено резервуари з паливно-мастильними матеріалами та стався витік 3,8 тис. куб. м палива, що призвело до забруднення ґрунтів та поверхневих вод. Збитки становлять майже 157,0 млн грн.

Проведено заходи щодо очищення території в районі нафтобази та річок міста від нафтопродуктів. Силами ГУ ДСНС України у Харківській області на річках Немишля та Уди встановлено бонові загородження та оброблено сорбентом плями нафтопродуктів. У районі нафтобази прибрано забруднення з ґрунту. Швидке реагування дозволило попередити розповсюдження розтікання нафтопродуктів у річку Сіверський Донець, що є основним джерелом питної води регіону.

Харківської міською радою та комунальними підприємствами здійснено заходи щодо зрізу та вивезення 420 куб. м забрудненого ґрунту на 5 вулицях, прилеглих до території нафтобази; відкачано та вивезено 170 куб. м забрудненої рідини. Забруднений ґрунт та рідина потребують утилізації.

11. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО НЕОБХІДНИХ ЗАХОДІВ ІНЖЕНЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ІНЖЕНЕРНОГО ЗАХИСТУ ТЕРИТОРІЙ

Інженерна підготовка міських територій – це інженерні заходи з перетворення, зміни та покращення природних умов, а також обмеження фізико-геологічних процесів в їх розвитку та впливу на територію міст. Тому основним завданням інженерної підготовки є забезпечення стабільності поверхні території.

Другим важливим завданням інженерної підготовки території є її приведення до стану придатного для містобудівельного використання непридатних територій (яри, заболочені території тощо).

Інженерна підготовка території до забудови (або іншого використання) її подальший благоустрій здійснюються практично на всіх видах ділянок, але в найбільшій мірі на ділянках малосприятливих або несприятливих для будівництва відповідно до оцінки їх інженерно-будівельних умов. Інженерному захисту підлягають території, які знаходяться в зонах впливу небезпечних природних і техногенних процесів або ризику їх проявів за певних умов.

Характеристика території визначається сукупністю всіх природних умов місцевості, що утворюють середовище, в якому знаходиться місто та його населення.

До числа природних умов, які мають найбільше значення в містобудуванні відносять:

- а) природний рельєф території, який відіграє головну роль в плануванні і забудові міста, в організації стоку поверхневих вод;
- б) атмосферні опади, які можуть викликати затоплення понижених місць, заболоченість окремих ділянок, порушення елементарних умов благоустрою;
- в) водні простори – моря, річки, озера, ставки і водосховища, які можуть призвести до затоплення територій при паводках, підмиву і переформуванню берегів.

Для розвитку і функціонування міста суттєве значення має стабільність поверхні ґрунту.

До числа природних фізико-геологічних процесів, що можуть виникати і діяти на території міст, відносять:

- затоплення міських територій атмосферними водами і паводками річок;
- яроутворення і розвиток ярів на міській території;
- зсуви та обвали;
- селеві потоки, що мають напрямок в сторону міста;
- карсти та просідання на території міста;
- порушення стабільності рельєфу в результаті водної і вітрової ерозії, а також вказаних вище процесів;
- процеси, пов'язані з діяльністю людей, включають: деформації поверхні при підземних виробках, затоплення і підтоплення територій при влаштуванні водосховищ тощо.

Таким чином, природні умови і техногенні процеси впливають на зонування території за функціональним призначенням, вибір поверховості забудови, трасування мережі вулиць, розміщення зелених насаджень та відповідно на побудову архітектурно-планувальної композиції міста.

Місто Харків розташоване на територіях, де основні форми рельєфу – це річкові долини з водороздільними плато. Долини річок асиметричні і ліві схили трасовані, а праві є крутими і високими. Важливим елементом рельєфу є балки та яри. Їх загальна площа в межах міста становить відповідно до затвердженого генерального плану міста близько 1 390 га (приблизно 3 % від загальної площі міста). Деякі з них мають ділянки з відвалами промислово-побутових відходів.

Четвертинні відклади представлені глинами, суглинками, супісками, пісками, є ділянки з ґрунтами I типу просадності по ґрунтових умовах.

На території міста ґрунтові води типу «верховодка» мають відносно велике розповсюдження і формуються в межах усіх елементів рельєфу, де є техногенні витоки та екрани ґрунтів з низькою водопроникністю (лесові породи). Цьому сприяє і відсутність подекуди організації поверхневого стоку. Площі розвитку «верховодки» незначні.

На окремих ділянках, в заплавах річок, спостерігаються заболочені ділянки, які потребують в подальшому диференційованого підходу до влаштування у їх межах територій рекреації (озеленення, влаштування парків, скверів та спортмайданчиків) або збереження як заповідних екосистем.

У межах міста є низка ділянок, як з існуючою забудовою так і ділянки, заплановані до забудови. Вони характеризуються високим рівнем ґрунтових вод – підтоплених ділянок, загальна площа яких складала відповідно до затвердженого генерального плану міста близько 7 120 га, де необхідно виконати заходи щодо їх захисту від підтоплення.

Підтоплення ґрунтовими водами території міста Харкова є однією з основних причин погіршення екологічного та санітарного стану забудованих територій, а також зумовлює різке здорожчання інженерної підготовки до забудови нових ділянок чи реконструкції старих.

На території міста Харкова досить розвинена водна і вітрова корозія. Внаслідок цього на території міста є багато ділянок із зсувами та зсувонебезпечними територіями.

Інженерна підготовка і подальший благоустрій території здійснюються як з метою підготовки території для будівництва, так і поліпшення гігієнічних умов для підвищення комфорту проживання. Відповідно до затвердженого генерального плану міста (зі змінами) заходи з інженерної підготовки території визначені з урахуванням проведеної інженерно-будівельної оцінки території, її функціонального зонування, архітектурно-планувальної організації, наявності несприятливих природних і антропогенних явищ, а також прогнозу екологічних змін навколишнього середовища.

Інженерна підготовка тісно пов'язана з інженерним благоустроєм і обладнанням міської території. Окремі заходи і споруди інженерної

підготовки одночасно є елементами благоустрою міста, як наприклад: організація стоку поверхневих вод і мережа міських водостічних колекторів, озеленення ярів, вертикальне планування територій тощо.

Заходи з інженерної підготовки доцільно здійснювати з врахуванням збереження ландшафту. Споруди, які зводять у комплексі з інженерною підготовкою міських територій, повинні відповідати вимогам архітектурної композиції міських ансамблів, площ, берегових територій і відповідно до генерального плану міста. В першу чергу це відноситься до оформлення відкосів і схилів, влаштування підпірних стінок, вертикального планування, озеленення окремих ділянок тощо.

Враховуючи зазначені вище природні особливості розташування міста, у генеральному плані м. Харкова (затвердженого рішенням сесії Харківської міської ради від 23.06.2004 № 89/04 зі змінами та доповненнями від 27.02.2013 № 1023/13 та від 18.12.2019 № 1902/19) розроблено низку спеціальних заходів з інженерної підготовки території міста. Так, згідно п. 1 Гідротехнічні заходи розділу III «Інженерна підготовка та захист території» тому 2 генерального плану м. Харкова визначено перелік робіт і заходів гідротехнічного профілю, основними з яких є:

- благоустрій і регулювання рік і струмків;
- захист територій від підтоплення;
- протизсувні та протиерозійні заходи;
- рекультивація порушених територій;
- заходи на територіях з просадними ґрунтами.

Гідротехнічні заходи, розроблені в генеральному плані міста Харкова, пов'язані з прийнятими архітектурно-планувальними рішеннями генерального плану, благоустроєм та реконструкцією водогосподарських об'єктів, водопониженням і осушенням підтоплених міських територій.

З метою комплексного проєктування, своєчасного і повного здійснення заходів першочергового значення набуває необхідність розробки схеми інженерної підготовки міста.

Враховуючи зазначене, у складі проєкту внесення змін до генерального плану м. Харкова (32 сесія Харківської міської ради 7 скликання від 18.12.2019 № 1902/19) затверджено Схему інженерної підготовки та захисту території міста (рис. 11.1). В даній схемі зазначено відповідні заходи з урахуванням всіх природних умов для всієї території м. Харкова.

Схему інженерної підготовки та захисту території м. Харкова розроблено з урахуванням вимог нормативних документів у сфері інженерної підготовки та захисту територій, чинних на час затвердження схеми.

Схема інженерної підготовки та захисту території м. Харків представлена у масштабі М:10000 і вирішує основні принципові питання з планування території міста.

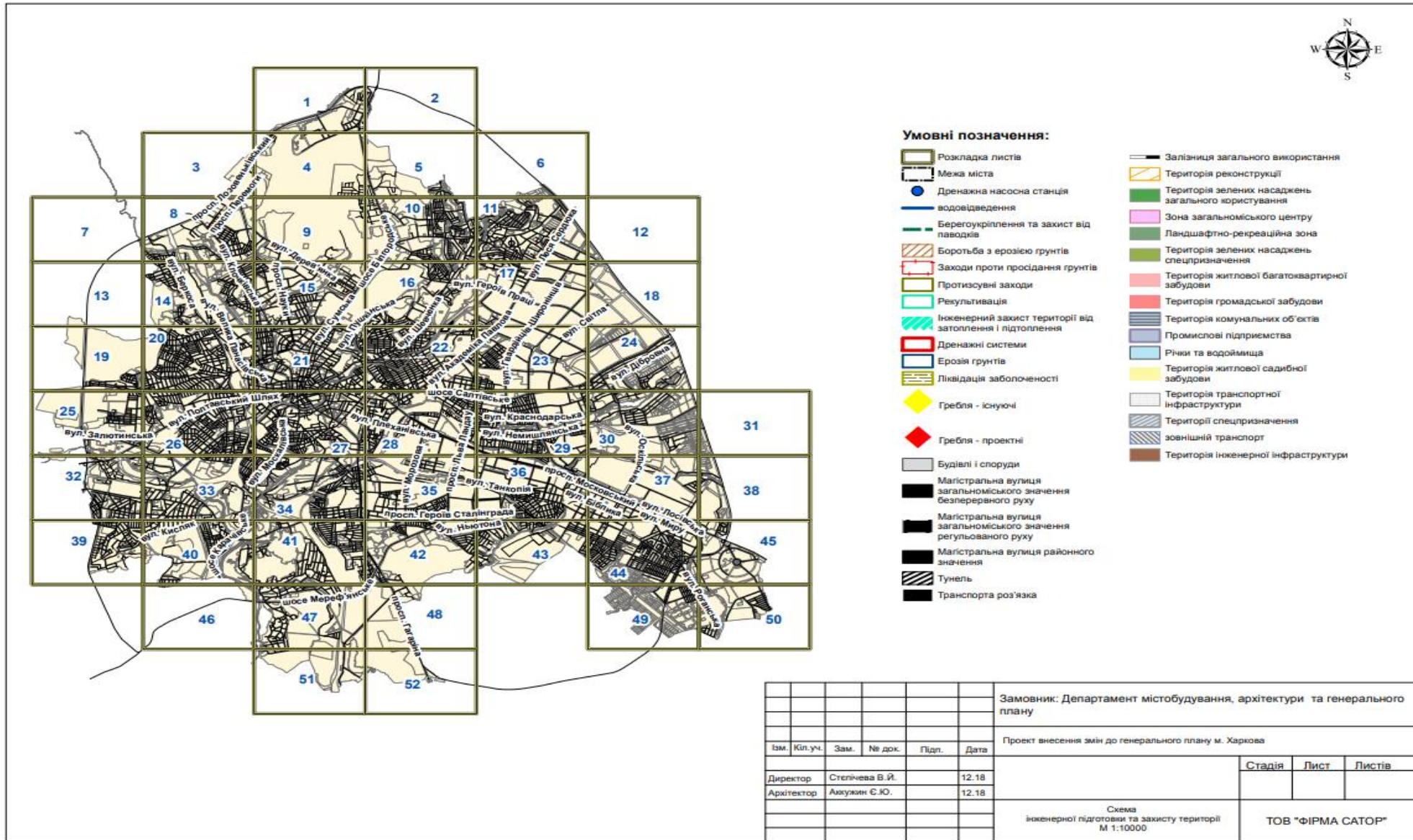

Рисунок 11.1. - Схема інженерної підготовки та захисту території м. Харкова

12. ОБҐРУНТОВАНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ДОЦІЛЬНОСТІ ЗМІНИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ТЕРИТОРІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ З УРАХУВАННЯМ ІСНУЮЧОЇ ЗАБУДОВИ ТА НАЯВНОЇ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

В межах розробки Програми комплексного відновлення території Харківської міської територіальної громади пропозиції чи побажання щодо доцільності зміни функціонального призначення територій територіальної громади (її частини) з урахуванням існуючої забудови та наявної містобудівної документації не надходили.

В той же час, як було зазначено вище, наразі триває розробка Концепції генерального плану міста Харкова. Робота над цією Концепцією здійснюється в рамках співпраці міста Харкова з Фондом Нормана Фостера під егідою проєкту Європейської економічної комісії ООН «UN4UkrainianCities» та за фінансової підтримки Уряду Німеччини, а також за участі місцевих експертів та архітекторів. Підсумковий документ має визначити основні напрямки розвитку м. Харкова на майбутні десятиліття і стане основою його повоєнного відновлення. Очікується, що він буде представлений широкому загалу у 2024 році.

В попередніх розділах даної Програми надано короткий опис п'яти пілотних проєктів, що розробляються в рамках даної Концепції: «Культурна спадщина», «Житло», «Науковий квартал», «Річки» та «Промисловість». Їх підготовка запланована на 2024-2025 роки. Нижче висвітлено основний зміст зазначених пілотних проєктів більш детально.

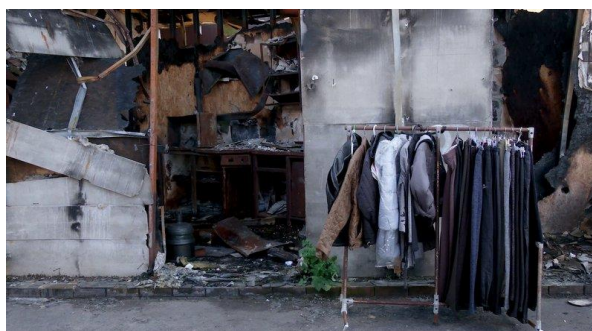
Проєкт «Культурна спадщина» – це відновлення історичного центру міста, зокрема, зруйнованої будівлі обласної державної адміністрації. Центр міста буде відновлено з повагою до його минулого. Крім того, цьому району планується надати нове життя завдяки новій знаковій архітектурній пам'ятці в існуючій будівлі, символічному громадському твору мистецтва та редизайну ключових громадських місць міста з урахуванням їхньої історії. В 2024 році заплановано проведення міжнародного конкурсу на найкращий проєкт «Культурна спадщина», в рамках якого планується зібрати кращі ідеї реконструкції та модернізації від міжнародних та українських архітектурних бюро.

В рамках пілотного проєкту «Житло» заплановано впровадження найбільш комфортного та економічно ефективного методу відновлення та будівництва нового житла; зведення сучасних багатоквартирних будинків з енергозберігаючими технологіями; створення автономних та динамічних районів з новими житловими комплексами середньої поверховості, з розвиненою інфраструктурою для працевлаштування жителів. Радянські багатоквартирні будинки, що становлять 80 % житлового фонду міста, будуть модернізовані за рахунок покращеної ізоляції для підвищення енергоефективності, модернізації модульних надбудов з метою збільшення площі, удосконалення системи вертикальної циркуляції, захисних споруд

цивільного захисту та активного виробництва відновлюваної енергії на рівні кварталу. Реконструкція житла здійснюватиметься замкнутим циклом з використанням місцевої промисловості та переробкою сміття. Житлові квартали розглядатимуться як частина цього проєкту. В якості проведення тематичного дослідження обрано житловий квартал Північної Салтівки, який найбільше постраждав на початку війни. Було обрано житлові будинки різної типології та громадський простір навколо, а також місце зупинки громадського транспорту. Наразі вже розпочато проведення міжнародного конкурсу для відбору найкращих ідей та візії з метою реконструкції даного житлового кварталу. Проведення конкурсу та оприлюднення фінального проєкту заплановано здійснити до кінця 2024 року.

В рамках пілотного проєкту «Науковий квартал» розглядається можливість перебудови одного з найбільших ринків Східної Європи – ринку «Барабашово».

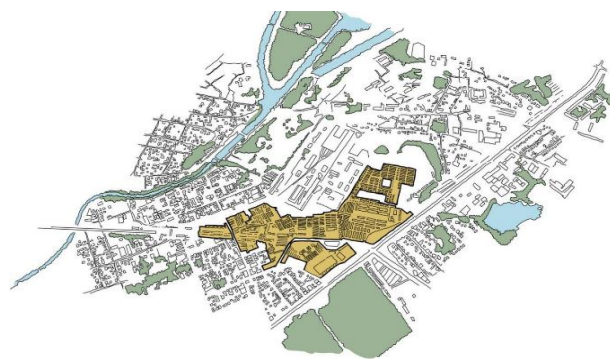
В результаті ракетних обстрілів з боку РФ зруйновано більше 30 % торгових площ ринку. Пожежі від обстрілів спричинили втрати майна значної кількості підприємців.

Територія ринку має низку переваг для її відбору в якості території, що потребує перебудови чи зміни свого функціонального призначення:

- сформована розвинена транспортна система;
- можливість розширення території;
- розміщена поруч із природною зоною.

В рамках пілотного проєкту «Науковий квартал» заплановано модернізацію ринку «Барабашово» та організацію на його території наукового парку. Передбачається створення багатоцільової території, до проєктування якої доєдналася низка міжнародних партнерів. Науковий квартал – це міжнародний та місцевий магніт талантів, який позиціонуватиме Харків та Україну на передовій

інновацій, технологій та урбанізму. Територія ринку «Барабашово» та прилеглі території будуть перетворені на новий знаковий мікрорайон змішаного використання, призначений для просування наукових і технологічних інновацій. Цей перспективний проєкт поєднає інноваційний потенціал наукових парків із найсучаснішими підходами до створення житлових мікрорайонів. Планується запровадження нових підходів у будівництві житла, які сприятимуть економічному розвитку міста через інноваційні дослідження.

Передбачено, що ринок «Барабашово» продовжить своє функціонування у більш модернізованому та компактному вигляді. Також у науковому кварталі будуть розташовані науково-дослідницькі та університетські інституції, створені знакові громадські простори, що сприятиме розвитку району майбутнього. Сполучення з іншою частиною міста буде забезпечено завдяки розташуванню мікрорайону між станцією метро й трамвайною лінією.

Наразі триває робота над розробленням техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) з метою оцінки впливу відповідно до місцевого попиту та кількісного визначення його економічного впливу. Орієнтовна площа мікрорайону становитиме 140 га з потенціалом для майбутнього зростання.

Команда MIT City Science (Массачусетський технологічний інститут), яка є одним із партнерів цього проєкту, надасть можливість користування своєю інтерактивною дизайнерською платформою CityScore. Дана платформа буде використана для проєктування нового мікрорайону, з одночасним залученням до участі жителів міста. Завдяки співпраці відомих місцевих і міжнародних команд, новий науковий мікрорайон «Барабашово» має на меті стати флагманським проєктом Концепції генерального плану міста Харкова та унікальним для всієї України. До кінця 2024 року буде підготовлене ТЕО проєкту для подальшого представлення інвесторам та партнерам.

У рамках пілотного проєкту «Річки» передбачено використання потенціалу чотирьох річок Харкова, у тому числі зі створенням рекреаційних зон та будівництвом підземних ліній електропередач. Завдяки редизайну річкових ділянок, місто отримає змогу перетворити річки на високоякісні громадські простори. Вони слугуватимуть екологічними коридорами, сприятимуть розвитку стратегії пішохідного та велосипедного руху в місті.

Харківською групою архітекторів надано пропозицію щодо вибору смуги довжиною 6 км на перетині річок Харків і Немишля, де будуть втілені нові рішення, які можна буде застосувати і до інших річок міста. Таке рішення дозволить отримати унікальну можливість поєднати центр міста, Салтівку (найбільш населений мікрорайон Харкова) та Індустріальний район через зелено-блакитний коридор.

Харків історично є великим промисловим центром, 20% міської території відведено під важку промисловість. Багато підприємств зруйновано внаслідок військової агресії, крім того, багато з них застаріли та вийшли з ладу.

В рамках пілотного проєкту «Промисловість» заплановано перепрофілювання територій підприємств для розміщення екологічно чистих підприємств, культурних центрів, парків та об'єктів змішаного використання.

Основною метою даного проєкту є будівництво інноваційного, екологічно чистого заводу з переробки будівельних відходів від розборки пошкоджених будівель у нові енергоефективні будівельні матеріали, які можуть бути використані для відновлення міста, зокрема зруйнованого житлового фонду та модернізації існуючого.

Ідея даного проєкту зумовлена наявністю великої кількості будівельних відходів, що утворилися від руйнувань соціальної, житлової та критичної інфраструктури міста, які повинні бути належним чином утилізовані. Цей проєкт будівництва нового промислового заводу в місті надасть можливість не тільки відкрити абсолютно нове екологічне підприємство для виробництва будівельних матеріалів, а й дозволить створити нові робочі місця для харків'ян з метою відновлення економіки міста.

В якості майданчика для будівництва такого заводу обрано вільну територію колишнього заводу «Серп і Молот». Наразі тривають перемовини з різними міжнародними партнерами щодо розробки техніко-економічного обґрунтування проєкту будівництва інноваційного підприємства з переробки будівельних відходів.

13. ОБҐРУНТОВАНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПЕРЕНЕСЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ВИРОБНИЧОЇ СФЕРИ

В межах розробки Програми комплексного відновлення території Харківської міської територіальної громади пропозиції від суб'єктів господарювання будь-якої форми власності чи фізичних осіб з приводу перенесення об'єктів виробничої сфери не надходили.

Варто відзначити, що раніше Харків був промисловою столицею України, де працювало багато заводів і фабрик, які забезпечували робочими місцями жителів міста. Сьогодні багато з них перейшли у приватну власність або повністю перестали функціонувати. Таким чином можна запропонувати процес репрофілювання (редевелопмент) промислових зон. Редевелопмент може стати одним із можливих способів отримати нові площі, адже включає в себе репрофілювання (часткове чи повне) та зміну призначення районів і зон усередині міста. Впровадження індустріальних парків на території промислових зон та існуючих нефункціонуючих промислових будівель дозволило б вивести Харків на новий економічний рівень й надати новий поштовх у розвитку міста.

Наразі промислові зони становлять потенційну загрозу для навколишнього середовища через викиди шкідливих речовин та надмірне використання ресурсів. Модернізація технологічного обладнання та впровадження новітніх очисних споруд для кожного підприємства може вирішити ці проблеми та сприяти підвищенню екологічної стійкості промислового сектору.

14. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВНЕСЕННЯ ЗМІН АБО РОЗРОБЛЕННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Динамічні зміни, які відбуваються в суспільстві, наслідки бойових дій, вирішення проблем розбудови міста повинні знайти відображення в генеральному плані Харкова відповідно до вимог чинного законодавства.

Відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», Порядку проведення містобудівного моніторингу, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій від 01.09.2011 № 170 (зі змінами), заходів Програми по реалізації рішень генерального плану м. Харкова на період до 2026 року, затвердженої рішенням 31 сесії Харківської міської ради 4 скликання від 29.12.2004 № 249/04 (зі змінами та доповненнями), у 2023 році проведено містобудівний моніторинг щодо території м. Харкова, загальною площею 35 002,26 га, з метою обґрунтування необхідності внесення змін до генерального плану м. Харкова та оновлення даних містобудівного кадастру. За договором КП «Харківський архітектурно-проектний центр» здійснено всі етапи виконання послуги з проведення містобудівного моніторингу, у тому числі за результатами його проведення складено аналітичний звіт.

Відповідно до Порядку проведення містобудівного моніторингу затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.09.2011 № 170 (зі змінами) містобудівний моніторинг передбачає проведення громадських обговорень проекту аналітичного звіту (для містобудівного моніторингу містобудівної документації на місцевому рівні) шляхом розміщення на офіційному вебсайті уповноваженого органу містобудування та архітектури. Також моніторинг передбачає проведення відповідно до рішення уповноваженого органу містобудування та архітектури громадських слухань щодо проекту аналітичного звіту (для містобудівного моніторингу містобудівної документації на місцевому рівні) із застосуванням організаційних процедур, встановлених відповідно до законодавства щодо проведення громадських слухань проектів містобудівної документації на місцевому рівні. Далі аналітичний звіт доопрацьовується за результатами громадського обговорення (для містобудівного моніторингу містобудівної документації на місцевому рівні).

Розпорядженням Харківського міського голови від 26.08.2022 № 107 створено робочу групу з питань підготовки концепції для внесення змін до генерального плану м. Харкова. Залучено фахівців у галузі архітектури та історії, спеціалістів виконавчих органів, які співпрацюють із Міністерством розвитку громад та територій України та міжнародними партнерами: Європейською економічною комісією ООН, світовими архітекторами та інженерами. У рамках підготовки концепції проводиться робота, спрямована на вивчення нових підходів та впровадження сучасних рішень при плануванні міста, розробку кількох пілотних проектів та стратегій розвитку міста.

Повна інтеграція до міжнародних, перш за все європейських, нормативних підходів до вирішення екологічних завдань, що стоять перед суспільством та науково-технічною сферою, вимагає змін та доповнень до формування містобудівної документації та оновлення даних містобудівного кадастру м. Харкова.

В результаті проведення моніторингу містобудівної документації м. Харкова виявлено, що нагального вирішення потребують наступні питання: високий рівень забруднення повітряного басейну; зношеність та незадовільний технічний стан водопровідної і каналізаційної мережі в окремих частинах міста; недостатній рівень озеленення деяких частин міста; відсутність системи роздільного збору і ефективної утилізації ТПВ; проблеми з технічним оснащенням та розміщенням мережі стаціонарних постів спостереження за якістю атмосферного повітря; порушення меж санітарно-захисних зон окремих техногенних об'єктів та невідповідність їх нормативним значенням; забруднення поверхневих і підземних вод скидами стічних та інших зворотних вод у окремих частинах міста; збільшення рівня шумового забруднення в окремих частинах міста тощо.

Внесення змін до існуючого генерального плану міста не тільки може мати позитивний вплив на вирішення вищезазначених проблем, а й відкрити нові можливості для розвитку міста, зокрема: зменшення забруднення повітряного басейну за рахунок перерозподілу та регулювання транспортних потоків, а також підвищення екологічності автотранспорту; переорієнтація промислового виробництва на приміські території; стимулювання енергоефективності та зниження ресурсоемності у виробництві та житлово-комунальній сфері, залучення до використання альтернативних джерел енергії; розвиток та використання зон відпочинку.

Генеральний план м. Харкова, зміни до якого затверджено рішенням сесії Харківської міської ради від 18.12.2019 № 1902/19 «Про затвердження змін до генерального плану м. Харкова», потребує змін відповідно до чинної нормативної бази.

Потребують врахування вимоги ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій та ДБН Б.1.1-14:2021 Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні, що затверджені у 2019 році.

Особливу увагу у генеральному плані м. Харкова потрібно звернути на дотримання норм ДБН В.2.2-5:2023 Захисні споруди цивільного захисту, який затверджено на заміну ДБН В.2.2.5-97. Згідно з цими нормами в житлових і громадських будинках, у тому числі школах, садочках та лікарнях, мають будуватись захисні споруди цивільного захисту та споруди подвійного призначення, призначені для захисту населення від небезпек, що можуть виникнути внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних (бойових) дій або терористичних актів. Максимальна кількість населення повинна бути забезпечена сучасними, надійними та інклюзивними укриттями.

Наразі деякі з захисних споруд у місті знаходяться у неналежному стані та не підходять для тривалого перебування у них людей.

У 2018 році затверджено новий ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення на заміну ДБН В.2.2-17:2006, положення якого втратили актуальність.

Відповідно до висновків аналітичного звіту, виконаного КП «Харківський архітектурно-проектний центр», ще однією з основних проблем міста Харкова є низький рівень доступності громадського середовища для маломобільних груп населення. В місті майже відсутні умови для вільного пересування маломобільних громадян, а це люди літнього віку, особи з тимчасовими погіршеннями здоров'я (через травму чи хворобу), вагітні жінки, діти до 7 років, люди з нестандартними розмірами тіла, люди, які пересуваються на візках або з візками тощо. Основними проблемами є: низька якість тротуарного покриття, відсутність пандусів, тактильних засобів безпеки, неправильно організовані пішохідні переходи, системи інформування та навігації, високі борти на зупинках міського транспорту та пішохідних переходах, організація заходів/заїздів у міському транспорті та метро, входи до будівель, відсутність пандусів у забудові минулих років тощо.

У зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ кількість маломобільних осіб та осіб з інвалідністю зростає й надалі збільшуватиметься. Відповідно, у містобудівній документації м. Харкова детальної розробки потребують питання із забезпечення доступного середовища, запровадження комплексних програм щодо інклюзивності будівель та споруд й вулично-дорожньої мережі міста. Виконання цих норм забудовниками, технічним, авторським наглядами та проєктантами-урбаністами потребує постійного контролю.

Застаріла панельна житлова забудова складає значну частину від загальної житлової забудови міста Харкова. Панельні будинки було розраховано на термін експлуатації 25 років для перших серій і 50 років для пізніших. Строк експлуатації більшості будинків добігає кінця, а у деяких з них він закінчився понад 30 років тому. На місці застарілої забудови повинні будуватися нові будинки за європейськими стандартами з комфортними умовами для проживання.

Щодо малоповерхової забудови КП «Харківський архітектурно-проектний центр» в аналітичному звіті зазначає, що місто повинно залишатися у своїх межах та не розростатися, бо це може призвести до «розповзання» міста, віддаляючи райони один від одного. Через збільшення відстаней зростають витрати на будівництво транспортної інфраструктури та інженерних мереж. У новостворених приміських районах частіше за все не буває офісів, місць для розваг та відпочинку. Тому жителі вимушені щоденно їздити в центр, витрачати час та завантажувати центральну частину міста, що створює затори. Для розвитку Харкова, за висновками виконавця містобудівного моніторингу, може підійти модель Ванкуверу. Термін «ванкуверізм» характеризується широко розставленими струнками баштами багатоповерхових будинків, що чергуються з малоповерховими будівлями, громадськими місцями, невеликими парками, пішохідними вулицями, щоб мінімізувати вплив високої

щільності населення. «Ванкуверизм» означає безліч парків, пішохідних вулиць та громадських місць у поєднанні із стійкими формами міської мобільності.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 № 878 «Про затвердження Списку історичних населених місць України» місто Харків віднесено до історичних населених пунктів. Історико-архітектурний опорний план м. Харкова потребує перегляду через оновлення нормативної бази – затвердження ДБН Б.2.2-3:2021 «Склад та зміст історико-архітектурного опорного плану населеного пункту» та з метою збереження традиційного характеру середовища міста, належного використання територій і зон охорони пам'яток та історичних ареалів. Необхідна актуалізація даних та створення реєстру пошкоджених об'єктів культурної спадщини.

Відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» передбачено комплекс заходів, спрямованих на відокремлення суспільства від спадщини комуністичного тоталітарного режиму, який існував в Україні в минулому. Декомунізація включає в себе різні заходи для перетворення громадських просторів, архітектурних об'єктів та інфраструктури з метою зміни сприйняття та асоціацій, пов'язаних з комуністичним та націонал-соціалістичним тоталітарним режимом. У Харкові почався процес декомунізації, який має бути узгоджено з компетентними органами, щодо вилучення пам'яток, які підлягають декомунізації із переліку пам'яток культури, задля виключення актів вандалізму по відношенню до архітектурної спадщини міста.

Мета декомунізації полягає в тому, щоб зміцнити незалежність та самоідентифікацію міста, позбавивши суспільство від впливу комуністичного минулого. Водночас, декомунізація може стати інструментом вирішення історичних та політичних конфліктів.

Враховуючи вищевикладене, у першу чергу належної уваги потребує захист та відновлення інфраструктури, улаштування захисних споруд цивільного захисту та приведення у відповідність до нормативних вимог існуючого фонду захисних споруд. Найголовнішим завданням є відбудова пошкодженого і зруйнованого житла для мешканців міста.

Таким чином, виявлено необхідність внесення змін у містобудівну документацію, оновлення даних містобудівного кадастру та коригування з урахуванням динамічних змін.

Пропозиції щодо внесення змін у містобудівну документацію полягають у наступному.

Сельбищні території:

- аналіз стану забудови сельбищних територій;
- відновлення об'єктів житлового фонду та критичної інфраструктури (руйнування та пошкодження) через військову агресію РФ;
- удосконалення системи розселення та забезпечення сталого розвитку міста;

- розташування перспективної сельбищної забудови (житлової та громадської).

Виробничі території:

- аналіз використання існуючих виробничих територій;
- відновлення (реконструкція, технічне переоснащення) підприємств та об'єктів виробничих територій у зв'язку з руйнуванням та пошкодженням через військову агресію, з урахуванням скоригованих санітарно-захисних зон I – V класу;
- інноваційний розвиток виробничих територій (формування технопарків, індустріальних парків);
- реновація виробничих територій та об'єктів з метою їх ефективного використання зі зміною функціонального призначення під житлову, громадську або рекреаційну функцію (формування житлових, громадських або рекреаційних комплексів);
- реновації підприємств або об'єктів, виробничі території яких повністю або частково розташовані в охоронних зонах річок Лопань, Харків та Уди;
- впорядкування виробничих територій, в тому числі реструктуризації підприємств.

Транспортна інфраструктура:

- аналіз транспортної інфраструктури міста;
- удосконалення й розвиток маршрутної мережі та інфраструктури громадського транспорту, що сприятиме збільшенню використання сталого транспорту для здійснення переміщень;
- розширення та сучасна модернізація велосипедної й пішохідної інфраструктури, що створить надійні умови для просування розвитку та використання немоторизованого транспорту;
- розвиток мережі зарядних станцій для електромобілів;
- організація та розвиток системи паркування для індивідуального автомобільного транспорту.

Ландшафтні та рекреаційні території:

- аналіз територій ландшафтного та рекреаційного призначення;
- розвиток мережі єдиного «Зеленого каркасу» міста та пропозиції з благоустрою, озеленення та збереження рекреаційних зон міста.

Інженерна інфраструктура:

- аналіз стану зносу очисних і каналізаційних споруд, мереж централізованого тепло- та водопостачання;
- інноваційні технології у розвитку інженерної інфраструктури;
- пропозиції щодо переходу міста на додаткові системи альтернативного видобутку енергії;
- модернізація та реконструкція систем теплопостачання: перехід на альтернативні джерела теплопостачання, модернізація обладнання

котелень (облаштування модульних котелень), комплексне облаштування індивідуальних теплових пунктів;

- підвищення енергоефективності виробництва, об'єктів житлово-комунальної та соціальної сфер;
- реконструкція очисних споруд, водозаборів, станцій водопостачання та вдосконалення систем поліпшення якості питної води.

Території історичної забудови, пам'яток та об'єктів культурної спадщини:

- аналіз стану історичної забудови, пам'яток та об'єктів культурної спадщини міста;
- розробка детальних вимог до розпланування і забудови історичного центру міста;
- реконструкція застарілої забудови зі збереженням належного композиційного сприйняття об'єктів культурної спадщини;
- здійснення заходів, які спрямовані на виявлення, наукове вивчення, класифікацію та державну реєстрацію об'єктів культурної спадщини;
- внесення змін до режимів використання територій і зон охорони пам'яток.

Екологічні умови

- інтеграція європейських нормативних підходів для вирішення екологічних проблем;
- необхідність внесення змін у містобудівну документацію та кадастр з метою реставрації екосистем;
- систематичний моніторинг та коригування з урахуванням SWOT-аналізу для реагування на динамічні зміни;
- вивчення та відновлення природних систем міста;
- упорядкування систем існуючих санітарно-захисних зон промислово-комунальних територій;
- впровадження новітніх технологій виробничого і санітарно-технічного устаткування, що забезпечує максимальне уловлювання, утилізацію чи знешкодження викидів забруднюючих речовин у повітря;
- здійснення регулювання виробничих потужностей підприємств;
- проведення планової реорганізації території підприємства з метою оптимізації взаємного розташування основних та допоміжних будівель і споруд на промисловому майданчику з урахуванням стратегічного підходу, спрямованого на запобігання або ефективно зменшення забруднення повітря на території житлової забудови;
- закриття органами місцевого самоврядування ділянок існуючих кладовищ, що знаходяться поруч із наявними житловими та рекреаційними зонами, після повного заповнення із заборонаю подальшого їх використання;
- здійснення моніторингу впливу підприємств на оточуюче житлове середовище;
- здійснення заходів щодо організації, благоустрою та озеленення санітарно-захисних зон підприємств;

За результатами містобудівного моніторингу необхідне внесення змін до містобудівної документації: до генерального плану міста, детальних планів територій у зв'язку з їх невідповідністю із генеральним планом міста Харкова.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 01.09.2021 № 926 «Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації» під час розроблення та внесення змін до містобудівної документації на місцевому рівні необхідно враховувати державні інтереси, інтереси суміжних територіальних громад, інтереси територіальної громади, громадські інтереси, що можуть бути представлені у вигляді відповідних документів (концепцій, стратегій, проєктів, програм, містобудівної документації, інших даних щодо сучасного стану та планів розвитку відповідних територій, у тому числі з питань цивільного захисту).

**15. ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО КОМПЛЕКСНОГО
ВІДНОВЛЕННЯ, РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
ТА ЗАХОДИ ДЛЯ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ
З ВИЗНАЧЕННЯМ ПРІОРИТЕТНОСТІ, З УРАХУВАННЯМ НОРМ
І НОРМАТИВІВ ЩОДО ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ, ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО
ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ,
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ЗАКЛАДАМИ І ПОСЛУГАМИ, ЩО В
НИХ НАДАЮТЬСЯ, ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ,
РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТУ ТА ІНЖЕНЕРНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ
ТОЩО**

Програма комплексного відновлення території Харківської міської територіальної громади визначає умови для прийняття рішення щодо технічної можливості та економічної доцільності відновлення об'єктів і споруд інженерно-транспортної інфраструктури, що зазнали руйнувань на території Харківської міської територіальної громади. В рамках документу розроблено загальні підходи і пропозиції щодо комплексного відновлення, розвитку міста та заходи для їх реалізації.

Для досягнення відповідної мети передбачається реалізація таких пріоритетних напрямів відновлення та розвитку Харківської міської територіальної громади у 2023-2027 роках:

- відбудова зруйнованих та пошкоджених об'єктів житлово-комунальної, соціальної, інженерної, дорожньої та енергетичної інфраструктури;
- створення умов для безпечної життєдіяльності населення, реалізації заходів цивільного захисту, пожежної, техногенної та громадської безпеки;
- відновлення економічного потенціалу та підвищення конкурентоспроможності економіки громади за рахунок сприяння стабільній роботі промислового комплексу та малого і середнього бізнесу;
- створення умов для залучення іноземних інвестицій;
- сприяння адаптації бізнесу до функціонування в умовах воєнного стану шляхом залучення суб'єктів підприємницької діяльності до участі у державних та місцевих програмах підтримки бізнесу, насамперед тих, що передбачають створення нових робочих місць;
- сприяння поліпшенню стану навколишнього природного середовища;
- сприяння створенню безпечних умов та високої якості життя у громаді, в якому гармонійно поєднуюватимуться сфера ІТ-технологій, високотехнологічна промисловість, розвинена транспортно-логістична інфраструктура та безпечне довкілля.

Загальні підходи та пропозиції щодо комплексного відновлення, розвитку території Харківської міської територіальної громади та заходи для їх реалізації.

Заходи спрямовані на розвиток економічного потенціалу

Щодо сприяння розвитку підприємництва, ринкової інфраструктури та споживчого ринку товарів та послуг

Наразі особливо актуальною є розробка та реалізація обґрунтованої та ефективної політики підтримки розвитку бізнесу з метою створення сприятливих умов для його відновлення й активізації діяльності.

Продовжиться реалізація заходів Програми підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові на 2018–2027 роки. В рамках цієї Програми заплановано вжиття заходів щодо посилення фінансової спроможності підприємств малого та середнього бізнесу, в тому числі шляхом надання фінансово-кредитної підтримки в межах реалізації Порядку часткової компенсації з бюджету Харківської міської територіальної громади відсоткових ставок за кредитами, що надаються банківськими установами на реалізацію бізнес-проектів суб'єктам малого та середнього підприємництва міста Харкова, та подальший розвиток взаємодії органів влади з бізнесом.

У 2024 році рішенням сесії Харківської міської ради фізичним, юридичним особам та ФОП надано пільги зі сплати податків на землю та нерухомість. З 1 квітня по 30 червня 2024 року ставка земельного податку на земельні ділянки складає 0 % від їх нормативної грошової оцінки, як і ставка податку за нерухоме майно. Платники єдиного податку IV групи також звільнені від податкових зобов'язань. За умови надходження додаткової дотації з державного бюджету до бюджету Харківської міської територіальної громади пільги будуть пролонговані.

У сфері споживчого ринку зусилля виконавчих органів разом із суб'єктами підприємницької діяльності будуть спрямовані на вирішення завдань, які поставлені перед підприємствами торгівлі, ресторанного господарства, побутового обслуговування щодо безперебійного й якісного обслуговування, надання послуг населенню міста.

Основні завдання та заходи:

- відновлення роботи об'єктів сфери споживчого ринку міста Харкова;
- формування механізмів та розробка заходів, спрямованих на максимально повне задоволення попиту населення в товарах і послугах продовольчої та непродовольчої торгівлі, ресторанного господарства, побутового обслуговування населення, у послугах ринків і торговельних майданчиків;
- забезпечення у сфері споживчого ринку та послуг балансу інтересів й захисту прав споживачів, підприємців та держави на основі удосконалення форм, методів і організації правового регулювання і контролю;

- підтримка і прискорення процесу розвитку малого і середнього бізнесу на споживчому ринку міста.

Щодо підтримки промислової сфери міста

Основні завдання та заходи:

- сприяння участі підприємств в урядових програмах підтримки реального сектору економіки з метою залучення додаткових фінансових ресурсів;
- залучення підприємств до проектів державно-приватного партнерства;
- забезпечення базових продовольчих і непродовольчих потреб населення;
- пошук та залучення грантових коштів міжнародних організацій і донорів;
- активізація інтеграції виробників у міжнародний ринок та зростання їх експортного потенціалу.

Щодо підтримки інвестиційної та інноваційної діяльності

Основні завдання:

- реалізація заходів Міської програми інвестиційної та інноваційної діяльності на 2017–2025 роки;
- сприяння покращенню інноваційного, інвестиційного клімату, стимулювання залучення інвестицій на розвиток пріоритетних галузей економіки міста, реалізації інвестиційних проектів з використанням енергозберігаючих технологій і технологій з утилізації відходів виробництва;
- презентація інвестиційних та інноваційних пропозицій на міжнародних форумах, виставках, круглих столах, конференціях, семінарах в Україні та за кордоном;
- проведення роботи з міжнародними та вітчизняними фінансовими установами стосовно отримання кредитів, грантів для реалізації інвестиційних проектів;
- сприяння створенню нових та розвитку діючих кластерів, які об'єднують підприємства за напрямками діяльності для впровадження інновацій та випуску конкурентоздатної продукції;
- реалізація заходів для розвитку та підтримки сектору креативних індустрій.

Щодо надання адміністративних послуг

Комфортність життя у кожній громаді значною мірою залежить також від якості, зручності й доступності різноманітних послуг, які надають органи влади. З метою забезпечення отримання якісних адміністративних послуг мешканцями міста у місті функціонує Центр надання адміністративних послуг м. Харкова і його територіальні підрозділи (далі – ЦНАП), діяльність яких спрямована на максимальне спрощення, удосконалення процедур та умов надання послуг.

Основні завдання:

- розширення можливості отримання громадянами послуг;

- поновлення надання адміністративних послуг поза межами ЦНАП м. Харкова окремим категоріям громадян міста;
- створення на постійній основі окремих стаціонарних віддалених робочих місць, які мають бути повноцінними сервісними центрами для надання адміністративних послуг різним категоріям громадян;
- здійснення погоджувальних процедур без участі заявника;
- розширення мережі центрів надання адміністративних послуг в форматі «Прозорий офіс»;
- компонування послуг для відтворення повного циклу життєвої події;
- зменшення витрат часу при отриманні послуг за рахунок «єдиного вікна»;
- розширення каналів комунікації із суб'єктами звернень;
- розширення переліку послуг, що надаються, у тому числі обумовлених наслідками військової агресії (прийом повідомлення від власників житла про безоплатне розміщення внутрішньо переміщених осіб; реєстрація інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно тощо).

Розвиток інфраструктури

Транспорт

Станом на 01.01.2024 на балансі комунальних підприємств транспорту знаходилось 297 тролейбусів (на 01.01.2022 – 299), у тому числі з автономним ходом – 50 (на 01.01.2022 – 50), 173 автобуси (на 01.01.2022 – 150), 270 трамваїв (на 01.01.2022 – 244) та 326 вагонів метро (на 01.01.2022 – 326).

Протяжність контактної мережі в однопутному обчисленні складає 746,2 км, у тому числі трамвая – 220,4 км, тролейбуса – 525,8 км, експлуатується 3 лінії з 30 станціями метрополітену загальною довжиною 38,7 км.

Роботу організацій і підприємств міського транспорту буде спрямовано на забезпечення своєчасного й якісного обслуговування населення міста.

Здійснюватиметься реалізація заходів, передбачених Програмою розвитку міського електротранспорту м. Харкова на 2021–2025 роки, Програмою будівництва та розвитку Харківського метрополітену на 2021–2025 роки. Продовжаться роботи щодо оптимізації пасажирської транспортної мережі міста та режиму роботи підприємств із використанням оптимальної кількості рухомого складу, що сприятиме забезпеченню потреб населення в перевезеннях.

На реалізацію інвестиційного проєкту «Розширення метрополітену у м. Харкові» (Подовження третьої лінії метрополітену у м. Харкові) передбачено фінансування в сумі 320 млн євро, в тому числі за рахунок кредитних коштів Європейського банку реконструкції та розвитку – 160 млн грн, Європейського інвестиційного банку – 160 млн грн.

У рамках реалізації інвестиційного проєкту планується здійснити: будівництво третьої лінії Харківського метрополітену від станції «Метробудівників» до станції «Одеська» довжиною майже 3,5 км із двома

станціями «Державінська» та «Одеська»; будівництво електродепо «Олексіївське» зі сполучною гілкою до третьої лінії Харківського метрополітену; придбання рухомого складу метрополітену.

У зв'язку з руйнуванням електродепо «Немишлянське», знищенням рухомого складу метрополітену внаслідок обстрілів міста, пошкодженням електродепо «Салтівське» та технологічного обладнання метрополітену змінено черговість реалізації компонентів проекту.

Першочерговим визнано реалізацію компоненту проекту «Будівництво електродепо «Олексіївське» на 100 вагонів для обслуговування третьої лінії метрополітену». Проводяться тендерні процедури закупівлі рухомого складу (метропоїздів) та здійснюється підготовка до проведення процедури закупівель з будівництва електродепо «Олексіївське».

Зберігатимуться позитивні тенденції з реконструкції об'єктів транспортної інфраструктури та технічних засобів регулювання дорожнього руху з використанням сучасних європейських технологій, що дозволить збільшити пропускну спроможність транспортних магістралей та забезпечити безпечність дорожнього руху.

Основні завдання та заходи:

- оновлення рухомого складу метрополітену (у рамках реалізації інвестиційного проекту «Розширення метрополітену у м. Харкові» (Подовження третьої лінії метрополітену у м. Харкові);
- створення сприятливих умов для збільшення обсягів інвестицій у розвиток міського громадського транспорту;
- збільшення обсягів робіт по капітальному ремонту трамвайних колій, контактної мережі, тягових підстанцій тощо;
- створення доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення міським наземним транспортом, зокрема для людей з обмеженими можливостями;
- впровадження новітніх технологій в систему роботи міського електротранспорту;
- розвиток мережі сучасних екологічно безпечних видів транспорту та їхньої інфраструктури;
- впровадження інвестиційних проектів у сфері міського наземного пасажирського транспорту з оновлення рухомого складу. Участь у проекті «Міський громадський транспорт України II» із залученням коштів позики ЄІБ для фінансування субпроєкту з придбання 30 нових низькопідлогових електробусів на загальну суму 15 млн євро;
- продовження удосконалення єдиної схеми експлуатації міського пасажирського транспорту;
- розробка нової транспортної моделі міста. Проведення роботи над «Планом сталої міської мобільності міста Харкова» (далі – ПСММ) у рамках проекту «Консалтингові послуги з підготовки планування та доопрацювання

ПСММ для Харкова та опціонально розробки пакету заходів та фіналізації ПСММ для Харкова» (далі – Проєкт).

Підготовка ПСММ здійснюється в рамках проєкту «Інтегрований розвиток міст в Україні II», який виконується німецьким товариством міжнародного співробітництва «Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH» за фінансової підтримки Урядів Німеччини та Швейцарії. Бенефіціаром та партнером цього проєкту є Харківська міська рада.

ПСММ відповідатиме європейським нормам та міжнародній концепції у вирішенні проблем із заторами. Для ПСММ м. Харкова обрано варіант: «Харків – місто безпечної, екологічної і доступної мобільності з сучасною та якісною транспортною інфраструктурою» та встановлено п'ять пріоритетів сталого розвитку міської мобільності: безпека пересувань містом, інфраструктура сталих видів мобільності, інноваційні технології управління транспортом, компактна транспортна система, комплексне відновлення транспортної системи.

Одним з підпроєктів ПСММ є розробка транспортної моделі міста Харкова, яка дозволить оперативно моделювати транспортну ситуацію та підвищити рівень комфорту життя харків'ян.

Відновлення транспортної системи м. Харкова здійснюватиметься з урахуванням сучасних методів сталої відбудови і розвитку, впровадженням енергоефективних і технологічних рішень.

Концепція нової транспортної моделі стане каркасом оновленого генерального плану міста Харкова.

Передбачено розробку траси внутрішнього транспортного кільця Харкова для забезпечення й відведення потоків від центру та його розвантаження. Готуються пропозиції щодо визначення місць розташування першочергових багаторівневих розв'язок у місті. Передбачатимуться пішохідні вулиці в історичному центрі міста, здійснюватиметься розробка веломаршрутів, впровадження підземних та багаторівневих паркінгів.

Шляхове господарство

Здійснюватиметься реалізація заходів, передбачених Програмою підвищення безпеки дорожнього руху в м. Харкові на 2021–2025 роки.

Основні завдання та заходи:

- проведення робіт із будівництва, реконструкції, капітального та поточного ремонту вулично-дорожньої мережі й інженерних споруд;
- забезпечення утримання в належному стані технічних засобів регулювання дорожнього руху.

Житлова політика

Житлова політика у м. Харкові направлена на реалізацію проєктів відбудови та відновлення міста, будівництва житла замість зруйнованого, в тому числі за рахунок інвесторів, національних та міжнародних організацій,

на створення умов для реалізації прав громадян на житло, покращення житлових умов за рахунок участі у міських житлових програмах.

В рамках впровадження державної житлової політики в м. Харкові до початку бойових дій активно реалізовувалися міські житлові програми, спрямовані на надання житла громадянам, які потребують поліпшення житлових умов, за доступну для них плату через впровадження фінансово-інвестиційних механізмів щодо забезпечення доступності отримання громадянами бюджетної підтримки та кредитів на житло за нижчими, порівняно з ринковими, відсотковими ставками кредитування.

Основні завдання та заходи:

- сприяння реалізації на місцевому рівні державних програм та заходів щодо забезпечення житлом окремих категорій громадян;
- реалізація проектів відбудови та відновлення житла, добудова розпочатого будівництва житла;
- підвищення рівня забезпеченості харків'ян доступним житлом через фінансово-кредитну підтримку за рахунок коштів Харківської міської територіальної громади шляхом реалізації Міської цільової програми будівництва (придбання) доступного житла на 2021–2030 роки;
- стимулювання розвитку будівельної галузі шляхом сприяння інвестиційній діяльності у житловому будівництві за рахунок усіх джерел фінансування, підтримка будівництва доступного житла;
- стимулювання активної участі населення у житловому будівництві шляхом пільгового кредитування на будівництво (придбання) житла;
- забезпечення поступового виведення з експлуатації застарілого та непридатного за технічним станом житлового фонду;
- залучення інвесторів до реконструкції застарілого, зруйнованого внаслідок військової агресії, малоцінного і малоповерхового житлового фонду та до відселення мешканців і ліквідації ветхого житлового фонду.

Житлово-комунальне господарство і благоустрій

Здійснюватиметься ліквідація небезпечних наслідків військової агресії РФ, пов'язаних із пошкодженням об'єктів житлово-комунального господарства.

Продовжиться виконання завдань, передбачених Програмою розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011–2025 рр. Діяльність комунальних підприємств спрямовуватиметься на подальше впровадження заходів щодо сталого функціонування та розвитку житлово-комунального господарства міста. Проводитиметься робота, направлена на забезпечення якісного житлово-комунального обслуговування населення міста, санітарного порядку, належного технічного стану житлових будинків, надійної роботи інженерного обладнання, комплексного благоустрою прибудинкової території.

Реалізовуватимуться заходи Програми відновлення пошкодженого (зруйнованого) відомчого житлового фонду всіх форм власності в м. Харкові

на 2024–2028 рр., Програми підтримки житлово-будівельних кооперативів, об'єднань співвласників та управителів багатоквартирних будинків у місті Харкові на 2022–2027 рр., Програми обслуговування та розвитку територій садибної забудови м. Харкова на 2018–2027 роки, Програми поводження з домашніми тваринами та регулювання їхньої чисельності у м. Харкові на 2018–2027 рр., Програми енергозбереження та підвищення енергоефективності житлового фонду м. Харкова на 2018–2025 рр., Міської програми заміни аварійних, сухостійних, уражених омелою дерев та дерев, які досягли вікової межі, на період 2020–2025 рр. тощо.

Відповідно до Правил благоустрою території міста Харкова, затверджених рішенням 11 сесії Харківської міської ради 6 скликання від 16.11.2011 №504/11 (зі змінами та доповненнями), здійснюється робота з організації належного утримання та раціонального використання територій, будівель, інженерних споруд та об'єктів рекреаційного, природоохоронного, оздоровчого, історико-культурного та іншого призначення для створення належних умов у сфері благоустрою території міста Харкова.

Житлове господарство і благоустрій

Основні завдання та заходи:

- відновлення житлових будинків міста Харкова, пошкоджених / зруйнованих в результаті збройної агресії РФ проти України (заміна конструктивних елементів, інженерного обладнання тощо; проведення демонтажу окремих частин та/або конструкцій і аварійно небезпечних об'єктів, які підлягають демонтажу);
- розробка науково-проектної документації на ремонт (реставраційний) у багатоквартирних житлових будинках – пам'ятках архітектури, враховуючи пам'яткоохоронне законодавство.
- покращення технічних характеристик під час відбудови пошкоджених/зруйнованих об'єктів (застосування сучасних енергоефективних та енергозберігаючих технологій, обладнання безбар'єрного доступу для маломобільних груп населення, включаючи осіб з інвалідністю тощо);
- створення розвинутого конкурентного середовища на ринку обслуговування житла;
- подальше формування інституту власника житла та удосконалення системи управління підприємствами й організаціями житлового господарства всіх форм власності;
- подальше впровадження громадських ініціатив і залучення громадськості до сучасного управління житловим господарством;
- залучення альтернативних джерел фінансування, у тому числі допомоги від міжнародних донорів та фондів тощо для відновлення житлового фонду міста, який постраждав у результаті збройної агресії РФ проти України;
- вивчення та ефективне застосування міжнародного досвіду відновлення галузі після шкоди, заподіяної в результаті збройної агресії РФ проти України;

- забезпечення комплексного благоустрою прибудинкових територій та санітарно-епідеміологічного благополуччя мешканців міста;
- відновлення дитячих та спортивних майданчиків на прибудинкових територіях;
- заміна контейнерів на прибудинкових територіях, відновлення пошкоджених контейнерних майданчиків;
- ліквідація звалищ, у тому числі несанкціонованих звалищ з території приватного сектору, вивезення відходів;
- знос аварійних та сухостійних дерев;
- відновлення об'єктів та елементів благоустрою зеленого господарства;
- висадка нових дерев, підвищення рівня озеленення міста;
- відновлення пошкоджених об'єктів на міських кладовищах;
- будівництво колумбарних стін з метою вирішення проблем, пов'язаних з нестачею вільних місць для майбутніх поховань;
- ремонт та реконструкція об'єктів зовнішнього освітлення, підвищення рівня освітленості міста;
- реалізація заходів з енергозбереження, впровадження енергоефективних технологій в освітленні міста (встановлення багатотарифних приладів обліку електроенергії, заміна старих світильників на нові з енергоефективними та екологічно чистими натрієвими лампами, заміна шаф управління з приладами обліку електроенергії тощо);
- ліквідація звалищ, у тому числі тих, що утворилися під час збройної агресії;
- завершення реконструкції рекреаційної зони – Харківського зоопарку;
- вирішення проблеми з розміщенням безпритульних (покинутих через війну) тварин, шляхом будівництва додаткових вольєрів у Центрі поводження з тваринами;
- завершення будівництва комплексу з переробки твердих побутових відходів з системою збору, утилізації полігонного газу та виробництва електричної енергії. Захоронення твердих побутових відходів здійснюватиметься на Дергачівському полігоні ТПВ і Роганському полігоні по утилізації та переробці ТПВ. КП «Муніципальна компанія поводження з відходами» співпрацює з Міжнародним банком реконструкції та розвитку по реалізації інвестиційного проєкту «Нове будівництво комплексу з переробки твердих побутових відходів з системою збору, утилізації полігонного газу та виробництвом електричної енергії у м. Дергачі Харківської області» в рамках проєкту «Розвиток міської інфраструктури-2». Станом на 01.04.2024 рівень фізичної готовності Комплексу з переробки твердих побутових відходів складає 97 %.

Комунальне господарство

Передбачається проведення заходів щодо ліквідації небезпечних наслідків збройної агресії РФ, пов'язаних із пошкодженням об'єктів комунального господарства:

- здійснення робіт з відновлення та заміни тепло-, водо- і каналізаційних мереж міста;
- відновлення пошкоджених виробничих, адміністративних приміщень комунальних підприємств та спецтехніки;
- проведення реконструкції теплових пунктів та районних котелень на основі сучасних когенераційних і тригенераційних технологій.

У 2024 році внаслідок ракетних атак на електрогенеруючих підприємствах та електричних підстанціях міста Харкова утворилася складна ситуація з електропостачанням всієї інфраструктури міста, що призвело до порушення нормальних умов життєдіяльності населення міста. КП «Харківські теплові мережі» планує встановлення великої кількості вискоєфективних когенераційних установок та блочно-модульних котелень, що зробить енергосистему міста менш вразливою до обстрілів, дасть змогу забезпечити «острівність» теплопостачання, енергобезпеку та енергоефективність, надійність та безперебійність у наданні якісних послуг із постачання теплової та електричної енергії. Проведення заходів забезпечить повну автономність системи теплопостачання районів міста шляхом від'єднання їх від системи централізованого теплопостачання та постачання гарячої води від Харківської ТЕЦ-5, інших великих об'єктів теплопостачання міста.

У 2024 році планується встановлення блочно-модульних котелень в Новобаварському та Холодногірському районах м. Харкова з підвищувальними насосами на всі центральні теплові пункти даних районів, а також обладнання хімічного водоочищення на двох центральних теплових пунктах.

У Шевченківському районі міста планується встановлення комплексу блочно-модульних котелень, проведення реконструкції теплових мереж від котельні Павлове поле до вул. Ключківська та відновлення ділянки тепломагістралі через Саржин Яр, проведення заміни котла на котельні «Павлове Поле» з встановленням додаткового мережевого насоса.

На Салтівській котельні планується провести ремонт котлів та мережевих насосів.

Налагоджується співпраця з міжнародними організаціями з метою постачання необхідного технологічного обладнання та устаткування.

Основні завдання та заходи:

- забезпечення надання споживачам комунальних послуг належної якості відповідно до нормативних вимог;
- забезпечення якості біологічно очищених стічних вод відповідно до нормативів гранично допустимих норм і утилізації осаду за рахунок впровадження новітніх технологій;
- відновлення та розвиток підземних джерел водопостачання, створення свердловин у житлових мікрорайонах міста для забезпечення мешканців водою;
- забезпечення можливості безперебійного видобутку технічної води;

- адаптація діяльності життєзабезпечуючих комунальних підприємств до умов воєнного стану та повномасштабної збройної агресії;
- запровадження заходів посиленого захисту та модернізації критичної інфраструктури міста;
- створення захисних споруд у місцях розташування робочої техніки КП «Харківські теплові мережі» для захисту інженерних споруд, об'єктів, трансформаторів, газорозподільчих пунктів, систем автоматики, основних вузлів розподільчих мереж на централізованих джерелах теплопостачання;
- збільшення кількості блочно-модульних, автономних котелень, розрахованих на опалення мікрорайонів, та поступового відходу від централізованої системи теплопостачання та водопостачання міста;
- підвищення енергетичної ефективності та екологічної чистоти систем централізованого теплопостачання;
- розробка кризових програм підтримки критичної інфраструктури громади та її подальшого відновлення.

Відповідно до «Програми розвитку КП «Харківводоканал» на 2015–2026 рр.» виконуватимуться необхідні заходи для забезпечення безперебійного і надійного надання послуг споживачам із водопостачання та водовідведення, продовжуватимуться роботи з капітального ремонту, реконструкції, санації та заміни технічно зношених інженерних мереж у місті.

КП «Комплекс з експлуатації об'єктів водозниження і зливової каналізації» з метою розвитку мережі водних об'єктів, гідротехнічних споруд захисту міста та зливової каналізації в м. Харкові здійснюватиме:

- розчистку річок та струмків, які протікають в місті з урахуванням їх розчистки вниз по течії за межами Харкова;
- реконструкцію Лопанської греблі;
- будівництво споруд інженерного захисту підтоплених територій, в першу чергу житлових масивів Журавлівка, Основа, Жихар, Павлівка, Новоселівка, Сортировка, Немишля, Новожаново, Хвилінка;
- будівництво очисних споруд на випусках зливової каналізації в водні об'єкти;
- благоустрій ставків на струмках, в балках і бувших кар'єрів піску та глини на території міста для створення рекреаційних зон;
- ліквідацію частини ставків та водойм, які не можливо використовувати для потреб міста і які спричиняють підтоплення житлових територій;
- будівництво нових та реконструкцію існуючих мереж зливової каналізації.

Також в сфері комунального господарства передбачається:

- забезпечення КП «Харківводоканал» безперебійної роботи споруд та об'єктів систем централізованого водопостачання та водовідведення на території м. Харкова та області;

- закінчення реконструкції аварійної ділянки каналізаційного колектора (головного колектора) по вул. Греківській, проектна документація потребує коректування;

- забезпечення м. Харкова локальними системами очищення питної води;

- продовження роботи щодо проєктів Світового банку та впровадження енергоефективних технологій: установки і ремонту теплової автоматики і вимірювань, електрообладнання, контрольно-вимірювальних приладів і автоматики (КВПіА), приладів обліку тепла і пристроїв авторегулювання; установки та заміни існуючих насосів на насоси, що забезпечують оптимальний режим теплопостачання; реконструкція котелень із заміною застарілого обладнання на нове енергоефективне.

КП «Харківські теплові мережі» реалізує проєкт «Підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання України» із залученням позики від Міжнародного банку реконструкції та розвитку та Фонду чистих технологій на суму 107,6 млн дол. США. У рамках проєкту станом на 01.01.2024 виконано роботи за 53 контрактами. Загальна вибірка коштів позики становила 103,4 млн дол. США.

Крім того, підприємству з бюджету Харківської міської територіальної громади у 2023 році виділено 170,0 млн грн для погашення боргових зобов'язань за проєктом по договорам про субкредитування, з яких 60,0 млн грн спрямовано на сплату відсотків по кредиту, 110,0 млн грн на сплату тіла кредиту. Строк завершення реалізації проєкту – I півріччя 2024 року.

Для закупівлі товарів, робіт та послуг з метою відновлення критичної інфраструктури м. Харкова реалізується «Проєкт розвитку міської інфраструктури –2» із залученням позики від Міжнародного банку реконструкції та розвитку на суму 33,7 млн дол. США.

У рамках проєкту станом на 01.01.2024 виконано 20 контрактів, в стадії виконання 4 контракти, продовжується підготовка закупівель відповідно до плану витрат за проєктом. Загальна вибірка коштів позики становить 32,6 млн дол. США. Строк завершення реалізації проєкту – I півріччя 2024 року.

З метою покращення сектору комунальних послуг реалізується «Програма екстреного відновлення (Фаза 2)» у рамках грантової угоди з Японським агентством міжнародного співробітництва на суму 13,5 млрд грн. У її рамках здійснюється постачання спеціальної техніки, заплановане постачання обладнання та матеріалів.

З метою реконструкції споруд механічної очистки, біологічної очистки та з обробки осаду стічних вод, будівництва двох ниток мулопроводу, заміни

насосного обладнання на нове енергоефективне та закупівлі обладнання КП «Харківводоканал» реалізує «Проект розвитку міської інфраструктури – 2», «Удосконалення системи мулового господарства каналізаційних очисних споруд м. Харкова» із залученням позики від Міжнародного банку реконструкції та розвитку та Фонду чистих технологій на суму 30,8 млн дол. США.

У рамках проєкту здійснюється закупівля обладнання та реконструкція комплексів очисних споруд водовідведення міста Харкова.

Містобудування

Основні завдання та заходи:

- формування цілеспрямованої містобудівної політики;
- всебічне сприяння для забезпечення розробки концепції для внесення змін до генерального плану м. Харкова;
- впровадження новітніх принципів організації міського простору з урахуванням досвіду, отриманого під час війни;
- внесення змін до раніше розробленої та затвердженої містобудівної документації на місцевому рівні;
- залучення громади до обговорення та прийняття рішень щодо перетворення місцевого простору;
- внесення змін до Історико-архітектурного опорного плану м. Харкова з метою збереження традиційного характеру середовища міста, належного використання територій і зон охорони пам'яток та історичних ареалів.

Енергетична ефективність

Основні завдання та заходи:

- сприяння підвищенню енергоефективності об'єктів бюджетної сфери Харківської міської територіальної громади;
- підвищення рівня обізнаності населення щодо ощадного споживання паливно-енергетичних та природних ресурсів;
- залучення позабюджетних, не заборонених законодавством, коштів до реалізації проєктів з підвищення енергетичної ефективності та енергозбереження;
- впровадження системи енергоменеджменту та моніторингу за споживанням паливно-енергетичних та природних ресурсів;
- сприяння впровадженню та реалізація ЕСКО контрактів;
- сприяння проведенню енергетичної сертифікації будівель;
- моніторинг, контроль та оптимізація споживання енергетичних ресурсів об'єктами бюджетної сфери міста та комунальними підприємствами Харківської міської ради;
- вивчення можливості будівництва сонячних електростанцій для забезпечення безперебійного функціонування ряду об'єктів забезпечення життєдіяльності міста;

- реалізація КП «Харківські теплові мережі» програми з підвищення енергоефективності, яка включає комплекс заходів з модернізації обладнання, впровадження енергозберігаючих технологій;
- реалізація КП «Харківводоканал» Програми енергоефективності на 2024 рік, в якій передбачено проведення комплексу заходів, спрямованих на підвищення енергетичної ефективності, енергозбереження та підтримання надійності функціонування систем централізованого водопостачання та водовідведення.

Гуманітарна сфера

Охорона здоров'я

Діяльність галузі охорони здоров'я м. Харкова в рамках Комплексної програми «Інновації в пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров'я м. Харкова на 2011–2025 роки» спрямовується на забезпечення функціонування комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я Харківської міської ради; створення умов для подальшого поліпшення та розвитку їх матеріально-технічної бази, впровадження сучасних медичних технологій та підвищення якості надання всіх видів медичної допомоги з метою надання доступної та якісної медичної допомоги харків'янам.

Основні завдання та заходи:

- формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я, а саме: створення та розвиток кластерних закладів охорони здоров'я для забезпечення належної якості медичного обслуговування населення та ефективного використання матеріальних, трудових та інших ресурсів;
- забезпечення надання безперервної медичної та реабілітаційної допомоги в умовах війни та у період відновлення;
- організація надання медичних послуг відповідно до потреб ветеранів війни і осіб, постраждалих від воєнних дій;
- реалізація завдань, спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я населення, попередження хвороб, своєчасне виявлення викликів для здоров'я та реагування на них;
- забезпечення інфраструктурних та технічних умов надання якісних медичних послуг із використанням інформаційно-комунікаційних систем;
- відновлення пошкоджених будівель закладів охорони здоров'я, їх модернізація та оновлення медичного обладнання, що було пошкоджено в результаті збройної агресії РФ;
- облаштування найпростіших укриттів у закладах охорони здоров'я міста;
- реалізація організаційних та технічних заходів щодо підвищення ефективності, надійності та сталого функціонування систем споживання паливно-енергетичних ресурсів у закладах охорони здоров'я;
- забезпечення питною водою закладів охорони здоров'я, зокрема шляхом будівництва додаткових артезіанських свердловин;

- організація забезпечення лікувальних закладів автономними джерелами опалення, системами автоматичної пожежної сигналізації, системами керування евакуюванням людей при пожежі, системами оповіщень про надзвичайні ситуації;
- створення безбар'єрного простору в закладах охорони здоров'я міста.

Освіта

Планується виконання комплексу заходів щодо забезпечення доступною й якісною освітою мешканців міста; відновлення якомога більшої кількості закладів, що зазнали пошкоджень, внаслідок військової агресії РФ; створення у закладах безпечного середовища; забезпечення психологічної підтримки дітей; соціального захисту учасників освітнього процесу; інноваційного розвитку освіти.

Розвиток освіти та матеріально-технічної бази закладів освіти, зокрема їх відновлення, здійснюватиметься за рахунок реалізації Комплексної програми розвитку освіти м. Харкова на 2018–2024 роки та за рахунок підтримки (допомоги) міжнародних організацій та спонсорів.

Основні завдання та заходи:

- забезпечення діяльності існуючої системи повної загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти, підтримка її ефективного функціонування;
- забезпечення відновлення закладів освіти, які зазнали пошкоджень та руйнувань внаслідок бойових дій;
- зміцнення існуючої матеріально-технічної бази закладів освіти;
- створення безпечних умов для учасників освітнього процесу та забезпечення здійснення навчального та виховного процесу офлайн: будівництво у всіх адміністративних районах міста протирадіаційних укриттів / сховищ для забезпечення організації навчання школярів та виховання дітей дошкільного віку міста в офлайн режимі;
- облаштування відповідно до встановлених вимог інших захисних споруд у закладах для провадження освітнього процесу в очному форматі.

Культура

З метою ефективної реалізації державної політики у сфері культури, відродження української та інших національних культур, збереження традицій, створення умов для розвитку аматорської народної творчості, популяризації кращих мистецьких надбань, проведення різноманітних культурних проєктів, розвитку народної творчості, естетичного та духовного виховання дітей та юнацтва, забезпечення підтримкою обдарованої молоді, збереження національної культурної спадщини (рухомих та нерухомих пам'яток і цінностей, музеїв) як основи національної культури, формування патріотичної свідомості та національної гідності забезпечується реалізація Комплексної міської програми розвитку культури в місті Харкові на 2022–2026 роки.

У рамках реалізації Комплексної міської програми розвитку культури в місті Харкові на 2022–2026 роки та Комплексної програми розвитку освіти міста Харкова на 2018–2024 роки планується забезпечення функціонування закладів культури; проведення відновлювальних робіт, капітальних ремонтів будівель та споруд інженерних мереж закладів; модернізація культурної інфраструктури міста, організація роботи з проведення культурних заходів; здійснення підтримки талановитої молоді та дітей, творчої інтелігенції міста, високопрофесійної творчої діяльності.

Планування модернізації культурної інфраструктури повинно здійснюватися з дотриманням положень Закону України «Про культуру» (зі змінами) щодо загальних засад надання населенню культурних послуг, наказу Міністерства культури України від 15.10.2013 № 983 «Про затвердження Державного стандарту надання безоплатних послуг клубними та бібліотечними закладами культури державної та комунальної форм власності», а також з дотриманням вимог щодо створення приміщень для укриття працівників та відвідувачів закладів культури.

Споруди цивільного захисту на території шкіл естетичного виховання комунальної власності мають стати не тільки безпечним прихистком, а й територією творчості для художників, мультиплікаторів, акторів, танцюристів, вокалістів, інструменталістів, журналістів та музикантів, а також дозволять школам повернутися до повноцінного функціонування навіть в умовах війни.

У мирний час такі сховища стануть осередком мистецького життя. Такі укриття пропонується розташовувати на території школи сучасних театральносценічних напрямів, дитячої школи мистецтв № 5 ім. І.О. Дунаєвського, дитячої музичної школи № 9 ім. Сокальського, дитячої художньої школи № 1 ім. І.Ю. Рєпіна, художньої галереї ім. С. Васильківського, муніципального центру культури та аматорського мистецтва, Харківського літературного музею та на інших локаціях закладів культури.

Ці заклади стануть не тільки місцем навчання, але й важливими культурними центрами. Зведення укриттів на території закладів стане гарантією безпеки і сприятиме розвитку мистецького життя в місті.

Окрім створення безпекових укриттів необхідне забезпечення поточної роботи закладів культури в нових умовах, тому пропонується проведення капітальних і поточних ремонтів в закладах культури з урахуванням вимог доступу громадян з обмеженими можливостями та енергоефективними технологіями для забезпечення діяльності закладів.

Пропонується у перспективі здійснити декілька масштабних проєктів:

- перетворення КЗК «Харківський літературний музей» на сучасний культурний хаб з повною перебудовою приміщення;
- реабілітація будівлі КЗК «Харківський муніципальний культурний центр», яка є пам'яткою архітектури;
- відновлення нефункціонуючої і непридатної частини приміщення (500 кв. м) комунального закладу культури «Муніципальний центр культури

та аматорського мистецтва» з метою оптимізації використання простору і перетворення його у мистецький ХАБ «Аматорське дозвілля»;

– проведення повного комплексу реставраційних робіт для збереження історичної пам'ятки – меморіалу Жертв Голокосту у Дробицькому Яру за адресою: вул. Шосейна, 13, с. Мала Рогань Харківського району, Харківської області тощо.

Підтримка сім'ї, дітей та молоді

Здійснюватиметься реалізація Міської програми «Молодь Харкова» на 2022–2026 роки та Комплексної програми реалізації гендерної та сімейної політики в місті Харкові на 2022–2026 роки.

Основні завдання та заходи:

- надання психосоціальної підтримки та зниження рівня тривожності серед молоді, в першу чергу тих, хто постраждав внаслідок військової агресії РФ;
- підвищення рівня самостійності, життєстійкості і спроможності молоді брати участь у суспільному житті;
- утвердження громадянської свідомості та активної життєвої позиції молоді, посилення національно-патріотичного виховання;
- популяризація здорового і безпечного способу життя та культури здоров'я серед молоді;
- підтримка волонтерського руху;
- забезпечення умов для творчого і духовного розвитку молоді;
- відновлення офлайн роботи молодіжних центрів та просторів в умовах війни та у післявоєнний період;
- відновлення роботи фахівців, які працюють з молоддю, та підготовка нових фахівців;
- здійснення заходів щодо попередження домашнього насильства та насильства за ознакою статі, забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, протидії торгівлі людьми, проведення інформаційних кампаній із цих питань, залучення фахівців недержавних організацій до надання соціальних послуг постраждалим громадянам;
- проведення інформаційно-просвітницьких заходів, здійснення постійного моніторингу індикаторів забезпечення гендерної рівності в суспільстві, проведення гендерного аудиту міського простору.

Фізична культура та спорт

З урахуванням існуючих умов продовжиться реалізація Міської комплексної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури та спорту на 2017–2025 роки та Комплексної цільової програми розвитку футболу в м. Харкові на 2017–2025 роки. У разі припинення військових дій планується проведення міських чемпіонатів, кубків, турнірів, фестивалів, навчально-тренувальних зборів, змагань шкільних ліг серед школярів закладів загальної середньої освіти м. Харкова.

Здійснюватиметься діяльність щодо відновлення функціонування, збереження та розвитку мережі дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

Продовжиться робота по створенню необхідних умов для підготовки спортсменів вищої кваліфікації, надання підтримки спорту вищих досягнень та командам майстрів, розвитку спорту ветеранів; надання спортивним організаціям осіб з інвалідністю організаційної, методичної та іншої допомоги.

Проводитиметься робота з відновлення, ремонту зруйнованих приміщень та майна спортивних шкіл комунальної власності міста, клубів за місцем проживання, здійснюватиметься відповідна робота щодо покращення спортивної бази міста.

Основні завдання та заходи:

- реалізація Міської комплексної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури та спорту м. Харкова на 2017–2025 роки;
- реалізація Комплексної цільової програми розвитку футболу в м. Харкові на 2017–2025 роки;
- збереження та розвиток матеріально-технічної бази сфери фізичної культури та спорту;
- продовження роботи з відновлення, реконструкції та ремонту спортивних об'єктів.

Продовжиться робота щодо зміцнення позитивного іміджу Харкова як в Україні, так і в міжнародному співтоваристві за рахунок залучення спортивного потенціалу міста, створення для цього відповідних умов в рамках виконання Міської програми спортивних іміджевих проєктів на 2013–2025 роки.

Реалізація іміджевої політики міста, міжнародне співробітництво зовнішньоекономічна діяльність

Продовжуватиметься діяльність щодо подальшого розвитку міжнародного співробітництва в усіх сферах суспільного життя, а також сприяння промоції – подальшому просуванню на міжнародному рівні авторитету та суспільно-значущого потенціалу міста Харкова. Продовжиться реалізація заходів Програми зміцнення позитивного міжнародного іміджу та розвитку міжнародного співробітництва міста Харкова на 2021–2025 роки.

Основні завдання та заходи:

- забезпечення сталого розвитку міжнародного співробітництва Харківської міської ради відповідно до світових практик та тенденцій, з урахуванням реалій ситуації в місті Харкові, обумовлених наслідками військової агресії РФ;
- пошук та реалізація нових форм та методів міжнародного співробітництва відповідно до тенденцій розвитку ситуації в Україні та місті Харкові;
- розширення мережі, подальший розвиток та інтенсифікація побратимських та партнерських відносин міста з муніципалітетами зарубіжних міст, реалізація спільних проєктів, сприяння обміну передовим досвідом у сфері

- місцевого самоврядування, функціонування та відновлення міської інфраструктури;
- співпраця та взаємодія з дипломатичними представництвами та консульськими установами іноземних держав в Україні та України в іноземних державах; сприяння розширенню їхньої присутності в місті, співробітництво із закордонними українцями;
 - участь в роботі міжнародних організацій, зокрема, Асоціації міст-володарів Призу Європи, Міжнародної асоціації європейських міст ЄВРОСІТІЗ та Всесвітньої Федерації туристичних міст (WTCF); опрацювання комплексу питань щодо перспектив участі в роботі інших міжнародних організацій;
 - сприяння розвитку міжнародного співробітництва в галузі економіки та відновлення міської інфраструктури, культурно-гуманітарних та спортивних стосунків;
 - участь у розробці і реалізації спільних ініціатив, заходів, проєктів, програм з метою обміну найкращими практиками з іноземними та міжнародними неприбутковими організаціями, у тому числі з питань міжмуніципального та транскордонного співробітництва, розробка і втілення грантових програм та проєктів, в тому числі спрямованих на відновлення інфраструктури міста.

Співробітництво з міжнародними агенціями та фінансовими установами

Планується продовження роботи зі сприяння реалізації проєктів, які впроваджуються у м. Харкові за підтримки міжнародних фінансових організацій.

Співробітництво з міжнародними агенціями та фінансовими установами здійснюватиметься в рамках реалізації заходів Програми розвитку співробітництва міста Харкова з міжнародними агенціями та фінансовими установами на 2019–2025 роки та з метою подолання наслідків збройної агресії РФ проти України у місті Харкові.

Основні завдання і заходи:

- формування місцевої політики у сфері взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями, банківськими установами, агенціями, компаніями, корпораціями, асоціаціями з міжнародного співробітництва і розвитку, міжнародними організаціями та іншими іноземними суб'єктами, шляхом координації та реалізації проєктів і програм у різних сферах життєдіяльності із використанням власних та залучених ресурсів;
- залучення міжнародних агенцій та фінансових організацій до реалізації проєктів і програм, які запропоновані виконавчими органами Харківської міської ради та визначені як пріоритетні для реалізації, у тому числі спрямованих на відновлення постраждалої інфраструктури м. Харкова.

Розвиток туризму

Туризм є стратегічною ініціативою, яка спроможна зробити значний вклад в економічне зростання міста та підвищення комфорту й якості життя харків'ян. Розвиток туризму істотно впливає на такі сектори економіки, як транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, виробництво товарів широкого вжитку тощо, і є одним з найбільш перспективних напрямів оптимізації структури економіки.

Для розв'язання проблем розвитку туристичної галузі необхідним є затвердження механізму стимулювання туристичної галузі на загальнонаціональному рівні, створення централізованого масиву інформації про туристичні локації для подальшої промоції серед українських та іноземних туристів, ефективне використання людських ресурсів та туристичного потенціалу міст та регіонів, створення якісної реклами та вичерпної інформації про готелі, бази відпочинку, кемпінги та тури містом та регіоном.

Основні завдання і заходи:

- сприяння розвитку в місті туристичної інфраструктури відповідно до сучасних національних та міжнародних практик та тенденцій;
- координація створення конкурентоспроможного на національному та міжнародному рівнях туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби;
- підвищення якості та змістовності поінформованості спільноти про туристичний потенціал міста Харкова;
- проведення в місті Харкові виставково-ярмаркових іміджевих заходів, конференцій туристичної спрямованості із залученням до участі іноземних міст-партнерів, у тому числі в онлайн форматі;
- координація створення нових і оновлення існуючих туристичних маршрутів з урахуванням сучасного стану об'єктів та попиту.

Природокористування та безпека життєдіяльності людини

Охорона навколишнього природного середовища

Планується продовження реалізації заходів, передбачених Програмою охорони навколишнього природного середовища м. Харкова на 2021–2030 рр., Програмою поводження з домашніми тваринами та регулювання їхньої чисельності у м. Харкові на 2018–2027 рр. та Програмою розвитку системи поводження з твердими побутовими відходами в м. Харкові на 2015–2026 рр.

З метою покращення екологічної ситуації та скорочення викидів в атмосферу забруднюючих речовин здійснюватиметься виконання умов «Угоди мерів» щодо зменшення викидів вуглекислого газу на 30% до 2030 року.

Реалізація заходів з охорони навколишнього природного середовища підприємствами міста сприятиме поліпшенню санітарно-екологічного стану водойм, повітря, рівня ґрунтових вод тощо.

Основні завдання та заходи:

- розробка та реалізація природоохоронних заходів підприємствами міста;
- впровадження сучасних методів та технологій у сфері поводження та переробки побутових відходів, переробка твердих побутових відходів з системою збору, утилізації полігонного газу та виробництвом електричної енергії на новому комплексі з переробки твердих побутових відходів у м. Дергачі Харківської області;
- забезпечення з дня припинення або скасування воєнного стану звільнення від відходів місця тимчасового зберігання відходів;
- проведення заходів, спрямованих на поліпшення гідрологічного, санітарного, технічного стану та якості води водойм міста;
- зменшення зон підтоплення територій міста;
- створення водоохоронних зон, спрямованих на недопущення забруднення, засмічення та виснаження водних об'єктів;
- зменшення впливу промислових та інших виробничих об'єктів на рівень забруднення підземних вод;
- розробка проєкту видобутку води з артезіанських свердловин;
- підвищення надійності експлуатації водопровідних мереж та ефективності водопідготовки та очищення стічних вод із застосуванням ефективних технічних рішень, технологій і матеріалів;
- здійснення заходів щодо покращення стану атмосферного повітря, а саме переоснащення виробництв на основі впровадження енерго- і ресурсозберігаючих технологій, маловідходних та екологічно безпечних технологічних процесів, високоефективних систем очищення пилогазових викидів;
- збереження території природно-заповідного фонду місцевого значення;
- сприяння передачі під охорону всіх об'єктів ПЗФ у межах Харківської міської територіальної громади з оформленням охоронних зобов'язань;
- забезпечення належних умов утримання, обліку домашніх тварин, поводження з ними, регулювання кількості безпритульних тварин;
- раціональне використання природно-ландшафтних комплексів, виконання робіт щодо їх збереження та відновлення, озеленення території міста;
- рекультивация територій полігонів з відходами;
- впровадження роздільного збирання твердих побутових відходів, їх сортування та створення системи збирання та утилізації полігонного газу з виробництвом електричної енергії;
- відновлення зруйнованої інфраструктури та структурна перебудова економіки на основі екологічних та енергоефективних технологій, інтеграція до стандартів ЄС та участь у нових екологічних ланцюгах;
- залучення міжнародної фінансової допомоги, зеленого фінансування та інвестицій для заходів з запобігання та адаптації до зміни клімату, побудови циркулярної економіки та збереження довкілля;
- покращення стану атмосферного повітря.

Техногенна безпека

З метою подальшого зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, досягнення гарантованого рівня захисту населення і територій міста Харкова, забезпечення безпеки та захисту населення, матеріальних і культурних цінностей та довкілля від негативних наслідків надзвичайних ситуацій реалізується Комплексна програма розвитку цивільного захисту, підвищення рівня публічної безпеки та сприяння організації територіальної оборони в місті Харкові на 2018–2025 роки.

Заходами програми передбачено забезпечення ефективного функціонування міської ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту:

- організація та здійснення заходів з пристосування найпростіших укриттів (підвалів) житлових будинків, закладів загальної середньої та дошкільної освіти, медичних закладів, а також споруд подвійного призначення до потреб осіб з інвалідністю;
- поетапне приведення у готовність захисних споруд цивільного захисту комунальної форми власності (капітальний та поточний ремонт, відновлення спеціального обладнання, інженерних мереж, укомплектування приміщень необхідним оснащенням, майном тощо);
- створення та підтримання в постійній готовності місцевої системи централізованого оповіщення міста про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, здійснення її модернізації та забезпечення функціонування;
- підготовка об'єктів безпечного розміщення (безпечних районів) до прийому евакуйованого з небезпечних зон (районів) населення в разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

Здійснюються заходи щодо:

- залучення захисних споруд підприємств, які припинили свою діяльність, для укриття населення в умовах воєнного стану;
- підготовка, розміщення та актуалізація інформації на геопорталі міста Харкова щодо розташування місць для захисту населення;
- забезпечення будівництва протирадіаційних укриттів;
- дотримання при проектуванні будівництва мікрорайонів, будинків вимог державних будівельних норм України щодо забезпечення протипожежних відстаней між будівлями та спорудами для зменшення ризику поширення вогню, забезпечення безпеки людей та доступу для пожежної техніки

У 2024 році передбачається будівництво місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення міста за рахунок бюджетних коштів загальною вартістю понад 82 млн грн.

За інформацією Державної служби України з надзвичайних ситуацій до державного електронного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки внесені 6 об'єктів, що входять до сфери управління Харківської міської ради

З метою проведення зонування території міста з урахуванням наявності об'єктів підвищеної небезпеки, небезпечних геологічних, гідрогеологічних та метеорологічних явищ і процесів, ризику виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з ними, а також інших прогнозованих небезпечних зон, визначених відповідно до Державних будівельних норм виконавчими органами Харківської міської ради спільно з територіальними підрозділами відповідних центральних органів виконавчої влади проводиться робота стосовно збору та узагальнення вихідних даних.

З метою ефективної реалізації завдань цивільного захисту, зменшення матеріальних втрат та недопущення шкоди об'єктам, культурним цінностям та довкіллю в разі виникнення надзвичайних ситуацій необхідним є виконання умов усіма суб'єктами забезпечення цивільного захисту:

- підвищення рівня техногенної та пожежної безпеки в місті;
- сприяння розвитку матеріально-технічної бази підрозділів територіальних органів ДСНС;
- налагодження ефективної системи попередження виникнення надзвичайних ситуацій та пожеж;
- підвищення ефективності підготовки кадрів та використання коштів, які спрямовуються на здійснення заходів щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій;
- навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях;
- удосконалення матеріально-технічного оснащення сил цивільного захисту міської ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту та підрозділів територіальних органів ДСНС, які здійснюють аварійно-рятувальне обслуговування територій та об'єктів міста, об'єктових формувань цивільного захисту.

Зміцнення законності та правопорядку

Одним із напрямів реалізації Комплексної програми розвитку цивільного захисту, підвищення рівня публічної безпеки та сприяння організації територіальної оборони в місті Харкові на 2018–2025 роки є більш ефективне виконання норм законодавства про боротьбу зі злочинністю, впровадження системи протидії злочинності та усунення факторів, які їй сприяють, координація дій всіх відповідних органів та відомств щодо надійного захисту законних прав і свобод громадян.

Основні завдання та заходи:

- координація заходів щодо запобігання злочинності, профілактики правопорушень;
- посилення роботи щодо попередження поширення дитячої бездоглядності та безпритульності, криміногенного впливу злочинних елементів на підлітків;
- співпраця із засобами масової інформації з метою інформування громадськості, державних органів, об'єднань громадян про заходи,

- що здійснюються з метою підвищення ефективності боротьби з організованою злочинністю і корупцією, поліпшення діяльності правоохоронних та інших органів виконавчої влади у зміцненні правопорядку і законності;
- сприяння роботі та надання допомоги правоохоронним органам при забезпеченні публічної безпеки та порядку, запобігання вчиненню адміністративних проступків і злочинів, а також у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
 - розвиток та технічне супроводження Єдиної комплексної системи відеоспостереження міста Харкова.

Сприяння організації територіальної оборони

Продовжиться реалізація Комплексної програми розвитку цивільного захисту, підвищення рівня публічної безпеки та сприяння організації територіальної оборони в місті Харкові на 2018–2025 роки в частині підвищення обороноздатності держави, надання обороні України всеохоплюючого характеру, сприяння забезпеченню готовності громадян України до національного спротиву.

Основні завдання та заходи:

- координація зусиль Харківської міської ради, органів військового управління в забезпеченні ефективної реалізації державної політики у сфері обороноздатності держави в частині організації територіальної оборони міста;
- комплексне вивчення і розв'язання проблем, пов'язаних із здійсненням заходів територіальної оборони;
- сприяння матеріально-технічному забезпеченню заходів національного спротиву місцевого значення.

16. ПОПЕРЕДНІЙ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗРАХУНОК ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХОДІВ КОМПЛЕКСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

У зв'язку з продовженням повномасштабної збройної агресії РФ наразі не передбачається можливим визначити остаточні потреби у фінансуванні для комплексного відновлення території Харківської міської територіальної громади. Триває обстеження пошкоджених / знищених об'єктів та підрахунки потреби у фінансуванні на їх відновлення.

В результаті військової агресії з боку РФ значних пошкоджень зазнав житловий фонд міста. Детальну інформацію щодо кількості, обсягів пошкоджень та орієнтовної вартості відновлення об'єктів житлового фонду м. Харкова представлено нижче:

Багатоквартирний житловий фонд м. Харків, який запланованого відновити у 2024–2027 роках (попередні орієнтовні дані станом на 01.11.2023)

№ з/п	Райони м. Харкова	Кількість пошкоджених об'єктів, од.	Чисельність населення, на яку матиме вплив реалізація проекту місцевого розвитку, осіб	Площа, що потребує відновлення, тис. кв. м	Орієнтовний обсяг необхідного фінансування, млн грн
1	Індустріальний	302	54 558	1 725,5	4 665,2
2	Київський	519	90 301	3 263,8	8 244,2
3	Немишлянський	193	37 434	1 256,8	3 327,8
4	Новобаварський	260	20 425	704,2	1 937,1
5	Основ'янський	217	17 556	646,0	1 842,3
6	Салтівський	714	159 776	5 342,7	14 618,4
7	Слобідський	186	27 382	938,7	2 631,1
8	Холодногірський	245	23 434	816,1	2 256,7
9	Шевченківський	438	75 810	2 806,5	7 578,1
Всього		3 074	506 676	17 500,3	47 100,9

Як свідчать дані наведеної таблиці, загальна кількість пошкоджених багатоквартирних житлових будинків становить 3 074 од. загальною площею 17500,3 тис. кв. м. В результаті безперервних обстрілів міста кількість постійно збільшується.

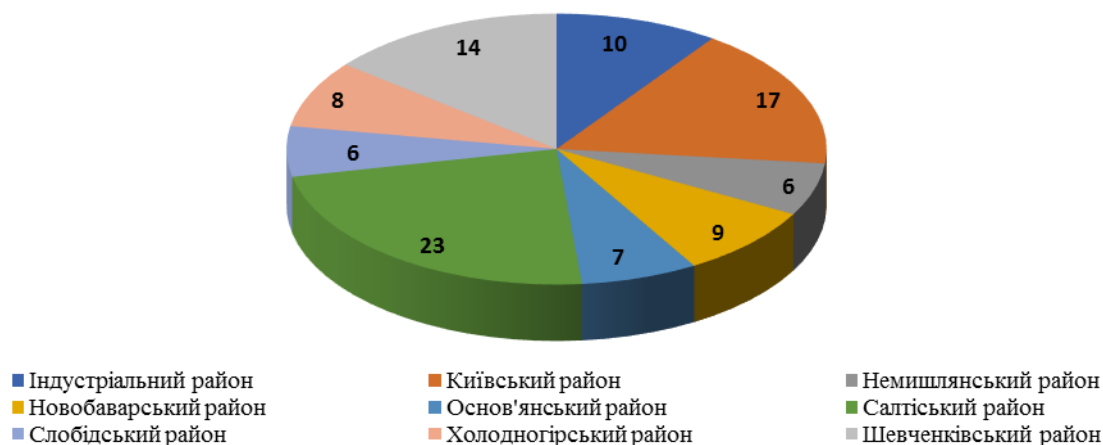
Загальна чисельність жителів міста, які потребують відновлення житла, пошкодженого в результаті військової агресії з боку РФ, становить більше 500 тис. осіб.

Станом на 01.11.2023 орієнтовна попередня вартість відновлення пошкодженого багатоквартирного житлового фонду міста становить більше

47,1 млрд грн. Відбувається постійне збільшення обсягів вартості відновлення житлового фонду міста у зв'язку із постійним зростанням кількості пошкоджених будинків внаслідок бомбардувань.

Співвідношення кількості пошкоджених об'єктів багатоквартирного житлового фонду між районами м. Харкова наведено нижче:

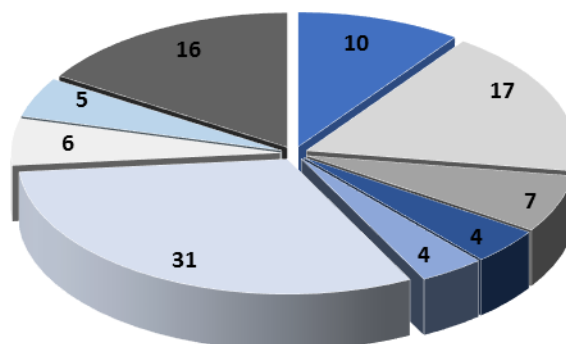
Структура пошкоджень багатоквартирного житлового фонду за кількістю об'єктів, %

Як видно з діаграми, найбільших пошкоджень житлового фонду зазнав Салтівський район міста – 23 % від загальної кількості пошкоджених РФ будинків. Також істотних пошкоджень житлового фонду зазнали Київський (17 %) та Шевченківський (14 %) райони м. Харкова. Найменше постраждали Слобідський (6 %) та Немишлянський (6 %) райони міста.

Співвідношення потреби у коштах на відновлення пошкоджених об'єктів багатоквартирного житлового фонду між районами м. Харкова представлено на діаграмі (%):

Структура пошкоджень багатоквартирного житлового фонду за вартістю відновлення, %

- Індустріальний район
- Новобаварський район
- Слобідський район
- Київський район
- Основ'янський район
- Холодногірський район
- Немишлянський район
- Салтівський район
- Шевченківський район

Дані наведеної діаграми свідчать, що найбільшого обсягу фінансування для відновлення житлового фонду потребує Салтівський район – 31,0 % (14,6 млрд грн) від загальноміської потреби у коштах на відновлення пошкодженого житлового фонду. Також значних обсягів фінансових ресурсів для відбудови житлових будинків потребують Київський – 17,0 % (8,3 млрд грн) та Шевченківський – 16,0% (7,6 млрд грн) райони міста.

Значно менші обсяги фінансування необхідні для відбудови Основ'янського – 4,0 % (1,8 млрд грн) та Новобаварського – 4,0% (2,0 млрд грн) районів м. Харкова.

Орієнтовна мінімальна потреба у фінансуванні робіт з відновлення житлового фонду (160 будинків), пошкодженого в результаті збройної агресії РФ на 2024 рік, складає понад 1 млрд грн.

Окрім пошкоджень житлового фонду значних руйнувань зазнали об'єкти соціальної інфраструктури міста.

Орієнтовну вартість реалізації заходів, спрямованих на комплексне відновлення закладів соціальної інфраструктури міста та територій, на яких вони розташовані, визначено на основі попередніх комерційних пропозицій, наданих підрядними організаціями, або на підставі існуючої проектно-кошторисної документації, яку розроблено у попередні роки та яка не включає суми корегувань коливання індексу інфляції або індексу споживчих цін.

За попередньою оцінкою вартість відновлення мережі освітніх закладів м. Харкова комунальної форми власності, забезпечення безпекових умов для здійснення освітнього та виховного процесів становить 3 млрд грн.

Більш детальна інформація щодо обсягів пошкоджень та вартості відновлювальних робіт дошкільних закладів та закладів загальної середньої освіти наведена нижче:

**Кількість пошкоджених та вартість відновлення закладів освіти м. Харкова
комунальної форми власності (станом на 01.11.2023)**

Тип закладів	Кількість пошкоджених об'єктів	Чисельність населення, на яку матиме вплив реалізація проекту відновлення, осіб	Орієнтовний обсяг та джерела фінансування, млн грн
Заклади дошкільної освіти	96	14 526	1 160,0
Заклади загальної середньої освіти	54	32 563	1 542,0
Всього	150	47 089	2 702,0

Як свідчать дані таблиці, в результаті військової агресії РФ пошкоджено 96 закладів дошкільної освіти або 64 % від загальної кількості пошкоджених освітніх закладів міста. Кількість пошкоджених закладів загальної середньої освіти – 54 або 36 % від загальної кількості освітніх закладів, які постраждали внаслідок військової агресії РФ. При цьому орієнтовна вартість їх відновлення становить 1 542 млн грн, або 57,1 %:

В результаті військової агресії РФ потребують відновлення заклади охорони здоров'я міста. Орієнтовний обсяг необхідного фінансування становить понад 3,0 млрд грн, в тому числі на відновлення пошкодженої мережі галузі, модернізацію, оновлення медичного обладнання (в тому числі пошкодженого) – 2,5 млрд грн, реалізацію інвестиційних проектів – 0,5 млрд грн.

Також визначено орієнтовну вартість відновлення мережі закладів та територій, на яких вони розташовані, об'єктів соціальної інфраструктури за такими напрямками:

- «Культура і мистецтво» – 366,0 млн грн, у тому числі на відновлення постраждалих об'єктів мережі – 60,0 млн грн, реалізацію інвестиційних проєктів – 306,0 млн грн;
- «Фізкультура та спорт» – понад 22,0 млн грн на відновлення пошкоджених об'єктів;
- «Соціальний захист населення» (надавачі соціальних послуг, реабілітаційні заклади, територіальні центри соціальних служб тощо) – 13,1 млн грн;
- «Надання інших сервісів та послуг» (адміністративні будівлі органів державної влади та органів місцевого самоврядування, приміщення центрів надання адміністративних послуг тощо) – 16,3 млн грн;
- «Інші об'єкти соціальної інфраструктури» – 127,2 млн грн.

В результаті збройної агресії РФ суттєвих пошкоджень зазнали об'єкти комунального господарства.

З метою забезпечення сталого та безперебійного функціонування пошкоджених об'єктів КП «Харківводоканал» в цілому необхідне фінансування робіт у сумі близько 2,0 млрд грн.

Для стабільного забезпечення мешканців міста гарячою водою та теплом на відновлення постраждалих об'єктів КП «Харківські теплові мережі» необхідно близько 8,0 млрд грн.

КП «Комплекс з експлуатації об'єктів водозниження і зливової каналізації» потребує відновлення мереж зливової каналізації на суму 441,2 млн грн.

У сфері дорожньо-транспортної інфраструктури міста потребують фінансування відновлення:

- транспортна інфраструктура (контактна та кабельна мережа, трамвайні колії тощо) на суму 2,4 млрд грн;
- вулично-дорожня мережа міста на суму 4,5 млрд грн;
- сегменти єдиної комплексної системи відеоспостереження на суму 1,6 млн грн.

Отже, військова агресія з боку РФ призвела до значних пошкоджень та руйнувань об'єктів всіх сфер життєдіяльності міста. У зв'язку з цим, комплекс заходів, спрямований на їх відновлення та відбудову, потребує значних обсягів фінансових ресурсів.

17. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЇ

Фінансування пріоритетних напрямків відновлення м. Харкова, у тому числі через регіональні та місцеві цільові програми, здійснюватиметься з урахуванням реальних можливостей місцевого бюджету, а також виділених фінансових ресурсів державного бюджету, приватних інвестицій, кредитних ресурсів та технічної допомоги міжнародних організацій.

Передбачається, що у 2024 році виконавчими органами Харківської міської ради здійснюватиметься реалізація 48 міських галузевих програм, комплексних та цільових програм.

Бюджетне фінансування здійснюється з дотриманням умов Постанови Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану».

Наразі відновлення об'єктів комунального господарства та благоустрою здійснюється за рахунок власних коштів комунальних підприємств у межах фінансових можливостей. Частина робіт з відновлення здійснюється за рахунок коштів бюджету Харківської міської територіальної громади в межах фінансової можливості. Тривають пошуки альтернативних джерел фінансування для виконання ремонтно-відновлювальних робіт на об'єктах житлово-комунального господарства та благоустрою міста Харкова.

Реалізацію заходів Програми комплексного відновлення та розвитку території Харківської міської територіальної громади передбачається здійснювати за рахунок коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, обласного і місцевого бюджету (за узгодженням) в межах видатків, що передбачені для головних розпорядників бюджетних коштів, відповідальних за їх виконання, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Цільові субвенції з державного бюджету України:

- субвенція на реалізацію проєктів у рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України;
- субвенція на реалізацію проєктів у рамках Програми з відновлення України;
- Фонд ліквідації наслідків збройної агресії;
- субвенція на проєктування, відновлення, будівництво, модернізацію, облаштування, ремонт об'єктів будівництва громадського призначення, соціальної сфери, культурної спадщини, житлово-комунального господарства, інших об'єктів, що мають вплив на життєдіяльність населення;
- Державний фонд регіонального розвитку;
- інші субвенції.

З огляду на масштаби руйнувань житлового фонду, соціальної інфраструктури та сфери житлово-комунального господарства міста необхідні

кошти на його відновлення значно перевищують фінансові можливості бюджету. Відтак існує нагальна потреба у залученні зовнішнього фінансування, в тому числі від міжнародних донорів та фондів.

Крім того, необхідно використовувати такі інструменти, як:

- економічні стимули в рамках створення та розбудови індустріальних парків;
- державна підтримка інвестиційних проєктів із значними інвестиціями;
- міжрегіональне та міжмуніципальне співробітництво;
- страхування від воєнних ризиків інвестицій українських та іноземних компаній в Україні;
- розширення державних грантових програм для забезпечення додаткових фінансових можливостей для бізнесу;
- довгострокове та доступне кредитування від міжнародних фінансових організацій, таких як МФК, ЄБРР, ЄІБ тощо;
- надання безповоротної фінансової допомоги виробничим підприємствам, які зберегли власне виробництво, стимулювання створення нових робочих місць та експортної діяльності;
- лібералізація ринків дружніх країн та підтримка українського виробника;
- надання преференцій для бізнесу за визначеними видами економічної діяльності з метою нівелювання безпекових ризиків;
- залучення приватного бізнесу до реалізації масштабних проєктів на умовах державно-приватного партнерства (ДПП), у тому числі концесії.

Враховуючи міжнародний досвід відновлення, всі процеси при відбудові повинні бути максимально прозорі, ефективні та викликати довіру міжнародних партнерів.

Тому одним із ключових завдань є збільшення довіри світової спільноти до внутрішніх українських процесів з відновлення та забезпечення передумови для надходження достатнього рівня фінансування програми відновлення від західних партнерів України.

ПЛАН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ КОМПЛЕКСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЇ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Реалізація заходів Програми комплексного відновлення та розвитку території Харківської міської територіальної громади, як стратегічного документу на середньострокову перспективу до 2027 року, передбачається здійснювати в тому числі в рамках галузевих програм, ґрунтуючись безпосередньо на основі Плану реалізації програми комплексного відновлення, який в свою чергу формує технічне завдання для розроблення Плану відновлення як організаційно-фінансового документу для здійснення заходів з відновлення.

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
<i>Розвиток економічного потенціалу</i>			
<i>Розвиток підприємництва, ринкової інфраструктури та споживчого ринку товарів та послуг</i>			
Реалізація Програми підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові на 2018 – 2027 роки.	Департамент адміністративних послуг та споживчого ринку Харківської міської ради	Створення сприятливих умов для активізації діяльності малого та середнього бізнесу; підвищення внеску підприємництва у забезпечення зайнятості населення міста; поліпшення бізнес-клімату за рахунок удосконалення ресурсної та інформаційної підтримки підприємництва; посилення фінансової спроможності підприємств малого та середнього бізнесу шляхом надання фінансово-кредитної підтримки в рамках Порядку часткової компенсації з бюджету Харківської міської територіальної громади відсоткових ставок за кредитами, що надаються банківськими установами на реалізацію бізнес-проектів суб'єктів малого та середнього підприємництва міста Харкова;	2027

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
		збільшення надходжень до бюджету Харківської міської територіальної громади.	
Підтримка вітчизняного товаровиробника, у тому числі шляхом організації та проведення ярмаркових заходів з урахуванням безпекової ситуації у місті.	Департамент адміністративних послуг та споживчого ринку Харківської міської ради	Насичення споживчого ринку товарами українських, у тому числі харківських, товаровиробників; збільшення роздрібного товарообігу та розширення кількості послуг, що надаються населенню; збільшення кількості міні-підприємств, що виробляють якісну харчову продукцію.	2027
<i>Підтримка інвестиційної та інноваційної діяльності</i>			
Реалізація Міської програми інвестиційної та інноваційної діяльності на 2017–2025 роки.	Департамент розвитку муніципального менеджменту Харківської міської ради Комунальна установа «Харківська інвестиційна агенція»	Залучення інвестицій до пріоритетних галузей економіки міста, реалізація інвестиційних проєктів з використанням енергозберігаючих технологій і технологій з утилізації відходів виробництва	2025
Залучення внутрішніх і зовнішніх інвесторів для розвитку інфраструктури міста та підприємств різних форм власності.	Департамент міжнародного співробітництва Харківської міської ради	Покращення інноваційного, інвестиційного клімату у м. Харкові	2027
<i>Надання адміністративних послуг</i>			
Максимальне спрощення, удосконалення процедур та умов надання послуг Центром надання адміністративних послуг м. Харкова і його територіальними підрозділами, розширення переліку послуг, обумовлених часом	Департамент адміністративних послуг та споживчого ринку Харківської міської ради	Доступність отримання якісних різноманітних адміністративних послуг мешканцями міста та суб'єктами господарювання	2027

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
<i>Розвиток інфраструктури</i>			
<i>Транспорт</i>			
Реалізація Програми розвитку міського електротранспорту м. Харкова на 2021–2025 роки	Департамент будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради	Підвищення якості транспортних послуг та перевезення пасажирів в необхідних обсягах, безперебійна та безаварійна робота електротранспорту, утримання та надійна експлуатація рухомого складу та об'єктів транспортної інфраструктури.	2025
Реалізація Програми будівництва та розвитку Харківського метрополітену на 2021–2025 роки.	Департамент будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради	Підвищення рівня технічного оснащення та ефективності роботи метрополітену. Поліпшення транспортного обслуговування населення м. Харкова, збільшення обсягів перевезення пасажирів метрополітеном.	2025
<i>Шляхове господарство</i>			
Реалізація Програми підвищення безпеки дорожнього руху в м. Харкові на 2021–2025 роки	Департамент будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради	Зниження рівня аварійності на дорогах міста, удосконалення системи управління дорожнім рухом, створення безпечних та комфортних умов для учасників дорожнього руху і користувачів об'єктів транспортної інфраструктури.	2025
<i>Житлова політика</i>			
Реалізація Міської цільової програми будівництва (придбання) доступного житла на 2021–2030 роки	Департамент економіки та комунального майна Харківської міської ради, Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради, Державна спеціалізована	Підвищення рівня забезпеченості харків'ян доступним житлом, у тому числі молодих сімей, одиноких молодих громадян та внутрішньо переміщених осіб, які проживають у м. Харкові, шляхом фінансово-кредитної підтримки за рахунок коштів Харківської міської територіальної громади.	2027

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
	фінансова установа «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву»		
<i>Житлово-комунальне господарство і благоустрій</i>			
Реалізація Програми розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011–2025 роки.	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради, Департамент з питань забезпечення життєдіяльності міста Харківської міської ради, Департамент будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради	Підвищення ефективності та надійності функціонування підприємств житлово-комунального господарства, задоволення потреб населення і господарського комплексу в житлово-комунальних послугах належної якості відповідно до вимог національних стандартів; створення сприятливих умов для залучення позабюджетних коштів у розвиток об'єктів житлово-комунального господарства та ефективного механізму подальшого його реформування із залученням іноземних інвестицій, кредитів тощо; проведення комплексної модернізації та технічного переоснащення підприємств житлово-комунального господарства з метою зменшення ресурсоспоживання і дотримання екологічних нормативів; забезпечення захисту прав споживачів житлово-комунальних послуг.	2025
<i>Житлове господарство і благоустрій</i>			
Реалізація Програми підтримки житлово-будівельних кооперативів, об'єднань співвласників та управителів багатоквартирних будинків у місті Харкові на 2022–2027 роки.	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради	Підвищення рівня технічного стану багатоквартирного житлового фонду міста, впровадження єдиного підходу до благоустрою прибудинкових територій, впровадження заходів з енергозбереження, популяризації	2027

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
		<p>напрямку створення ОСББ та розвитку ринку управителів багатоквартирним житловим фондом; задоволення потреб у житлових послугах власників та мешканців будинків відповідно встановлених нормативів і національних стандартів.</p>	
<p>Реалізація Міської програми заміни аварійних, сухостійних, уражених омелою дерев та дерев, які досягли вікової межі, на період 2020–2025 роки</p>	<p>Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради, Департамент містобудування та архітектури Харківської міської ради, Департамент освіти Харківської міської ради, Департамент культури Харківської міської ради, Департамент охорони здоров'я Харківської міської ради</p>	<p>Запобігання виникненню непередбачених ситуацій, які можуть становити загрозу для життя та здоров'я людей, цілісності споруд, майна тощо; поліпшення екологічного стану міста.</p>	<p>2025</p>
<p>Реалізація Міської програми оновлення та розвитку Харківського зоопарку на 2018–2027 роки</p>	<p>Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради</p>	<p>Створення умов утримання тварин, які відповідають європейським і світовим стандартам, збереження та примноження колекції диких тварин, підвищення привабливості Харківського зоопарку для харків'ян і гостей міста.</p>	<p>2027</p>

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
Реалізація Програми енергозбереження та підвищення енергоефективності житлового фонду м. Харкова на 2018–2025 роки	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради	Покращення умов проживання населення міста; підвищення класу енергетичної ефективності багатоповерхових житлових будинків: зниження споживання теплової енергії на 20-30 % на 1 ² кв м загальної площі житлових будинків від базового рівня, зниження споживання електроенергії на 50 % на освітлення місць загального користування від базового рівня, зменшення витрат на обслуговування внутрішніх будинкових електричних та теплових мереж; створення енергоефективного житла на умовах співфінансування.	2025
Реалізація Програми відновлення пошкодженого (зруйнованого) відомчого житлового фонду всіх форм власності в м. Харкові на 2024-2028 роки.	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради, власники об'єктів відомчого житлового фонду всіх форм власності (за згодою) або уповноважені органи на управління об'єктами відомчого житлового фонду	Створення умов для повернення мешканців до громади шляхом відновлення житлового фонду міста: ліквідація пошкоджень (руйнувань) відомчого житлового фонду всіх форм власності внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією РФ проти України, збільшення обсягів ремонтно-відновлювальних робіт шляхом залучення додаткових джерел фінансування.	2027
<i>Комунальне господарство</i>			
Реалізація Програми розвитку КП «Харківводоканал» на 2015–2026 роки.	КП «Харківводоканал»	Підвищення якості надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, які відповідатимуть стандартам якості та економічно обґрунтованим тарифам;	2026

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
		оновлення основних фондів, підвищення ефективності їх використання, стабільна робота і розвиток підприємства, підвищення рівня екологічної безпеки регіону в цілому.	
Реалізація Програми обслуговування та розвитку територій садибної забудови м. Харкова на 2018–2027 роки	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради, Департамент містобудування та архітектури Харківської міської ради, Департамент будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради, комунальні підприємства	Створення сприятливих умов для життєдіяльності мешканців садибної забудови міста Харкова, утримання в належному технічному та санітарному станах територій садибної забудови міста (проїжджої частини, тротуарів, доріжок, малих архітектурних форм, озеленення територій).	2027
Реалізація Міської програми увічнення пам'яті учасників та жертв Другої світової війни, захисників України, які брали участь у боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, на період 2010–2025 роки.	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради, Департамент містобудування та архітектури Харківської міської ради, Відділ з питань топоніміки та охорони історико-культурного середовища Харківської міської ради, Адміністрації районів	Відновлення, реконструкція та благоустрій військових, братських поховань, пам'ятників.	2025

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
Містобудування			
Реалізація Програми по реалізації рішень генерального плану м. Харкова на період до 2026 року	Департамент містобудування та архітектури Харківської міської ради	Обґрунтування майбутніх потреб та визначення переважних напрямків розвитку забудови міста та їх послідовність; організація та послідовне виконання основних напрямків розвитку забудови міста, регулювання використання території на яких розміщуються житлові будинки, громадські споруди та інші об'єкти містобудування.	2026
Реалізація Програми подальшого реформування земельних відносин та підвищення ефективності використання земель в місті Харкові на 2007-2029 роки	Департамент земельних відносин Харківської міської ради	Продовження роботи по встановленню меж земель особливого правового режиму та на яких законом встановлено обмеження господарської діяльності, включаючи землі природно-заповідного фонду, охоронні і санітарно-захисні зони, землі оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення. Розроблення проєктів землеустрою щодо встановлення прибережних смуг, водоохоронних зон із визначенням режиму використання цих земель.	2027
Енергетична ефективність			
Реалізація Програми з енергозбереження КП «Харківські теплові мережі» на 2024 рік	КП «Харківські теплові мережі»	Підвищення енергоефективності за рахунок модернізації обладнання, впровадження енергозберігаючих технологій у централізованому тепlopостачанні міста.	2024
Реалізація Програми енергоефективності на 2024 рік	КП «Харківводоканал»	Підвищення енергоефективності, енергозбереження та підтримання надійності функціонування систем централізованого	2024

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
		водопостачання та водовідведення.	
Гуманітарна сфера			
<i>Охорона здоров'я</i>			
Реалізація Комплексної програми «Інновації в пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров'я м. Харкова на 2011–2025 роки»	Департамент охорони здоров'я Харківської міської ради	Забезпечення функціонування комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я Харківської міської ради; поліпшення та розвиток їх матеріально-технічної бази, впровадження сучасних медичних технологій та підвищення якості надання всіх видів медичної допомоги харків'янам.	2025
<i>Освіта</i>			
Реалізація Комплексної програми розвитку освіти м. Харкова на 2018–2024 роки	Департамент освіти Харківської міської ради	Забезпечення доступною й якісною освітою мешканців міста, а саме: розвиток мережі установ освіти для задоволення освітніх потреб мешканців міста, у тому числі з особливими освітніми потребами; створення безпечних умов навчання, виховання та розвитку дітей; оновлення матеріально-технічної та навчальної бази освітніх закладів; розширення можливостей використання інформаційних технологій в освітньому середовищі міста; впровадження сучасних педагогічних технологій, подальший розвиток системи роботи з обдарованими дітьми.	2024

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
<i>Культура</i>			
Реалізація Комплексної міської програми розвитку культури в місті Харкові на 2022–2026 роки	Департамент культури Харківської міської ради	Збереження та розвиток національної культури; забезпечення підтримки, збереження й утримання елементів культурної інфраструктури, закладів культури, розвиток їх матеріально-технічної бази; забезпечення пільгових умов для функціонування підприємств та закладів культури; проведення культурних заходів; підтримка високопрофесійної творчості та створення умов для самореалізації обдарованої особистості.	2026
<i>Підтримка сім'ї, дітей та молоді</i>			
Реалізація Міської програми «Молодь Харкова» на 2022–2026 роки	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради	Отримання соціальних послуг сім'ями, дітьми та молоддю; розвиток громадської активності молоді, волонтерства тощо шляхом проведення інформаційно-просвітницьких, освітньо-виховних, культурологічних, експертно-аналітичних заходів; забезпечення національно-патріотичного виховання, соціального становлення молоді, популяризації здорового способу життя, організації змістовного дозвілля тощо; соціальна підтримка сімей, оздоровлення дітей.	2026
Реалізація Комплексної програми реалізації гендерної та сімейної політики в місті Харкові на 2022–2026 роки	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради	Попередження домашнього насильства та насильства за ознакою статі; сприяння протидії торгівлі людьми, забезпеченню рівних прав і можливостей жінок та чоловіків;	2026

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
		організація надання соціальних послуг постраждалим громадянам.	
Реалізація Міської комплексної програми «Назустріч дітям» на 2021–2025 роки.	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради	Збільшення кількості влаштованих до сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; попередження соціального сирітства та раннє виявлення дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах; реабілітація бездоглядних дітей в місті; забезпечення належного утримання і виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу, сім'ях опікунів, піклувальників.	2025
<i>Фізична культура та спорт</i>			
Реалізація Міської комплексної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури та спорту на 2017–2025 роки	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради	Формування умов для оздоровчої рухової активності та здорового способу життя у територіальній громаді; забезпечення європейських стандартів об'єктів інфраструктури фізичної культури і спорту; популяризація масового та професійного спорту, включаючи спорт вищих досягнень, залучення всіх верств населення міста до занять фізичною культурою та спортом.	2025
Реалізація Комплексної цільової програми розвитку футболу в м. Харкові на 2017–2025 роки	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради	Розвиток і популяризація футболу серед дітей та молоді, залучення їх до занять спортом, ведення здорового способу життя, створення умов для їх самореалізації; підвищення рівня проведення змагань з футболу, підготовка спортсменів високого класу, сприяння досягненню високих	2025

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
Реалізація Міської програми спортивних іміджевих проєктів на 2013–2025 роки	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради	спортивних результатів. Формування і зміцнення позитивного іміджу Харкова як спортивного міста; проведення спортивних іміджевих заходів, культурно-спортивних заходів всеукраїнського та міжнародного рівнів; залучення населення до участі у спортивних іміджевих проєктах.	2025
<i>Реалізація іміджевої політики міста, міжнародне співробітництво, зовнішньоекономічна діяльність</i>			
Реалізація Програми зміцнення позитивного міжнародного іміджу та розвитку міжнародного співробітництва міста Харкова на 2021–2025 роки.	Департамент міжнародного співробітництва Харківської міської ради	Налагодження взаємовигідної співпраці з іноземними містами-партнерами, міжнародними та іноземними неприбутковими організаціям; зміцнення позитивного іміджу міста Харкова; реалізація спільних ініціатив з дипломатичними представництвами іноземних держав в Україні, України в іноземних державах, консульськими установами іноземних держав в місті Харкові; розширення мережі Почесних консульств іноземних держав у місті Харкові.	2025
<i>Співробітництво з міжнародними агенціями та фінансовими установами</i>			
Реалізація Програми розвитку співробітництва міста Харкова з міжнародними агенціями та фінансовими установами на 2019–2025 роки	Департамент міжнародного співробітництва Харківської міської ради	Реалізація місцевої політики у сфері взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями, банківськими установами, агенціями, компаніями, корпораціями, асоціаціями з міжнародного співробітництва і розвитку, міжнародними організаціями та іншими іноземними суб'єктами; підвищення ефективності залучення та використання міжнародних фінансових ресурсів та зовнішньої допомоги;	2025

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
		розширення співпраці Харківської міської ради з міжнародними фінансовими партнерами та міжнародними агенціями та відкриття нових перспективних напрямків розвитку співпраці	
<i>Розвиток туризму</i>			
Створення конкурентоспроможного на національному та міжнародному рівнях туристичного продукту	Департамент міжнародного співробітництва Харківської міської ради	Оновлення та створення нових туристичних маршрутів з урахуванням сучасного стану об'єктів та попиту; створення у місті туристичної інфраструктури відповідно до сучасних національних та міжнародних практик та тенденцій.	
<i>Природокористування та безпека життєдіяльності людини</i>			
<i>Охорона навколишнього природного середовища</i>			
Реалізація Програми поводження з домашніми тваринами та регулювання їхньої чисельності у м. Харкові на 2018–2027 роки	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради	Регулювання чисельності безпритульних тварин на території м. Харкова; запобігання явищу безпритульності домашніх тварин, створення умов власникам домашніх тварин для дотримання вимог чинних Правил утримання домашніх тварин у м. Харкові.	2027
Реалізація Програми охорони навколишнього природного середовища м. Харкова на 2021–2030 роки	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради, Департамент з питань забезпечення життєдіяльності міста Харківської міської ради, Департамент будівництва та шляхового	Послідовне комплексне відновлення екологічного стану території міста, зменшення негативного екологічного впливу на умови проживання населення.	2027

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
	господарства Харківської міської ради		
Реалізація Програми розвитку системи поводження з твердими побутовими відходами в м. Харкові на 2015–2026 роки	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради	Зменшення шкідливого впливу побутових відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини; очищення території міста від забруднення побутовими відходами, ліквідація і запобігання утворенню несанкціонованих звалищ відходів; реалізація додаткової товарної продукції за рахунок утилізації ресурсно-цінних компонентів побутових відходів; підвищення екологічної культури населення; наближення зовнішнього вигляду м. Харкова до європейських зразків.	2026
Реалізація Програми по ліквідації наслідків підтоплень території м. Харкова	Департамент будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради	Ліквідація шкідливої дії ґрунтових і поверхневих вод на забудованих територіях міста, які належать до зон надзвичайних ситуацій і підвищеної небезпеки; упорядкування водовідведення поверхневого стоку з міських територій; відновлення сприятливого гідрогеологічного і санітарного стану річок і водоймищ; поліпшення умов освоєння малоприсадибних для використання територій міста; зменшення впливу основних причин і чинників підтоплення.	2027
<i>Техногенна безпека</i>			
Реалізація Програми реагування на надзвичайні ситуації м. Харкова на 2024–2027 роки	Департамент надзвичайних ситуацій Харківської міської ради	Підвищення безпеки населення міста Харкова за рахунок: створення та підтримання в постійній готовності місцевої автоматизованої системи	2027

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
		<p>централізованого оповіщення міста Харкова про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій з технічною можливістю інтеграції об'єктових систем оповіщення інтеграції об'єктових систем оповіщення до місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення;</p> <p>приведення у готовність об'єктів безпечного розміщення (безпечних районів) до прийому евакуйованого з небезпечних зон (районів) населення;</p> <p>створення Ситуаційного центру міста для оперативної взаємодії екстрених служб зі службами міста;</p> <p>організації евакуації населення з небезпечних зон (районів) у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій;</p> <p>здійснення заходів з удосконалення матеріально-технічної бази органів управління, аварійно-рятувальних підрозділів ГУ ДСНС України в Харківській області шляхом оснащення їх новими зразками спеціальної пожежно-рятувальної техніки, аварійно-рятувального обладнання та іншими засобами;</p> <p>здійснення заходів щодо поетапного ремонту вуличних пожежних гідрантів.</p>	
<p>Реалізація Комплексної програми розвитку цивільного захисту, підвищення рівня публічної безпеки та сприяння організації територіальної оборони в місті Харкові на 2018–2025 роки</p>	<p>Департамент по взаємодії з правоохоронними органами та мобілізаційної роботи Харківської міської ради,</p>	<p>Створення умов для зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і досягнення гарантованого рівня захисту населення і територій від їх наслідків.</p>	<p>2025</p>

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
	Департаменти Харківської міської ради, адміністрації районів, комунальні підприємства		
<i>Зміцнення законності та правопорядку</i>			
Реалізація Комплексної програми розвитку цивільного захисту, підвищення рівня публічної безпеки та сприяння організації територіальної оборони в місті Харкові на 2018–2025 роки	Департамент по взаємодії з правоохоронними органами та мобілізаційної роботи Харківської міської ради, Департаменти Харківської міської ради, адміністрації районів, комунальні підприємства	Забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку; надання допомоги органам внутрішніх справ при забезпеченні публічної безпеки та порядку; поліпшення матеріально-технічного забезпечення органів внутрішніх справ; підвищення рівня оперативності реагування на вчинені правопорушення; удосконалення системи профілактики правопорушень, посилення боротьби з алкоголізмом, наркоманією, злочинністю та бездоглядністю неповнолітніх, іншими антисоціальними явищами.	2025
Реалізація Програми інформатизації Харківської міської ради на 2013–2025 роки.	Департамент цифрової трансформації Харківської міської ради, Департамент технічного супроводження Харківської міської ради, Департамент соціальної політики Харківської міської ради, Департамент житлово-комунального господарства Харківської	Покращення охорони громадського порядку в місті Харкові, здійснення профілактики правопорушень та попередження скоєння злочинів шляхом розвитку Єдиної комплексної системи відеоспостереження міста у співпраці із Національною поліцією України, Службою безпеки України та Національним антикорупційним бюро України.	2025

Найменування заходу	Виконавці	Індикатори реалізації	Строк реалізації
	<p>міської ради, Департамент освіти Харківської міської ради, Департамент охорони здоров'я Харківської міської ради, Департамент культури Харківської міської ради, КП «Міський інформаційний центр», КП «Централізована закупівельна організація Харківської міської ради», КСП «Інженерні мережі»</p>		
<i>Сприяння організації територіальної оборони</i>			
<p>Реалізація Комплексної програми розвитку цивільного захисту, підвищення рівня публічної безпеки та сприяння організації територіальної оборони в місті Харкові на 2018–2025 роки</p>	<p>Департамент по взаємодії з правоохоронними органами та мобілізаційної роботи Харківської міської ради Департаменти Харківської міської ради, адміністрації районів; комунальні підприємства</p>	<p>Удосконалення системи територіальної оборони у м. Харкові; створення сприятливих умов для належної підготовки особового складу підрозділів територіальної оборони, військових частин Збройних Сил України та інших військових формувань України, обладнання місць формування; сприяння роботі громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, забезпечення тісної взаємодії правоохоронних органів із громадськістю та населенням.</p>	<p>2025</p>

Перелік галузевих міських програм, які передбачається фінансувати в 2024 році

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
1.	<p><u>Програма економічного та соціального розвитку м. Харкова на 2024 рік</u> (розробляється і затверджується щорічно) <u>З урахуванням заходів щодо виконання:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України»</u> (від 23.03.2000 № 1602-III); <u>Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»</u> (від 20.03.2018 № 2354-VIII); <u>постанови КМУ «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету»</u> (від 26.04.2003 № 621).</p>	<p>Департамент економіки та комунального майна Харківської міської ради</p>
2.	<p><u>Міська цільова програма будівництва (придбання) доступного житла на 2021–2030 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 24.02.2021 № 60/21, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва»</u> (від 25.12.2008 № 800-VI); <u>Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»</u> (від 20.12.1991 № 2011-XII); <u>Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»</u> (від 22.10.1993 № 3551-XII, у редакції від 05.07.2015); <u>Закону України «Про вищу освіту»</u> (від 01.07.2014 № 1556-VII);</p>	<p>Департамент економіки та комунального майна Харківської міської ради; Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради; Державна спеціалізована фінансова установа «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву»</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p><u>Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»</u> (від 20.10.2014 № 1706-VII);</p> <p><u>Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»</u> (від 15.04.2014 № 1207-VII);</p> <p><u>Закону України «Про основні засади молодіжної політики»</u> (від 27.04.2021 № 1414- IX);</p> <p><u>Житлового кодексу України</u> (Постанова ВР від 30.06.1983 № 5464-X);</p> <p><u>Порядку надання державної підтримки та забезпечення громадян доступним житлом</u> (постанова КМУ від 10.10.2018 № 819);</p> <p><u>Положення про порядок надання пільгових довготермінових кредитів молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) і придбання житла</u> (постанова КМУ від 29.05.2001 № 584);</p> <p><u>переліку посад педагогічних та науково-педагогічних працівників</u> (постанова КМУ від 14.06.2000 № 963);</p> <p><u>переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та переліку населених пунктів, що розташовані на лінії розмежування</u> (розпорядження КМУ від 07.11.2014 № 1085);</p> <p><u>Порядку здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов</u> (постанова КМУ від 25.04.2012 № 343);</p> <p><u>Порядку часткової компенсації відсоткової ставки кредитів комерційних банків молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) і придбання житла</u> (постанова КМУ від 04.06.2003 № 853).</p>	
3.	<p><u>Міська цільова програма здешевлення вартості іпотечних кредитів для багатодітних сімей (затверджена рішенням ХМР від 14.07.2021 № 165/21) з урахуванням:</u></p> <p><u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР);</p> <p><u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР);</p> <p><u>Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва»</u> (від 25.12.2008 № 800-VI);</p> <p><u>Закону України «Про охорону дитинства»</u></p>	<p>Департамент економіки та комунального майна Харківської міської ради;</p> <p>Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради;</p> <p>Фонд розвитку підприємництва;</p> <p>Державна спеціалізована</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p>(від 26.04.2001 № 2402-III); <u>Житлового кодексу Української РСР</u> (Постанова ВР від 30.06.1983 № 5465-X); <u>Порядку надання державної підтримки та забезпечення громадян доступним житлом</u> (постанова КМУ від 10.10.2018 № 819); <u>постанови КМУ «Деякі питання здешевлення вартості іпотечних кредитів»</u> (від 27.01.2021 № 63).</p>	<p>фінансова установа «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву»</p>
4.	<p><u>Програма часткового відшкодування фізичним особам м. Харкова відсотків / суми за кредитами на енергозбереження на 2017–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 26.10.2016 № 409/16, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про енергетичну ефективність»</u> (від 21.10.2021 № 1818-ІХ); <u>Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2021 роки</u> (постанова КМУ від 01.03.2010 № 243); <u>постанови КМУ «Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження»</u> (від 17.10.2011 № 1056); <u>Плану заходів щодо виконання регіональних та місцевих програм підвищення енергоефективності</u> (розпорядження КМУ від 24.07.2013 № 669-р).</p>	<p>Департамент економіки та комунального майна Харківської міської ради</p>
5.	<p><u>Програма підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові на 2018–2027 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 08.11.2017 № 834/17, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні»</u> (від 21.12.2000 № 2157-III); <u>Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні»</u> (від 22.03.2012 № 4618-VI); <u>Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»</u> (від 11.09.2003 № 1160-IV); <u>Закону України «Про інвестиційну діяльність»</u></p>	<p>Департамент адміністративних послуг та споживчого ринку Харківської міської ради</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p>(від 18.09.1991 № 1560-XII); <u>Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»</u> (від 06.09.2005 № 2806-IV); <u>Закону України «Про адміністративні послуги»</u> (від 06.09.2012 № 5203-VI); <u>Закону України «Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»</u> (від 06.09.2012 № 5203-VI); <u>Закону України «Про правовий режим воєнного стану»</u> (від 12.05.2015 № 389-VIII у редакції від 03.08.2022); <u>Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»</u> (від 24.02.2022 № 64/2022); <u>Указу Президента України «Про лібералізацію підприємницької діяльності та державну підтримку підприємництва»</u> (від 12.05.2005 № 779/2005).</p>	
6.	<p><u>Програма по реалізації рішень генерального плану м. Харкова на період до 2026 року</u> (затверджена рішенням ХМР від 29.12.2004 № 249/04, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР); <u>Закону України «Про планування і забудову територій»</u> (від 20.04.2000 № 1699-III); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Статуту територіальної громади міста Харкова</u> (рішення ХМР від 04.07.2007 № 121/07); <u>генерального плану м. Харкова до 2026 року</u> (рішення ХМР від 23.06.2004 № 89/04).</p>	<p>Департамент містобудування та архітектури Харківської міської ради</p>
7.	<p><u>Програма подальшого реформування земельних відносин та підвищення ефективності використання земель в місті Харкові на 2007–2024 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 21.02.2007 № 56/07, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Земельного кодексу України</u> (Закон України від 25.10.2001 № 2768-III); <u>Податкового кодексу України</u> (Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI); <u>Закону України «Про землеустрій»</u> (Закон України від 22.05.2003 № 858-IV); <u>Закону України «Про регулювання містобудівної</u></p>	<p>Департамент земельних відносин Харківської міської ради</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p><u>діяльності</u>» (Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI); <u>Закону України «Про оцінку земель»</u> (Закон України від 11.12.2003 № 1378-IV); <u>Закону України «Про оренду землі»</u> (Закон України від 06.10.1998 № 161-XIV); <u>Закону України «Про охорону земель»</u> (Закон України від 19.06.2003 № 962-IV); <u>Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель»</u> (Закон України від 19.06.2003 № 963-IV); <u>Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»</u> (Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII); <u>Закону України «Про природно-заповідний фонд України»</u> (Закон України від 16.06.1992 № 2456-XII); <u>Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»</u> (Закон України від 01.07.2004 № 1952- IV).</p>	
8.	<p><u>Програма розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011–2025 рр.</u> (затверджена рішенням ХМР від 27.10.2010 № 328/10, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Бюджетного кодексу України</u> (Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI); <u>Житлового кодексу України</u> (Закон України від 30/06/1983 № 5464-X); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про державні цільові програми»</u> (від 18.03.2004 № 1621-IV); <u>Закону України «Про житлово-комунальні послуги»</u> (від 24.06.2004 № 1875-IV); <u>Закону України «Про благоустрій населених пунктів»</u> (від 06.09.2005 № 2807-IV); <u>Закону України «Про управління відходами»</u> (від 20.06.2022 № 2320-IX); <u>Закону України «Про поховання та похоронну справу»</u> (від 10.07.2003 № 1102-IV); <u>Закону України «Про теплопостачання»</u> (від 02.06.2005 № 2633-IV); <u>Постанови КМУ «Про забезпечення функціонування систем водопостачання м. Харкова та інших населених пунктів Харківської області»</u> (від 26.09.2007</p>	<p>Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради; Департамент з питань забезпечення життєдіяльності міста Харківської міської ради; Департамент будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p>№ 1168);</p> <p><u>Примірного переліку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та послуг з ремонту приміщень і споруд та прибудинкових територій</u> (наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 10.08.2004 № 150);</p> <p><u>Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій</u> (наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17.05.2005 № 76);</p> <p><u>Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів міського благоустрою</u> (наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 23.09.2003 № 154, зі змінами).</p>	
9.	<p><u>Програма відновлення пошкодженого (зруйнованого) відомчого житлового фонду всіх форм власності в м. Харкові на 2024–2028 рр.</u> (затверджена рішенням ХМР від 22.11.2023 № 458/23) <u>З урахуванням:</u></p> <p><u>Житлового кодексу України</u> (Закон України від 30.06.1983 № 5464-X);</p> <p><u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР);</p> <p><u>Закону України «Про державні цільові програми»</u> (від 18.03.2004 № 1621-IV);</p> <p><u>Закону України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України»</u> (від 23.02.2023 № 2923-IX);</p> <p><u>Порядку розроблення та виконання державних цільових програм</u> (постанова КМУ від 31.01.2007 № 106);</p> <p><u>Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель і споруд</u> (постанова КМУ від 19.04.2022 № 473).</p>	<p>Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради</p>
10.	<p><u>Програма підтримки житлово-будівельних кооперативів, об'єднань співвласників та управителів багатоквартирних будинків у місті Харкові на 2022–2027 рр.</u> (затверджена рішенням ХМР від 10.08.2022 № 276/22)</p>	<p>Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p><u>З урахуванням:</u> <u>Житлового кодексу України</u> (Закон України від 30.06.1983 № 5464-X); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про об'єднання багатоквартирного будинку»</u> (від 29.11.2001 № 2866-ІІІ); <u>постанови КМУ «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2002 р. № 1521»</u> (від 22.09.2004 № 1242).</p>	ради
11.	<p><u>Програма поводження з домашніми тваринами та регулювання їхньої чисельності у м. Харкові на 2018–2027 рр.</u> (затверджена рішенням ХМР від 20.12.2017 № 931/17; зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження»</u> (від 21.02.2006 № 3447-ІV); <u>Закону України «Про ветеринарну медицину»</u> (від 25.06.1992 № 2498-ХІІ); <u>Закону України «Про систему громадського здоров'я»</u> (від 24.02.1994 № 4004-ХІІ); <u>Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»</u> (від 06.04.2000 № 1645-ІІІ); <u>Європейської конвенції про захист домашніх тварин</u> (ратифікованої Законом України від 18.09.2013 №578-VІІ); <u>Порядку проведення заходів, необхідних для скорочення чисельності тварин, які становлять небезпеку</u> (наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 28.09.2010 № 425); <u>Ветеринарно-санітарних вимог до утримання тварин у притулках</u> (наказ Державного комітету ветеринарної медицини України від 15.10.2010 № 438); <u>Положення про притулок для тварин</u> (наказ Державного комітету ветеринарної медицини України від 15.10.2010 № 439); <u>Методичних рекомендацій щодо проведення евтаназії тварин</u> (наказ Державного комітету ветеринарної медицини України від 07.09.2010 № 365); <u>Рекомендацій Всесвітнього товариства захисту тварин (WSPA) щодо цивілізованого регулювання чисельності бездоглядних тварин при вилові, транспортуванні, утриманні в притулках</u></p>	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
12.	<p><u><i>і присиплянні.</i></u></p> <p><u>Програма обслуговування та розвитку територій садибної забудови м. Харкова на 2018–2027 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 18.04.2018 № 1096/18, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Бюджетного кодексу України</u> (Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI); <u>Житлового кодексу України</u> (Закон України від 30.06.1983 № 5464-X); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про житлово-комунальні послуги»</u> (від 24.06.2004 № 1875-IV); <u>Закону України «Про благоустрій населених пунктів»</u> від 06.09.2005 № 2807-IV); <u>Закону України «Про «Про управління відходами»</u> (від 20.06.2022 № 2320-IX); <u>Закону України «Про поховання та похоронну справу»</u> (від 10.07.2003 № 1102-IV); <u>Закону України «Про теплопостачання»</u> (від 02.06.2005 № 2633-IV); <u>Закону України «Про органи самоорганізації населення»</u> (від 11.07.2001 № 2625-III); <u>Закону України «Про Загальнодержавну програму «Питна вода України» на 2006-2020 роки»</u> (від 03.03.2005 № 2455-IV); <u>Закону України «Про освіту»</u> (від 05.09.2017 № 2145-VIII); <u>Закону України «Про автомобільні дороги»</u> (від 08.09.2005 № 2862-IV); <u>Закону України «Про автомобільний транспорт»</u> (від 05.04.2001 № 2344-III); <u>Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»</u> (від 17.02.2011 № 3038-VI); <u>Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»</u> (від 25.06.1991 № 1264-XII); <u>Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами</u> (постанова КМУ від 08.08.2023 № 835); <u>Програми поводження з твердими побутовими відходами</u> (постанова КМУ від 04.03.2004 № 265); <u>Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах</u> (постанова КМУ від 01.08.2006 № 1045); <u>постанови КМУ «Про забезпечення функціонування системи водопостачання м. Харкова та інших</u></p>	<p>Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради;</p> <p>Департамент містобудування та архітектури Харківської міської ради;</p> <p>Департамент інфраструктури Харківської міської ради;</p> <p>Департамент будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради;</p> <p>комунальні підприємства</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p><u>населених пунктів Харківської області»</u> (від 26.09.2007 № 1168);</p> <p><u>постанови КМУ «Про затвердження надання послуг пасажирського автомобільного транспорту»</u> (від 18.02.1997 № 176);</p> <p><u>наказу Міністерства з питань житлово-комунального господарства України «Про затвердження змін і доповнень до Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів міського благоустрою»</u> (від 24.07.2007 № 94);</p> <p><u>Примірного переліку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій та послуг з ремонту приміщень і споруд та прибудинкових територій</u> (наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 10.08.2004 № 150);</p> <p><u>Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій</u> (наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17.05.2005 № 76);</p> <p><u>Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць</u> (наказ Міністерства охорони здоров'я від 17.03.2011 № 145);</p> <p><u>Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України</u> (наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства від 10.04.2006 № 105);</p> <p><u>Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів міського благоустрою</u> (наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 23.09.2003 № 154);</p> <p><u>Державних будівельних норм «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень» (ДБН 360-92**)</u> (наказ Держкоммістобудування від 17.04.1992 № 44).</p>	
13.	<p><u>Програма енергозбереження та підвищення енергоефективності житлового фонду м. Харкова на 2018–2025 рр.</u> (затверджена рішенням ХМР від 16.11.2011 № 516/11, зі змінами)</p> <p><u>З урахуванням:</u></p> <p><u>Закону України «Про енергетичну ефективність будівель»</u> (від 22.06.2017 № 2118-VIII);</p> <p><u>Закону України «Про енергетичну ефективність»</u> (від 21.10.2021 № 1818-IX);</p> <p><u>Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»</u> (від 22.06.2017 № 2119-</p>	<p>Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
14.	<p>VIII); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про особливості права власності у багатоквартирному будинку»</u> (від 14.05.2015 № 417-VIII); <u>Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду»</u> (від 19.06.1992 № 2482-XII); <u>Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій</u> (наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства» від 17.05.2005 № 76).</p> <p><u>Програма часткового відшкодування за кредитами, отриманими на впровадження енергоефективних заходів у багатоквартирних житлових будинках міста Харкова, на 2016–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 14.09.2016 № 369/16, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про енергетичну ефективність будівель»</u> (від 22.06.2017 № 2118-VIII); <u>Закону України «Про енергозбереження»</u> (від 01.07.1994 № 74/94-ВР); <u>Закону України «Про житлово-комунальні послуги»</u> (від 09.11.2017 № 2189-VIII); <u>Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»</u> (від 22.06.2017 № 2119-VIII); <u>Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду»</u> (від 19.06.1992 № 2484-XII); <u>Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку»</u> (від 29.11.2001 № 2866-III); <u>Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку»</u> (від 14.05.2015 № 417-VIII); <u>Закону України «Про Фонд енергоефективності»</u> (від 08.06.2017 № 2095-VIII); <u>Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2017 роки</u> (постанова КМУ від 01.03.2010 № 243); <u>постанови КМУ «Деякі питання використання</u></p>	<p>Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p><u>коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження»</u> (від 20.12.2017 № 1099);</p> <p><u>постанови КМУ «Про утворення державної установи «Фонд енергоефективності»</u> (від 17.10.2011 № 1056);</p> <p><u>Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»</u> (розпорядження КМУ від 18.08.2017 № 605-р);</p> <p><u>Правил утримання житлових будинків та прибудинкових територій</u> (Наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17.05.2005 № 76);</p> <p><u>Програми підтримки енергомодернізації багатоквартирних будинків «ЕНЕРГОДИМ»</u></p>	
15.	<p><u>Програма охорони навколишнього природного середовища м. Харкова на 2021–2030 рр.</u> (затверджена рішенням ХМР від 02.12.2020 № 2313/20, зі змінами)</p> <p><u>З урахуванням:</u></p> <p><u>Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року»</u> (від 21.12.2010 № 2818-VI);</p> <p><u>Основних напрямків державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки</u> (постанова ВРУ від 05.03.1998 № 188/98).</p> <p><u>Концепції стійкого розвитку населених пунктів</u> (постанова ВРУ від 24.12.1999 № 1359-XIV).</p>	<p>Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради;</p> <p>Департамент з питань забезпечення життєдіяльності міста Харківської міської ради;</p> <p>Департамент будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради</p>
16.	<p><u>Програма розвитку системи поводження з твердими побутовими відходами в м. Харкові на 2015–2026 рр.</u> (затверджена рішенням ХМР від 25.02.2015 № 1880/15)</p> <p><u>З урахуванням:</u></p> <p><u>Закону України «Про управління відходами»</u> (від 20.06.2022 № 2320-IX);</p> <p><u>Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»</u> (від 25.06.1991 № 1264-XII);</p> <p><u>Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»</u> (від 24.02.1994 № 4004-XII);</p> <p><u>Програми поводження з твердими побутовими відходами</u> (постанова КМУ від 04.03.2004 № 265).</p>	<p>Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради</p>
17.	<p><u>Міська програма увічнення пам'яті учасників та жертв Другої світової війни, захисників України,</u></p>	<p>Департамент житлово-комунального</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p><u>які брали участь у боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, на період 2010–2025 рр.</u> (затверджена рішенням ХМР від 30.09.2009 № 230/09, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років»</u> (від 09.04.2015 № 315-VIII); <u>Закону України «Про охорону культурної спадщини»</u> (від 08.06.2000 № 1605-III); <u>Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»</u> (від 22.10.1993 № 3551-XII); <u>Закону України «Про поховання та похоронну справу»</u> (від 10.07.2003 № 1102-IV); <u>Комплексної програми пошуку і впорядкування поховань жертв війни та політичних репресій</u> (постанова КМУ від 20.12.2000 № 1867); <u>комплексного плану заходів із належного вшанування пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України</u> (розпорядження КМУ від 20.11.2019 № 1096-р).</p>	<p>господарства Харківської міської ради; Департамент містобудування та архітектури Харківської міської ради; Департамент економіки та комунального майна Харківської міської ради; Відділ з питань топоніміки та охорони історико-культурного середовища Харківської міської ради; Адміністрації районів Харківської міської ради</p>
18.	<p><u>«Програма розвитку КП «Харківводоканал» на 2015–2026 рр.»</u> (затверджена рішенням ХМР від 24.12.2014 № 1772/14) <u>З урахуванням:</u> <u>Загальнодержавної програми «Питна вода України» на 2006–2020 роки</u> (Закон України від 03.03.2005 № 2455-IV).</p>	<p>КП «Харківводоканал»</p>
19.	<p><u>Міська програма заміни аварійних, сухостійних, уражених омелою дерев та дерев, які досягли вікової межі, на період 2020–2025 рр.</u> (затверджена рішенням ХМР від 19.06.2019 № 1645/19, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про благоустрій населених пунктів»</u> (від 06.09.2005 № 2807-IV); <u>Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України</u> (наказ Міністерства будівництва, архітектури та ЖКГ України від 10.04.2006 № 105); <u>Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах</u> (постанова КМУ від 01.08.2006 № 1045).</p>	<p>Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради; Департамент містобудування та архітектури Харківської міської ради; Департамент освіти Харківської міської ради; Департамент культури Харківської міської ради</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
		ради; Департамент охорони здоров'я Харківської міської ради
20.	<p><u>Міська програма оновлення та розвитку Харківського зоопарку на 2018–2027 рр.</u> (затверджена рішенням ХМР від 20.12.2017 № 946/17, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про природно-заповідний фонд України»</u> (від 16.06.1992 № 2457-ХІІ); <u>Закону України «Про тваринний світ»</u> (від 03.03.1993 № 3042-ХІІ).</p>	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради
21.	<p><u>Програма по ліквідації наслідків підтоплення території м. Харкова</u> (затверджена рішенням ХМР від 24.06.2009 № 158/09). <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР).</p>	Департамент будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради
22.	<p><u>Програма розвитку міського електротранспорту м. Харкова на 2021–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 19.08.2020 № 2285/20, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Бюджетного кодексу України</u> (Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI); <u>Закону України «Про державні цільові програми»</u> (від 18.03.2004 № 1621-IV); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про транспорт»</u> (від 10.11.1994 № 232/94-ВР); <u>Закону України «Про міський електричний транспорт»</u> (від 29.06.2004 № 1914-IV); <u>Закону України «Про благоустрій населених пунктів»</u> (від 06.09.2005 № 2807-IV); <u>Правил надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом</u> (постанова КМУ від 23.12.2004 № 1735); <u>Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року</u> (розпорядження КМУ від 30.05.2018 № 430-р); <u>Правил експлуатації трамвая та тролейбуса</u> (наказ</p>	Департамент інфраструктури Харківської міської ради

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 10.12.1996 № 103).	
23.	<p><u>Програма підвищення безпеки дорожнього руху в м. Харкові на 2021–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 19.08.2020 № 2286/20, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Бюджетного кодексу України</u> (Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI); <u>Закону України «Про державні цільові програми»</u> (Закон України від 18.03.2004 № 1621-IV); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про дорожній рух»</u> (від 30.06.1993 № 3353-XII); <u>Закону України «Про автомобільні дороги»</u> (від 08.09.2005 № 2865-IV); <u>Закону України «Про благоустрій населених пунктів»</u> (від 06.09.2005 № 2807-IV); <u>Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року</u> (розпорядження КМУ від 30.05.2018 № 430-р); <u>Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів благоустрою населених пунктів</u> (наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 23.09.2003 № 154); <u>Правил розміщення та обладнання зупинок міського електро- та автомобільного транспорту</u> (наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 15.05.1995 № 21); <u>Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів міського благоустрою</u> (наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства від 24.07.2007 № 94).</p>	<p>Департамент інфраструктури Харківської міської ради; Департамент будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради</p>
24.	<p><u>Програма будівництва та розвитку Харківського метрополітену на 2021–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 19.08.2020 № 2287/20, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Бюджетного кодексу України</u> (Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI); <u>Закону України «Про державні цільові програми»</u> (від 18.03.2004 № 1621-IV); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про транспорт»</u> (від 10.11.1994</p>	<p>Департамент інфраструктури Харківської міської ради; Департамент будівництва та шляхового господарства Харківської міської ради</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p>№ 232/94-ВР); <u>Закону України «Про міський електричний транспорт»</u> (від 29.06.2004 № 1914-IV); <u>Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року</u> (розпорядження КМУ від 30.05.2018 № 430-р); <u>Правил надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом</u> (постанова КМУ від 23.12.2004 № 1735).</p>	
25.	<p><u>Комплексна програма «Інновації в пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров'я м. Харкова на 2011–2025 роки»</u> (затверджена рішенням ХМР від 12.12.2010 № 60/10, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»</u> (від 19.11.1992 № 2801–XII); <u>Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення»</u> (від 19.10.2017 № 2168-VIII); <u>Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я»</u> (від 06.04.2017 № 2002-VIII); <u>Закону України «Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо забезпечення профілактики та лікування рідкісних (орфанних) захворювань»</u> (від 15.04.2014 № 1213-VII); <u>Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо невідкладних заходів у сфері охорони здоров'я»</u> (від 20.12.2019 № 421/IX); <u>Закону України «Про дитяче харчування»</u> (від 14.09.2006 № 142-V); <u>Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»</u> (від 01.07.2014 № 1555-VI); <u>Закону України «Про молоко та молочні продукти»</u> (від 24.06.2004 № 1870-IV); <u>Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми»</u> (від 21.11.1992 № 2811-XII); <u>постанови КМУ «Про забезпечення доступності лікарських засобів»</u> (від 17.03.2017 № 152); <u>постанова КМУ «Деякі питання удосконалення системи охорони здоров'я»</u> (від 17.02.2010 № 208); <u>Порядку забезпечення громадян, які страждають на</u></p>	<p>Департамент охорони здоров'я Харківської міської ради</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p><u>рідкісні (орфанні) захворювання, лікарськими засобами та відповідними харчовими продуктами для спеціального дієтичного споживання</u> (постанова КМУ від 31.03.2020 № 160);</p> <p><u>постанова КМУ «Деякі питання створення приймальних відділень в опорних закладах охорони здоров'я у госпітальних округах»</u> (від 08.07.2020 № 612);</p> <p><u>Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки</u> (постанова КМУ від 05.08.2020 № 695).</p>	
26.	<p><u>Програма сприяння безпечній життєдіяльності у сфері соціального захисту населення міста Харкова на 2021–2025 роки</u> (затверджена рішенням від 19.08.2020 № 2257/20, зі змінами)</p> <p><u>З урахуванням:</u></p> <p><u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР);</p> <p><u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР);</p> <p><u>Закону України «Про зайнятість населення»</u> (від 01.03.1991 № 803-ХІІ);</p> <p><u>Закону України «Про охорону праці»</u> (від 14.10.1992 № 2694-ХІІ);</p> <p><u>Закону України «Про соціальні послуги»</u> (від 19.06.2003 № 966-ІV).</p>	<p>Департамент соціальної політики Харківської міської ради</p>
27.	<p><u>Комплексна програма з протидії поширенню наркоманії та зменшення шкоди від вживання психоактивних речовин у м. Харкові «Чисте місто» на 2021–2025 роки</u> (затверджена рішенням від 19.08.2020 № 2258/20, зі змінами)</p> <p><u>З урахуванням:</u></p> <p><u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР);</p> <p><u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР);</p> <p><u>Закону України «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення»</u> (від 23.12.2010 № 2861-VI);</p> <p><u>Закону України «Про протидію захворюванню на туберкульоз»</u> (від 05.07.2001 № 2586-III);</p> <p><u>Закону України «Про охорону дитинства»</u> (від 26.04.2001 № 2402-III);</p> <p><u>Закону України «Про соціальну роботу з сім'ями,</u></p>	<p>Департамент соціальної політики Харківської міської ради;</p> <p>Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради;</p> <p>Департамент освіти Харківської міської ради;</p> <p>Департамент охорони здоров'я Харківської міської ради;</p> <p>Департамент по взаємодії з правоохоронними органами та цивільного захисту Харківської міської</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p><u>дітьми та молоддю»</u> (від 21.06.2001 № 2558-III); <u>Закону України «Про соціальні послуги»</u> (від 19.06.2003 № 966-IV); <u>Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей»</u> (від 04.09.2008 № 375-VI).</p>	ради
28.	<p><u>Міська комплексна програма «Назустріч дітям» на 2021–2025 рр.</u> (затверджена рішенням від 19.08.2020 № 2261/20, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про охорону дитинства»</u> (від 26.04.2001 № 2402-III); <u>Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей»</u> (від 24.01.1995 № 20/95-ВР); <u>Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування»</u> (від 13.01.2005 № 2342-IV); <u>Закону України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей»</u> (від 02.06.2005 № 2623-IV).</p>	Департамент служб у справах дітей Харківської міської ради
29.	<p><u>Міська програма «Молодь Харкова» на 2022–2026 роки</u> (затверджена рішенням від 22.12.2021 № 227/21) <u>З урахуванням:</u> <u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про основні засади молодіжної політики»</u> (від 27.04.2021 № 1414-IX); <u>Закону України «Про громадські об'єднання»</u> (від 22.03.2012 № 4572-VI); <u>Закону України «Про волонтерську діяльність»</u> (від 19.04.2011 № 3236-VI); <u>Закону України «Про зайнятість населення»</u> (від 05.07.2012 № 5067-VI); <u>Національної молодіжної стратегії до 2030 року</u> (Указ Президента України від 12.03.2021 № 94/2021); <u>Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021–2025 роки»</u> (постанова КМУ від 02.06.2021 № 579); <u>Стратегії національно-патріотичного виховання</u> (Указ Президента України від 18.05.2019 № 286/2019);</p>	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<u>Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року</u> (постанова КМУ від 30.06.2021 № 673).	
30.	<p><u>Комплексна програма реалізації гендерної та сімейної політики в місті Харкові на 2022–2026 роки</u> (затверджена рішенням від 22.12.2021 № 225/21) <u>З урахуванням:</u> <u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про охорону дитинства»</u> (від 26.04.2001 № 2402-ІІ); <u>Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей»</u> (від 04.09.2008 № 375-VІ); <u>Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»</u> (від 08.09.2005 № 2866-ІV); <u>Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»</u> (від 07.12.2017 № 2229-VІІІ); <u>Закону України «Про протидію торгівлі людьми»</u> (від 20.09.2011 № 3739-VІ); <u>Закону України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю»</u> (від 21.06.2001 № 2558-ІІІ); <u>Закону України «Про соціальні послуги»</u> (від 19.06.2003 № 966-ІV).</p>	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради
31.	<p><u>Комплексна програма розвитку освіти м. Харкова на 2018–2024 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 08.11.2017 № 826/17, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про освіту»</u> (від 23.05.1991 № 1060-ХІІ); <u>Закону України «Про загальну середню освіту»</u> (від 13.05.1999 № 651-ХІV); <u>Закону України «Про дошкільну освіту»</u> (від 04.02.1998 № 74/98-ВР); <u>Закону України «Про позашкільну освіту»</u> (від 22.06.2000 № 1841-ІІІ); <u>Закону України «Про професійно-технічну освіту»</u> (від 10.02.1998 № 103/98-ВР).</p>	Департамент освіти Харківської міської ради
32.	<u>Комплексна міська програма розвитку культури в місті Харкові на 2022–2026 роки</u>	Департамент культури Харківської міської

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p>(затверджена рішенням від 22.12.2021 № 223/21) <u>З урахуванням:</u> <u>Земельного кодексу України</u> (Закон України від 25.10.2001 № 2768-III); <u>Бюджетного кодексу України</u> (Закон України від 21.06.2001 № 2542-III); <u>Закону України «Про культуру»</u> (від 14.12.2010 № 2778-VI); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про охорону культурної спадщини»</u> (від 08.06.2000 № 1805-III); <u>Закону України «Про бібліотеки та бібліотечну справу»</u> (від 16.03.2000 № 1561-III); <u>Закону України «Про Національну програму інформатизації»</u> (від 04.02.1998 № 74/98-ВР); <u>Закону України «Про музеї та музейну справу»</u> (від 29.06.1995 № 249/95); <u>Закону України «Про освіту»</u> (від 23.05.1991 № 1060-XII); <u>Закону України «Про позашкільну освіту»</u> (від 22.06.2000 № 1841-III); <u>Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо розвитку бібліотек України»</u> (від 22.03.2000 № 490/2000).</p>	<p>ради; Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради</p>
33.	<p><u>Міська комплексна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури та спорту м. Харкова на 2017–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 26.10.2016 № 424/16, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про фізичну культуру і спорт»</u> (від 24.12.1993 № 3808-XII); <u>Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація»</u> (Указ Президента України від 09.02.2016 № 42/2016).</p>	<p>Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради; департаменти та управління Харківської міської ради; адміністрації районів; громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості</p>
34.	<p><u>Комплексна цільова програма розвитку футболу в м. Харкові на 2017–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 26.10.2016 № 425/16, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР);</p>	<p>Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p><u>Закону України «Про фізичну культуру і спорт»</u> (від 24.12.1993 № 3808-XII); <u>Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація»</u> (Указ Президента України від 09.02.2016 № 42/2016).</p>	
35.	<p><u>Міська програма спортивних іміджевих проєктів на 2013–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 19.12.2012 № 1000/12, зі змінами) З урахуванням: <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про фізичну культуру і спорт»</u> (в редакції від 19.05.2015 № 453-VIII); <u>Статуту територіальної громади міста Харкова</u> (рішення ХМР від 04.07.2007 № 121/07).</p>	<p>Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради</p>
36.	<p><u>Міська програма інвестиційної та інноваційної діяльності на 2017–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 21.12.2016 № 490/16, зі змінами) З урахуванням: <u>Бюджетного кодексу України</u> (Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про інвестиційну діяльність»</u> (від 18.09.1991 № 1560-XII); <u>Закону України «Про інноваційну діяльність»</u> (від 04.07.2002 № 40-IV); <u>Національної економічної стратегії на період до 2030 року</u> (постанова КМУ від 03.03.2021 № 179); <u>Статуту територіальної громади міста Харкова</u> (рішення ХМР від 04.07.2007 № 121/07).</p>	<p>Департамент розвитку муніципального менеджменту Харківської міської ради; комунальна установа «Харківська інвестиційна агенція».</p>
37.	<p><u>Програма зміцнення позитивного міжнародного іміджу та розвитку міжнародного співробітництва міста Харкова на 2021–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 19.08.2020 № 2276/20, зі змінами) З урахуванням: <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Глобальних цілей сталого розвитку</u> (саміт ООН з питань сталого розвитку 2015 р.); <u>Стратегії розвитку туризму та курортів на період</u></p>	<p>Департамент міжнародного співробітництва Харківської міської ради</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p><u>до 2026 року</u> (розпорядження КМУ від 16.03.2017 № 168-р);</p> <p><u>Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 роки</u> (рішення XXIII сесії ХОР VII скликання від 27.02.2020 № 1196-VII);</p> <p><u>Стратегія розвитку туризму в місті Харкові</u> (рішення ХМР від 23.09.2015 № 2045/15);</p> <p><u>Статуту територіальної громади міста Харкова</u> (рішення ХМР від 04.07.2007 № 121/07).</p>	
38.	<p><u>Програма розвитку співробітництва міста Харкова з міжнародними агенціями та фінансовими установами на 2019–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 27.02.2019 № 1524/19, зі змінами)</p> <p><u>З урахуванням:</u></p> <p><u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР);</p> <p><u>Порядку підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проєктів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями</u> (постанова КМУ від 27.01.2016 № 70);</p> <p><u>Статуту територіальної громади міста Харкова</u> (рішення ХМР від 04.07.2007 № 121/07).</p>	<p>Департамент міжнародного співробітництва Харківської міської ради</p>
39.	<p><u>Програма взаємодії міської ради з громадськими об'єднаннями м. Харкова на 2021–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 24.06.2020 № 2213/20, зі змінами)</p> <p><u>З урахуванням:</u></p> <p><u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР);</p> <p><u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР);</p> <p><u>Закону України «Про громадські об'єднання»</u> (від 22.03.2012 № 4572-VI);</p> <p><u>Закону України «Про політичні партії в Україні»</u> (від 05.04.2001 № 2365-III);</p> <p><u>Закону України «Про національні меншини в Україні»</u> (від 25.06.1992 № 2494-XII);</p> <p><u>Закону України «Про свободу совісті і релігійні організації»</u> (від 23.04.1991 № 987-XII);</p> <p><u>Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»</u> (від 22.11.1994 № 3773-VI).</p>	<p>Департамент по роботі з громадськими об'єднаннями Харківської міської ради</p>
40.	<p><u>Комплексна програма розвитку цивільного захисту, підвищення рівня публічної безпеки та сприяння організації територіальної оборони в місті Харкові на 2018–2025 роки</u></p>	<p>Департамент по взаємодії з правоохоронними органами</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p>(затверджена рішенням ХМР від 08.11.2017 № 847/17, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Кодексу цивільного захисту України</u> (Закон України від 02.10.2012 № 5403-VI); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про Національну поліцію»</u> (від 02.07.2015 № 580-VIII); <u>Закону України «Про оборону України»</u> (від 06.12.1991 № 1933-XII); <u>Закону України «Про основи національного спротиву»</u> (від 16.07.2021 № 1702-IX).</p>	<p>та мобілізаційної роботи Харківської міської ради; департаменти Харківської міської ради; адміністрації районів; комунальні підприємства</p>
41.	<p><u>Програма реагування на надзвичайні ситуації м. Харкова на 2024-2027 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 26.01.2024 № 535/24) <u>З урахуванням:</u> <u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР); <u>Кодексу цивільного захисту України</u> (Закон України від 02.10.2012 № 5403-VI); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112»</u> (від 13.03.2012 № 4499-VI); <u>Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та організації зв'язку у сфері цивільного захисту</u> (постанова КМУ від 27.09.2017 № 733); <u>Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня</u> (постанова КМУ від 14.03.2017 № 223).</p>	<p>Департамент надзвичайних ситуацій Харківської міської ради</p>
42.	<p><u>Програма інформатизації Харківської міської ради на 2013–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 19.12.2012 № 999/12, зі змінами) <u>З урахуванням:</u> <u>Кодексу цивільного захисту України</u> (від 02.10.2012 № 5403-VI); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про Національну програму інформатизації»</u> (від 04.02.1998 № 74/98-ВР); <u>Закону України «Про Концепцію Національної програми інформатизації»</u> (від 04.02.1998 № 75/98-ВР);</p>	<p>Департамент цифрової трансформації Харківської міської ради; Департамент технічного супроводження Харківської міської ради; Департамент соціальної політики Харківської міської ради; Департамент житлово-</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<p><u>Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах»</u> (від 05.07.1994 № 80-94-ВР);</p> <p><u>Закон України «Про телекомунікації»</u> (від 18.11.2003 № 1280-IV);</p> <p><u>Закону України «Про інформацію»</u> (від 02.10.1992 № 2657-XII);</p> <p><u>Закону України «Про доступ до публічної інформації»</u> (від 13.01.2013 № 2939-VI);</p> <p><u>Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України»</u> (від 05.10.2017 № 2163-VIII);</p> <p><u>Закону України «Про дорожній рух»</u> (від 30.06.1993 № 3353-XII);</p> <p><u>Рекомендацій парламентських слухань на тему: «Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України»</u> (постанова ВРУ від 31.03.2016 № 1073-VIII);</p> <p><u>Концепції електронного урядування в Україні</u> (розпорядження КМУ від 20.09.2017 № 649-р);</p> <p><u>Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні»</u> (розпорядження КМУ від 15.05.2013 № 386-р);</p> <p><u>Плану заходів з реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні</u> (розпорядження КМУ від 22.08.2018 № 617-р);</p> <p><u>Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання реформування державного управління України»</u> (від 24.06.2016 № 474-р).</p>	<p>комунального господарства Харківської міської ради;</p> <p>Департамент освіти Харківської міської ради;</p> <p>Департамент охорони здоров'я Харківської міської ради;</p> <p>Департамент культури Харківської міської ради;</p> <p>КП «Міський інформаційний центр»;</p> <p>КП «Централізована закупівельна організація Харківської міської ради»;</p> <p>КСП «Інженерні мережі»</p>
43.	<p><u>Міська комплексна цільова програма підтримки засобу масової інформації місцевого значення комунального підприємства «Інфосіті» Харківської міської ради на 2019–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 20.06.2018 № 1171/18, зі змінами)</p> <p><u>З урахуванням:</u></p> <p><u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР);</p> <p><u>Бюджетного кодексу України</u> (Закон України від 21.06.2001 № 2542-III);</p> <p><u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР);</p> <p><u>Закону України «Про інформацію»</u> (від 02.10.1992 № 2657-XII);</p> <p><u>Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації»</u> (від 23.09.1997 № 537/97-ВР);</p>	<p>Департамент у справах інформації та зв'язків з громадськістю Харківської міської ради;</p> <p>КП «Інфосіті» Харківської міської ради</p>

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<u>Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів»</u> (від 23.09.1997 № 540/97-ВР).	
44.	<p><u>Програма висвітлення діяльності Харківської міської ради та її виконавчих органів на 2019–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 17.10.2018 № 1279/18, зі змінами)</p> <p><u>З урахуванням:</u> <u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про інформацію»</u> (від 02.10.1992 № 2657-ХІІ); <u>Закону України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації»</u> (від 24.12.2015 № 917-VIII); <u>Закону України «Про медіа»</u> (від 13.12.2022 № 2849-ІХ); <u>Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста»</u> (від 23.09.1997 № 540/97-ВР).</p>	Департамент у справах інформації та зв'язків з громадськістю Харківської міської ради
45.	<p><u>Комплексна програма розвитку місцевого самоврядування в місті Харкові на 2012–2025 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 22.06.2012 № 745/12, зі змінами)</p> <p><u>З урахуванням:</u> <u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування»</u> (від 16.04.2009 № 1275-VI зі змінами); <u>Європейської хартії місцевого самоврядування</u> (15.10.1985, ратифіковано в Україні 15.07.1997); <u>Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні</u> (розпорядження КМУ від 01.04.2014 № 333-р).</p>	Департамент організаційної роботи Харківської міської ради; Юридичний департамент Харківської міської ради
46.	<p><u>Програма розвитку архівної справи у м. Харкові на 2018–2027 роки</u> (затверджена рішенням ХМР від 20.12.2017 № 968/17, зі змінами.)</p> <p><u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про Національний архівний фонд</u></p>	КП «Міський архів»

№ з/п	Найменування програм, нормативних актів, на підставі яких здійснювалась їх розробка	Відповідальний за розробку та реалізацію
	<u>та архівні установи»</u> (від 24.12.1993 № 3814-ХІІ).	
47.	<p><u>Програма підтримки видавничої справи у м. Харкові на 2018–2027 роки</u> <i>(затверджена рішенням ХМР від 20.09.2017 № 966/17, зі змінами)</i> <u>З урахуванням:</u> <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР); <u>Закону України «Про видавничу справу»</u> (від 05.06.1997 № 318/97-ВР); <u>Закону України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні»</u> (від 06.03.2003 № 601-ІV); <u>Указу Президента України «Про деякі заходи щодо державної підтримки книговидавничої справи і популяризації читання в Україні»</u> (від 19.06.2013 № 336/2013).</p>	КП «Міська друкарня»
48.	<p><u>Міська цільова програма «Громадський бюджет (бюджет участі) міста Харкова» на 2018–2026 роки»</u> <i>(затверджена рішенням ХМР від 20.09.2010 № 725/17, зі змінами)</i> <u>З урахуванням:</u> <u>Конституції України</u> (Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР); <u>Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»</u> (від 21.05.1997 № 280/97-ВР).</p>	Департамент бюджету і фінансів Харківської міської ради